

Erdészeti és faipari HÍRADÓ

XXI. évfolyam 1. szám, 2011. március

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA



A tartalomból:

Humán erőforrás helyzet az erdőgazdálkodásban

*

Tanácskozás a Vackor Várban

*

Néhány évforduló

*

Zöldkeresztesek közgyűlése

*

Foglalkoztatás és vállalkozások az erdőgazdálkodásban

*

Nyugdíjasoknak - nyugdíjasokról

*

Pallas Fórum

*

József, az ács

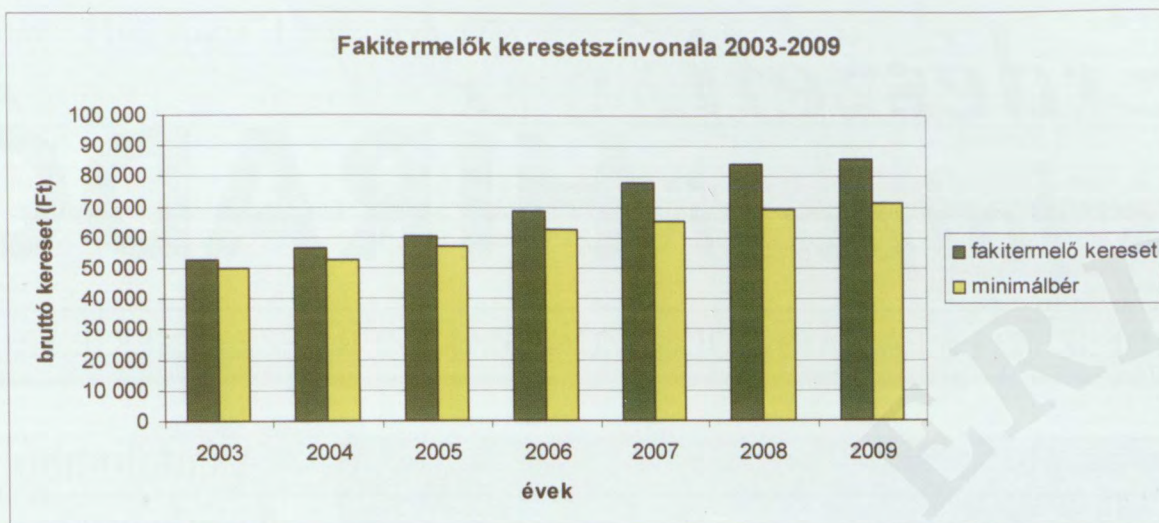
*

Dr. Királyi Ernő
(1926-2011)

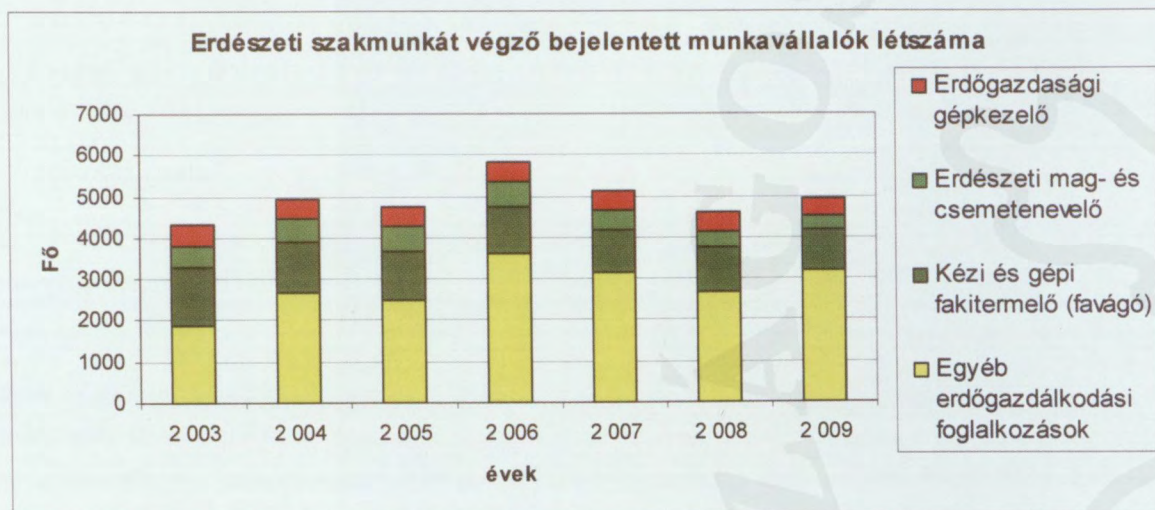
*

Hányféle fejsze van ?

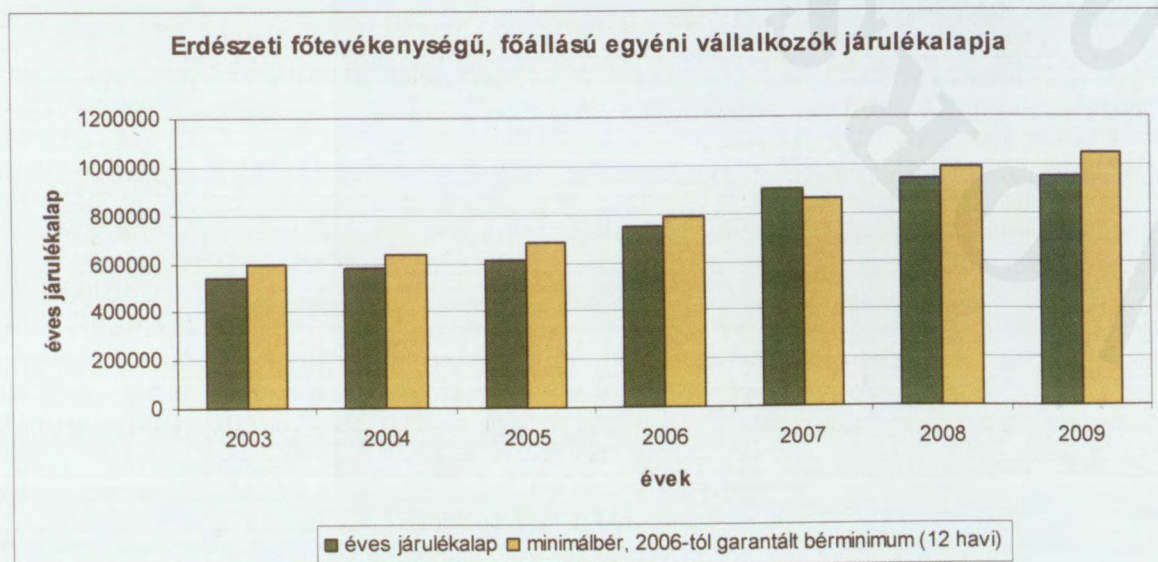




Forrás: ONYF és KSH



Forrás: ONYF és KSH



Forrás: ONYF és KSH (Megj.: Az egyéni vállalkozók saját kivétje után.)

Humánerőforrás helyzet az erdőgazdálkodásban

Tudósításunk címével megegyező tárgykörben rendezett konferenciát Szakszervezetünk budapesti központunkban, karöltve konföderációkkal, az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörüléssel.

A rendezvényen vállalati sztitkáraink és más aktivistáink mellett részt vett az ESzT részéről dr. Vigh László tb. elnök és dr. Bánk Gábor főtitkár, társszervezeteink részéről dr. Hujber Tibor, a MEDOSz elnöke, az állami erdőgazdasági részvénytársaságok feletti tulajdonosi felügyeletet gyakorló Magyar Fejlesztési Bank ZRt. Agrár és Zöldbank Főigazgatósága részéről Dalvári Vince főmunkatárs és még több más vendég.

*

Dudás Péter főtitkárunk üdvözlő szavai után dr. Halmágyi János elnökünk vezette be a konferencia előadásait. Az elnök többek között rámutatott, hogy a kormányzat Új Széchenyi Tervének egyik prioritása a munkahelyteremtés és a versenyképesség fokozása, valamint a fenntartható gazdasági növekedés ösztönzése. Ugyancsak kiemelt cél a fiatalok foglalkoztatása. Mindez egyben célja az Európai Uniónak is.

Ezek a célok előtérbe állítják a humán erőforrással, a munkaerővel való fokozottabb foglalkozás igényét.

A feladat gyakorlati megvalósítása azonban nem megy könnyen a vállalati életben. A stratégiai tervben is, az üzleti tervben is azt kell megtervezni, hogy a megfelelő mennyiségű és minőségű munkaerő a megfelelő időben rendelkezésre álljon. Azonban sok a bizonytalansági tényező a jövőt illetően.

Eppen ezért ennek a konferenciának az volt a fő célja, hogy segítséget nyújtson adatokkal, helyzetfeltárással az erdőgazdálkodóknak a humánpolitikai munka megszervezéséhez, az eredményesebb gazdálkodáshoz.

*

A bevezetést követően két előadás hangzott el. Az egyiket Horváth Sándor, a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdő-

mérnöki Kara Erdővagyongazdálkodási Intézetének adjunktusa tartotta „Foglalkoztatottság és vállalkozói magatartás az erdőgazdálkodásban” címmel. Ennek elemzésébe nem mélyedünk, mivel külön cikkben ismertetjük a lényegét, magának az előadónak a megfogalmazásában.

A másik előadó Bálint Attila volt, a Nemzetgazdasági Minisztérium Közmunkatanács Titkárságának szakmai főtanácsadója. Előadásának címe: „A közmunka szerepe a létszámutánpótlás biztosításában”. Mottója pedig az ókori görög filozófus, Szofoklész mai világunkra adaptált klasszikus megállapítása: „Sok van, mi csodálatos, de a humán erőforrásnál semmi sem csodálatosabb!”

*

Bálint Attila elmondta: jelenleg mintegy 540.000 munkanélküli van az országban, ötven százalékuk szakképzetlen ember. Közülük 161.000 már több mint egy éve él munka nélkül. Nemzeti érdek őket visszavezetni a munka világába és munkanélküli segély helyett jövedelmet, valamint szakmai képzés, illetve átképzést kell ajánlani számukra. El kell érni, hogy ezek az emberek értéket teremtsenek, gyarapítsák a nemzeti vagyont.

Az előadó szavaiból azt véltük kissejleni, hogy a problematikával országos szinten foglalkozók elgondolásaiban az eddigieknél is komolyabb szerepet szánanak az erdőgazdaságnak (az állami és a magánszektornak egyaránt) abban, hogy a munkanélküliek közül minél többen minél előbb lehetőleg teljes munkaidőben foglalkoztatott 100 %-os dolgozóvá váljanak. Bálint Attila úgy fogalmazott: az erdőszet munkarendje feszes, megbízható, nevelő hatása van. Ebben a környezetben a közmunkások elsajátíthatják a munka világának alapszabályait. Ez a pályakezdők esetében különösen fontos.

Az előadó azonban őszintén rámutatott arra is, hogy a reményteljes elgondolásokkal kapcsolatban súlyos dilemmák és problémák is felmerülnek.

Az egyik ilyen dilemma az ún. *ön-rész nagysága* és a gazdaságosság.

Ismeretes, hogy a közmunkások foglalkoztatási költségeinek egy részét – eddig a kisebbet – a foglalkoztató szervezet, esetünkben az állami erdőgazdasági részvénytársaság viselte, a többit az állam. Az volt az érzésünk, hogy az állam nem csak a teljes munkaidős foglalkoztatást szorgalmazza, hanem közben az említett költségarány eltolására is törekszik a vállalat irányába.

Eközben azonban már jelentkezik egy feszültség is: mennyi a vállalat eddig kialakult, mondjuk így, „belső” bér-színvonala és mennyi lehet az új, ismét mondjuk így, az utcáról behozott munkaerőé, a közmunkásoké? (Ez természetesen tájanként is változó.) *Mérlegelni kell tehát a közmunkások foglalkoztatásának gazdaságosságát*, mégpedig mind nemzetgazdasági, mind vállalati szinten.

*

Hasonló, de talán még a bérezésnél is összetettebb, fogósabb probléma a *cafetéria*, vagyis a bér mellett nyújtott egyéb juttatások, bérkiegészítők ügye. A cafetériával kapcsolatban még jobban felmerül a kérdés, hogy *ki mit kapjon, mit ne kapjon* – és mindez az esélyegyenlőség tükrében. Bántó diszkriminációt tenni a dolgozók között nem lehet, az *egyenlő munkáért egyenlő bért* elve itt is jelentkezik.

Az már vastagon szakszervezeti feladat is, hogy mi és hogyan kerüljön be a bér melletti juttatásokkal kapcsolatban a vállalati kollektív szerződésbe. Konfliktusokra, vitákra, feszültségekre lehet számítani.

*

Ugyancsak fontos feladatként jelentkezik a közmunkások foglalkoztatásával kapcsolatban a *képzésük*, valamint *továbbképzésük*, illetve *átképzésük*.

Az előadó szerint ezen a téren a lehetőségek igen tágak, mivel ezeket a képzéseket EU-s forrásokból finanszírozzák. Ez egyben lehetővé teszi az erdőgazdálkodók számára tevékenységi

körük bővítését, például a közjóléti erdőgazdálkodás fejlesztésének irányában, ami viszont újabb munkahelyek teremtésének lehet a forrása.

Mindent egybevetve, a kérdésre, hogy *lehet-e a közmunkából vállalati munkaerő-utánpótlás*, a válasz: *igen!*

*

A két előadást hozzászólások követték, amelyek máris előrevetítették számos probléma gyakorlatban való felmerülésének valószínűségét.

A felvetések többsége – kimondottan vagy kimondatlanul – az esélyegyenlőség problémája körül forgott. Minden felszólaló részéről megnyilvánult a jó szándék és annak elismerése, hogy a közmunka segítséget jelent az erdőgaz-

dálkodóknak, de kitapintható volt a *ket-tősségben való gondolkodás* is. Vagyis az, hogy az emberek óhatatlanul még „rég” és „új”, „belső” és „külső” munkavállalókban gondolkodnak. Miként lehet igazságos és megnyugtató módon egységes vállalati gárdává összegezni a két felet?

Kétségtelen, hogy ezen a téren mind főhatósági, mind vállalati szinten van még tennivaló és amint említettük, ebből a munkából a szakszervezetnek is ki kell vennie a részét. De hogyan? Egyik aktivistánk felvetette például, hogy *szakszervezetünk elsősorban a saját tagjaiért felelős*, mondjuk, a juttatások meghatározása szempontjából. Dudás Péter főtitkárunk azt vetette fel, hogy a létszám- és bérgazdálkodás általános

– az állam által meghatározott, s képviselő szerve által ellenőrzött, bevasalt – szabályai hogyan egyeztethetők össze a *támogatott foglalkoztatás szabályaival?*

*

Szakszervezetünk már évek óta nem szervezett hasonló nagyrendezvényt. Kollégáink megnyilvánulásai szerint a konferencia időszerű és hasznos volt tényismertető, problémafeltáró és vitaforum jellege miatt. Megrendezésének lehetőségéért, támogatásáért *köszönet* szakszervezeti konföderációnk, az *Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés* vezetőségének!

Király Pál

Hírek

Diplomaosztás. A NyME Erdőmérnöki Kara a Faipari Mérnöki Karral közös *ünnepi diplomaosztó tanácsulását* az Egyetem Közgazdaságtudományi Karának aulájában bonyolították le a szokásos ünnepélyes külsőségek között. Prof.Dr.Dr. hc. *Faragó Sándor* köszöntöje és Prof.Dr. *Náhlík András* ünnepi beszéde után a következő számú *BSc szintű* oklevelet adták át végzett hallgatóknak. Erdőmérnöki: 3. Környezetmérnöki: 14. Környezettani: 1. Természetvédelmi mérnöki: 24. Vadgazda mérnöki: 19. Továbbá *PhD. doktorrá avatták* *Gálos Borbála* okl. környezetmérnököt és *Perényiné Somogyi Angéla* okl. pszichológust.

*

Ligna Hannover. A nagy nemzetközi erdészeti-faipari szakkiállítás és vásárt *május 30 - június 3.* között rendezi meg az északnémet nagyvárosban a Deutsche Messe AG. A kiállítás anyaga az eddigiekhez hasonlóan átfogja elsősorban a fűrész-, lap és lemezipar, továbbá a fa-kézműipar és az erdészet szinte teljes spektrumát. Lesz *bioenergia-termelési és -hasznosítási* szekció is, valamint speciális prezentációk.

*

A Mezőgazdasági Könyvhónap rendezvényeinek sorában az Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központban szervezett író-olvasó találkozó keretében olyan *új könyveket* is bemutatnak, amelyek tagtársaink körében is érdeklődésre tarthatnak számot. Például dr. Györfi Júlia: *Gombabiológia, gombatermesztés*, valamint Magda Péter - Marselek Sándor: *Vidék gazdaságtan, I-II.* című műve. Prof.Dr. Radics László tanszékvez. egyet. tanár (Corvinus Egyetem) pedig *„A fenntarthatóságtól az ökológiai gazdálkodásig”* címmel tartott érdekes előadást.

*

Energiapolitika és a fa. Amint a média hírül adta, *Lázár János* országgyűlési képviselő, a Fidesz parlamenti frakciónak vezetője indítványozta, hogy a jövőben az erdőből ki-

termelt fának csak a nyolc centimétert nem meghaladó részét lehessen áramtermelés céljából hőerőművekben felhasználni, s ezt is csak behatárolt mennyiségben. A vastagabb anyagot pedig iparilag kell hasznosítani. A felvetés feszültséget keltett és ellenvéleményeket váltott ki a távfűtésben és a villamosáramtermelésben érdekeltek részéről. A politikus úgy nyilatkozott, hogy számít az erdőbarátok támogatására az ügyben, de aláveti magát a kormány döntésének.

*

Térképbarátoknak. A Szombathelyi Egyházmegyei Könyvtár *„400 év térképekben,”* címmel időszakos kiállítást rendezett a gyűjteményében őrzött, valamint a püspöki palotából erre az alkalomra kölcsönkapott értékes, régi térképekből. A tárlat *április 15-ig* tekinthető meg.

*

Afrika-barátoknak. Fényképkiallítás tekinthető meg *március 31-ig* Budapesten a *Lengyel Intézetben* (VI. ker., Nagymező utca 15.). *Kazimierz Novak* felvételeiből, aki az 1930-as években *kerékpáron* öt év alatt bejárta a fekete föld-rész jelentős részét és közben *több mint tízezer* fényképet készített. 1937-ben azonban malária és tüdőgyulladás végzett vele. Így tervezett délkelet-ázsiai nagy biciklitúráját már nem tudta megvalósítani.

*

Helyesbítések. Legutóbbi két lapszámunkban sajnálatos módon egy-egy hiba történt. 2010/3. számunk 16. oldalán „Az arany...” című cikkünkben azt írtuk, hogy a budapesti Vasúttörténeti Parkban lebonyolított nemzetközi ásványbörze kiállításán különböző múzeumok anyagából kölcsönzött terméssaranyak voltak megtekinthetők. Ezzel szemben ezek az ásványcsodák a börzét szervező Kőország Kft. üv. igazgatója, Pálkás László úr gyűjteményéből származtak. Továbbá: 2010/4. számunk 9. oldalán azt írtuk, hogy a Soproni Erdész és Faiparos Diákok Baráti Köre 2010-ben fennállásának 20. évfordulóját ünnepelhette. Valójában a Kör már 25 éves volt. A hibákért elnézést kérünk. A szerkesztő.

Tanácskozás a Vackor Várban

Mielőtt tudósításunk címének alapján bárki a Hébe-Hóba Banda titkos összejövételére gondolna egy nem kevésbé titkos rejtkehelyen, sietünk közölni – és nem a Vacka Rádióban, hanem Híradónkban –, hogy ennél bizony komolyabb dologról van szó, ámbar ez is közvetlen kapcsolatban áll az imént feltüntetett (amúgy valóban nem mindennapi) intézménnyel. Nevezetesen arról, hogy a vállalati és intézményi szférában működő szakszervezeti bizottságaink titkárai idei első országos szintű megbeszélésüket a Kecskeméti Egyetemen levő Nyíri-erdőben levő Szent Hubertus parkban a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. által 2002-ben létrehozott *Vackor Vár Erdi Iskolában* bonyolították le.

A tanácskozást dr. Halmágyi János, Szakszervezetünk elnöke vezette. A több órán át tartó értekezlet szakmánk életének számos pontját érintette; most csak a leglényegesebbekre szorítkozhatunk.

KEFAG-gondok és tapasztalatok

Elsőként Sulyok Ferenc erdőmérnök, a KEFAG Zrt. vezérigazgatója adott tájékoztatást a vállalat tevékenységéről.

A vezérigazgató elmondta, hogy a részvénytársaság egyike a legkedvezőlenebb termőhelyi adottságú erdőgazdaságoknak. Ezért „több lábon kell állnia”. S bármilyen meglepően hangzik is, itt a Duna-Tisza közének közepén ezeknek a láboknak az egyik legfontosabbika a *fafeldolgozás*. Ebből származik árbevételük 50 %-a!

A múlt évben a társaság 4 milliárd forint árbevétel mellett kb. 50 millió Ft bruttó nyereséget produkált.

Komoly érvágás, hosszú távon is nyereségcsökkentő tényező a cég számára, hogy területük 6 %-át, mintegy 3.500 hektár, a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésébe került.

Szakszervezeti, érdekképviselői szempontból igen figyelemreméltó volt a vezérigazgatónak az a kinyilvánított szándéka, hogy a dolgozói létszámot minden nehézség ellenére meg kívánják

őrizni, pl. a jelenleg leányvállalatot képező, 46 főt foglalkoztató gépüzemnek a társaságba történő beolvasztása során is. Ugyancsak az is, hogy a keresetszínvonal-gazdálkodásról a bértömeg-gazdálkodásra történő áttérés – ami a kormány december 22-i bér-gazdálkodási irányelveinek végrehajtásaként történik – nem mehet a dolgozók jövedelmének a rovására.

Mindazonáltal a vezérigazgató nem rejtette véka alá azt a problémát, hogy a bértömeg-gazdálkodás a vállalati tevékenység bővítésére irányuló törekvések során feszíteni fogja a részvénytársaság kereteit; a 0 %-os bérfejlesztés pedig idegen a szemléletüktől.

Itt közbevetve megjegyezzük: nyilvánvaló, hogy ez nem csupán a KEFAG Zrt. problémája. Sz is biztosra vehető: a kormányzat is tisztában van azzal, hogy a bértömeg-gazdálkodás bázisszemléletű kezelése hosszabb távon fékezően hat az innovációra és a gazdaságnövekedésre (amit pedig a munkanélküliség enyhítése nagyon sürget). Másrészt a kiáramló kereset befagyasztása is kedvezőtlenül hat az egyébként is stagnáló, sőt talán szűkülő belső fogyasztásra, ami viszont az exportpiacok pangása idején a gazdaság legfőbb életben tartója.

Bérkompenzáció a Zrt.-knél

Sulyok Ferenc vezérigazgatót követően – miután válaszolt a feltett kérdésekre – a titkár kollégák adtak tájékoztatást saját működési területük helyzetéről, különös tekintettel az ún. bérkompenzáció végrehajtására.

Ma már eléggé közismert a gazdaság szféráján kívül állók előtt is, hogy az említett kormányzati bér-gazdálkodási irányelvek szerint a többségi állami tulajdonú gazdasági társaságoknak (mint amilyenek az állami erdőgazdasági részvénytársaságok is) az adó- és járulékváltozások nettó keresetre gyakorolt negatív hatását kompenzálniuk kellett (alapvetően a saját forrásaik terhére. Az ettől eltérő esetekre vonatkozó előírásokkal most nem foglalkozunk.)

A titkári beszámolókból az tükröződött, hogy a társaságok alapján nagyobb problémák nélkül fejezték be a 2010. üzleti évet, bár a hivatalos vég-

eredmény a portfólió egészére nézve a tanácskozás idején még nem állt rendelkezésre. Az említett kompenzációt mindenhol végrehajtották, bár itt-ott előfordultak eltérő értelmezések az egyes vállalatok ugyancsak eltérő belső szerkezeti struktúrájából eredően. A végrehajtás meglehetősen nagy számviteli munkatöbbletet jelentett cégeinknek, különösen a teljesítménybérben dolgozók kompenzációjának kiszámítása esetében.

Egyes kollégák rámutattak, hogy az elrendelt kompenzáció a saját forrásokból „elvitte” a 2011. évre az Országos Érdekegyeztető Tanács által ajánlott 4-6 %-os átlagos bruttó keresetnövelés alapjának egy részét (van, ahol kétharmadát) is.

Tarka-barka cafetéria

A megbeszélés során a munka világának más témái is terítékre kerültek. Ilyen például a dolgozói létszám, amely – egy-két ellenpéldától eltekintve – továbbra is mérsékelten csökkenő irányzatú. Ez egyúttal a szervezett dolgozók, Szakszervezetünk taglétszámának csökkenését is jelenti, elsősorban a faipari dolgozók körében.

Másik nagy téma a cafetéria, a bér mellett nyújtott egyéb jövedelemnövelő juttatások ügye. A felszólalásokból az a kép bontakozott ki, hogy nagy a tarka-barkaság ezen a téren. Ahány cég, annyi megoldás mind a cafetéria összeállítására, mind tartalmának vonatkozásában.

Például: egyik helyen adnak kedvezményes árú fát, másik helyen nem. (Ennyit vagy annyit, keményfát vagy lágyfát.) Egyik helyen a cafetériába számítják be az egyenruhát, másik helyen azon kívül adják. Egyik helyen adnak étkezési hozzájárulást (havi 6 és 12 ezer forint közötti összegben), másik helyen nem. Még nagyobb a különbség a prémium és a jutalmazások, a vállalati üdültetések terén. Az sem mellékes, hogy mit kap a dolgozó adómentes, vagy adóköteles juttatásként.

Abban sem egységes a kép, hogy a bér melletti juttatások köréből mit építettek be a kollektív szerződésbe (már ahol van) és mi van rábízva a vállalatve-

zetés pillanatnyi döntésére, illetve a menedzsment és a szakszervezeti bizottság közötti vita kimenetelére.

Sajnos – bár ez így nem hangzott el – az a szubjektív benyomásunk, hogy a nyugállományba került dolgozók egyre inkább kiszorulnak a cafetéria köréből. Például nem is tudjuk, hogy hol van még lehetőségük kedvezményes árú tűzifa vásárlására (és ha van, mennyire). Pedig a legnagyobb jelentőségű juttatást ez jelentette a számukra, amit soha nem tud helyettesíteni pl. egy kis karácsonyi ajándékcsomag.

Egyéb problémák

Ezt követően még néhány egyéb téma került terítékre, de ezeket már csak címszavakban említjük meg. Az ágazati kollektív szerződés megkötése (vonta-

tottan halad). Kapcsolatunk alakulása a részvénytársaságok felett a tulajdonosi jogokat gyakorló szervvel (nem felhőtlen, hézagos). Szakszervezetünk alkotmányozási javaslata (már benne van a feldolgozási mechanizmusban). A 2011. évi Országos Erdészeti és Faipari Sportnapok megrendezése (a helyszín még nem dőlt el 100 %-osan). Az erdészeti részvénytársaságok papíralapú részvényeinek dematerializálása (célja nem világos, végrehajtása költséges). Nemzetközi kapcsolatok (a román viszonylat intenzifikálódása).

Az eredményes, tartalmas, hasznos tanácskozás dr. Halmágyi János zárszavával ért véget.

*

Tanácskozásunk helyszíne, az élvezetes, pompás Vackor Vár ismertetése külön cikket érdemelne. Talán egyszer

erre is sor kerül. Most az a kedves kötelességünk, hogy köszönetet mondjunk az ottani tanácskozás lehetőségéért és feltételeinek biztosításáért a KEFAG Zrt. illetékeseinek: Sulyok Ferenc vezérigazgató úrnak és a területileg illetékes Észak-Kiskunsági Erdészet vezetőjének, Madácsi Sándor úrnak. Továbbá a helyi operatív szervezőmunkát végző Mézes Lajos kollégának, a KEFAG Zrt.-nél működő szb.-titkárunknak, s ugyanott az Ökopal Raklap Üzem szb.-titkárának és egyben az EFDSz Elnökség tagjának, Gilicze Péter kollégának. Végül, de nem utolsósorban köszönet a Vackor Vár személyzetének, amelynek tagjai kollegiális vendégszeretettel gondoskodtak arról, hogy kihelyezett ülésünk ne csak hasznos, hanem kellemes is legyen.

Király Pál

A tél vége

Most még fehér a világ,
Most még a föld alatt alszik a virág,
Most még fagyosak a patakok,
A tavasz mi jő, az a legjobb.

Szendereg, alszik minden,
A természet, az ember itt lenn.
Majd sóhajtva ébred mindenki,
Márciusról, szép napokról álmodik.

Mit is ér az a fehér tél?
A tavasz úgy is visszatér.
Gyönyörű a március idusa,
Tizenkét hónapban a tavasza.

Ha dalol a madár, újra énekel,
Az erdő dallal telik el,
Felvidul, felragyog az ég,
Világoskék, tiszta lesz a lég.

Úsznak-úsznak a fellegek,
Kinyílnak az ibolyák ideleenn'
Repülnek magasan a gólyák,
Tiszta levegőjű lesz a világ.

Előjön az árnyas erdők lombja,
Hozzá hasonlót a festő sem fest soha,
Sejtve, hogy ez mind való igaz;
A télnek vége... nekünk ez a vigasz.



Schneiderné Eszenyi Margit
ny. erdész, Dúzs

Néhány évforduló

1751. Az első kincstári erdőhivatal létrehozása Besztercebányán (260 éve).

1791. Az országgyűlés megalkotta az LVII. törvénycikket az erdők pusztításának megakadályozásáról, az erdélyi törvényhozás pedig a XXX. cikkelyt az erdők fenntartásáról. Ezek az első ún. feudális erdőtörvények. (220 éve.)

1831. A Tudományos gyűjtemény 3. kötetében megjelent Gáty /Gáti/ István „Erdőművelési értekezés” című tanulmánya. Gátit sokan az erdészet első akadémiкусának tartják, mivel szakmai pályafutásának jelentős részét erdőmesterként folytatta a tatai Esterházy uradalomban. A térképészet is jelesei között tartja számon.

Ugyancsak ebben az évben jelent meg a Tudományos Gyűjteményben, de az 5. kötetben Jánik Ferencz „A Honni Erdei gazdaság rajza” című tanulmánya (180 éve).

1851. Az első önálló magyarországi erdészeti egyesület, az Ungarische Forstverein megalakítása Esztergomban (160 éve).

1871. Megjelent Illés Nándor selmeci akadémiai tanár „Erdőtenyésztéstan” című műve Budán, az OEE kiadásában (140 éve). A magyar nyelvű erdészeti szakirodalom megteremtésének fontos mozzanata volt a könyv kiadása.

1881. Az állami erdők igazgatása a Földművelésügyi Minisztérium hatáskörébe került. Január 20-tól Bedő Albert lett az országos főerdőmester (130 éve).

Létrehozták a kincstári erdőgazdaságokat, valamint megszervezték a királyi erdőrendezőseket a kincstári erdők üzemterveinek elkészítése céljából. Megjelent 23.374-881. F.I.K.M. szám alatt az első üzemrendezési utasítás.

Zöldkeresztesek közgyűlése

Partnerszervezetünk, a *Magyarországi Zöld Kereszt Egyesület* (MZKE) az idei első közgyűlését Budapesten, a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének (MTESZ) Kosuth Lajos téri székházában bonyolította le, a *MTESZ Környezetügyi Bizottságának* közreműködésével.

Az esemény azért is kívánczik lapunk oldalaira, mert Szakszervezetünk és az MZKE közötti eredményes együttműködésen túlmenően – amint azt már korábbi tudósításaink alkalmával is megemlítettük – az Egyesületen belül erdőmérnökökből álló, elég erős *erdészeti frakció* is működik *Köveskúti György* erdőmérnök vezetésével. Az említett MTESZ-bizottság vezetője is erdészeti szakember: *dr. S. Nagy László* aranyokl. erdőmérnök, az *MZKE elnöke* pedig *dr. Tarjáné Tajna Anna* aranyokl. erdőmérnök, környezetvédelmi szakmérnök és nyugalmazott környezetvédelmi minisztériumi államtitkár.

*

Az Elnök asszony köszöntő szavai után a közgyűlés résztvevői néma felállással emlékeztek meg az MZKE régi és eredményes aktivistájának, *Komáromi Istvánnak*, Dunavarsány díszpolgárának 85 éves korában történt sajnálatos elhunytáról. Ezt követően bemutatásra került *Pálmüller József* okl. építésznek, az Egyesület titkáranak „*Balatonakali*” című értékes és szép helytörténeti monográfiája. Majd egy ugyancsak értékes és szép szellemi alkotás előadása következett: *Tylli Gabriella*, az Egyesület régi és lelkes aktivistája olvasta fel „*Glóbuszi karnevál*” című epikai művét, ami a karácsony alkalmával jelent meg nyomtatásban és aminek mély eszmei mondanivalóját talán így összegezhetnénk: magyar társadalmi-ökotörténelmi korrajz.

*

Az első napirendi pont, a múlt évben végzett munkáról szóló beszámolója keretében az Elnök asszony kiemelte az Országházban ősszel megrendezett parlamenti nyílt erdősznap jelentőségét, amelyen tisztes létszámú taggal képviselve jelen volt az MZKE is, és amelyről decemberi lapszámunkban mi is részletebben tudósítottunk.

Ugyancsak meghívást kapott az MZKE is – több más, jelentős zöld társadalmi szervezettel együtt – az *Országgyűlés Fenntartható Fejlődés Bizottságának Jávor Benedek* országgyűlési képviselő által vezetett ülésére a Képviselők Házába. (Ezt közvetlenül megelőzően pedig a Mezőgazdasági Bizottság ülésén vettünk részt, amely Font Sándor elnökletével a kolontári vörösiszap-katasztrófával kapcsolatos ügyeket tárgyalta.)

*

A parlamenti bizottság ülésén már részletesebben megtárgyalták az Alkotmányozási Eseti Bizottsághoz a tervezett új alkotmánnyal kapcsolatban benyújtott zöld javaslatokat. Ezek között már ott volt *Szakszervezetünk javaslata is*, amelyet lapunk előző, decemberi számában ismertettünk. Ennek lényege röviden az: maga az alkotmány garantálja a jövőben, hogy az állami erdő, mint az egész társadalom különleges vagyontárgya, örökre állami közvagyon maradjon.

Javaslatunkat immár az EFDSz és az MKZE közös javaslatként terjeszthettük szóban is a bizottság elé. Úgy észleltük, hogy előterjesztésünket a többi zöld szervezet képviselői is *rokon-szenvvel fogadták*.

A közgyűlés úgy határozott, hogy ezt a javaslatot mindössze egy mondatba foglalva az MKZE önálló javaslatként, a közgyűlés által hitelesítve megküldi az új alkotmány előkészítésével kapcsolatban felállított, Szájer József Fideszes Európa-parlamenti képviselő által vezetett nemzeti konzultációs testületnek. Továbbá megküldi dr. Szili Katalin független képviselő asszonynak, akinek egykori környezet- és természetvédelmi államtitkári munkája révén affinitása van a téma iránt. Az MZKE reméli, hogy ez is erősíti a természeti értékek alkotmányos védelmére már beérkezett más javaslatokat.

*

Ugyancsak emlékezetes és tanulságos eseménye volt a múlt évi munkának a Somogyvámos község határában fekvő un. *Öko-völgyben tett tanulmányút*, az ott létesített biológiai szennyvíztisztító telep és biofarm megtekintése,

amelyet a Magyarországi Krisna-tudatú Hívők Közösségének ott élő szerzetesei hoztak létre.

A tanulmányút helyi kalauza, *Pöcze Vilmos* úr, a Krisna-völgy környezetgazdálkodási igazgatója – szerzetesi néven *Pártha dász* – korábbi civil életében maga is az állami természetvédelem területén dolgozott.

A látogatás alkalmával *együttműködési keretmegállapodás is létre jött* az Öko-völgy Alapítvány, valamint az MZKE között.

Ennek lényege: az együttműködő partnerek fejleszteni kívánják szakmai kapcsolataikat a környezetbarát gazdálkodás és életmód, a fenntartható mező- és erdőgazdaság, biogazdálkodás, társadalomfejlesztés, környezetvédelem, ökoturizmus és egészségmegőrzés területein. Továbbá segíteni kívánják egymás tevékenységét az említett témák ismertetésével kapcsolatos oktatási, kutatási és fejlesztési területeken.

*

A *Kickuth-féle nádgyökértéri eljárással működő szennyvíztisztító rendszer erdészeti szempontból is igen figyelemreméltó*. Amint a projektet tervező és kivitelező Élővíz Kft. főmérnöke, Papp Endre elmondta a közgyűlésen, a Krisna-völgyi objektum már megkapta a működési engedélyt és eredményesen funkcionál. Most a következő nagy téma a nádas medence gyökérzónájában baktériumok által megtisztított víz további elhelyezése. Ez az Öko-völgyben jelenleg *nyár- és (télálló) bambuszültetvényben* történik. Mindazonáltal nemzetközi viszonylatban is nagy problémáról van szó.

*

Az Elnök asszonyt követően az egyes szakterületek referensei is beszámoltak a múlt évi tevékenységükről. *Köveskúti György* aranyokl. erdőmérnöknek, az erdészeti frakció vezetőjének a beszámolója értelemszerűen széles átfedést mutatott az Elnök asszonyéval.

A közgyűlés második részében már a *2011. évi teendőkről*, az idei munkatervről folyt a megbeszélés. Az ülésnek ezt a részét *Jancsó Gábor*, az MZKE társelnöke vezette.

Különféle javaslatok hangzottak el a programmal kapcsolatban. Például Köveskúti György emlékeztetett arra, hogy 2011-et az ENSZ „Az Erdők Nemzetközi Évének” nyilvánította. Az erdészfrakció másik tagja, dr. Sipos Árpád aranyokl. erdőmérnök a termőföld idegen kezekre juttatásával szembeni akcióra tett javaslatot. Sőt – példás módon – nemcsak javasolt, hanem a javaslat megvalósításából mindjárt ki is vette a részét egy elég terjedelmes előterjesztés kimunkálásával, ismertetésével. (Az egyesület a továbbiakban technikai-szerkesztési segítséget nyújtott dr. Sipos Árpádnak ahhoz, hogy javaslatát illetékesnek tartott fórumhoz eljuttathassa.)

Felmerült az az elvi kérdés a javaslatok nyomán, hogy a viszonylag nem nagy egyesületnek nem kellene-e tevékenységét valamilyen megfontolás szerint profilizálni, a teendőket valamilyen szempont szerint szelektálni véges kapacitásának, teherbíró képességének figyelembevételével? Például: a természeti, vagy a művi környezet védelmére koncentrálni, netalán a környezetbarát és környezetkárosító technológiákra, vagy az energetikára, a megújuló energiák problematikájára?

Ezzel kapcsolatban az az álláspont nyert elfogadást, hogy a *mindenkori ak-*

tualitásokhoz kell alkalmazkodni, ezek határozzák meg a cselekvés irányát.

Végül is a közgyűlés úgy döntött, hogy két „vizes” programot bonyolít le az előttünk álló tavaszi és nyári időszakban. Egyet a Duna-Dráva Nemzeti Park területén vízügyek és vizes élőhelyek problémáinak tanulmányozására, egyet pedig a Sió-csatorna völgyének revitalizációja tanulmányozására. Végül a városi burkolt felületek életre keltésének témáját is munkába vételre irányozta elő.

k. p.

A fafeldolgozás nagyjai ...

... című életrajzi füzet sorozatban, a Faipari Tudományos Egyesületnek ebben a röviden csak „barna füzetek” elnevezésű kiadványainak újabb darabjaiként a közelmúltban *három* is megjelent dr. Tóth Sándor László okl. faipari mérnök, c. egyetemi tanár, a FATE elnökhelyettese tollából.

Az egyik *Gaul Károly* (1854-1932) emlékét örökíti meg, aki a hazai faipari szakképzés és továbbképzés alapjait rakta le az egykori M.kir. Állami Középipartanoda Faipari Szakosztályának megszervezésével és vezetésével. 1907-1922 között a Technológiai Ipar-múzeum igazgatója volt.

A másik füzet *Bódogh István* (1908-1988), az 1949 utáni hazai állami bútortipar (és rekonstrukciója) egyik nagy szervezőjének életéről és munkásságáról szól, aki egyszerű asztalossegédből küzdött fel magát tehetsége révén közismert vállalati vezetővé, s tervező-fejlesztő főmérnöké.

Hasonló pályát futott be a harmadik füzetben megörökített *Rieperger László* (1919-1986) is, aki szintén budapesti asztalossegédként kezdte pályafutását. 1955-ben azonban gépészmérnöki oklevelet szerzett a Műegyetemen, s főleg a Duna Bútorgyárban, a Budapesti Bútortipari Vállalatnál és a Garzon Bútorgyárban általa bevezetett szakosított nagyüzemi bútorgyártás révén emelkedett a szakmai hírnév magas fokára.

Úgy tudjuk, hogy jeles ipartörténészünk a hazai faipar több más kitűnőségének életmű-feldolgozását is tervbe vette. Érdeklődéssel várjuk azok megjelenését.

Tudományos ankét

Már a 27. alkalommal rendezte meg hagyományossá vált tudományos ankétját a *MTESz Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága*, 12 más szerv közreműködésével Budapesten, részben a Magyar Szabadalmi Hivatal Garibaldi Klubjában (V. ker., Garibaldi u. 2.), részben pedig a MTESz Kossuth-téri székházában. A háromnapos rendezvényt ezt a címet viselte: *Természettudományos, műszaki és orvostudományi fejlődés a hosszú 19. században.*

Szaktárgy részéről dr. Tóth Sándor László okl. faipari és gazdasági mérnök, c. egyetemi tanár, a FATE elnökhelyettese *Thék Endre* (1842-1919), az egykori kiváló pesti épület- és bútortipar vezetője és munkásságát ismertette. Sajnos, egykori híres Üllői-úti gyárának ma már nyoma sincs. Emlékét utcaelnevezés őrzi a IX. kerületben.

Ugyancsak a faipar történetéből merítette tárgyát *Kovács Ottó*, aki a lengyel származású *Zarsetzky József* 1857-1863 között Pesten, a Váci úton felépített Gyúszér-, vagyis gyufagyárának történetét adta elő. Ennek a gyárnak is már csak a Műszaki és Közlekedési Múzeum őrzi az emlékét a Kaposvár utcában egy színes gyufafejekből kialakított-kirakott perspektivikus látványképe formájában.

Prof. Dr. *Németh József* intézetigazgató egyetemi tanár, az MTA Tudomány- és Technikatörténeti Komplex Bizottsága és egyben a MTESz-TTB elnöke elmondta, hogy a két bizottság negyven éve, 1971-72-ben alakult meg. Ezért a *2011-es ankét témája ez lesz: A tudomány-, technika- és orvostörténet kutatásoknak irányai az elmúlt 40 évben.*

RENEXPO Central Europe 2011

A *bioenergia* lesz a kiemelt témája a *RENEXPO Central Europe* nemzetközi kiállításnak, amelyet immár az ötödik alkalommal rendez meg a megújuló energiák témakörében *Budapest május 5-7-én* a HUNGEXPO F pavilonjában a REECO Hungary Kft.

A kiállításon – amely értelemszerűen az erdészetet, az erdőgazdálkodást közvetlenül érinti – számos külföldi gyártó és szolgáltató cég szerepel. Az EU országaiból érkező döntéshozó, szakmai előjáró, befektető személyek és szervezetek is részt vesznek, s magyar és nemzetközi konferenciák is csatlakoznak hozzá.

Kiállítóként az erdészeti és faipari vállalatok is bekapcsolódhatnak. További információk a <http://renexpo-budapest.com/statistics.html> honlapon, vagy a www.renexpo.hu oldalon, vagy a REECO Hungary Kft. (1123 Budapest, Győri út 20.) 36-1-213-4243 telefonszámán érhetők el.

Lapunknak meghívás alapján eddig a harmadik budapesti RENEXPO kiállításról volt lehetősége részletesen tudósítani kétrészes cikkben a 2009. évi 2. és 3. lapszámban. A stuttgarti központtal működő német anyavállalat ebben az évben is több helyen rendez konferenciákkal kapcsolt kiállításokat Európában a megújuló energiák témakörében (Ausztriában, Belgiumban, Németországban, Romániában). Budapesten rendeznek *CEP Passzív ház Expo-t* is október 19-20-án.

k.p.

Foglalkoztatottság és vállalkozások az erdőgazdálkodásban

Az erdőgazdálkodás, ill. az erdőgazdálkodás foglalkoztatottságban betöltött szerepe Európában régióként rendkívül eltérő. Hazánkban a három erdészeti nagyrégióban (hegyvidék, dombvidék és síkvidék) is jelentős különbségek tapasztalhatók az erdőgazdálkodás természetes és ökonomiai jellemzőiben. Az erdőgazdálkodás hosszú távú tervezésében, valamint a foglalkoztatottság fejlesztésében (minőségi bővítésében) a régiós szempontok nem hagyhatók figyelmen kívül.

Az EVGI munkatársai részletes helyzetfeltárást és értékelést készítettek az elmúlt évtized erdőgazdálkodásának foglalkoztatásban betöltött szerepéről, ezen belül is a nagy foglalkoztatási csoportokról, valamint az erdészeti kivitelező vállalkozások munkaerő-piaci helyzetéről.

*

Az erdőgazdálkodási tevékenység történeti fejlődésében a két alapvető foglalkoztatási modell (saját rezsiz munkavégzés, ill. kivitelező vállalkozások szerződöttese) egymást cserélte a '90-es évek változásaival. Az állami erdőgazdálkodás szakmai vagyongazdálkodási szerepe dominánssá vált, ami jelentős üzemméret-koncentrációt és szervezeti átalakulást is indukált. Az állami erdőgazdálkodásban az „üzem”, azaz erdészet átlagos területe 9023 ha, az átlag erdőkerület 1001 ha lett (csaknem duplája a kiszervezés előtti üzemméreteknek). Ezzel párhuzamosan lecsökkent a foglalkoztatotti létszám, ami 2010-ben 9000 fő volt (átlagos állományi létszám), ebből 5400 fő volt az állandó létszám és 3600 fő közmunkás. Az 5400 fő állandó alkalmazottból 3200 fő dolgozott az erdészeteknél és 2200 fő (40%) az erdőgazdasági központokban.

A '90-es években az állami erdőgazdaságoknál a kivitelezői feladatok gépei, eszközei és a fizikai dolgozók zöme erdészeti kivitelező vállalkozásokba került kiszervezésre. Ezek a kivitelező vállalkozások (2009-ben kb. 2230 egyéni vállalkozás és 810 gazdasági társaság) ma 16.500 főt foglalkoztatnak (átlagos állományi létszám), tehát ezek a vál-

lalkozások az erdőgazdálkodás legnagyobb munkaadói szegmense. Az egyéni vállalkozások átlagosan 4-5 fővel működnek (egybrigádos vállalkozás), míg a gazdasági társaságok átlagos létszáma valamivel magasabb, 7-8 fő/vállalkozás. Ezek a vállalkozások nagyon nehéz gazdasági helyzetben működtek az elmúlt két évtizedben. Eszközparkjuk jórészt elavult, és fejlesztésre alig van forrásuk, amit külön nehezít, hogy számukra a géppark-fejlesztési támogatások adminisztrációs okok miatt nem elérhetőek. Az EVGI által készített 2010. májusi felmérésben a vállalkozások vezetőinek 25%-a vallotta, hogy vállalkozása kényszer-vállalkozás.

*

Az erdőgazdálkodásban a foglalkoztatás bővítése is alapvetően a fenti két nagy munkaadói csoportban képzelhető el. Egyrészt az állami erdőgazdálkodókhoz rendelt közmunkások létszámának növelésével, ami az eddigi tapasztalatok alapján alapvetően pozitív hatásokat ért el, továbbá a védelmi-közjóléti funkciók tekintetében a magán-erdőben is van helye ennek a foglalkoztatási formának. Másrészt az erdészeti kivitelező vállalkozásoknál lehet újabb munkahelyeket teremteni, amihez a megrendelők minőségi elvárásainak fejlesztése szükséges, és annak finanszírozása, valamint ezen vállalkozások géppark-fejlesztésének támogatása, amivel a minőségi szakmunkát műszakilag el lehet végezni. A közmunkások munkairányítását eddig is a kivitelező vállalkozókra bízták az állami erdészetek, ami során a vállalkozók ki tudták válogatni a munkaképesebb közmunkások közül saját munkaerő-utánpótlásukat. A két nagy foglalkoztatási potenciállal rendelkező csoport között eddig is létezett az átjárhatóság.

Az erdészeti kivitelező vállalkozások megrendelés-állományában az állami erdőgazdálkodás kb. 30 Mrd Ft értékű megrendelést ad évente, aminek további kb. felét teszi ki a magán-erdőgazdálkodásból érkező megrendelések értéke. A vállalkozói díjak definiálásában az állami erdőgazdaságok döntő szereppel bírnak, a vállalkozásoktól

szerezni műszaki színvonalat várnak el, és ezzel párhuzamosan a díjazás is erősen mérsékelt, ami ezen vállalkozások működésére a legnagyobb befolyással van.

*

Az erdészeti kivitelező vállalkozások 55%-ánál nincs erdészeti végzettségű munkavezető, amit konzervált az a trend, hogy a rendszerváltás után az állami erdőgazdálkodásban az erdőgazdálkodási szakértelem az erdőgazdaságok menedzsmentjénél összpontosult (az erdészetek szintjén), míg a magán-erdőgazdálkodásban a mára elszorvadt integrációs intézménynél (a magán-erdészetek szintjén), ill. jelenleg az integrátorok hiánya miatt az erdészeti szakszemélyzetként regisztrált szakembergárdánál. A szakértelem ilyen jellegű központosulásának egyik eredménye, hogy az erdészeti kivitelező vállalkozások, ahol az erdőgazdálkodás legveszélyesebb munkahelyei is vannak (fakitermelés, faanyagmozgatás), évente stabilan 130-140 munkabalesetet jelentenek be, és évente 4-5 kollégánkat veszítjük el tragikus körülmények között. Az erdész szakma nagy adóssága, hogy ezen a drámai munkavédelmi helyzeten kötelező szakmai továbbképzési rendszer kiépítésének hiányával és az egyéni védőfelszerelések beszerzésének eddig elmaradt pénzügyi támogatásával nem nyújt segítséget az erdőn dolgozó kollégáknak.

*

Az elmúlt két évtizedben az erdőgazdálkodás gazdasági súlypontja egyértelműen az erdőgazdálkodókra helyeződött. Az állami erdőgazdálkodásban az erdőgazdaságok domináns szereplők, míg a magán-erdőgazdálkodásban a tulajdonosnak nagyon korlátozott jogai vannak erdejével kapcsolatban, a szakszemélyzet (szakirányító) sok esetben csak formális szerepet kap, míg a bejegyzett erdőgazdálkodó a menedzsment középpontja, de a legnagyobb költséget a kivitelező igénybevétele jelenti, tehát a súlypont az erdőgazdálkodó-kivitelező kapcsolatban rejlik. Az erdőtulajdonos,

az erdőgazdálkodó, a szakszemélyzet és a kivitelező vállalkozások ilyen jellegű, struktúra nélküli együttélése azonban a magán-erdőgazdálkodás alapvető problémáit konzerválja (pl. a kezeletlen erdők ügyét), továbbá ez az életképes erdőgazdasági magánüzemek (családi gazdaságok vagy farmok) létrejöttének legfőbb gátja is. Ezeken a problémákon a *családi gazdaságok* helyzetének biztosítása (önfoglalkoztatás és családi munkavégzés), és a *magánerdészetek* (korábban erdészeti integrátorok) szervező erejének támogatása tud úrrá lenni, ami a foglalkoztatásban is hatékony és stabil növekedést hozhat.

Vadászati kultúra az iskolai oktatásban

Az emberi műveltség - annak leg-
 átfogóbb értelmében, beleértve a hu-
 mán, természettudományi, embertudo-
 mányi szakterületeket, a művészeteket
 és a gyakorlati, szakmai ismereteket
 is - ősforrása a *vadászat*. Noha maga a
 vadászat a legutóbbi időkben az emberi
 tevékenység szűkebb területére korlá-
 tozódott, szerepe megerősödik a ter-
 mészetvédelmi követelmények előtérbe
 kerülésével. A vadászattudomány jelen-
 tősége töretlen.

Pedagógiai oldalon pedig olyan
 változások következtek be - a civi-
 lizációs ártalmak feldolgozása, a de-
 mográfiai átalakulás és az urbanizáció
 következményeinek magyarázata, a
 környezettudatos magatartás elsajátítá-
 sa, a természetvédelmi követelmények
 elfogadtatása -, amelyek új szemléletet,
 komplex tudást, korszerű didaktikai,
 módszertani eljárásokat várnak el az
 óvodai nevelésben és az iskolai oktatás-
 ban dolgozó pedagógusoktól. Ráadásul
 erre igény is van a szülők egy részéről, a
 gyerekek többségéről.

Az *Országos Magyar Vadászka-
 mara* az általános iskolai tankönyvek
 (I-VII. osztály) elemzése után látott neki
 egy tematika kidolgozásának a pedagó-
 giai továbbképzők számára. A Nemzeti
 Erőforrás Minisztériumának jóváhagyá-
 sát az erre hatáskörrel rendelkező *Euron
 Pedagógiai Intézet* kapta meg, és végzi
 a szervezéssel, bonyolítással kapcsola-
 tos teendőket.

*Az erdőtelepítések ésszerű szinten
 tartása is foglalkoztatás-bővítő hatá-
 sú,* műszaki színvonalát és volumenét
 alapvetően determinálja a hozzá rendelt
 támogatások színvonala, és a *támogatá-
 sok adminisztrációjának egyszerűsége,
 gyorsasága.* A korábbi, kampányszerű
 erdészeti programok (erdőtelepítések
 felfuttatása, csemetekertek létesítésé-
 nek támogatása, erdőbirtokossági tár-
 saságok feltőkésítése, stb.) eredményeit
 és tapasztalatait be kell építeni egy ki-
 számítható erdészeti stratégiába, ami a
teljes erdőgazdálkodási intézményrend-
 szert (erdőtulajdonosokat, erdőgazdál-
 kodókat, szakszemélyzetet, kivitelező

vállalkozásokat) átöleli és felkarolja,
 működését hatékonyan támogatja.

Horváth Sándor
 egyetemi adjunktus

Nyugat-magyarországi Egyetem
 Erdőmérnöki Kar
 Erdővagyon-gazdálkodási
 és Vidékfejlesztési Intézet (EVGI)

(A cikk az EFDSz által 2010. decem-
 berében lebonyolított „Humán erőforrás
 helyzet az erdőgazdálkodásban” című
 konferencián elhangzott előadás kivo-
 natolt, szerkesztett változata.)

A tanfolyam célja:

- érvényesüljön a továbbképzésben a természetvédelem elsőbbségének elismerése,
- kiemelten szerepeljen a vad, és reá-
 lis legyen a vadászat, vadgazdálko-
 dás megítélése,
- a továbbképzés programja (időbe-
 osztás, gyakorlatok, új módszerek)
 igazodjon a témához,
- a program feleljen meg a hatályos
 jogszabályi előírásoknak.

Ezekre szorított az akkreditációs
 előírások betartása is. A tanfolyamot
 elismert, oktatási gyakorlattal és vadá-
 szati tapasztalatokkal rendelkező sze-
 mélyek vezették. A stúdium 30 órás,
 akkreditált, eredményes elvégzése a
 pedagógusok kötelező továbbképzésébe
 beszámítható.

A tanfolyam döntő része (90%) gya-
 korlati, módszertani, foglalkoztató prog-
 ram volt. A feldolgozandó témakörök:

- vadászati kultúra (ismeretforrás, tör-
 ténelmi szerepe, egyetemes és ma-
 gyar vadászattörténet, a vadászat és
 a művészetek kapcsolata),
- vadászati jog és szervezetek, nem-
 zetközi egyezmények, természetvé-
 delem,
- vadgazdálkodás (struktúrája, felada-
 tai, a vadászat rendje),
- vadászati gyakorlat (élőhely, életkö-
 zösségek, vadfajok, trófea),
- vadászkerölcs (szerepe, etika és eti-
 kett, hagyományápolás).

Kitűnő körülményeket kínált a *Vér-
 tesi Zrt.* (Pusztavám, Ökoturisztikai
 Centrum - korszerű meeting-rendszer,

szállás és ellátás) és a *megyei Vadász-
 kamara* (társasvadászatban való részvé-
 tet, vendéglátás). A tucatszerű érdeklődő
 - részben közoktatási, részben erdei
 iskolában tanító pedagógus - elégedet-
 ten távozott, kiemelték, hogy az ismer-
 etbővítésen túl hasznosnak tartották a
 módszertani, korszerű kommunikációs
 eljárások megismerését. Javasolták a
 tanfolyam ismételt megtartását.

Fácányi Ödön

Hírek

**Természeti tájak a Kárpát-medén-
 cétől a Dolomitokig** címmel festmény-
 kiállítást rendeztek dr. Kovács Máttyás
 okl. erdőmérnök, ny. min. főosztályve-
 zető alkotásaiból *Gödöllőn* az Erzsébet
 királyné Szálloda galériatermében. A
 tárlatot dr. Rácz András, a VM környe-
 zet- és természetvédelemért felelős h.
 államtitkára nyitotta meg.

*

Az egyesületi törvény jövője. A
 jelenlegi *külön törvény helyett az új
 polgári törvénykönyv egyik fejezetének*
 kellene majd meghatározni az egyesü-
 letekre vonatkozó szabályokat - nyilat-
 kozta *Lomnici Zoltán*, a Legfelsőbb Bí-
 róság tanácselnöke. A volt főbíró szerint
 az egyesületalapítás feltételeit jobban
 kell differenciálni. A kisebb - például
 hobbi - egyesületek alapítási feltételeit
 egyszerűsíteni kell. A jelentősebb be-
 vétellel rendelkező és nagyobb vagyon-
 nal gazdálkodókat pedig szigorítani, az
 esetleges visszaélések megelőzése érde-
 kében.

Nyugdíjasoknak - nyugdíjasokról

Nem panaszkodhatnak a nyugdíjasok, hogy a kutya sem törődik velük. Ellenkezőleg. Az utóbbi hónapokban szinte nem volt olyan nap, hogy ne jelent volna meg a nyilvánosság fórumain valamilyen vonatkozásában a nyugdíjrendszer, a nyugdíj mértéke, vagy valamilyen más tényezője a nyugdíjasok életének.

*

A nagy kavargás még a múlt év őszén kezdődött a magánnyugdíj-pénztárak ügymond „államosításával”, pénzük és tagságuk átteljesítésével az állami rendszerbe. Az indoklás nem volt túlságosan bonyolult: nem hatékonyak, gyengén fizetnek a begyűjtött pénzt, magas önköltséggel dolgoznak, gyanús elemek is vannak a gazdálkodásukban stb. Summa summarum: nincs ott jó helyen a befizetők pénze.

Azután az derült ki, hogy az átszivatyzott pénznek csak egy részét kívánja a kormányzat most nyugdíjkifizetésekre fordítani. Inkább egy időre kölcsön veszi az állami adósságok törlesztésére. (Nem tudjuk, hogy mennyi ez és mennyi az; csupán sejthető, hogy nem kis summáról van szó, a nagyságrend százmilliárdos.)

Semmi baj, mondták azután a felfedezett aggályokra. Az intézkedések nyomán a kamatterhek csökkennek, az így talált pénzt a gazdaságélénkítésre fordítjuk. Megindul a növekedés, minden jóra fordul, s a pénzt majd visszatesszük a nyugdíjasszába, ahonnan most elveszszük.

*

Közben, amint említettük, a magánnyugdíj-pénztári tagság terelése is megkezdődött az állami kassza irányába. De nemcsak úgy immel-ámmal ám! Az érintettek ultimátumot kaptak: január vége az átjelentkezési határidő, egy nappal sem több. Azután aki bűjt, bűjt, aki nem, az nem – lehúzzák a rolót és ha valakinek kára származna majd a nem-ből, hát az magára vessen.

Közben, még mindig decemberben kirobbant a médiaháború és a nagy bel- és külföldi fegyverpogás, a pengeváltások csattogása elnyomta a nyugdíjpénztárak körüli siránkozásokat. Nem sokáig. Január közepén újabb petárdaként pukant a miniszterelnöknek az a ki- (vagy be- ?) jelentése, hogy a nyugdíjalapból

csak annyi nyugdíjat fognak majd kifizetni, mint amennyi járuléka befolyik abba.

*

A bevételek és kiadások egyensúlyának szükségességéről, az egyensúly megteremtéséről persze már korábban is nem egyszer esett szó. Így a miniszterelnök kijelentése akár jól is hangozhatott volna. Ám valahogyan mégsem hangzott olyan jól; inkább fenyegetettséget sugallt az aggódó nyugdíjas fülek számára. Hiszen mindenki tudja ma már nyugdíjrendszerünk alapproblémája éppen az, hogy kevesebb pénz folyik be a nyugdíjalapba, mint amennyit ki kell fizetni belőle és ez az irányzat megállíthatatlannak tűnően csak fokozódik, az ismert munkaerőpiaci és demográfiai okok miatt.

A miniszterelnök nem mondta, mégis sokan úgy értelmezték ezt a kijelentést, hogy az állam nem óhajt többé egy másik zsebébe nyúlni azért, hogy a nyugdíjas kasszából hiányzó pénzt kiegészítse és így legalább megőrizze a nyugdíjak reálértékét, ha már nem is nagyon akar emelni rajta. Ezt érzi az idősek társadalma fenyegetettségnek, annak ellenére, hogy törvény mondja ki: az állam garantálja a nyugdíjak kifizetését.

Az emberek töprengeni kezdtek, annál is inkább, mert a miniszterelnöki kijelentést nem követte bővebb kifejtés, magyarázat. Továbbá még él az emberek emlékezetében egy korábbi miniszterelnök régi, halk megjegyzése is: „Az állam belefáradt a gondoskodásba.”

Így azután megindult a találgatás arra irányulóan, hogy miként is értelmezhetők Orbán Viktor szavai.

*

A legtöbben úgy gondolták, hogy valószínűleg az ún. svéd modell bevezetésére gondolt a kormány feje. Vagyis arra, hogy minden felnőtt korú állampolgárnak lesz az erre hivatott intézményben egy egyéni folyószámlája, S erre aktív, dolgozói pályafutása során annyi nyugdíjjárulékot fizet be öreg éveire szánt mintegy élettakarékosként, amennyit akar. Ebből azután a befizetésének megfelelően kapja majd vissza a pénzét nyugdíjasként. Vagyis „ki mint veti ágyát, úgy alussza álmát”. (A részletekbe most ne mélyedjünk; pl. hogy lenne-e állami kiegészítés a minimálnyugdíj mértékéig

abban az esetben, ha az élettakarékoság alapján a dolgozó nyugdíja még ezt az összeget sem érné el.)

*

A miniszterelnöki nyilatkozattal kapcsolatban azonban január közepén megszólalt az ellenzék is. Közelebbről: Korózs Lajos, a Magyar Szocialista Párt elnökségének tagja, egykori szociális és munkaügyi minisztériumi államtitkár, a nyugdíjas ügyek kézbe tartója a minisztériumban, akinek a neve nem egyszer feltűnt már ezzel kapcsolatban lapunkban is.

Korózs Lajos annak a nézetének adott hangot a televízióban, hogy a nyugdíjak előbb-utóbb, de inkább előbb, 2012-2013-tól 20-25 %-kal csökkenteni fognak! Ennek egyszerű matematikai alapja az, hogy az állami nyugdíjalapban csak 3.000 milliárd forint van, de 3.600 milliárdra lenne szükség. A hiányzó 600 milliárdot a magánnyugdíj-pénztárakból elvont pénzből kívánják fedezni. Viszont 2012-től már meg kell kezdeni a magánnyugdíj-pénztári kifizetéseket is (ezek a pénztárak 1996-97 óta léteznek). Szükség lesz majd a 600 milliárd forintra, de alig valószínű, hogy ez ilyen rövid idő alatt visszapótolható lesz. Márpedig ha nem, akkor a nyugdíjak az ennek megfelelő összeggel, a nyugdíjalap 20 %-os hiányával csökkennek.

*

Persze, elvileg lenne más megoldás is a súlyos problémára: a hiányzó pénz egyéb forrásból történő pótlása. Azonban ez is fölöttébb nehéz feladatnak mutatkozik. Melyek ezek a lehetőségek?

1.) A munkaadók és a munkavállalók által fizetett nyugdíjjáruléka emelése. Kockázatos gondolat, mert már most is igen nagy terhet jelent mindkét félnek. (A kormánykoalíció választási programja sem helyezte kilátásba a vállalkozásokra és a dolgozókra nehezedő terhek további fokozását.)

2.) A nyugdíjkorhatár további emelésével a nyugdíjasszába nehezedő kifizetési teher csökkentése. De meddig lehet még emelni, amikor a jelenlegi szabályozás szerint néhány év alatt 65 évre fog ez is felfutni? (Saját megjegyzésünk: a kiszigerelt magyar munkaerő számára már ez a határ is éppen elég magas.)

3.) *A járulékfizetők számának növe-
lése.* A demográfiai előrejelzések szerint
az ország lakosságának már most is meg-
mutatkozó csökkenése feltartóztatha-
tatlannak tűnően folytatódik tovább, s a
prognózisok jelenlegi időhorizontja sze-
rint 2050-ig 8,3 millióra süllyed. Ugyan-
akkor ezen belül még a jelenleginél is
nagyobb lesz a nyugdíjasok aránya, az
eltartottakról nem is beszélve.

Korózs Lajos közbevetőleg megjegyezte a magánnyugdíj-pénztárak működését ért kritikákkal kapcsolatban: ezek a pénztárak nemcsak terhet vettek le az állam válláról, de még támogatták is azzal, hogy *vagyonuknak kb. 50 %-át az állam által kibocsátott kötvényekben, értékpapírokban tartották.*

*

Február elejére némileg tisztult a helyzetkép. Ismertté vált, hogy a magánnyugdíj-pénztári tagok 97 %-a az állami társadalombiztosítási rendszerbe való át-
lépés mellett döntött, 3 % pedig maradt.

Azt nem tudni, hogy ezek után az állami nyugdíjalap mennyivel gyarapszik, mivel a vagyónátadás valószínűleg csak áprilisban fog befejeződni. (Ne feledjük Korózs Lajos imént idézett állítását, ami szerint a pénztári vagyon kb. 50 %-a állampapír. Nem tudni, hogy mennyit ér ma egy államkötvény?) Arról már jelentek meg számok, hogy a magánnyugdíj-pénztáraknál visszamaradó 102

ezer fő, a 3 % a teljes pénztári vagyon kb. 12-14 % -át reprezentálja. Vagyis a tagságnak inkább a tehetős része maradt vissza.

*

Február elején a miniszterelnök ismét megszólalt. Megelégedéssel nyilatkozott a pénztártagok döntésének végeredményéről, hozzátéve: mindig azok fognak jobban járni, akik a közös szolidaritási rendszerben maradnak. Egyúttal véget vetett az imént említett találgatásoknak is, mert deklarálta: *ez év végéig az állami nyugdíjrendszer átáll az egyéni számla vezetésére.* Az állami nyugdíjalapot pedig megtisztítják a nem odaillő szociális jellegű kifizetésektől. Azt azonban ezúttal sem részletezte: miként érten-
dő, hogy a nyugdíj-jellegű kifizetéseket egyensúlyba kell hozni a befizetésekkel. (Szakértők nem tartják elképzelhetőnek a nyugdíjak csökkentését, minthogy azok értékállóságát az állam törvényben garantálta.)

*

A miniszterelnök a *nyugdíjrendszer kétpilléressé* történt átalakítását visszafordíthatatlannak deklarálta, amin már az Alkotmánybíróság (AB) esetleges döntése sem változtathat.

E mögött a kijelentés mögött az húzódik meg, hogy a nyugdíjrendszer átalakítására irányuló törvénycsomaggal kapcsolatban több mint 130 indítvány

érkezett az AB-hez. Sokan az AB döntésétől várják a kialakult helyzet megváltoztatását, s addig nem tekintik véglegesnek az új nyugdíjrendszert. Viszont a médiába kiszivárgott hírek szerint március vége - április előtt a döntésre nemigen lehet számítani. A magánnyugdíj-pénztárak (a Stabilitás Pénztárszövetség) arra számít, hogy még a tényleges vagyónátadás megkezdése előtt megszűnnek a számukra kedvező döntés, különben az átalakítás folyamata valóban visszafordíthatatlanná válik.

Még volt egy érdekes kis mozzanata az állami nyilatkozatoknak. Mégpedig az, hogy *a húsvét tájára ígért új alkotmányban meg fog jelenni a nyugdíjrendszer, a nyugdíjasok ügye is.*

*

A nyugdíjasok hárommillió s tábor (legalább is annak a zöme) aggodalmakkal vegyes érdeklődéssel figyeli a sorsát meghatározó egymást gyorsan követő fejleményeket. Sokan sok mindent várnak – ki ezt, ki azt –, de egyet minden-
képpen: a tettek legyenek összhangban a szavakkal, a szavak pedig a valós szándékokkal. Ezt röviden úgy hívják: *őszinteség. Ez a bizalom alapja.* A nemzeti összefogás pedig a kölcsönös bizalom.

K. P.

Pallas Fórum

A Nyugdíjasok Országos Képviselő-
te huzamosabb idő eltelte után ismét meg-
tudta rendezni a *Pallas Páholy Nyugdíjas Fórumát* Budapesten, az V. ker.,
Alkotmány utca 15. szám alatti Pallas Páholy Klubban (miután sikerült – úgy,
ahogy – megegyeznie az üzleti alapokra helyezkedett új klubvezetéssel a fel-
tételtek dolgában). A fórum házigazdája
Volly Tamás, a NyOK Média Bizottsá-
gának elnöke volt, magát a tanácskozást
Mihalovits Ervin, a NyOK elnöke vezet-
te.

Ez alkalommal Nagy Mária, az Or-
szágos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság
Nyugdíjigazgatási és Tájékoztatási Osztá-
lyának vezetője volt a fórum vendége,
akit a tématerületen tökéletesen otthon-
osan mozgó és kitűnően felkészült, tá-
jékozott szakembernek ismertünk meg.

(Főhatóságok részéről mostanság nem
gyakran találkozunk hasonló előadóval.)

Nagy Mária a *nyugdíjtörvény változásairól* tartott előadást. A téma bár-
mennyire is fontos (hiszen a népességnek
kb. egyharmadát érinti), mégsem tudunk
benne elmélyedni, mert a tájékoztató
időpontjában a rendszer számos eleme
még bizonytalan volt, mivel még nem
születtek meg a szükséges jogszabályok.
Ezért csak egy-két szemelvényt emelünk
ki a stabilabbnak tűnő elemek közül.

– Új szervezetként 2011. január 1-el
megkezdte működését a *Központi Nyugdíjnyilvántartó és Informatikai Igazgatóság*. A Főigazgatóság regionális igaz-
gatóságai a megyei kormányhivatalokba
integrálódtak.

– *Kivételes nyugdíjmegállapításra* to-
vábbra is van lehetőség a 76.000 forintot
meg nem haladó nyugdíjak esetében, de

csak háromévenként és változatlanul a
Főigazgatóság állapítja meg.

– Az öregségi teljes nyugdíj legkisebb
összege (másként: *a minimálnyugdíj*)
– immár három év óta változatlanul –
28.500 Ft.

– A nyugállományban lévő személy vál-
tozatlanul szerezhet jövedelmet az érvé-
nyes minimálbér tizennyolcszorosát nem
meghaladó mértékig. Ez az összeg ebben
az évben mintegy 1.404.000 Ft.

– 2007. január 1-től a kereső nyugdí-
jas kérheti a jövedelmének a nyugdíj-
alapba történő beszámítását, 0,5 %-os
nyugdíjmelést. A kérelmet az erre a
célra szolgáló és az internetről letölthető
nyomtatványon kell benyújtani. (Ez a kis
közlésünk csak figyelemfelhívó jellegű
és nem pótolhatja az erről szóló jogsza-
bály tanulmányozását.)

Nyugdíjas Bizottságunk ülése

Szakszervezetünk Nyugdíjas Bizottsága idei első ülését budapesti központunkban bonyolította le, Dudás Péter főtitkárunk vezetésével.

Az ülés elején a résztvevők néma felállással emlékeztek Varga Györgyre, a bizottság alapítójára és agilis elnökére, aki a múlt év őszén tragikus váratlan-sággal elhunyt.

A vezetőség Berényi Gyula okl. erdésztechnikust, az Erdészeti Tudományos Intézet ny. titkárságvezetőjét kérte fel a bizottság ügyeinek vitelére. Berényi Gyula máris részt vett és bemutakozott az ülésen. 1948-ban született, 1966-tól a múlt év nyaráig dolgozott az ERTI-ben. Közben azonban főtanácsosként részt vett az országos erdészeti közmunka programban is, két évig pedig a Budapesti Műszaki Egyetem rektori hivatalának osztályvezetőjeként tevékenykedett.

*

Dudás Péter tájékoztatást adott a bizottságnak Szakszervezetünk helyzetéről, a legutóbbi bizottsági ülés óta végzett munkáról.

Kapcsolatunk az illetékes állami szervekkel stagnálónak mondható. Szakágazatunk vezetése nem elég világos, szervezeti-személyi rendszeréről csak véletlenszerű, eseti információk jutnak tudomásunkra. Ilyen körülmények között érdemi párbeszédet folytatni, érdekképviselési-érdekvédelmi tevékenységet kifejteni nagyon nehéz. A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium rendelkezése szerint az állami többségi tulajdonú gazdasági társaságok bértömege nem nőhet a 2010. évi bázishoz képest (bár lehetséges a bérfejlesztés az Országos Érdekegyeztető Tanács által ajánlott 4,5 % mértékéig, ha ennek feltételeit a társaság meg tudja teremteni). Ugyancsak probléma az alacsony jövedelmű dolgozók nettó bérének a csökkenése a bevezetett adó- és járulékváltozások miatt (bár ezen a téren kompenzációt kell alkalmazni).

*

Ezt követően az ülés vendége, Volly Tamás úr, a Nyugdíjasok Országos Képviselő Média Bizottságának elnöke adott tájékoztatást nagy partnerszer-

vezetünk munkájáról. Ezt megelőzően azonban ő is tisztelettel emlékezett meg Varga Györgyről, aki huzamos idő óta tagja volt a NyOK elnökségének. (Munkásságáért a Képviselő fennállásának 20. évfordulója alkalmával emlékérmet és díszoklevelet kapott, amint azt lapunk múlt évi 2., májusi számában meg is írtuk.) S akihez Volly urat 36 évi szívélyes ismeretség, valamint munkakapcsolat fűzte.

*

Volly úr elmondotta, hogy a NyOK tevékenységét jelenleg három dokumentum határozza meg: 1.) a 2008-2011. évekre kialakított érdekvédelmi stratégiája. 2.) A már említett húszéves fennállási megemlékezés alkalmával elfogadott állásfoglalás. 3.) Az éves munkaprogram. A Képviselő munkáját lényegében ugyanaz a két tényező fékezi, mint manapság a legtöbb érdekképviselőt: nincs tárgyalópartnerük a „másik oldalon”, valamint a pénz szűkössége.

A Képviselő most azon fáradozik, hogy az Országos Időügyi Tanács ismét aktivizálódjon (erre egy december 8-i kormányhatározat reményt nyújt). Valamint, hogy a 2009-ben elfogadott Nemzeti Időügyi Stratégiából egy időügyi törvény szülessen. Ezen túlmenően szeretnének részt venni egy szociális törvény megalkotásában is.. A folyamatos érdekvédelmi munka azonban változatlanul folyik, például fogyasztóvédelmi téren az idősök körében végzett felvilágosítás, tájékoztatás formájában.

*

A nyugdíjak vásárlóértékének megőrzése érdekében a NyOK (és még 11 együttműködő szervezete) 2010. november 11-én közös levelet intézett Orbán Viktor miniszterelnökhöz.

Végül megtudtuk Volly úrtól azt is, hogy ha NyOK az alapszabályai értelmében tisztújításra készül, amire előreláthatólag június 29-én kerül sor. Akkor fogadják majd el a Képviselő 2011-2015 évekre szóló stratégiáját is.

*

Ezt követően felszólalt Berényi Gyula is, ami már az iméntiekhez kapcsolódott, mivel részt vett a NyOK elnökségi ülésén. Az ott nyert információk sze-

rint a Képviselőnek 25 fős elnöksége és 10 munkabizottsága lesz. Elmondta továbbá, hogy a Vegyipari Dolgozók Szakszervezete tiltakozott a kormány nyugdíjas politikája ellen, mivel az csökkentette a nyugdíjak reálértékét.

Két-három további hozzászólás elhangzása után Nyugdíjas Bizottságunk ülése Dudás Péter zárszavával és baráti találkozóval ért véget.

K. P.

Akadémiai székfoglalók

Tudományos életünk jelentős eseményei az akadémiai székfoglalók. Az akadémiai alapszabály értelmében a megválasztott levelező és rendes tagok a választást követő egy év folyamán székfoglalót tartanak az általuk megválasztott és a tevékenységükre jellemző témakörben. A közelmúltban az MTA Agrártudományok Osztályának 2010-ben megválasztott két tagja színvonalas előadás keretében ismertette kutatási eredményeit.

Mátyás Csaba, az MTA rendes tagja, a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karának intézetigazgató tanára székfoglalójának címe ez volt: „Klimaváltozás és az erdei ökoszisztémák – evolúcióökológiai megközelítésben”. A témakör időszerűsége, valamint az előadó tudományos tevékenységének elismertsége egyaránt vonzotta az erdészeket és a szakmához közelállók. A klímaváltozás iránti érdeklődés változatlan, a témakörben dolgozók és az iránta érdeklődők figyelemmel kísérik a sok bizonytalansággal teli kérdésekkel kapcsolatos újabb tudományos eredményeket.

Neményi Miklós, az MTA levelező tagja, a NyME mosonmagyaróvári Mezőgazdasági és Élelmiszertudományi Karának intézetigazgató tanára székfoglalójának címe „A biorendszer mérnök szerepe az agrárium fejlődésében” volt. Az előadást nagy érdeklődés kísérte nemcsak műszakiak, hanem biológusok részéről is. Az előadottak nagy része az erdőgazdálkodás területén is hasznosítható. Az erdei munkák gépesítésének helyzete és jövője a természetközeli erdőgazdálkodásban is jelentős tényező.

Solymos Rezső

József, az ács

Tudatunkban a március a tavasz szinonimája. Az a hónap, amely a nyomasztó, hosszú, sötét, hideg, halott tél után meghozza a várva várt melengető napfényt és a természet, az élet újratámadását. Gyermekkorunkban már alig vártuk ilyenkor, hogy ledobhassuk magunkról a nehéz téli gúnyát és a március 15-i iskolai ünnepség után – ha lehet, már mezitláb – futhassunk ibolyáznai, a napsütötte, melegedő árokpartokon, erdőszelezen az első kis lila virágokat csoportba gyűjteni, hazavinni.

No, és ki hozta a meleget? Természetesen Sándor, József, Benedek (a sosem látott zsájkukban). József nap, március 19-e után már kalapáccsal se lehet a fűvet a földbe visszaverni – tartották a régi öregek, akik bizony már ugyancsak várták, hogy a frissen sarjadó fűre kihajthassák az istállóban türelmetlenkedő jószágot.

A famunkások védőszentje

Józsefnek a hazánkban még nemrég is oly népszerű István, János, András, Sándor név mellett *megkülönböztetett jelentősége van a faiparosok naptárában.*

Eléggé köztudott, hogy a szent a Názáreti Jézus nevelőapja volt, *foglalkozását tekintve pedig ács.* Ezért az ácsok, azután az asztalosok, faesztergályosok, favágók, bognárok, és egyáltalán mindenféle famunkások régi idő óta védőszentjüként tisztelték. Az államosítás előtt például a herceg Eszterházy hitbizomány *lenti fűrészüzemében* a bejáratnál elég nagyméretű, fából faragott Szent József szobor fogadta a munkába érkezőket. (Lásd a mellékelt fényképet a hátsó borítóoldalunkon, Szakács László Bedődíjas erdésztechnikus felvételét.) Talán a szent egyik csodája, hogy ez a szobor az üzem mozgalmas szocialista évtizedei alatt is megmaradt és ma a Zalaerdő ZRt. pompás kis lenti üzemi múzeumában megtekinthető.

Ki volt Jo(v)szeff?

Felmerül a kérdés: ki volt valójában ez az egyszerű falusi mesterember, aki kétezer évvel ezelőtt élt a hatalmas római birodalom egyik eldugott kis közel-keleti zugában, s akinek a személyét mégis még ma is oly nagy tisztelet övezi világszerte? (Annak ellenére, hogy a Bibliában soha

meg nem szólal, az Írás is fölöttébb szűkszavúan említi, s ezért is szokták „hallgatólagos szentnek” is nevezni.)

Hírnevét, kultuszát természetesen a keresztények által isten-fiúként imádott neveltjének, Jézusnak köszönheti, akinek alakját, különösen származását meglehetősen homály, sok-sok kérdőjel övezi.

Ezeknek a kérdőjeleknek az egyike maga a nevelőapja, József.

A héber eredetű név: Jo(v)szeff növekedést, gyarapodást jelent. Felesége, Jézus anyja neve, Mirjam-Mária pedig úrnőt, Istentől szeretettet (bár ez a magyarázat vitatottabb).

Az Újszövetségi Szentírás, közelebbről Máté evangélista, a Názáreti életének és tanításainak egyik megörökítője családfájának ismertetésével kezdi könyvét. Ez a családfa természetesen minden zsidó ősatyjánál, Ábrahámnál kezdődik, hangsúlyozandó Jézus – és vele együtt József – zsidó voltát. Azután Dávid királyon át folytatódik. Eszerint József atyjának neve Jákob volt, nagyatyja pedig Máttán.

A valláselemzők az első bökkenőt éppen mindjárt itt, az elején látják (a háromszor 14 generációs családfa egyéb problémáit nem is említve). Azt mondják ugyanis: ha József Dávidnak, az egyik legnagyobb zsidó királynak a családjából származott, akkor ő is és az övével azonos jogokkal felruházott Jézus is tulajdonképpen zsidó nemes ember volt. Márpedig ez az előkelő származás ütközik a krisztusi tanok egyik központi motívumával: a szegénység dicséretével, ajánlásával, csaknem kötelező előírásával a Krisztus követők számára.

Más elemzők azt állítják: ezt a királyi származásról szóló kimutatást Máté csak azért illesztette könyvének élére, mert az ókorban szokás volt rendkívüli személyiségeket ugyancsak rendkívüli, előkelő vagy éppen isteni ősöktől leszármaztatni.

(Az ősmagyar mitológiában is láthatunk hasonló példát: az uralomra jutott Árpád-ház ősanját, Emesét a törzs szent totemállata, a turul termékenyítette meg a monda szerint.)

S ki volt a felesége?

Bár a teológiai és vallástörténeti irodalom sokkal több figyelmet szentelt

mindig József feleségének, Máriának, valójában az ő alakja is eléggé problematikus.

Atyjáról, Joachimról azt tartja a hagyomány, hogy Jeruzsálemben a salamoni szent templom több száz fős személyzetének egyik tagja volt, egyik alárendeltebb templomi előljáró és leánya segédkezett neki. Erre abból a szentírási szövegből következtetnek, ami szerint amikor az Úr anyaga üdvözölte őt és tudomására hozta áldott állapotba kerülését, Mirjam „az Úr szolgálóleányaként” reagált válaszában. *Templomi szolgálónak* írja le őt Jakab apokrif evangéliuma is.

Ellentmondani látszik ennek az a tény, hogy Mária a szüleivel, Joachimmal és Annával Názáretben élt, s ott látható egyszerű lakásuk is, ami fölé nemrég az óriási – méretét és stílusát tekintve a környezethez viszonyítottan vitatható – Angyali üdvözlés templomát építették. Ettől kb. 80 méterre mutatják meg az idegenvezetők azt a barlanglakást, ami fölött a hagyomány szerint József háza, vagyis egyben Mária és az ott felnevelt Jézus otthona állt.

Fiát is ácsnak nevelte

A felnövekvő Jézus a korabeli szokás szerint atyja mesterségét követte. Az ácsmesterséget valószínűleg tágabban kell értelmeznünk, mint napjainkban. A mártírhálált halt Justinus elbeszéléséből úgy tudják a zsidó szerzők, hogy József és fia igákat és ekéket is készített, amit a mezővárosi környezet valószínűsíthet. Lehetséges, hogy ennek emléke rezonál Jézusnak „az én terem édes, az én igám könnyű” közismert mondasában.

A munkához az alapanyagot, vagyis a fát beszerezni akkor sem lehetett nagyon egyszerű feladat a kopár, száraz mediterrán vidéken. Mindazonáltal olajfa, Ficus-félék, Tabor-hegyi tölgy, továbbá többféle fenyő-faj, valamint rezgőnyár az idősb és az ifjú ácsmester rendelkezésére állhatott.

Mi lett a sorsuk?

Fejtegethetnénk még József életének további részleteit, pl. azt, hogy Máriával kötött házasságából születtek-e más gyermekei is, vagyis voltak-e Jézusnak

(fél)testvérei, de ez már jóval túlmutatna egy szakszervezeti híradó profilján.

Mikor, hogyan, hány éves korában halt meg József, s hol temették el: nem tudjuk. Azt valószínűsítik, hogy mivel Jézus első nyilvános szereplése, a kánai menyegző alkalmával már legalább harminc éves volt és csak anyjával vett részt a házasságkötési ünnepségen, atyja ekkor már nem élt. Tehát kb. 50 éves kora táján halhatott meg, ami megfelel a Közel-Keleten akkoriban szokásos átlagos férfi életkornak (sőt annál magasabb).

Felesége, Mária jóval túlélte őt. Az újabb kutatások azt valószínűsítik, hogy Jézus legkedvesebb tanítványa, az ifjú János apostol gondoskodott róla mesterének utolsó, már a keresztről adott intenciójának megfelelően. Jeruzsálemből, illetve Betániából a Krisztus-követőket sújtó üldözés elől a kisázsiai Efezusba menekítette egy kis keresztény kolóniára, amelyet ugyancsak menekültekből létesített. Mária itt halt meg kb. 64 éves korában. A Panaya-Kapulu nevű hely ma Törökország területén fekszik. Itt tart ma a vallástörténet, de nem tudni, hogy ez már vége-e a történetnek?

Mai megítélése

A kereszténység megerősödése és a szentek kultuszának kialakulása után József tisztelete is magasra szökött. A családjáért önfeláldozóan élő, fogadott fiát nehéz lelki vívódások után is magának valló, s gonddal-szeretettel felnevelő egyszerű munkásembert tisztelték benne, s ezek olyan erények, amelyeket ma is tisztelni – lehetne. De sajnos, amint lapunk 2006. évi 2. számának 3. oldalán egy munkásvezető rádióban elhangzott véleményét idéztük: „... a mai szekularizálódott, kettészakadt, pénzközpontú, hamis ideáloktól telített világunkban aligha lehetne a fiatalabb nemzedékek elé példaképpel állítani a közösségért, a családjáért önzetlenül, szorgalmasan dolgozó, becsületet képező famunkást, Józsefet, az ácsot”.

Tegyük ehhez hozzá: tisztelet mindig a kivételnek! S március 19-én T. Olvasóink gondoljanak egy pillanatra a názáreti ácsmesterre is.

Dr. K. P.

Halálozások

Budapest 88 éves korában rövid betegeskedés után meghalt dr. Lénárt Lajos ny. MÉM-miniszterhelyettes. Mint az egykori Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium irányításán belül a vállalatgazdálkodás felelőse, közvetlen kapcsolatban állt az állami erdőgazdaságokkal és elsődleges faipari vállalatokkal is. Határozott, de fölöttébb kulturált és tapintatos vezetői magatartása, valamint szakértelme miatt nagy népszerűségnek örvendett a vállalatvezetők körében.

Ugyancsak az állami élet köréből érkezett halálhír, hogy szintén 88 éves korában Budapesten elhunyt Sebestyén Ferenc ny. rendőr altábornagy, az egykori Kormányőrség parancsnoka. Ő az erdő- és vadgazdaságok vezetőinek és hivatásos vadászainak körében volt közzismert személyiség, mivel a magas szintű protokollvadászati körüli személyi biztonsági feladatok megszervezése volt a feladata. Tisztelték szerény, háttérbe húzó magatartásáért, aki legmagasabb társadalmi kapcsolatait soha nem fitogtatta.

Szolnoki otthonában hosszabb betegeskedés után meghalt Török László Béla aranyokl. erdőmérnök, az egykori Nagykunsági Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság ny. igazgatója, aki 1928-ban Sopronban született régi erdősz családban, s oklevelet is ugyanott szerzett meg 1953-ban. Kívánságának megfelelően szűk családi kör részvételével kisérve Szolnokon temették el.

k.p.

Címképünk Greguss László Géza erdőmérnök (Győr) felvétele: Tavasz.

Első belső borítóoldalunk színes oszlopdiagrammjai Horváth Sándor „Foglalkoztatás és vállalkozások az erdőgazdálkodásban” című cikkének illusztrációi; maga a cikk a 9-10. oldalon olvasható

Hátsó borítóképünk: Szent József kb. életnagyságú szobra, fából faragva, a Zalaerdő ZRt. lenti üzemi múzeumában; Szakács László erdősztechnikus felvétele. „József, az ács” című cikkünk a 14-15. oldalon olvasható.

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ

XXI. évfolyam 1. szám.

Kiadja:

az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete,

1061 Budapest, Jókai tér 9.
Tel.: 331-4369; Fax: 331-9455
E-mail: efdsz@mailbox.hu

Felelős kiadó:

Dudás Péter főtítkár.

A szerkesztésben közreműködik:
Dr. Király Pál.

Nyomda:

CERBERUS Nyomdaipari Könyv- és Lapkiadó Kft.

1066 Budapest, Lovag u. 14.

Tel.: (06) 1-331-3042

E-mail: grafika@cerbi.hu

Felelős vezető:

Schmidt Gábor ügyvezető igazgató

A lap átlagosan negyedévenként jelenik meg.

Hírlapárúsi forgalomba nem kerül, terjeszti az EFDSz.

forestpress
erdészet – faipar – vadászat természetvédelem



Dr. Királyi Ernő (1926 - 2010)

„De mortibus nihil, nisi bene!”

Budapesten életének 85. évében 2010. december 26-án elhunyt dr. Királyi Ernő, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa. Az egykori Mezőgazdasági és Élelmészügyi Minisztérium (MÉM) Erdészeti és Faipari Hivatalának volt a vezetője 1978. december 1- től 1989. július 1-ig, nyugállományba vonulásáig. Legjobb tudomásunk szerint az 1945-ös rendszerváltás óta egyetlen személy sem állt egyhuzamban ilyen hosszú ideig a magyar államerdészet élén. (Lehetséges, hogy 1925, a nagy Kaán Károly nyugállományba vonulása óta sem.)

Hamvait Budapesten a Farkasréti temetőben helyezték végső nyugalomra 1989-ben elhunyt édesapja, Királyi József sírjában a református egyház szertartása szerint. Temetése közéleti eseménynek bizonyult, oly sok – főleg korabeli – prominens személyiség vett részt rajta az agrárium, az erdészet, a vízügy és az állami élet más területeiről. Ravatalánál az erdészet részéről dr. Berdár Béla okl. erdőmérnök, a Pilisi Parkerdőgazdaság egykori főigazgatója mondott búcsúbeszédet.

*

Egy jelenleg Baranya megyéhez tartozó kis községben, Tótszentgyörgyön született 1926. június 3-án. Középfokú iskoláit Szigetváron és Pécsen végezte, diplomáját a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen szerezte meg 1955-ben.

A fiatalkori pályakezdő évek után 1949-ben került az agrárium területére. 1953-ig főkönyvelő különböző dél-dunántúli állami gazdaságoknál, 1953-54-ben pedig az Állami Gazdaságok és Erdők Minisztériumában. 1954-56-ban az MDP KV Mezőgazdasági Osztályának munkatársa, majd 1957-ben a Bólyi Á.G. igazgatója. Még azon évben ismét főhatósági szolgálatra rendelték, a Földművelésügyi Minisztérium Állami Gazdaságok Főigazgatóságának helyettes vezetője. 1959-1962 között az MSZMP minisztériumi bizottságát vezette, majd 1962-1965 között miniszterhelyettes. 1965-ben – már mint agrárközgazdász kandidátus (1962) – átvette az FM Terv- és Közgazdasági Főosztályának vezetését. 1967-1976 között a Mezőgazdasági és Élel-



mezésügyi Minisztérium Információs Központjának (röviden: Agroinform) főigazgatója. 1976-78-ban az Országos Vízügyi Hivatal

Pénzügyi és Számviteli Vállalatfelügyeleti Főosztályának vezetője. Ezt követően került az erdészet élére: 1978-1983 között a MÉM-EFH vezetője, 1983-tól ugyanott meghatalmazott miniszterhelyettes. 1989. november 30-án vonult nyugállományba. (Az EFH 1979. január 1-el kezdte meg működését.)

*

Amikor Királyi Ernő átvette az erdészet és a vele integrált elsődleges faipar országos vezetését, a szakma nyomott, rossz hangulati állapotban volt. Mégpedig azért, mert dolgozói úgy érezték: a fagazdaság az egykori, önálló főhatóságként funkcionált Országos Erdészeti Főigazgatóság által élvezett politikai támogatást annak megszűnte óta nem kapta meg és a nagy agráriumon belül mellőzött, alárendelt helyzetbe került. Hiányzott a keménykezü, markáns vezetés, hiányoztak az előrevívő fejlesztési programok. Sokan nem voltak megelégedve azzal, ahogyan a minisztérium az erdészetet kezelte.

Királyi Ernő mozgalmas közéleti pályafutása során a társadalomirányítás felső köreiből szerteágazó, erős kapcsolati rendszert épített ki derűs-mosolygós alaptermészete, közvetlensége, szuggesztív beszédmodora, gyors észjárása és helyzetfelismerő képessége, dinamikus és kellemes megjelenése, határozottsága, kapcsolatteremtő képessége révén. S ezt a kapcsolati tőkét most latba vetette, a vezetésére bízott ágazat szolgálatába állította és védelmére használta fel. Ezt a magatartását a szakmai elit, mindenekelőtt a vállalatvezetők kar gyorsan észlel-

te, az oldalára állt és ki is tartott mellette egész hivatalvezetői működése alatt.

Kortársai akkor is és utólag is ezt értékelték a legmagasabbra vezetői működésével kapcsolatban, vagyis, hogy olyan politikai és szervezeti stabilitást biztosított a szakmának, amilyent az csak az erdészet aranykorának nevezett 1955-1967 közötti csaknem másfél évtizedben élvezett.

*

A minisztériumi és a vállalati vezetés közötti együttműködés megteremtésével párhuzamosan Királyi Ernő az EFH-n belüli viszonyokat is okosan elrendezte. A vezetői kulcsfeladatokat: az erdészeti politika és a közgazdasági munka irányítását jórészt magának tartotta fenn; képzettsége és gyakorlata is leginkább ezekre predesztinálta. Az egyes szakmai részágazatok irányítására pedig az akkori legjobb specialistákból vett maga mellé erdészeti-faipari szakembereket, akik azután nagyfokú önállóságot élveztek.

Ez a belső rendszer eredményesen működött és biztosította a Hivatal nyugodt munkahelyi légkörét is.

*

Az új szakmai irányító szervezet vezetőjének azonban ekkor már egyre nehezebb feladatokat egyre nehezebbé váló feltételek között kellett megoldania. A '70-es évek végén, de főleg az 1981-es nagy pénzügyi krízis után az egész magyar gazdaság sorsa rosszra fordult. A kormányzat, hogy a politikai feszültségeknek elejét vegye, a külföldi kölcsönfelvétel lehetőségéhez nyúlt. Az államadósság ugrásszerűen megnőtt.

A negatív tendenciákkal párhuzamosan az országirányítás fokozta a nyomást a gazdaságra, az állami vállalatokra nyereségük fokozása érdekében, hogy a növekvő államháztartási deficitet ellensúlyozhassa. A gazdasági élet minden területén követelménnyé vált úgymond „a népgazdasági egyensúly helyreállításához való hozzájárulás”.

A makrogazdaság kedvezőtlen folyamatai ránehezedtek az erdőgazdálkodásra is; növelték profitorientáltságát és szűkítették fejlesztési lehetőségeit.

Az ágazatra is ránehezedő profitorientáció, valamint a fatermékek exportlehetőségeinek beszűkülése mellett az erdőgazdaságoknak lényegében csak két lehetőségük maradt a nyereség fokozására: 1./ Több fát termelnek ki az erdőből, mint amennyi a szakszerűség, a tartamosság elvének, az üzemtervi előírások betartása mellett lehetséges. 2./ Az üzemtervi lehetőségeken belül az értékesebb faállományokhoz nyúlnak.

Királyi Ernőt bírálták azért, mert ebben a kérdésben nem tartották elég határozottnak. Kritikusai azt mondták: gazdálkodói nyomásra hajlott az üzemtervezés rendszere és az ahhoz kapcsolódó erdőfelügyeleti rendszer szigorának enyhítése, részleges liberalizálásának irányában. Királyi Ernő írásai viszont azt tükrözik, hogy a gyengébb minőségű faanyag és faipari hulladék továbbfeldolgozásának irányába kívánta elterelni az erdőre nehezedő nyomást, a minőségi faállományok esetleges kirablásának veszélyét.

*

Azokban az években (is) komoly feladatot jelentett a szakma és vezetője számára az ún. *multifunkcionális erdőgazdálkodás fejlesztése* iránti igény fokozódása, részben a környezetvédelemmel összefüggésben, részben a humánökológiai-rekreációs igények fokozódása miatt.

Királyi Ernő – a jó vezetőkre jellemző módon – nem kívánta mind ezeket személyesen megoldani. Hanem megtalálta azokat a kitűnő erdészeti szakembereket, akiket azután ráállított az egyes feladatokra. Ismeretes, hogy az ágazat ezeket az új és fontos feladatokat sikeresen megoldotta, miközben Királyi Ernőnek a fejlesztéshez szükséges állami forrásokat kellett kijárnia.

Az ágazatirányítás permanens feladata volt azokban az években is a sok problémával küzdő, akadozó *termelőszövetkezeti erdőgazdálkodás* gondozása. *Mint agrárközgazdász, komplex módon tudta szemlélni és kezelni ezt a problémát és nem esett át a ló túlsó oldalára. Mint általában mindenben a vállalatirányításban, úgy ezen a téren is a közgazdasági módszerek, szabályozók alkalmazását részesítette előnyben az adminisztratív módszerekkel szemben. Ezért inkább a szövetkezetek és az állami erdőgazdaságok közötti kooperációk fejlesztését szorgalmazta. Ugyancsak nagy figyelmet*

fordított a szövetkezeti szektoron belüli integráció fejlesztésére, bővítésére, de mindig csak a kölcsönös érdekek alapján. Szorgalmazta a természeti és birtokszervezeti adottságainál fogva eleve szétforgácsoltabb termelőszövetkezeti erdők, gazdálkodó egységek koncentrációját is. (Sajnos, ezek a problémák mindmáig nem rendeződtek megnyugtató módon.)

*

Egy kötetre rúgna mindannak megemlézése, ami dr. Királyi Ernő fagazdaság-vezetői ténykedése alatt történt. Erre azonban nemcsak lehetőségünk, de talán szükség sincs – mert megtette ezt ő maga. Mégpedig olyan formában, hogy már nyugdíjasként *összevűjtötte, s „Erdészet és faipar Magyarországon, 1978-1989” cím alatt öt vaskos kötetbe foglalta* mind azokat a lényeges dokumentumokat, amelyek ennek a korszaknak hiteles bizonylatai (ügyiratok, jogszabályok, levelek, előterjesztések, beszédek stb).

Az erdészettörténetnek roppant értékes forrása ez a testes írásmű, amelyet ugyanazzal a tudományos igényességgel állított össze, mint amivel legtöbb munkáját kidolgozta. Mert munkásságát *a tudomány szolgálatába* éppúgy jellemezte ifjú kora óta, mint a magyar mezőgazdaság szolgálatába. Tanúsítja ezt a „*mezőgazdasági tudományok kandidátusa*” cím elnyerése is 1962-ben, 36 éves korában. Ettől kezdve nevét jegyezték az agrár-gazdaságtan művelőinek körében. Bizonyítják ezt az e téren betöltött funkciói is. 1963-1967: az MTA Agrárökonómiai Bizottságának tagja 1968-1979: a Tudományos Minősítő Bizottság Ökonómiai Bizottságának tagja. 1980-tól az MTA Erdészeti Bizottságának tagja. Tagja volt az MTA köztestületének, valamint Agrárközgazdasági Bizottságának is. További közéleti funkciói: 1967, a Magyar Agrártudományi Egyesület vezető-ségi tagja; 1968, a FAO Magyar Nemzeti Bizottság tagja; 1979, a KGST Erdészeti, valamint Faipari Bizottságának tagja.

Az említetteken túlmenően is készséggel vállalt közszereplést (előadásokat, tájékoztatókat) a Magyar Agrártudományi Egyesületben, az Országos Erdészeti Egyesületben, ha ezt szükségesnek vagy hasznosnak tartotta.

Emlékeztet rendezvények voltak vezetői tevékenységének idején a „*Fásítási Hónap*” megnyitó ünnepségei, évről évre más helységben. Így jól szolgálták

a szakma, az erdőtelepítés és fásítás propagálását.

*

Királyi Ernőnek két kedvelt időtöltése, mondhatni nemes szenvedélye volt: aktív korában inkább vadászott, idősebb korában inkább festett.

Jó vadász volt; ügyesen bánt a puskával és nem volt irigy vadász. Számos olyan embert juttatott állami területen nagyvad-lelövéshez és hozzá un. kartonos puska használatának lehetőségéhez, akik ehhez egyébként talán soha nem jutottak volna hozzá.

Ami a festészetet illeti: szerette a szépet, s volt is szépérzéke. Élvezettel foglalkozott műalkotásokkal, s nem egyszer ragadott ecsetet maga is. Nem hiába, mert tehetséges amatőrnek mutatkozott. Festészetének is a szabad természet volt a fő tárgya: erdők-mezők-vizek, a vad.

*

Számára a nyugdíjas évek sem jelentették a tétlenség éveit. Ötkötetes nagy művét már említettük. További három kötetben feldolgozta művészi példaképe és mentora, Boldizsár István festőművész, az egykori nagybányai festőiskola egyik utolsó képviselője életművét, beleértve még annak tanítványait, tanártársait és levelezését is (1997). Feldolgozta továbbá szülőföldje, Tótszentgyörgy és környéke 3500 évre visszanyúló történetét (2000), Szigetvár és vidéke néprajzi emlékeit (2004). Három kötetben négy kontinensen tett utazásainak emlékeit örökítette meg (2006, 2008). Utolsó művében pedig vadászati élményeit „*Az államelnök vadásztársa voltam. Vadászataim*” címmel (2008).

A bibliográfia szerint az erdészeti szaksajtóban 1979-1989 között 11 dolgozatot publikált.

*

Befejezésül ide kíváncsoznak memoárjainak első kötetéből az „*Előszó helyett ...*” utolsó – intő? szomorú? bölcs? – szavai az elmúlásról:

„...szomorú, hogy a kor szellemisége a kor nemzedékével elmúlik, és új emberek, új szellemű elvek születnek, de a világ szempontjából csak földi buborék' az egyén élete ... A Föld tovább forog!”

Dr. Király Pál

Krassay János (1924-2011)

Gödöllön életének 87. évében elhunyt Krassay János gyémántokleveles erdőmérnök.

Ugyanott született 1924. január 24-én. Édesapja, Krassay Ágoston szintén erdőmérnök volt, az egykori m.kir. állami és koronauradalmi erdőigazgatóság neves erdőrendezője. Diplomáját 1948-ban Sopronban szerezte meg. Gyakorlati pályafutását ő is erdőrendezőként kezdte Budapesten, de hamarosan az acsai szakmunkásképző iskola vezetője lett, 1950-ben pedig a pilismaróti erdő-gondnokság vezetője.

1951-ben állt rá arra a műszaki vonalra, ami azután egész további pályafutását meghatározta: a Mélyépítő Tervező Iroda tervezőmérnöke lett, 1955. január 1-től pedig a Gödöllői Áll. Erdőgazdaság műszaki csoportjának vezetője. Irányítása alatt korszerű erdész-lakások, üzemi épületek, vadászházak épültek (pl. a Galgamácsa-kastélykerti, az Isaszeg-vadátjárói és a Valkó-farkaslyuki), továbbá az incsói fafeldolgozó üzem, s kilométerszámra tervezte és építette az erdei feltáróutakat is.

Tapasztalatait szakcikkekben is közreadta a szaklapokban. Az erdőgazdaságnak erdő- és vadgazdasággá történő átalakulása után a tanácsi szférában folytatta munkásságát, ott is elsősorban műszaki feladatokkal foglalkozva, egészen nyugállományba vonulásáig.

Kiemelkedő szakmai teljesítményéért 1963-ban *Bedő-díjra* is jelölték.

Hamvait a gödöllői városi temetőben a családi sírban helyezték el a katolikus egyház szertartása szerint. Utolsó útjára számos régi gödöllői munkatársa is elkísérte. Az elhunytban dr. Krassay László okl. erdőmérnök édesapját gyászolja.

k. p.

Hányféle fejsze van?

Balta, fejsze, szekerce, bárd, fokos – ugyanannak az ősi szerszámnak a variációi, amely már évezredekkel korábban is ott volt az ősember barlangjában és ott van ma is a XXI. század emberének szerszámoskamrájában. Nélkülözhetetlen, akár csak a fűrész, és a kettő együtt az erdei munka jelképe, bár az élet szá-

mos más területén is használják mindkettőt.

Ki találta fel először őket? Ez már soha nem derül ki. Annál is inkább nem, mert a fémszerszámok feltalálását követően számos változata született a kezdetlegesen tűnő, ám mégis meglepően hatékony, egyszerű kőbaltának.

A soproni Erdészeti Múzeumban fellelhető Temesváry Ferenc: A váci Vak Bottyán Múzeum fegyvergyűjteménye. (Vác, 1984.) című pompás kis műve. Hátsó belső borítóoldalunkon ennek ábraanyagából merítve adunk egy kis ízelítőt ennek a sújtószerszámnak (és egyben gyakran fegyvernek) az alaki sokféleségéből. A rajzok sorszámozása alapján az eszköz megnevezése beazonosítható a mellékelt névjegyzékkel.

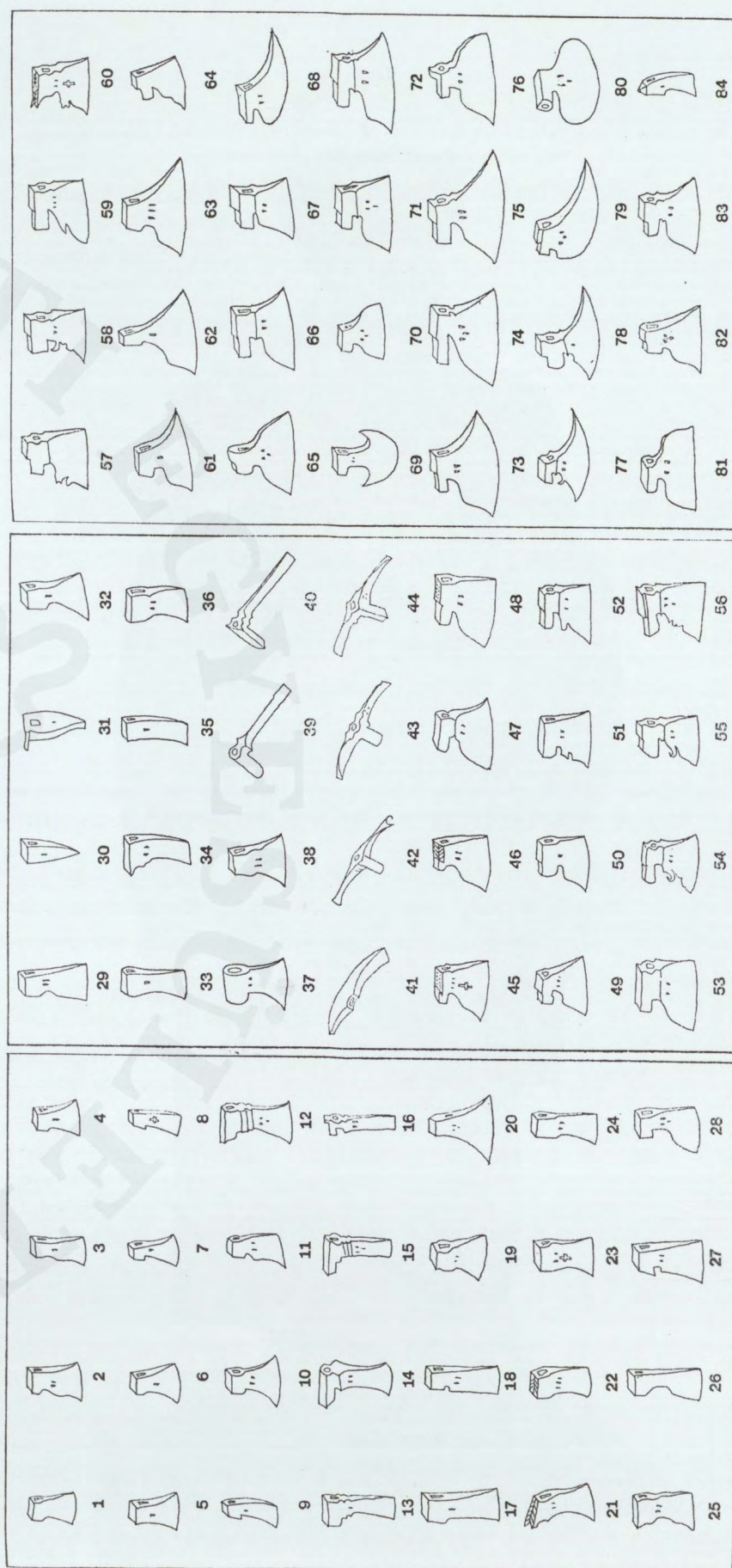
Ám a lista még távolról sem teljes! A téma iránt közelebből érdeklődőknek feltétlenül ajánljuk az említett könyv további tanulmányozását – még sok érdekességet találnak benne.

Király Pál

Ábrajegyzék

1. Német balta
2. Lengyel balta
3. Magyar balta
4. Balta fokkal
5. Balta fok nélkül
6. Terhes balta
7. Egyszerű balta
8. Egyszerű balta szeghúzóval
9. Hajlott balta
10. Sátorozó topor
11. Sátorozó topor
12. Széles ácsfejsze
13. Keskeny ácsfejsze
14. Golyvás ácsfejsze
15. Frankfurti ácsfejsze
16. Közönséges ácsfejsze
17. Széles hasítófejsze
18. Keskeny hasítófejsze
19. Kádárfejsze
20. Ólomvágó fejsze
21. Kamaszfejsze szeghúzóval
22. Kamaszfejsze szeghúzó nélkül
23. Úsztatófejsze
24. Német favágófejsze
25. Francia favágófejsze
26. Horvát favágófejsze
27. Lengyel favágófejsze
28. Rác favágófejsze
29. Magyar favágófejsze
30. Bécsi favágófejsze
31. Bécsi főkötős fejsze

32. Minta szerinti fejsze
33. Német ékelőfejsze
34. Hajlott fokú fejsze
35. Stíriai fejsze
36. Német aprítófejsze
37. Német nyakasfejsze
38. Toporfejsze
39. Tisztító ácsfejsze
40. Frankfurti tisztító ácsfejsze
41. Rác szalu
42. Íves szalu
43. Keresztfesze
44. Frankfurti keresztfesze
45. Zsindelyező szekerce
46. Közönséges szekerce
47. Mintaszekerce
48. Passaui szekerce
49. Lengyel szekerce
50. Morva szekerce
51. Faragószekerce
52. Német molnárszekerce
53. Cseh molnárszekerce
54. Morva molnárszekerce
55. Morva magas fokú szekerce
56. Schönbergi molnárszekerce
57. Schönbergi szekerce magas fokkal
58. Schneebergi molnárszekerce
59. Molnárszekerce minta szerint
60. Hajósszekerce
61. Karófaragó szekerce
62. Horvát karófaragó szekerce
63. Magyar karófaragó szekerce
64. Asztaloszekerce
65. Csontvágó bárd
66. Taglóbárd
67. Bécsi taglóbárd
68. Szakállas pintérbárd
69. Vérező bárd
70. Húsaprító bárd
71. Német ácsbárd
72. Morva ácsbárd
73. Felvidéki ácsbárd
74. Lengyel ácsbárd
75. Magyar ácsbárd
76. Tagló
77. Farkasbárd
78. Farkasbárd fokkal
79. Hegyes kádárbárd
80. Faggyúvágó bárd
81. Faggyúvágó bárd
82. Ütőbárd
83. Asztalosbárd
84. Kanászfokos



Erdészeti és faipari HÍRADÓ

XXI. évfolyam 2. szám, 2011. június

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA



A tartalomból:

Alkotmány és erdő

*

A Nemzeti Vidékstratégia

*

Sitkei akadémikus 80 éves

*

Szólni kell!

*

Erdőkoszurút a Balaton köré!

*

Valétálás, ballagás

*

RENEXPO 2011.

*

STIHL Családi Nap
Budakeszin

*

Nagymarosi
szelídgesztenyések

*

Vadászévkönyv, 2011

*

Emlékezés mellett
előrettekintés

Alkotmány és erdő

„A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdő és az ivóvízkészlet, valamint a biológiai sokféleség és a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelyeknek a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.”

Mintegy kilenc hónapos kihordási idő, előkészítő munka után, nehéznek mondható vajúadások közepette megszületett Magyarország új alaptörvénye. Az államfői aláírás időpontja alapján már most is „húsvéti alkotmányként” emlegetik, valószínűleg ezzel az elnevezéssel fog bevonulni a magyar jogtörténetbe is.

A nehéznek mondható vajúadás alatt azt értjük, hogy az alaptörvény megalkotásának finise amúgy magyarmiskás módon zajlott: pártoskodás, szitkozódást, széthúzás, parlamenti kivonulások, fenyegetőzések, ócsárolások és hasonló épületes megnyilvánulások hetei-napjai voltak azok márciusban-áprilisban. Pártalkotmánynak, diktátumnak nevezték az okmányt, s ellenzéki oldalról még az is elhangzott, hogy az első lehetséges alkalommal meg fogják változtatni.

Az alkotó kormánypártok igyekeztek megadni mindazt a tiszteletet és méltóságot, ami a „suprema lex”, a legfőbb törvény részére kijár. Az áment kimondó, döntő parlamenti ülés után elénekelték a Himnusz; dr. Schmitt Pál köztársasági elnök pedig a Sándor-palotában aranytollú töltőtollával Húsvét hétfőn írta alá az okmányt. (Amint régen szokták mondani: szentesítette.)

Az aláírás időpontjának is több szimbolikus jelentőséget szántak: utalást a feltámadásra, az élet örök tavaszi újratekzésére, Magyarország keresztény történelmi gyökereire stb.

*

Mi, erdészek általában is, Szakszervezetünk pedig különös érdeklődéssel vártuk az Alkotmány végső szövegének nyilvánosságra hozatalát. Hiszen a szakmában eléggé közismertté vált, hogy az EFDSz is kezdeményezően járult hozzá az új Alkotmány létrehozásához; úgy tudjuk, szakmai szervezeteink közül egyedül. (Egyéni kezdeményezésekről hallottunk.)

Lapunk 2010/4. számában „Szakszervezetünk alkotmányozási javaslata” címmel részletesen megírtuk, hogy élve

a kormány által meghirdetett véleménynyilvánítási és javaslattevési lehetőséggel, szervezetünk javaslatot juttatott el a dr. Salamon László úr által vezetett Alkotmány Előkészítő Eseti Bizottsághoz.

Ennek lényege az volt, hogy az Alkotmány mondja ki: az állami erdő, mint a nemzet egészének speciális tulajdona, legyen soha el nem idegeníthető állami közvagyon. (Még rövidebben: az állami erdő maradjon örökre állami erdő.)

A cikkben megírtuk azt is, hogy miért ezt az egyetlen témát választottuk javaslatunk tárgyául. Valamint megírtuk azt is, hogy milyen érvekkel támasztottuk alá. (Mindez talán még ma sem teljesen időszerűtlenné vált olvasmány.)

*

Javaslatunk Dudás Péter főtítkáruk által aláírva ment el a címzetthez. Utána több hetes szünet következett, s mármár azt hittük, hogy levelünk a politikai-közéleti süllyesztők valamelyikébe került. (Amin nem is lepődünk volna meg túlságosan tapasztalati stílusismertünk alapján.)

Ám egyszer csak olyan irányból csillant felénk egy kis reménysugár, ahonnan nem is vártuk. Az történt ugyanis, hogy partnerszervezetünk, a Magyarországi Zöld Kereszt Egyesület (MZKE) – amelynek a neve már nem egyszer jelent meg Híradónk oldalain a közelmúltban is –, közelebből annak elnöke, dr. Tarjáné Tajna Anna dr. aranyokleveles erdőmérnök jelezte: elő tudja segíteni, hogy Szakszervezetünk képviselője is részt vehessen az Országgyűlés Fenntartható Fejlődés Bizottságának ülésén. Mégpedig azon az ülésen, amely az új Alkotmány előkészítésével kapcsolatban a bennünket közelről érintő témákat, kérdéseket és javaslatokat megtárgyalja. Ha van kedvünk, ott lehetünk, s felszólalhatunk. Persze, volt kedvünk.

*

Az említett ülésre november 24-én Budapesten a Jászai Mari téri Képvi-

selői Irodaház egyik tanácstermében került sor.

A meghívottak között ott volt pl. dr. Fülöp Sándor, a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa, továbbá több nagy, tekintélyes természet- és környezetvédő szervezet vezető személyisége, valamint az MZKE vezetői és erdészeti szekciójának több tagja is.

Az ülést a bizottság elnöke, Jávör Benedek, LMP-s országgyűlési képviselő vezette.

Az elnök bevezetésekként arról adott tájékoztatást, hogy miként érvényesülnek a környezeti jogok, miként jelenik meg maga a környezetvédelem külföldi, elsősorban az európai alkotmányokban.

A témáról az Országgyűlési Könyvtár Képviselői Információs Szolgálatára érdekes és értékes kis tanulmányt állított össze, amit az ülés dokumentációjának részeként a jelenlevők kézhez kaptak. (A dokumentációban már ott volt Szakszervezetünk alkotmányozási javaslata is!)

Jávör Benedek bevezetőjéből és az összeállításból kiviláglott, hogy az EU is és az egyes államok is elsősorban az egészséges emberi élet feltételeinek biztosítása szempontjából közelítenek a természet- és környezetvédelem ügyéhez. Ez a tény már előre vetítette, hogy valószínűleg ezen a nyomon fog haladni a magyar alkotmányozás is.

*

A bizottsági ülés a továbbiakban és nagyobb részben már tényleg ezen a vágányon is haladt. Az említett civil szervezetek részéről tájékoztatók hangzottak el az egészséges emberi környezethez való jog megjelenítéséről az új Alkotmányban. Meghallgatták továbbá a társadalmi szervezetek alkotmányozási javaslatait.

A tanácskozásnak ebben a szakaszában jutott szóhoz Szakszervezetünk is. Az ülés előtti egyeztetésnek megfelelően alkotmányozási javaslatunkat mint

az EFDSz és az MZKE közös javaslatát terjeszthette elő e sorok írója.

Az idő előrehaladott volta miatt bőbeszédűbb részletezésre, indokaink aprólékos magyarázatására nemigen volt lehetőség.

De talán szükség sem, mivel a jelenlevők arckifejezéséből, bólintásaiból arra következtethettünk, hogy *egyöntetű rokonszenv kísérte javaslatunkat*. (A Jövő Nemzedékek Országgyűlési Biztosának Hivatala részéről külön érdeklődés is megnyilvánult írásba foglalt előterjesztésünk iránt.)

Végül is új reményre kapva, bizakodó hangulatban hagytuk el az üléstermet. Úgy éreztük: most már magas szintről, erős támogatottsággal, a valóra válás szinte biztos esélyével startol tovább javaslatunk az alkotmányszövegezők irányába.

*

Újabb hosszú hetek elmúltá után azonban jött a hideg zuhany. Márciusban nyilvánosságra került az új Alkotmány szövegtervezete és abban bizony egy szó erejéig sem szerepelt nemhogy az állami erdő, de még maga az erdő sem.

Csüggedtség árasztotta el a szakmát, amiért hiábavalónak látszott az összes addigi erőfeszítés és indulatoktól sem mentes reménytelenségbe fúlt a bizakodás. Jól tükrözte például az akkori hangulatot Zétényi Zoltán kollégáknak a ForestPress honlapján megjelent „Erdőtlen lesz az alkotmány?” című írása, amelyet ezzel a mondattal fejezett be: „Erdészettörténelmi esélyt szalasztottunk el.”

Voltak azonban néhányan, akik még a finisben sem adták fel az ügyet és lobbizásba, *egyéni kezdeményezésekbe fogtak*. (Például dr. S. Nagy László aranyokl. erdőmérnök, mint az MTESz nagy múltú Környezetvédelmi Bizottságának titkára és mások is.) Ezek sorsát, hatását követni, sajnos, nem állt módunkban.

*

Úgy tudjuk, hogy végül is a veszni látszó fejsze nyelét ismét dr. Tarjáné dr. Tajna Anna elnök asszony mentette meg. Az egykori környezetvédelmi államtitkár mozgósította régi képviselői kapcsolatait és levelet intézett dr. Szájer Józsefhez, az Alkotmánnyal kapcsolatos társadalmi konzultációt irányító EU

parlamentari képviselőhöz is. Továbbá ugyancsak levelet intézett a legfelsőbb állami vezetők egyikehez, emlékeztetve a múlt év októberi parlamenti erdősznapon az erdővel kapcsolatban ugyancsak legfelsőbb helyről elhangzott kijelentésekre. Levelét Rendi László aranyokl. erdőmérnök is aláírta.

*

Ezek után gyors, részben a képviselői dolgozószobákban, részben az országgyűlési ülésteremben lezajlott fejlemények következtek. Úgy tudjuk, hogy ezek főszereplői dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, továbbá a két kormánypárti frakcióvezető. Lázár János és dr. Harrach Péter voltak.

Az eredmény ma már közismert. Amikor az Országgyűlés április 18-án elfogadta az új Alkotmány végleges szövegét, a 0. cikk (2) pontjába, a *természeti erőforrások megőrzéséről* szóló pontba a „termőföld” és az „ivóvízkészlet” közé bekerült az „erdő” is.

*

Ha ezt az eredményt egybevetjük indító javaslatunkkal, akkor talán nem lehetünk egészen elégedettek. Hiszen azt szerettük volna elérni, hogy az állami erdők állami tulajdonban való megmaradása kapjon alkotmányos garanciát az állam legfontosabb alaptörvényében.

Ez így nem történt meg.

Ne legyünk azonban telhetetlenek, az imént leírtak ismeretében. Hiszen már az is történelmi eredmény, hogy *történelmünk során* – legjobb tudásunk szerint – *először az „erdő” fogalma bekerült az Alkotmányba*, mégpedig igen pozitív szövegkörnyezetben.

Amint a kormány meghirdette, ezek után az Alkotmányt részletekre kifejtő ún. sarkalatos törvények megalkotása következik. Valószínűleg közöttük lesz egy új erdőtörvény is, hiszen ezt már az októberi parlamenti erdősznapon bejelentették. Az erdőtörvényt viszont több más jogszabállyal összhangban kell megalkotni (pl. földtörvény), amelyek egy része valószínűleg az erdőtörvény előtt készül el és ezzel kész helyzet elé állítja annak megszövegezőit.

Az erdők jövőjéért a rendszerváltás óta vívott harc tehát még nem ért véget. A szakmának változtatlanul ébernek kell állnia a vártán és szárazon kell tartania a puskaport!

K. P.

Közigazgatási utánpótlás

Február 1-el 270 fiatal, 35 év alatti korú diplomás szakember kezdte meg munkáját a közigazgatás különböző intézményeiben – az erdőszetben is – a Magyar Közigazgatási Ösztöndíj Program keretében. A program célja az, hogy a közigazgatást fokozatosan felsőfokú végzettségű, angolul jól beszélő és külföldi tapasztalatokkal is rendelkező munkaerővel töltsék fel.

Ennek megfelelően az ösztöndíjasok fél éves hazai gyakorlat után négy hónapos külföldi tapasztalatcserén vesznek részt, a fiatalok a program idejére havi 210-270 euró ösztöndíjat kapnak, amiből összes költségüket fedezniük kell. A program végeztével a támogató (mentor) intézménynek kötelező állásajánlatot tennie, az ösztöndíjas pedig köteles a felajánlott köz- vagy kormánytisztviselői állást elfogadni.

A Nemzeti Közigazgatási Intézet a pályázatot várhatóan 2011-ben is meghirdeti az ösztöndíj elnyerésére.

Ehhez a hírhez kapcsolódónak kíváncsodik egy másik hír, ami szerint egy 2010. évi kormányhatározat alapján előkészítés alatt áll egy új felsőoktatási intézmény: a Nemzeti Közszoigazgatási Egyetem létrehozása. Mégpedig három, jelenleg is létező intézmény: a Rendőrtiszt Főiskola, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, továbbá a Corvinus Egyetem Közigazgatás Tudományi Karának integrációja révén, s 2012. január 1-el kezd meg működését a felsorolásnak megfelelő szellemi profilú három karral.

Júniustól már működni fog a diszciplinárisan autonóm új intézmény ideiglenes szenátusa.

Az előkészítéssel foglalkozó kormánybiztos nyilatkozata szerint nem politikai kádérképzésről van szó. Az említett közéleti szakterületek egy intézménybe történő összevonását az indokolja, hogy a rendőri, katonai és köztisztviselői életpályamodellek összefüggnek egymással. A közös intézményben történő, kiképzés elősegíti egyrészt a résztvevők rálátását a rokon területekre; másrészt pedig a mobilitást azok között (megfelelő át-, illetve továbbképzések révén).

k. p.

A Nemzeti Vidékstratégia

Májusban konferenciákat és a társadalmi konzultáció más formáit bonyolították le az ország különböző helyein, amelyeknek az volt a közös célja, hogy a Vidékfejlesztési Minisztériumban kidolgozás alatt álló *Nemzeti Vidékstratégia koncepcióját* finomítsák, széles körű párbeszéd alapján kiegészítsék, fejlesszék.

Nekünk azon a konferencián volt alkalmunk részt venni (partnerünk, a Magyar Zöld Kereszt Egyesület égisze alatt), amelyet az Országház un. felsőházi termében bonyolítottak le „*A magyar vidékfejlesztés és mezőgazdaság jövője*” címmel. A konferencia szervezője a VM-en túlmenően az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottsága, Fenntartható Fejlődés Bizottsága, az Országos Környezetvédelmi Tanács, valamint a Magyar Természetvédők Szövetsége volt. A rendezvényt az utóbbi szervezet társelnöke, Schmuck Erzsébet vezette.

A koncepció alapelvei

Első előadóként Prof.Dr. Ángyán József, a VM parlamenti államtitkára tulajdonképpen a *Vidékstratégia eszmei alapját, filozófiáját világította meg*, amely az egész művet áthatja és egy mondatba sűrítve így hangzik: *Magyarország élni akar!* Talpra akar állni, ki akar törni abból a mai legázolt helyzetéből, amelybe a spekulatív nemzetközi tőke és annak hazai klientúrája juttatta.

Ehhez azonban újja kell szervezni a társadalmat, működésbe kell hozni az állam saját erőforrásait, valamint viszsza kell szerezni egykori erőforrásaiból mindazt, ami a rendszerváltás óta – olykor bűnös módon – elkótyavetélődött, de még visszaszerezhető, s ki kell törni az adósságcspadából.

A *vidékstratégia* tehát nemcsak a minisztérium vagy a mezőgazdaság ügye, hanem az *egész magyar társadalomé*, mert *egész Magyarország megújulásának, boldogulásának egyik legfontosabb eszköze*. Magának a stratégiának pedig a legfontosabb eszköze: a helyi társadalmak, a kisebb közösségek, mindenképp *a család védelme és erősítése*; a finanszírozás érdekeit szolgáló, azok profitját hízoló mezőgazdasági nagyüzem

mek helyett az ország területét lefedő, a magyar földet megvédő, a gazdálkodást intenzíven, de ugyanakkor fenntartható módon folytató *családi működtetésű középirtokok* erős hálózatának létrehozása. Ezekben a föld és a munka több, mint megélhetési forrás – embert és társadalmat formáló erő. A Vidékstratégia megvalósítása esetén más lesz az ország, más lesz az életünk. Ehhez azonban *személyes hit és bátorság kell* – fejezte be nagy tapssal honorált lendületes előadását Ángyán professzor.

A további menetrend

Az államtitkár vázolta a jogalkotási munka tervezett további menetrendjét is.

E szerint a május végével lezárult koncepciói párbeszéd után a nyár folyamán kerül kidolgozásra maga a stratégia, majd annak alapján a különböző programok. Az egész csomagot összefoglaló szándékot az Országgyűlés elé terjeszteni sarkalatos törvény megalkotása céljából azért, hogy az aktuális teendők már beépülhessenek a jövő évi költségvetésbe. Vagyis, hogy a célokhoz és feladatokhoz a szükséges eszközöket is hozzárendelhessek, s a végrehajtást megelőző megkezdhessek.

A KAP megújítása

Következő előadóként Font Sándor, az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottságának elnöke lépett az előadói emelvényre. Előadásának tárgya az *EU Közös Agrárpolitikája* (röviden CAP, magyarosan KAP) volt, összefüggésben a magyar vidék érdekeivel.

Elégé közismert, hogy a jelenleg érvényes KAP lejáratí határideje 2013. így a következő, várhatóan 2020-ig szóló szakasz politikájának előkészítése már megkezdődött. Ezzel kapcsolatban már kibontakozott a kulcsszó: a *támogatások*. Vagyis a Pénz!

A támogatások jövőjével kapcsolatban a nézetek máris megoszlanak az egyes tagországok, bizonyos országcsoportok között. Nyilván senki sem nyúl szívesen a zsebébe, hogy másnak adakozzon. Akinek viszont kevés a

pénze, az kapni szeretne, de minél többet. A támogatások ellenzőinek csoportjába tartozik Anglia és a skandináv államok csoportja; az utóbbiakéba az un. francia-német tengely mentén hazánk is (mármint olyan értelemben, hogy a támogatások rendszerének fenntartása – bizonyos reformálás mellett – továbbra is szükséges). Közben vannak azok, akik adnának támogatást a mezőgazdaságnak, de minden hektár után azonos összeget és azon túlmenően semmi mást (Lengyelország, balti államok álláspon

ta). Úgy tűnik, hogy a jövő útja a mezőgazdasági termelés *közvetlen támogatása helyett* inkább a termelés, feldolgozás feltételrendszerének támogatása lesz, *a hangsúly a vidékfejlesztés támogatására helyeződik át*.

Tíz évre tervezik

Hazánk a támogatási politikával kapcsolatban azt vallja, hogy annak *két lábán kell állnia*: a konkrét mezőgazdasági termelés, valamint a vidékfejlesztés támogatásán.

A Mezőgazdasági Bizottság elnökének ez az állásponja tükrözi azt a helyes álláspontot – amit az elhangzott észrevételek szerint maga a koncepció még nem tükröz ilyen markánsan – ti. hogy *a vidék fogalma nem szűkíthető le a mezőgazdaságra*.

Ugyancsak figyelmet érdemelt, hogy Font Sándor *egységes láncolatként kezelte a termelést-feldolgozást-forgalmazást*, amely láncban belül az egyes szereplők egymás közötti viszonyát is rendezni kell. Bennünket ez emlékeztetett arra, hogy egykor az erdészeti politika is ugyanígy járt el a „*fa-gazdaság*” fogalmának megalkotásával, valamint az ágazati politika gyakorlatában is. Ám ezt a rendszerváltás után idejét múlt felfogásnak minősítették és szakítottak vele.

Font Sándor is megerősítette, hogy a Nemzeti Vidékstratégia időtartamát tíz évre tervezik. (Az azonban nem derült ki, hogy a kezdetét mikortól számítják.)

Gyenge az erdészeti program

A konferencia sorrendben utolsó előadója az Országgyűlés Fenntartható Fejlődés Bizottságának elnöke, Jávor Benedek volt, aki elsősorban funkciójából eredő szempontokból kiindulva közlített a Vidékstratégia témájához.

Az elnök bevezetőjében hangsúlyozta, hogy csak a fenntarthatóság korlátai között folytatható bármiféle gazdasági tevékenység. A magyar gazdaság modellje az ökoszociális piacgazdaság. Figyelmeztetett arra a közismert tényre, hogy a mezőgazdasági termelés is károsíthatja a környezetet; például a léghőrt az üvegházhatást fokozó káros gáznevelő anyagok kibocsátásával és intett az EU-nak a környezetgazdálkodással kapcsolatos „3x20%” előirányzatára, azok érvényesítésére. Rámutatott arra az ellentmondásra, konfliktuslehetőségre, ami a mezőgazdaság intenzifikálásának szándéka és a biodiverzitás megvédésének – 2012-től már alkotmányos – kötelezettsége között fennáll.

Az előadó szakmánk szempontjából különösen figyelmet érdemlő, sőt megdöbbentő megállapítása volt, hogy a koncepció egyik fő hiányosságának az erdészeti program meglehetősen kidolgozatlanságát minősítette. Bizonyos meghökkenést keltett az is (bár talán nem mindeniben), hogy az egész koncepciót „Ángyán-féle vízió”-nak, „az Államtitkár úr által bemutatott álomnak” nevezte, amiről azt tartotta, hogy lelkesítő ugyan, de a megvalósítása fájdalmas lesz.

Jávor Benedek az előadását egy Márai Sándortól vett idézettel fejezte be: „Az élet igazán nagy vállalkozásai nem hőstettek, hanem türelemjátékok.”

Integráns kapcsolódás az EU-val

Az előadások elhangzása után néhány spontán hozzászólás következett, majd pedig pódiumbeszélgetés felkért közreműködőkkel. A rövidség kedvéért ezekből csak néhány kiragadott szemelvényt tudunk közölni, a felszólalók nevének, titulusának, munkahelyének feltüntetését mellőzve.

Nemzeti stratégiáinknak illeszkedniük kell az EU stratégiáéhoz, az EU politikáját integrálnunk kell saját stratégiáinkba. Jó példa erre a vízgazdálkodás, a Duna Régió Stratégia stb. (Érzésünk szerint az ésszerű integráns kapcsolat folytatásának a pénz az elsősorú tétje: lesz-e vagy sem támogatás?)

A mezőgazdasági támogatások fajtájának fontosságát, differenciált kezelésük, gondos megfontolásuk szükségességét mutatja az is, hogy a korábbi földalapú támogatások az EU-ban hozzájárultak a biodiverzitás – kimutatott – csökkenéséhez. Ez a csökkenés tovább tart. A biodiverzitás védelmének egyik fontos (szakmánkat is közvetlenül érintő) feladata az idegen invazív fajok terjedésével szembeni erőteljes védekezés. A Natura 2000 programot tovább kell fejleszteni.

A KAP reformja annak „zöldítését” kell, hogy jelentse. A 2013 utáni KAP a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás politikája legyen.

Egy-két „tabut” felül kellene vizsgálni. Ilyen például a „versenyképesség”, aminek a helyébe inkább az együttműködést kellene állítani. A „fenntarthatót” a „fenntarthatatlantól” a versenyképesség különbözteti meg. A környezettudatosság és a versenyképesség két egymással szemben ható elv. A versenyképesség helyett az együttműködést sürgeti a természeti erőforrások behatárolt mennyisége is. Nem lesz módunkban másfélszeres területű Földön élni.

Tabu-döntésként a földtulajdont ki kellene vonni „a tőke szabad áramlása” elvének hatálya alól.

Némely magas állású személyiség (a korábbi lendülettel szemben) óvatosságra intett a megújítható energiahordozók mezőgazdasági termelésével kapcsolatban, ami kissé meglepő volt számunkra.

Egyelőre nem egészen értettük azt a kijelentést sem, ami szerint a biomassza-témát újra kellene gondolni, mert az ezzel kapcsolatos EU elgondolás nem megvalósítható. (Hacsak nem arra gondolt a felszólaló, hogy az összes energiatermelésen belül a megújulókkal kapcsolatos hazánkkal szembeni EU-elvárások nagyon magasnak tűnnek.) Voltak, akik a helyi energiaforrásokra támaszkodó energiatermelési rendszerek létrehozását, energiabiztonságot nyújtó helyi energiaellátás megteremtését javasolták.

Bio-üzemanyag kifejezés helyett helyesebb volna agro-üzemanyag kifejezést használni.

Az „élelmiszert vagy agro-üzemanyagot termeljük-e a meglevő földterületen?” kérdés eldöntése során célszerű arra is figyelemmel lenni, hogy az utóbbinak árfelhajtó hatása van az élelmiszer-árakra.

A globális és a lokális gazdaság konfliktusának kezelése során sajnos tabuvá vált a „szövetkezet” fogalma.

Saláta-törvények helyett sarkalatos törvények kellenek! (Saját megjegyzésünk: remélhetőleg az utóbbi lesz a kilátásba helyezett új erdőtörvény is.)

*

Ángyán József, a Vidékfejlesztési Minisztérium parlamenti államtitkára rövid reagálásában rámutatott: még nem készült el a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Stratégia. A Vidékstratégiában pedig minden ezzel kapcsolatos szempontot és tennivalót belesűríteni nem lehet. A VM csupán annyit tehet, hogy együttműködik más tárcaikkal ezen a téren is. Befejezésül megismételte: nem egyszerűen csak a vidékről szól a Nemzeti Vidékstratégia, hanem mindnyájunk megmaradásáról!

Király Pál

Sitkei akadémikus 80 éves

Tudóshoz illő módon *tudományos tanácskozással köszöntötték* nyolcvanadik születésnapja alkalmából Prof. Dr.Dr.h.c. *Sitkei György* ny. tanszékvezető egyetemi tanárt, a *Magyar Tudományos Akadémia* rendes tagját Sopronban a Nyugat-magyarországi Egyetemen, amelynek 1980-tól 1996 végéig tanára volt, 1997 után professor emeritus, 2000-től pedig a tiszteletbeli doktori cím kintüntetettje.

A rektorátusi épület szenátusi termében lebonyolított ülést a NyME Faipari Mérnöki Kara (Gépészeti és Mechatronikai Intézete), Erdőmérnöki Kara (Erdészeti-műszaki és Környezettechnikai Intézete, röviden EMKI), valamint az MTA Agrár-műszaki Bizottsága rendezte. Az ülést levezető két társelnök Prof. Dr. Horváth Béla intézetigazgató egyet. tanár (EMKI), valamint Prof.Dr. Varga Mihály tanszékvez. egyet. tanár volt.

A tanácskozáson egyetemünk említett két karának oktatói és hallgatói, valamint az akadémiai bizottság mellett számosan vettek részt más egyetemek és az agrár-műszaki fejlesztés-gépesítés terén tevékenykedő intézmények részéről, amelyekkel Sitkei György hosszú szakmai pályafutása során kapcsolatba került.

A jelenlevők részéről számos meleg hangú köszöntés hangzott el és a köszöntők ajándékokkal, emléktárgyakkal kedveskedtek az ünnepelt személyiségnek.

Bevezetőként ismertetjük Sitkei professzor szakmai pályafutását.

Az életút

Sitkei György 1931. február 13-án született Orosházán. Elemi iskolai tanulmányait és a gimnáziumot szülővárosában végezte. Beiratkozott a Budapesti Műszaki Egyetem Gépészmérnöki Karára, ahol 1954-ben szerezte meg *mezőgazdasági gépészmérnök* oklevelét. Ezt követően három évig *aspiráns* volt az egyetem mezőgazdasági géptan tanszékén, illetve aspiráns Moszkvában, a Mezőgazdaság Gépesítése és Villamosítása Intézetben. 1957-1975 között a BME Mezőgazdasági Géptani Tanszékének munkatársa, majd tudományos munkatárs, tudományos főmunkatárs és



tudományos tanácsadó. Ez alatt az idő alatt 1961-ben megszerezte a *műszaki tudományok kandidátusa*, 1965-ben pedig a műszaki tudományok *doktora* címet. 1975-1978 között az egykori Mezőgéptörzst fősztályvezetője, 1978-1980-ban pedig a Kecskeméti Mezőgép Vállalat műszaki tanácsadója.

1980-ban lett az Erdészeti és Faipari Egyetem Faipari Géptani Tanszékének vezetője és ezt vezette egészen 1996. december 21-éig nyugállományba vonulásáig. Közben 1983-1985 között az Erdőmérnöki Kar Erdészeti Géptani Tanszékének a megbízott vezetője is volt. Az egyetem oktatási és kutatási munkájában nyugdíjasként is folyamatosan részt vett, 2000-ben kapta meg a *professor emeritus* címet.

Tudományos eredményeinek elismeréseként az MTA 1998-ban levelező, 2004-ben pedig rendes tagjává választotta. Több hazai és külföldi tudományos testületnek is tagja volt, ezek közül kiemelendő az MTA Agrár-műszaki, valamint Áramlás- és Hőtechnikai Bizottsága, Környezettudományi Bizottsága, a Veszprémi Akadémiai Bizottság.

Főbb tudományos elismerései: Akadémiai Díj (1965), Szent-Györgyi Albert Díj (1993), Pattantyús-Ábrahám Géza Díj (1994).

Szakmánkkal főleg a Mezőgéptörzstől végzett munkája során, valamint az ERTI-ben folytatott gépesítési kutatások révén került közelebbi kapcsolatba. Néhai Gál János, az EFE rektora, továbbá Káldy József professzor és Szepesi László, az ERTI főigazgató-helyettese, s Gépesítési Osztályának vezetője ösztönözte arra, hogy vállalja el soproni egyetemünkön a géptan oktatását.

Iskolateremtő műszaki professzor volt

A tudományos tanácskozás megkezdése előtt az egyetem részéről Prof. Dr.Dr.h.c. Faragó Sándor DSc. rektor köszöntötte az akadémikust s az egyetem és Sopron város büszkeségének nevezte, akit mindenkor példaképként lehet az ifjúság elé állítani.

Prof. Dr. Jereb László, a Faipari Mérnöki Kar dékánja mint egyetemi oktatót méltatta Sitkei Györgyöt. Kemény, de nagyon színvonalas iskolateremtő professzorként mutatta be a jubilánst, akinek hatása a mechatronikai oktatás megteremtésével Sopronon túl az egész régióra kisugárzott. S példát állított arra nézve is, hogy egy ember hogyan építheti fel az életét.

Prof.Dr. Beke János DSc, az MTA Agrár-műszaki Bizottságának elnöke, a gödöllői Szent István Egyetem Mezőgazdasági Gépészmérnöki Karának dékánja viszont Sitkéit, mint tudóst jellemezte. Megítélése szerint a professor főként a következő tudományterületeken nyújtott kimagasló teljesítményt; az energia átadása, felhasználása, működése dízelmotorokban; a talaj - jármű mechanika; mezőgazdasági és faipari gépek mechanikája.

Beke János az ünnepelt személyiség tudósi tulajdonságai közül kiemelte, hogy nagy tudományterületeket képes átfogni, majd sok-sok publikációból a lényegyet kiemelni és szintetizálni. „Sitkei György egy tudományos etalon” – mondta ki végül összegezésül a dékán a nem mindennapi értékelést.

A fák kiváló ismerője

Az akadémikus eredményeit érzékelteti mintegy 150 publikációja, amelyekből 23 könyv. Amiről viszonylag kevesen tudnak, mert ezt egy ilyen ízig-vérig műszaki szakemberről nem is igen feltételezik: *kimagasló felkészültségű dendrológus* is, aki bejárta a világot, amelyet a tudós dendrológus szemével figyelt és dendrológiai tudományát könyvben is közreadta.

Közbevetve mindjárt megjegyezzük, hogy Sitkei akadémikus ezeknek az utazásainak során összegyűjtött, kü-

lönböző egzóta fajokból készült ipar- és szépművészeti tárgyakból, s néhány ritka, különös fatermésből álló *pompás gyűjteményét az egyetemnek ajándékozta*, amely a rektorátusi épület második emeletén vitrinekben szépen elrendezve megtekinthető. Lakása mellett pedig *botanikus kertet létesített* mintegy ezer faj ültetésével.

A tanácskozás és a kiadványok

A köszöntések elhangzása után megkezdődött maga a tudományos tanácskozás. Ennek keretében *nyolc előadás hangzott el*, némelyik több szerző közös munkájának eredményeként. Ezek részletesebb ismertetéstől el kell tekintenünk terjedelmi korlátaink miatt. Ezt azonban talán meg is engedhetjük magunknak, mivel a rendező szervezetnek köszönhetően az előadások teljes szövege az ábrákkal, táblázatokkal, irodalomjegyzékekkel együtt egy önálló

86 oldal terjedelmű, A/4 formátumú *füzetben megjelent* Prof.Dr. Horváth Béla és dr. Czupy Imre egyet. docens szerkesztésében.

Baráti-kollégiais köszöntések

Az előadások elhangzása után a meghívott vendégek közül számosan köszöntötték Sitkei akademikust a saját maguk és/vagy az általuk képviselt intézmény nevében. A tanácskozásnak ez a része egyszerre volt komoly és ünnepléses, s közvetlen, derűs, baráti, kollégiais hangulatú.

Sitkei professzor hasonló, *belső derűvel átszőtt hangvétellel emlékezett vissza hosszú életére*. Elmondta például, hogy amikor 1980-ban Sopronba érkezett az akkori Erdészeti és Faipari Egyetemre, a Faipari Karon lett ugyan tanár, mégis elsősorban az erdészek (Gál János, Káldy József) támogatták és nem a fások. Azonban visszatekintésében sem

tagadta meg önmaga tanári mivoltát: már az egyetemi oktatás problémáival, jövőjével foglalkozott. Végül meleg köszönetet mondott mindenkinek a kifejezett jókívánságokért.

A Gödöllői Szent István Egyetem Gépészmérnöki Kara a „*Járművek és Mobil Gépek*” című online műszaki tudományos *folyóiratának* első különszámát Sitkei akademikus 80. születésnapjának tiszteletére jelentette meg. A dr. Laib Lajos által szerkesztett 195 oldalas kötet 17 tanulmányt tartalmaz, amelyek többsége műszaki (egyesek pedig nem csak műszaki) munkakörben dolgozó erdészeti szakemberek figyelmébe is ajánlható.

Szakszervezeti tagságunk körében bizonyára nem egy és nem két olyan kollégánk van, aki egykori tanárát tiszteli Sitkei professzor személyében. *Szakszervezetünk az ő nevükben is csatlakozik az akademikust tisztelettel köszöntők hosszú sorához* ezzel a kis tudósítással.

Dr. K. P.

Vadászévkönyv, 2011

Az Országos Magyar Vadászkamara ebben az évben is megjelentette immár hagyományos és várva várt évkönyvét *Pechtol János* üv. elnök szerkesztésében és a Dénes Natúr Műhely Kiadó gondozásában.

Az is hagyomány már, hogy az évkönyvekhez illő bevezető – és ebben az esetben is szépen, hangulatosan ki-munkált – naptár-rész után a további tartalmat valamilyen határozott szellemi profil jegyében alakítják ki a kötet alkotói. *Az idén a madarak a főszereplők*, azon belül is a vízi szárnyasvad, *főleg a vadludak*. Továbbá örök ellentétek, *a szárnyas ragadozók*. Számos pompás, ritka színes fényképfelvétel teszi még élvezetesebbé ezeket az oldalait. Bő terjedelmet kapott a szalonka és a megfigyelésre irányuló monitoring eredményeinek ismertetése is.

A 169 oldalas érdekes kötet gazdag tartalmából találmra megemlítiük még a városokba-falvakba mind gyakrabban belátogató különféle vadfajok (nyest, vaddisznó, róka) magatartását elemző cikket, az 1971. évi budapesti Vadászati Világkiállítás emlékéit felelevenítő két kitűnő írást, az intarziáművészet közismert kitűnőségét, Keszthelyi Jenőt

bemutató portrét, valamint egy másik művészt, a fegyvervénzők és agancsfaragó, Szentendrén alkotó Takáts Sándor életútját, alkotásait ismertető fejezetet.

Mindössze egyetlen oldalra rúg az idén éppen húszéves Vadászati Kulturális Egyesületről szóló leírás, de fel-tétlenül elolvasandó, mert a VKE ezen keresztül hirdette meg *2011-re „A vadászati etika évét*. Az „Évfordulások” című fejezetben a következő *nyolc neves vadász* életútjának, munkásságának ismertetése található portréfotóikkal illusztrálva születésük valamely kerek számú évfordulója alkalmából: Storz Mátyás, Csathó Kálmán, gróf Esterházy Móric, Kittenberger Kálmán, Láng Rudolf (Sólyom), ifj. gróf Esterházy László, gróf Csekolics Endre, és Szederjei Ákos.

Még az utolsó hét oldal is fontos, mert igen hasznos *címjegyzéket* tartalmaz (benne vannak az állami erdőgazdasági részvénytársaságok címei is.)

S aki a könyv végére ért, ne csukja be és tegye le hanyag mozdulattal, mert érdemes szemügyre venni a hátsó színes borítóoldalon látható, nem mindennapi szépségű színes fényképet is.

Az évkönyveket nem szokás a tárgy-év elmúltával eldobni. Bizonyosra vesz-

szük, hogy ezt a pompás kiállítású és értékes tartalmú 2011-es kötetet minden erdész és vadász gondosan meg fogja őrizni könyvtárában.

*

Befejezésül idézzük a vadludakról szóló terjedelmes fejezet éléről *Áprily Lajos* „*Vadlúd voltam*” című hangulatos két strófáját.

Valamikor vadlúd voltam,
Vadludakkal vándoroltam.
Nagy tavakért lelkesültem,
Tengeren is átrepültem.
Őszi fényben és homályban
Fel-feltámad régi vágyam:
Társaimmal útra kelni,
Fényt és felhőt úszva szelni.

Majd ha végem itt elérem,
Vadlúd formám visszakerem.
Jé barátok, ismerősök,
Hogyha jönnek bíbor ősök,
Nézzetek fel majd az égre,
Égen úszó vadlúd-ékre,
S ezt mondjátok eltűnődve:
Újra vadlúd lett belőle,
S most ott száll a V-seregben,
Hangja szól a fellegekben.

k.p.

Szólni kell!

Jeles költőnk, Illyés Gyula cikkünk címeiként idézett versrészletének ellenpárjaként úgy is fogalmazhatunk, hogy *vannak esetek az életben, amikor nemcsak nem kell, hanem éppen ellenkezőleg: nem lehet, nem szabad hallgatni.* Íme példaként a következő kis történet, amit Pécssett élő kollégánk, Muth Endre erdésztechnikus hozott tudomásunkra a témát alátámasztó sajtóanyagok megküldésével.

„Irtják az erdőt, elégetik a fát!”

A „Dunántúli Napló” című vidéki napilapunkban nemrég egy kis tudósítás jelent meg Babos Attila tollából *„Erdei gyalogtúrával tiltakoztak a zöldek a tarvágások ellen”* címmel.

A cikkben a tudósító megírta, hogy helyi környezetvédők figyelme az utóbbi időben egyre inkább a térség erdeiben sok helyen látható tarvágások felé fordult és azok teljes betiltását szeretnék elérni. (Úgy tudjuk, hogy a természetes felújítógátások utolsó fázisát jelentő végvágásokról van szó.)

A civil zöldek állították azt is, hogy a kitermelt faanyag nagy mennyiségű hőerőművi elégetése szükségtelen pusztítást eredményez az erdőkben, ezért nem kívánatos az energiatermelés eme formájának további bővítése.

Az újság fogalmazása szerint *„maroknyi zöld aktivista”* tiltakozó erdei túráján megjelent egy erdészeti szakember, Várady József, az Országos Erdészeti Egyesület Helyi Csoportjának elnöke is. Várady kolléga helyszíni magyarázatokkal és számadatokkal is érvelve igyekezett bebizonyítani, hogy *nem kell félni az erdészekről az erdőt*, mert nemcsak, hogy nem pusztítják a gondjaikra bízott állományokat, hanem még lényegesen kevesebbet is vágnak ki a törvényesen megengedettnél, Baranyában mindenképpen.

Egy idős erdész reagálása

A környéken élő egyik kollégánk, Förster Gyula, a Sellyei Erdészet már nyugállományban levő műszaki vezetője olvasva az iménti kis tudósítást, indulatba jött és egy válaszcikkben reagált a történetekre. Mitagadás, első felháborodásának tulajdoníthatóan egy-két olyan kifejezés is belekerült írásába, amely a

sajtótörvény szerint talán még elbírt volna a nyomdafestéket, de ... hm, bizony kissé erős volt.

A „Dunántúli Napló” Szerkesztőségének becsületére legyen mondván, hogy *elfogulatlan tárgyilagossággal* kezelte az ügyet, s kollégánk cikkét némileg átfésülve ugyan és így szolidabb hangvétellé téve, de szintén leköszölte *„Ne az erdészekről féltsek az erdőket!”* címmel.

Förster Gyula ebben további adatokkal, valamint személyes szakmai tapasztalataival igyekezett erősíteni a zöldek túráján részt vett erdésztársunk szakmai védő érvelését. Kis írását így fejezte be: *„Ha a tulajdonomban levő erdők elérik a vágásérettségi kort, ne a hozzá nem értő civilek döntsék el azt, hogy tarvágást végzek-e, engedéllyel, az erdeimben.”*

Eddig a kis történet. Pontosabban itt tart ma, mert nem biztos, hogy már le is zárult.

A jelenség ismerős, sőt gyakori

A most közreadott kis epizód nem ismeretlen a szakmában, mert köztudottan már *se szeri, se száma a hasonló eseteknek.* Az alapképlet nagyjából mindig ugyanaz: erdészeti szakismeretek dolgában érezhetően gyenge lábon álló környezetvédők kisebb-nagyobb csoportja bizonyára *jószándékúan, de szakmailag megalapozatlanul* az erdő kiirtásával vádolja az erdészeket – az erdészek pedig statisztikai adatok felvonultatásával igyekeznek védekezni az alaptalannak tartott vádak ellen.

Ám úgy tűnik, hideg észérvekkel felfűtött érzelmekkel szemben sikerrel harcolni nem lehet. Most már idestova évtizedek óta folyik ez a sziszifuszi kötélhúzás, de talán olyan ez, mint a tarack: minél jobban kapálják, annál jobban terjed.

A társadalom kezd unni

A helyzet azonban talán mégsem egészen reménytelen. Egyre gyakrabban találkozhatunk olyan megnyilvánulásokkal is a társadalom részéről, amelyek arról tanúskodnak: sokan megelégtettek már és nem értenek egyet a *passzív*, minden fejlesztési (főleg energetikai) tervre csak nem-et mondó, de *alternatív felmutatni nem tudó*, a problémából

kivezető megoldást nem kínáló környezetvédelemmel.

A negatív viszonyulásra jó példa volt valaha az un. *passzív természetvédelem.* Az abszolút érinthetlenség elve, az *„egy újjal sem hozzányúlni”* gyakorlata nem vált be. Leghíresebb objektumaink egyike, a Hortobágy addig volt pusztta, amíg a juhokkal-marhákkal nap mint nap legeltették. Amint ezt a védetté nyilvánítás után megszüntették, a pionír növényzet: iglice, kökény, vadrózsa stb. legott, gyorsan megkezdte birtokába venni a területet és kezdett eltűnni az az érték, maga a pusztta, aminek a megcsodálására addig érdemes volt odalátogatni. Vissza kellett térni az ősi fenntartási módszerekhez.

Ma már a természetvédelem ebben a revideált szellemben dolgozik, mert felismerte, hogy *a természeti erőforrásokkal is gazdálkodni kell* a megfelelő módon. Így van ez az erdő esetében is (kivéve a kísérleti célokat szolgáló erdőrezervátumokat).

Szólni kell – helyben és azonnal!

Förster Gyula szaktársunk tehát okosan cselekedett, amikor nem hagyta szó nélkül az erdészetet ért, szakmailag megalapozatlan helyi vádaskodást. Hanem felvette a kesztyűt és élve a helyi média lehetőségével, *ugyanazon a fórumon keresztül gyorsan és okosan reflektált* a kritikára. Ezt a harcot nem lehet egyetlen nagy központi ütközettel eldönteni, hanem sok-sok kis helyi csata megvívásával. Ehhez azonban, amint kis eszmefuttatásunk címe is hirdeti: *szólni kell!* Mégpedig *ott és azonnal, ahol és amikor a konfliktus keletkezik.* S ehhez nem kell sem újságírói véna, sem diploma, semmiféle különösebb adottság, hanem csak szándék. Mindenki közreműködhet, amint azt nyugdíjas szaktársunk dicséretes példája is mutatja.

S persze kell a *tisztességes, objektív média is, mint* amilyen ebben az esetben a *„Dunántúli Napló”* volt, amely nem fenegyerekeskedéssel, kis konfliktusok felnagyításával, kiszínezésével igyekszik az olvasók figyelmét lekötöni. Hanem tárgyilagos tudósításokkal és más hasonló sajtóműfaji eszközökkel segíti a társadalmi problémák, helyi és országos gondok megoldását előbbre vinni.

Király Pál

Erdőkoszorút a Balaton köré!

Itt a nyár és vele együtt százezrek figyelme fordul legnagyobb tavunk: a Balaton felé. Így van ez már régi idők óta és így lesz ez még... S így volt ezzel a XX. század első felének és egyben minden időknek egyik legnagyobb magyar erdészeti politikusa, s egyben hazai természetvédelmünk klasszikus alakja, Kaán Károly erdőmérnök is, aki pompás munkáiban a Nagy Magyar Alföld mellett nagy figyelmet szentelt csodálatos szépségű tavunknak, a Balatonnak is. Ő fogalmazta meg a cikk címének választott jelmondatot is: „Erdőkoszorút a Balaton köré!”

A nagy tudós és államférfi már több mint 70 év óta nincs közöttünk. Itt van viszont és 1904 óta álmainak valóra váltásán munkálkodik a Balaton Szövetség, amelynek tevékenységéről a következőkben adok rövid áttekintést, az „ERFA Híradó” jellegének megfelelően elsősorban természetesen az erdészeti vonatkozásokra koncentrálva.

*

Az 1904-ben létrehozott Balatoni Szövetség (BSz), a tómenti települések helyi önkormányzatainak szövetsége, amely érdekképviselői és érdekharmozási feladatokat lát el. Célja a korabeli meghatározás szerint „hogyan az egész partvidéket virágzóvá fejlesszék”. Sikeresen is munkálkodott ennek a célnak a megvalósításán egészen 1948-ig, amikor is az akkor kialakult diktatórikus kormányzati rendszer – sok más korabeli civil szervezethez hasonlóan – feloszlatta.

A hasznos szervezet újjáalakulása a polgári rendszerváltás kezdetén, 1989-ben jött el az alkalom. Ez Keszthelyen történt meg. A BSz jelenlegi elnöke is Keszthely város polgármestere: Ruzsics Ferenc, aki amúgy „civilben” szakmánkbeli is, mert faipari üzem-mérnök! Ennyit röviden a múltból, a mához vezető útról.

*

A Balatoni Szövetség főtevékenysége az érdekképviselés; egyéb tevékenységi körébe tartozik az erdőgazdálkodás segítése is.

Érdekképviselői minőségében – adott lehetőségei mellett – intenzíven

magáévá tette és támogatja a Balaton régió gondolatát.

A három megyére, három fejlesztési-statisztikai régióra szabdalva Balaton Kiemelt Üdülő Körzet (BKÜ) önmaga csupán ún. funkcionális turisztikai területi egység, „mely körülmény kont-rasztjában jól kivehető jelei vannak a spontán régióképződés informális megnyilvánulásainak”.

A Balaton régió életének központjában maga a tó helyezkedik el, amely meghatározó szerepet játszik a régió gazdasági-társadalmi fejlődésében. A régió sajátos, döntően a tó és környezete természeti értékeire, adottságaira alapozott idegenforgalmi térsége, amely megérdemli az önálló statisztikai régió minősítést. A Balaton része az Európai Unió által létrehozott összefüggő Natura 2000 hálózathoz. Ennyit röviden a téma jogi részéről.

*

A tóhoz kapcsolódó északi terület, valamint a Kis-Balaton hazánk természeti értékekben egyik leggazdagabb tájegysége, gazdag növény- és állatvilággal. A környék változatos geológiai, domborzati és talajviszonyai, valamint a tó által is befolyásolt éghajlat együtt ugyancsak változatos erdőállományok kialakulásához vezettek.

A BKÜ teljes területe 352.897 hektár. Ebből 58.744 hektár a Balaton vízfelülete, az erdővel borított terület pedig 76.235 hektár. Ez 25,9 % erdőszültséget jelent. Az erdők területi megoszlása azonban egyenlőtlen, a parti terület erdőszültsége mindössze 12 %. Az állományok fajtamegoszlása a következő: tölgyek, cser, akác, egyéb kemény lombos fafaj 80%; nyár, éger, fenyő 20%.

Az erdészeti ágazat 1982-ben elkészítette a BKÜ hosszútávú erdőtelepítési programját, amelyben 1991-ig mintegy 3.971 hektár szerepelt. Ebből 90 % valósult meg.

*

A BKÜ területén levő erdők 30 %-a védelmi rendeltetésű. Ezeknek fontos szerepük van az ökoturizmus fejlődésében. A faanyagtermelésen túlmenően több, pénzben nehezen kifejezhető, de rendkívül fontos hatásuk is van. Ilye-

nek: a vízminőség-védelmi, környezet-védelmi hatások, valamint a közjóléti-turisztikai hatások.

A Balatoni Szövetség sokat tehet a balatoni zöldövezet kialakításának koordinálásáért, az erdészet pedig a kitűzött célok megvalósításáért.

Dr. Tarján Lászlóné
Balaton-díjas erdőmérnök

A MTESZ elnöke

A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének Tanácsa (még 2010-ben) Prof.Dr. Veress Gábor Elemér ny. tanszékvezető egyetemi tanárt választotta meg a szervezet új elnökévé. Elődje Prof.Dr. Gordos Géza volt.

Veress professzor 1938-ban született Budapesten. 1961-ben vegyészmérnök oklevelet szerzett a Budapesti Műszaki Egyetemen, ami mellé 1967-ben még megszerezte az alkalmazott matematikus oklevelet is az ELTE Természettudományi Karán.

Szakmai pályafutása szinte teljes egészében a felsőfokú szakoktatáshoz és a kutatáshoz kapcsolódott. Főbb szakterületei a következők voltak: vegyipari rendszerek matematikai modellezése és optimalizálása; kemometria, méréselmélet; kémiai informatika; a rendszertechnika és a matematika elméleti és gyakorlati eredményeinek alkalmazása az analitikai kémiában; minőségügy - minőségbiztosítás - minőségmenedzsment - minőségfejlesztés; innováció.

Sok írást publikált és mintegy 500 tudományos előadást tartott bel- és külföldön.

1988-ban elnyerte az MTA kémiai tudomány doktora címet.

Társadalmi munkássága elsősorban a Magyar Kémikusok Egyesületéhez, valamint a Méréstechnikai, Automatizálási és Informatikai Tudományos Egyesülethez (és annak jogelődjéhez), továbbá a Minőségügy Európai Szervezete Magyar Nemzeti Bizottságához kapcsolódik. Ezeken túlmenően számos más tudományos szervezetnek is tisztségviselője és/vagy tagja. Ugyancsak tevékeny tagja volt az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottságának. Veszprém-ben él.

Valétálás, ballagás

Május vége, június egyben a tavasz végét, a nyár beköszönését is jelenti. S vele együtt az iskolákban, egyetemeken a tanév végét, majd a boldog vakáció megkezdését is. Sokak számára azonban még ennél is többet: tanulmányaik befejezését a szóban forgó tanintézetben, életük egy szakaszának lezárultát; középiskolások esetében búcsút a gyermekkortól, felsőfokú tanulmányaikat befejezők számára pedig búcsút a „gondtalan” ifjúságtól.



„Ballag már a vén diák...”
(Régi képes levelezőlap „A selmeci diákéletből” c. sorozatból.)

Széles körben elterjedt a szokás, hogy ebből az alkalomból a végzősök félig komoly, félig vidám *ünnepséggel adják meg a módját* ennek a búcsúzásnak. Az általános és a középiskolások esetében ezt köztudottan *ballagásnak* nevezik. Felsőfokú végzetek esetében szakmánként, tanintézetenként már többféle elnevezéssel találkozunk és a különböző elnevezés egymástól különböző ceremóniákat is fedhet.

Soproni egyetemünk búcsúzó hallgatói esetében az a *valétálás*.

A kifejezés a latin „valeo” igéből származik, annak egyik ragozott alakja, s jelentése: *jó egészséget; Isten veletek; éljetek boldogul!*

Közbevetve megjegyezzük, hogy ma már helyenként még kisgyermek-gondozó intézményekben óvodákban is rendeznek kis műsoros „ballagást” az iskolába menők számára, illetve azok szereplésével.

*

Azt már talán kevesebben tudják, hogy a *ballagás szokása ősi selmecbányái akadémiákon alakult ki és onnan terjedt el az egész országban*. Ám a gyökerei még mélyebbre nyúlnak az időben. Mégpedig a középkorba, amikor a *céhlegények*, de olykor a külföldi egyetemekre készülő *deákok* is a hazai mesterségbeli vagy szellemi műhelyben folytatott tanulásuk kiegészítéseként *hosszú vándorútra keltek*, nem egyszer külföldre, hogy megismerjék az ott kialakult korszerű mesterségbeli fogásokat, termékeket, stílusokat, s valóban a mestervizsgára éretté, a szakma mestereivé váljanak. Átvitt értelemben ugyanez értendő a deákokra is.

*

Az elindulás előtti estén összejött a család, jöttek a rokonok, pajtások, műhelytársak és egy kiadós vacsorával készítették fel a vándort a hosszú útra, mondván: ki tudja, mikor lesz legközelebb alkalma hasonló jóllakásra, bőséges bor-, sörfogyasztásra?

A vidám este azután nem egyszer a kora reggeli óráig nyúlt. Ekkor a társaság az útra kelőt egészen a városkapuig kísérte. Ott még megitták az utolsó korsó sört vagy pohár bort, majd a poharat a kapu kerékvető kövéhez vágták, hogy abból többé senki ne ihasson a távozó egészségére és elhangzott – egyes számban – a *búcsúszó*: Vale! Többes számban pedig: *Valete!* Isten veletek, éljetek boldogul!

*

A témával foglalkozók azt is valószínűsítik, hogy a búcsúzási szokást azok a *német bányászok* hozták magukkal hazájukból, akiket a középkorban telepítettek be Selmece és a többi un. alsómagyarországi bányavárosba (Bakabánya, Bélabánya, Kőrmöcbánya stb.), hogy fellendítsék, fokozzák a nemes- és színesfém-bányászatot. Mások ehhez

hozzáteszik, hogy hozzájárulhattak a szokás kialakulásához az Európa különböző tájairól, de főleg a *német nyelvterületről a selmeci akadémiára érkezett hallgatók* is, akik a diákszervezetüket, a Burschenschaftot, a későbbi magyar Ifjúsági Kör elődjét is megalapították. Ez az intézmény lett a diákszokások létrejöttének melegegyája és legfőbb őre.



Szakekestélyi jelenet
(Mühlbeck Károly rajza, 1907)

*

A bányatisztképző iskola (Bergschule) növendékei, a későbbi akadémikusok és a *céhlegények* között a XVII. században nem volt merev társadalmi elkülönülés. Gyakran töltötték együtt szabad idejüket a számos selmeci kocsmá valamelyikében, beszélgetve közös hivatásukról, adomázva, iddógálva, dalolászva. Ezeknek a baráti együtt-léteknek a során vették át kölcsönösen egymás szokásait, nótáit. A nehéz, veszélyekkel terhes bányászorsó köztudottan rövidre zárja az emberek közötti kapcsolatokat. Ebbe a közösségbe csatlakoztak be később az erdőmérnök-hallgatók is.

Így, többféle erecske találkozásaként alakulhatott ki a búcsúzás ceremóniája is.

Ennek *célja, tartalma* lényegében megegyeztet a mai valétálásával: *elbú-*



Estlag már a vén diák tovább...
Isen vetelek cimborák...

8. Jorges Ágost Rev. és Fia kiadása Selmecbánya Rsz. 77.

A selmeci korzó alatt elballagó akadémikusok

(Mühlbeck Károly illusztrációja
Tassonyi Ernő 1907-ben kiadott
„Aki a párját keresi” című könyvéből.)

csúzni a helytől, az iskola épületétől, tanteremtől, ahol hosszú éveket töltöttek a tanulással, a sokszor izzasztó szellemi munkával. Továbbá köszönetet mondani azoknak, akik a tudást átadták és tisztelettel elköszönni tőlük is.

S nem utolsósorban elbúcsúzni egymástól: az évfolyamtársaktól, a barátoktól, akikkel most már egy életre szőlóan érzelmileg elválaszthatatlanul összefűz az együtt töltött évek megszámlálhatatlanul sok közös élménye. S búcsú a nyomunkba lépőktől.

*

A valétálás az esti sötétedés idején kezdődött, mert így hangulatosabb volt az egész cécó. Mivel a városi magisztrátus 150-200 évvel ezelőtt nem vitte túlzásba a közvilágításra szánt pénzt, a bányász- és kohászhallgatók bányászmeccsest, az erdőmérnök-hallgatók fáklyát gyújtottak és a menet a gyülekezőhelyről énekelve elindult a városba. Mivel az akadémia bányász és erdész palotája Selmecen csak a XIX. század végén épült fel, addig az egyes tanszékek a városka különböző pontjain levő (többnyire bérelt) épületekben működtek. Szétszórtan helyezkedtek el a professzor urak lakásai is. Így azután a vonuló mécsesek-fáklyák hosszú

sora ugyancsak kacsaringós utat írt le Selmec zeg-zugos-kanyargós, szűk utcáin. Talán ennek emléke tükröződik a mai valétálási szalamander kigyómozgású haladásában is. (A szalamander szertartása és eszmei tartalma azonban nem innen ered és a tűzvarázslásokra nyúlik vissza.)

*

A tanszékek felkeresése és a professzoroknál tett tisztelegés után a menet valamelyik tömeges mulatásra alkalmas helynél kötött ki. Itt került sor az egymástól történő búcsúvételre, a valétaszakestélyre, a szakestélyek lebonyolítására vonatkozó szabályok szigorú betartásával.

A cantus praeses, a nótabíró egymás után intonálta a már ezerszer elénekelte kedves nótákat, közöttük az ősi Gaudeamus és a többi jól ismert dalt. Most azonban valamiféleképpen új, addig ismeretlen, kissé torokszorító tónust kapott a bányász búcsúja, a „Ballag már a vén diák”, a „Szép kis város Selmecbánya” és a többi dal is.

Végül felhangzott a valetánsok dala, az akkor el sem képzelt majdani végzetről:

„Ha egyszer majd a végzet
Selmecről menni késztet,
Fakadjunk dalra mind:
Szerencse fel, fiúk!

S ha visszatérünk újra
E vidám koszorúba,
Szóljon a dal megint:
Szerencse fel, fiúk!

*

Idővel úgy alakult a szokás – már főleg Sopronban –, hogy a valétaszakestélyt előbbre hozták a szalamandertől és helyébe lépett a valéta-bál. Ez talán annyival bizonyult célszerűbbnek, hogy kiszélesedhetett a meghívottak köre.

Középiskolákban a ballagók bál helyett inkább érettségi bankettet rendeztek, ami persze a tartalmat tekintve nem jelentett nagy különbséget. Az utóbbi évtizedekben szokássá vált a bankettet kis műsorral bevezetni: társastánc bemutatásával, komikumokkal stb.

*

Azt nem jegyezték fel az annalesekben, hogy a valéta-szakestélyről, vagy bárról ki mikor és hogyan került ágyba. Másnap azonban megkezdődött a Selmecről való elköltözés. Ment ki erre, ki arra.

A hontnémeti vasútállomásra igyekvők a Szentantali-kapu felé vonultak a korzó alatt, amelyről az egybegyűlt selmeciek integettek a cókómókos ládájukat, hátizsákjukat cipelő hetyke legényeknek. Közöttük nem egy, kisé fátolos szemű csinos leányzó, háta mögött fejében aggodalmas gondolatokat forgató mamájával. S a továbbonuló fekete grubenek, barna waldenek között ugyancsak nem egyen virított már a nagy piros szív az aranybetűs „Tempus” felirattal, azt ígérve, hogy ez a búcsú csak időleges, mert „hamarosan visszatérek Hozzád, Érted”. Az a rövid „Idő” szócse ott és akkor többet ért egy karikagyűrűnél. A gyűrűt vissza lehetett küldeni, a Tempus-t nem.

Idővel szokásba jött az is, hogy, ennél a búcsúzásnál – természetesen elsősorban az ifjú hölgyek – egy kis friss zöld fenyőágot, az ifjúság és a remény jelképét tűzték a távozó ifjak mellére. Ez fejlődött azután a zöld valéta-karszalag kétségtelenül kissé prózaibb, de praktikusabb formájává.

*

A hagyomány további részletezését most mellőzzük, mint amilyen például a díszes valétaív vagy emléktábló készítése; búcsúbeszéd a következő évfolyam részéről, zászló átadás-átvétel stb. Azt is mellőzzük, hogy különböző szakmákban milyen variációk születtek, pl. a mezőgazdászok „sárgulása”; a szamárkordézás; a műegyetemisták korporsós jegyzet- és tankönyvtemetése; a vegyészek „operaéneklése” stb.

Mindez azt mutatja, hogy változatlanul egy kedves, élő, fejlődő hagyományról van szó – amelynek azonban az egyik erős főgyökere Sopronon és Miskolcon át Selmecbányáig nyúlik vissza.

Király Pál

RENEXPO 2011

Már az ötödik alkalommal rendezte meg a németországi központtal működő REECO Group cégcsoport magyarországi leányvállalata, a REECO Hungary Kft. a „RENEXPO Central Europe” című nemzetközi kiállítást és a hozzá kapcsolódó konferenciát a megújuló energiáról és energiahatékonyságról. A helyszín ez alkalommal is a HUNGEXPO Budapesti Nemzetközi Vásárközpont volt.

Legutóbb lapunk 2009. évi 2. és 3. számában adtunk hírt a társaság azonos tárgyú, sorrendben akkor harmadik rendezvényéről. Az idei kiállítás azt mutatta, hogy az elmúlt két év alatt áttörésnek is nevezhető fejlődés következett be a megújuló energiát előállító, valamint az energiahatékonyságot szolgáló eszközök és technológiák hazai frontján (s ezt a benyomásunkat erősítette a tavaszi CONSTRUMA nemzetközi építőipari kiállítás is).

Érdekeltek vagyunk a témában

Ez a tudósítás azért is kívánczik Híradónk oldalaira, mert az erdészet közismerten elsőrendű módon érdekelt a megújuló energia termelésében a legfontosabb produktuma: a faanyag révén. Hiszen a kitermelt fatömegnek jelenleg több mint a fele tűzifa, s a dendromassza az összes energiatermelésen belül 6-7 % körüli arányú megújulók között előkelő részesedést, mintegy 50%-ot képvisel.

Nekünk, erdészeknek, de faiparosoknak is célszerű tehát figyelemmel kísérnünk azt is, hogy a megújuló energiatermelés terén miként alakul a helyzet, mik a kilátások. Konkurenciát ezzel kapcsolatban egyelőre talán nem érdemes emlegetni, mert ma még ott tartunk (s még belátható ideig ez lesz a helyzet), hogy nincs az a megújuló energiamennyiség, amennyi elég lenne hazánk számára, sőt az energia más neve sem ahhoz, hogy kínos energiafüggőségünk és a vállunkra nehezedő energiateher lazuljon.

Megnyitó „zöld biciklivel”

A rendezvény fejlődését, rangját mutatja az is, hogy a kormány nevében fővédnökként a Nemzeti Fejlesztési Mi-

nisztérium zöld- gazdaság-fejlesztésért és klímaügyekért felelős helyettes államtitkára, Olajos Péter nyitotta meg.

Olajos úr elmondta, hogy a RENEXPO a magyar uniós elnökség hivatalos rendezvényeinek része, amely ily módon még hangsúlyosabban irányítja a figyelmet a megújuló energiák szerepére és fontosságára. Az egész témát egy „zöld biciklihez” hasonlította, amelyre az első kereket a kormány tette fel energiapolitikájával és stratégiájával, támogatási-szabályozási rendszerével. (Ez a Széll Kálmán Terv harmadik legnagyobb programja.) Most a helyi kezdeményezéseknek, a helyi zöld cselekvési tervek kidolgozásának kell következniük. Vagyis a „zöld bicikli” másik kereke felrakásának ahhoz, hogy a bicikli haladjon.

Ezt követően Marie Donnelly aszszony, az EU Energetikai Főigazgatóságának képviselője gratulált kormányunknak ahhoz az elkötelezettségéhez, amely ezekben a rendezvényekben megnyilvánul. Elmondta, hogy Európa komoly energetikai változás előtt áll, energia-megtakarításra és a megújuló energiák termelésének, illetve felhasználásának fokozására törekszik, s ennek nyomán zöldenergia-hatékony világba kell elérnie.

Következő üdvözlőként Gerhard Stryi-Hipp úr, aki (némi nehézkessé fordításban) a Megújuló Fűtő és Hűtő Technológiák Európai Programjának elnöke, találóan jellemezte, hogy az energetika megújulása a megújuló energiákra épül. Szerinte a megújulókkal nemcsak a fosszilis energiahordozókat, de az atomenergiát is ki kell váltani. Ehhez már születtek felelős megoldások. Alkalmazásukhoz azonban kormányzati támogatás, új stratégiák és kutatások szükségesek.

A rövid, de elgondolkodtató kijelentéseket tartalmazó megnyitó ceremóniát Varga István úr, a REECO Hungary Kft. műszaki igazgatója zárta, akinek saját megállapítása szerint már csak egy feladata maradt: köszönetet mondott a kiállítás fővédnökének, szponzorainak, a vendégeknek, a kiállítóknak és a REECO stábjának.

Ezek után tekintsük át, hogy milyen főbb tapasztalatokkal szolgált az idei RENEXPO kiállítás.

Az államerdészet méltó módon szerepelt

A RENEXPO 135 kiállítója 11 országból érkezett, közöttük olyan jelentős, nagy államokból is, mint például Németország vagy Kína, de volt közöttük olyan érdekes, számunkra még mindig kissé egzotikus ország is, mint Kenya. A bemutatott anyag a következő három témakörbe volt csoportosítható: bio-, szolár- és geotermikus energia.

Először is örömmel fedeztük fel, hogy most először mind a 22 állami erdészeti részvénytársaságunk a tulajdonosi jogokat gyakorló Állam Fejlesztési Bank ZRt. égisze alatt szép kidolgozású, az erdészet energetikai szerepéhez méltó standdal jelent meg a kiállításon. Ezen számos színes fotóval, néhány eszközzel és tájékoztató kiadványokkal mutatták be, hogy az egyes erdőgazdaságok miként, milyen eszközökkel és eljárásokkal veszik ki a részüket a megújuló energiák, közelebbről a dendromassza termeléséből.

A standon jól felkészült személyzet adott tájékoztatást a látogatóknak. A kiállítóhelyet gyakorlatilag az Egererdő ZRt. üzemeltette, személyesen dr. Jung László vezérigazgató irányítása alatt, aki zöldenergia ügyben közismerten egyike a legfelkészültebb erdészeti szakembereknek hazánkban.

Csaknem az erdészeti kiállítóhelytől indult az un. Egyetemek Utcája, amelyen főleg a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, a Budapesti Corvinus Egyetem, az Óbudai Egyetem, valamint a győri Széchenyi István Egyetem témával leginkább érintett részlegei szerepeltek kiállításukkal. Ez is jelezte, hogy a felsőfokú oktatás és a tudományos kutatás is már szerves része hazánkban is a megújuló energiák előállításának és hasznosításának.

Ezen az utcán fejtette ki propagandatevékenységét néhány civil zöld szervezet is, mint például a Greenpeace Magyarország.

Fókuszban: a villamos közúti járművek



Az ELMŰ-ÉMÁSZ Csoport Fiat 500 típusú gépkocsiból kialakított elektromos autója

Amint említettük, a RENEXPO-n a megújuló termelésének és hasznosításának minden lényeges csoportja jelen volt, azonban ez a kiállítás igazából, döntő mértékben a villamos energiáról szólt, azon belül pedig az elektromos meghajtású járművekről. A villamos meghajtású kerékpárok, robogók, motorkerékpárok és autók mágnesként vonzották a látogatókat és eddig nem látott mennyiségben kerültek bemutatásra. Közülük néhányat konkrétan is megemlítenek.

Az ELMŰ-ÉMÁSZ standján, tehát magyar standon egy Fiat 500 EV típusjelzésű kis elektromos autó volt látható, amelynek első tengelyét egy 24 kW teljesítményű, EVE AC25 típusjelű, háromfázisú villanymotor hajtja meg. Ehhez az energiát a kocsiba beépített 1536 darab lítium-vas-polónium akkumulátor szolgáltatja, amelyek „sima” dugaszoló aljzatról, konnektorról tölthetők fel nyolc és fél óra alatt. A sebességfokozatok száma öt, a maximális sebesség 110 km/óra, a kocsi hatótávolsága pedig egy töltéssel 100 kilométer.

Az ELMŰ-ÉMÁSZ csoport a csinos kis kocsihoz és általában az elektromos járműveihez (kerékpár stb.) elektromos töltőállomást is kifejlesztett. A töltőállomás nagyon fontos a közúti villamosközlekedés elterjesztése szempontjából, mivel ezek a járművek egyelőre eléggé

korlátolt hatótávolságúak és az energiautánpótlás bizonytalansága fékezne alkalmazásukat.



Magyar fejlesztésű elektromos töltőkutat mutatott be a MAKOR Kft. is.

Villamos terepjáró autók

Az alternatív autók szabadtéri bemutatóhelyén meglepően sok elektromos járművet lehetett látni, sőt kipróbálni. Ezek egy része már tulajdonképpen a mindennapos használatukból is ismert.

Ilyen jármű például az ElectroAuto Ltd. szertartási (temetkezéseknél, esetleg díszszemléknél, díszfelvonulásoknál) használt autói, a Vectra Electric mozgóárusi (fagylaltos stb.) járművei, a mozgáskorlátozottak által használt triciklik.

Erdészeti-vadászati szempontból keltett érdeklődést, a cég elektromos meghajtású terepjáró autója, amely két- és négy személyes, nyitott és zárt rakfelületű változatban készül. Egy 3,9 kW teljesítményű visszatáplálás SepEx motort építettek bele nyolc akkumulátorral. Egy feltöltéssel tereptől függően 50-70 kilométert tud megtenni, a legnagyobb sebessége 40 km/óra.



Az ElectroAuto Kft. által gyártott terepjáró gépkocsi, a tetőcsomagtartó helyén vízszintes ki- és betolható fotovoltaikus napelem-panellel

Egy tonna teherbírású platós kis-teherautót mutatott be a budapesti Elektromos Jármű Centrum is, amelyet ugyancsak energia- visszatáplálás, motorfékes 5 kW teljesítményű SepEx motor hajt meg.

E-autók Győrből

A Willitits Mérnökiroda Kft. az E-WCity típusjelzésű személyautóit propagálta. Ezek közül a kerékagymotoros változat (hátsó kerék meghajtással) hatótávolsága 60-80 km, végsebessége 70 km/h. A központi motoros változat egyenáramú motorjának teljesítménye

28 kW, hatótávolsága 80-100 km, végsebessége elérheti az óránkénti 95 km-t. A lítium akkumulátorok max. töltési ideje 4, illetve 6 óra.

Inkább csak érdekességet jelentettek, de sokan megbámulták azokat a könnyű kis járműveket, amelyeket a győri Széchenyi István Egyetem fiataljai készítettek az Alternatív Hajtású Jármű Sport Szövetség által rendezett Széchenyi Futam elnevezésű versenyre. A mindössze 150 kg súlyú kis szerkenyűket 2 kW teljesítményű villanymotor hajtja, amely a járműveket kívülről a felületüket szinte teljesen beborító, összesen 6-7 m² felületű monokristályos fotovoltaikus napelem-együttesből, pontosabban az általa folyamatosan feltöltött lítium-ion akkumulátorokból kapja az energiát. Így a járművek hatótávolsága végtelen, legalábbis a konstruktőrök szerint; végsebességük pedig 38-43 km.

Egy nagyágyú: a Mitsubishi MiEV

A RENEXPO-n felvonultatott számos villamos meghajtású közúti jármű közötti szemlélődésünket egy igazi „nagyágyú”: a Mitsubishi MiEV tip. elektromos autó megemlékezésével fejezzük be. Ez már nem diákos hobbi jármű volt, nem barkácmunka, vagy golfpályán ide-oda mászkáló kis járgány. Hanem egy autógyártó világcég igazi profi munkája: egy pompás kiállítású, méltóságteljes, komoly nagy luxusautó. Motorteljesítménye 66 lóerő, max sebessége 130 km/óra. Töltési ideje (egyfázisú 230 V-os áram esetén) az amper-értéktől függően 8-6 óra.

A kocsi pompás belső kialakítású, számos műszaki és kényelmi felszereléssel látták el: elektromos szervokormány, első és oldalsó légzsákok, magasságban is állítható vezetőülék, energia visszajelző, térképolvasó lámpa, zöld színű szélvédő üveg, UV sugár szűrő oldalablak üvegezés, elöl hűtött tárcsafékek, az utastérben szép bőr- és fából készült részletekkel.

Ez az autó már azt jelezte, hogy ha egy ilyen világcég egy ilyen műszaki színvonalú és luxuskiállítású kocsival kilépett a piacra, akkor az áttörés az elektromos automobilizmus terén megtörtént, még ha a tömeges elterjedés ideje nem is jött el.

A kiállításához kapcsolódó rendezvények egyike volt a Fenntartható Közlekedés és Elektromos Mobilitás Napja is (*E-Mobility Day*). Ennek tájékoztatójából megtudtuk, hogy az említett Mitsubishi cég mellett a Citroen, a Fiat, Mercedes, Nissan, Tesla és Volkswagen cég is be szeretné hozni Magyarországra elektromos autóit. Az utóbbi például „zöld taxi” hálózat kialakításán gondolkodik a fővárosban és a nagyobb vidéki városokban. Mind ennek az előfeltétele azonban a töltőhálózat kiépítése.

Az e-mobilitás jövője

A villanyautózás első pillantásra csak környezetvédelmi témának, vagyis csak a káros égéstermék kibocsátás szempontjából tűnik fontosnak. Valójában azonban gyorsan megmutatkoznak energiagazdálkodási összefüggései is. Hiszen a villamosenergia előállítása is energiát igényel. Ha ez csak fosszilis eredetű energiahordozóból történne, meglehet, sőt a közbenső áttételi veszteségek miatt biztos, hogy a villanyautózás a végső egyenleget tekintve még rosszabb lenne, mint a hagyományos automobilizmus. Ha azonban a villanymotoros autókba „tankolt” áram szél- vagy vízénergiából, esetleg bioerőműből származik, akkor már egészen más a helyzet.



A Martifer Solar cég konstrukciója: „SmartPark Uno” típusjelzésű autóbeállító, a tetőn fotovoltaikus töltőpanelekkel

A tisztán villamos üzemű közúti járműveken kívül a RENEXPO-n más típust: hidrogén-technológiát vagy hibrid autót nem láttunk. A REECO Kft. a jövőben ezek irányába szeretné a kiállítások járműrészlégének súlypontját elmozdítani.

Ugyanis eléggé egyöntetű a szakértők véleménye abban, hogy a jövő a hibrid autóké. (Vagyis amelyekben a hagyományos belsőégésű motor mel-

lett villamos meghajtást is beépítettek.) Ezek tömeggyártása már kialakult, hazánkban is kaphatók elfogadható áron. A Toyota-gyártmányok 5,9-7,5 millió forintért, a Honda-gyártmányok 5,2-5,9 millióért, a Lexus gépkocsik ára 15,4-16,5 millió Ft. Már vannak cégek, amelyek vállalják bizonyos hagyományos típusok átalakítását elektromos autóvá, aminek az ára kb. 4 millió forint.

A tisztán elektromos meghajtású autók egyrészt jelenleg még nem is kaphatók a hazai kereskedelmi forgalomban. Másrészt az áruk 10 millió forint körül várható a legolcsóbb típusok esetében is, ami még a mostani magas üzemanyagárak mellett sem térül meg, egyéb problémákat nem is említve. Az viszont kétségtelen, hogy a villanyautó környezetvédelmi szempontból mondhatni ideális: szinte ijeszítően zajtalanul suhan, szénmonoxid-kibocsátása pedig természetesen egyáltalán nincs.

A németek példája

Az elektromos járművek mellett a legnagyobb alapterületű kiállítással a Német Szövetségi Gazdasági és Technológiai Minisztérium szerepelt. Ezen német alapossággal kidolgozva, a demonstráció sokféle lehetőségét felhasználva mutatták be a víz-, szél-, földhő- és szoláris energia hasznosításának, s az energiatudatos lakásépítésnek eszközeit, módszereit.

Igen érdekes volt például a spanyolországi Almeria tartományban németek által létesített óriási szoláris toronyerőmű maketten és fényképeken történt szemléltetése, ahol számítógép vezérli a napsugarakat visszaverő rengeteg tükröt a nap minden percében úgy, hogy a sugarak állandóan az erőmű-toronyra ugyanarra a pontjára fókuszáljanak, s ott akár igen magas hőmérsékletet is generáljanak.

A német energiagazdálkodás bámulatos eredményességét jelzi, hogy miközben a bruttó nemzeti össztermék (GDP) 1990 óta napjainkig több mint 26 %-kal nőtt, azonközben a primer-energia felhasználás 10%-kal csökkent! „Ez Önöknél is lehetséges.” – olvashattuk a német kiállítási kalauzban. Hm ...

Az V. RENEXPO Central Europe kiállításról szóló tudósításunkat azzal fejezzük be, hogy hazánkban a fa alapanyagú biomasszából történő energia-

termelő technológiák közül jelenleg a pelletgyártás fejlődik a legdinamikusabban. Jelzi ezt az a körülmény is, hogy az önálló standdal felvonult Magyar Pellett Szövetségnek már 38 tagszervezete van.

Király Pál

Az AB munkajogi határozata

Nem lehet indokolás nélkül elbocsátani 2011. május 31-e után kormánytisztviselőket, mivel az ezt lehetővé tevő 2010. évi törvény idevágó részét – vagyis nem az egész törvényt – az Alkotmánybíróság február 15-i ülésén alkotmányellenesnek minősítette és megsemmisítette. Az AB megítélése szerint az említett törvényi passzus, a munkáltató szabad döntési jogköre alkotmányellenesen korlátozta a közhatal viseléséhez való jogot. A jogorvoslathoz való jog súlyos és aránytalan sérelmét is jelentette, így sértette az emberi méltósághoz való jogot is.

A határozat közzététele után sokak szemében problematikusnak tűnt a semmisség május 31. utáni hatálybalépése, bár a kormány tudomásul vette a határozatot. A szakszervezetek fontosnak tartják az AB döntését, mert abban igazoltak látják a törvénnyel kapcsolatos múlt évi fenntartásaik helyességét. A döntés számos erdészeti szakembert is érint.

*

Kittenberger Nap

Már hagyománnyá vált Nagymaroson, Kittenberger Kálmán egykori lakhelyén, hogy minden évben emléknapot rendeznek a híres Afrika-kutató és kiváló vadász tiszteletére.

Erre az idén már a tizenhatodik alkalommal került sor. A rendezvényt Petrovics László, a város polgármestere nyitotta meg. Ünnepi beszédet Köveskúti György aranyokl. erdőmérnök, a Vadászklub Egyesület alelnöke, a Kittenberger-kultusz ápolásának egyik lelkes aktivistája mondott. Ezt követően különböző intézmények és társadalmi szervezetek képviselői megkoszorúzták az aposztrofált személyiségnak a Fő-téren 1971-ben, éppen negyven éve felállított mellszobrát, Buza Barna szobrászművész alkotását.

k. p.

STIHL Családi nap Budakeszin

Aktív és nyugdíjas dolgozóinak, üzleti partnereinek, szakkereskedőinek és mindezek családtagjainak, valamint egyéb nagyszámú érdeklődőnek a részvételével emlékezett meg egy nagyszabású rendezvény, egy *STIHL Családi Nap* keretében az *Andreas Stihl Kereskedelmi Kft.*, a közismert Stihl és Viking kisképek magyarországi forgalmazója megalapításának húszéves évfordulójáról.

Ez volt a német, baden-württembergi központtal működő, de tevékenységével ma már az egész glóbuszra kiterjedő Stihl-cégcsoport (AG) első kelet-európai cégalapítása a térségben végbe ment rendszerváltás után. *A kft. ma már a hazai erdészeti és kerti gépek piacának meghatározó tényezője.* Kiváló termékei az ország minden részében megtalálhatók. *A Stihl motorfűrész fogalom, a márkanév a „motorfűrész” kifejezés szinonimájává vált.* A társaság éves forgalma meghaladja az 5 milliárd forintot, ez is mutatja gazdasági erejét, stabilitását. Az sem mellékes szempont, hogy e közben több száz magyar munkavállalónak nyújt munkahelyet, biztos megélhetést.

*

A STIHL Családi Nap helyszíne a budakeszi erdőben levő Szilfa-tisztás volt, a cég által időről időre rendezett nyári motorfűrész versenyek már jól ismert terepe.

A helyszín elismerésre méltóan gondos és ötletes kialakítása nem mindennapi feladatot jelenthetett a rendező cég stábjá és a közreműködő *Pilisi Parkerdő Budapesti Erdészete* számára. Ennek érdekében megemlíthjük: különböző rendeltetésű és berendezésű nagyméretű sátrak, emelvények, lelátó és konyha felállítása, gyermekjátékotér berendezése, zenekarok, rendőri biztosítás és mentők megszervezése, áramellátás és hangosítás, termékbemutatók kidolgozása, személyi higiénia és toalett, gépkocsiközlekedés és parkolás megszervezése, regisztráció és információ stb. Egyesületi vándorgyűlésein szervezői számára ezek ismerős feladatok.

A kitűnő szervezés, a zökkenőmentes lebonyolítás, valamint a felhőtlen, verőfényes napsütés és kellemes hőmérséklet együtt *kitűnő hangulatot* eredményezett.

*

Szerencsés gondolat volt a rendezvénynek május utolsó vasárnapjára, az 1906 óta évente megrendezett *Gyermeknapra* történi időzítése, mert sokan valóban a családdal, gyermekeikkel kirándultak a parkerdőbe. Így azután a sok vidáman futkározó, hancúrozó gyerektől valóban családias lett a Családi Nap hangulata. A lurkók a nagy tisztás egyik öblében felállított ugrálóváron, rodeobikán, alpinjátékon stb. vezethették le kifogyhatatlannak tűnő mozgási energiájukat. Volt izgalmas *tombola* is, aminek a fődíja természetesen egy kiváló Stihl motorfűrész volt.

Aki a sok jövés-menés-szórakozás közben megéhezett-megszomjazott, azt finom friss gulyásleves, sör vagy üdítő, és vidám élőzene várta a hatalmas rendezvénysátorban, de fogyasztatható pizzalángost, kürtöskalácsot, nyalogatható fagyaltot is. Sokan keresték fel a közeli *Budakeszi Vadasparkot* is, ahová ez alkalommal *ingyenesen* lehetett belépni.

*



Stihl-vezetők a Családi Napon (balról jobbra): H.P. Stihl és N. Stihl, valamint Bakon Gábor. (Fotók: ForestPress, Zétényi Zoltán felvételei.)

A Családi Nap megnyitásaként először az A. Stihl Kereskedelmi Kft. igazgatója, *Bakon Gábor* okl. erdőmérnök köszöntötte a népes közönséget. Nagy meglepetés és Bakon Gábor részéről kitűnő gondolat volt, hogy őt *dr. Hans Peter Stihl* úr, a cégalapító Andreas Stihl fia, a ma már hatalmas, mindegyik kontinensen jelen levő cégcsoport felügyelő-bizottságának elnöke követte a mikrofonnál. H.P. Stihl úr egyenesen erre az alkalomra utazott. Németországból Budakeszire. Ez a nem mindenna-

pi mozzanat is aláhúzta a rendezvény jelentőségét. Ugyancsak jelen volt és köszöntőt mondott fia, *dr. Nikolas Stihl* úr is, aki eddig a Viking kerti gépeket gyártó kufsteini gyárat vezette, s aki 2012-ben átveszi atyjától a felügyelő-bizottság vezetését.

Az üdvözlések elhangzása után a két német vezető levonta a leplet a legújabbban forgalomba kerülő termékükről, ami lényegében egy multifunkcionális gumikerekű kistraktor. Alapfeladata a fűnyírás, de tololappal felszerelve kisebb tereprendezésre, hótakarításra stb. is használható.

*

Sokan érdeklődtek a termékbemutató sátrakban a közismert narancssárga-fehér és füzőld-fehér színű gépek, s más szerszámok és kellékek iránt, hiszen ez a nap ezek propagálását is szolgálta. Kétségtelen azonban, hogy a legnagyobb közönségikere a *STIHL Timbersports* bemutatónak volt (amit kétszer adtak elő a nap folyamán). Ennek a sikernek egyik meghatározó tényezője volt a konferanszié és a narrátor szerepét egy-szerre betöltő, sziporkázóan szellemes és kiváló beszédkészséggel rendelkező *Loran Barna* is.

Ez a félig sport, félig vidám szakmai vetélkedő jellegű produkció a kanadai favágók világában alakult ki és onnan terjedt el más földrészekre, A motorfűrész versenyekhez annyiban hasonlít, hogy az eredmény itt is az erő és ügyesség, a tökéletes gépkezelés, szerszámforgatás eredménye. Értékelik mind az egyéni, mind a csapatteljesítményt. Közös elem továbbá a fa, a fejsze és a motorfűrész.

*

A műsor és az azon belüli egyes feladatok részletes leírásába most nem mélyedhetünk. Például abba, hogy a



versenyző miként vágja maga alatt a fát fejszéjével, még hozzá időre. Csúpan megemlítjük, hogy ez alkalommal *egy magyar és egy román csapat* jó markos, fogdmeg legényei mérték össze képességeiket, de *közreműködött a Timbersports 2006. évi angol világ-bajnoka* és egy újzélandi versenyző is. Szerszámaik között pedig irigykedve néztük a különleges minőségű, a szó szoros értelmében borotvaéles fejszékét, amelyek darabonkénti vételára 400 euró, vagyis jelenleg kb. 110 ezer forint.

*

A gyönyörű fejszéknél is nagyobb figyelmet keltet azonban *két hatalmas* (de egyszemélyes) egyforma motorfü-

rész. Ezeket egyedileg, kézzel építették a Stihl-gyárban. Egy-egy ilyen gép súlya 30 kg, *teljesítménye* azonban – a narrátor szerint – 50 lóerő. Ezt csak úgy lehetett elérni, hogy valamit elspóroltak a gépből. Valóban: nincs semmiféle hűtése és kenése. Ezért egy-egy



alkalommal *mindössze 10 másodpercig működtethető*; azon túl besül a dugattyú. Ez alatt a néhány másodperc alatt viszont ijesztő gyorsasággal darabolja szeleteli a rönköt. Természetesen csak a mostanihoz hasonló versenyen, illetve demonstrációs célokra használható a műszaki fejlesztésnek, a technikai-mérnöki tudománynak ez az egyik csúcsteljesítménye.

Az Andreas Stihl Kereskedelmi Kft. budakeszi jubileumi Családi Napja tehát nemcsak a céghez kapcsolódó közösség kellemes szórakozását, de még a szakmai ismeretterjesztést és az erdészeti PR-célokat is jól szolgálta.

Dr. K. P.

Hírek

Vezetői tárgyalások. Szakszervezetünk elnöke, *dr. Halmágyi János* és főtitkára, *Dudás Péter* a közelmúltban megbeszélést folytatott az Országos Erdészeti Egyesület elnökével, *Zambó Péterrel*, a Pilisi Parkerdő ZRt. vezérigazgatójával Visegrádon.

A résztvevők tájékoztatták egymást szervezeteik helyzetéről és további törekvéseikről. A megbeszélés háttérében az az *ágazati stratégia* állt, amelynek kidolgozására dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes hívta fel az OEE-t a múlt év októberi parlamenti erdészeti nyílt nap alkalmával.

Hasonló munkamegbeszélést folytattak Szakszervezetünk vezetői a Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség elnökével, *dr. Jung Lászlóval*, az Egererdő ZRt. vezérigazgatójával Egerben (aki nemrég vette át a FAGOSz vezetését Horváth Ferencről, a Zalaerdő ZRt. nyugállományba vonult termelési vezérigazgató-helyettesétől). Ennek a tanácskozásnak a fő tárgya az *ágazati kollektív szerződés megújítása* volt.

Mindkét megbeszélés során a tárgyaló kifejezték készségüket az együttműködés fejlesztésére szakmánk egységének fokozása és a hatékonyabb közös közéleti fellépés érdekében

*

Sportnapok. Szakszervezetünk az Ipoly Erdő ZRt. operatív szervezői közreműködésével *augusztus 26-27-én* (péntek-szombat) Vácon bonyolítja le a *XV. Országos Erdészeti és Faipari*

Sportnapokat. (A lövészet versenyszám egy távolabbi lőtéren kerül megrendezésre.) A nevezéssel, részvétellel kapcsolatos részletes tudnivalókat vállalati - intézményi bizottságaink titkárai megkapták. Szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt akár versenyzőként, akár szurkolóként.

*

Az OEE új főtitkára. Sikeres pályázata alapján június 1-től *Lomniczi Gergely*, a Pilisi Parkerdő ZRt. szóvivője lett az Országos Erdészeti Egyesület főtitkára, aki 1976-ban született Budapesten, oklevelét pedig 2003-ban szerezte meg Sopronban. Elődje, Ormos Balázs 2010 decemberében történt nyugállományba vonulása óta elnöki titkár címmel ő látta el eddig is a főtitkári feladatokat.

*

Címváltozások. A *Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal (MgSzH) Erdészeti Igazgatósága* a Vidékfejlesztési Minisztérium Kossuth Lajos tér 11. szám alatti épületéből átköltözött Budára az Erdészeti Tudományos Intézet egykori székházába. Új címe: *1023 Budapest, Frankel Leó út 42-44.* Postacím: Budapest, Pf.: 345. Irányítószám: 1370. A telefonszámok változatlanok.

Az *Országos Erdészeti Egyesület Titkársága* a Fő utca 68. szám alól szintén elköltözött, mégpedig a Pilisi Parkerdő ZRt. Budapesti Erdészete és egyben az Erdészeti Információs Központ épületébe, amelynek a címe: *1021 Budapest, Budakeszi út 91.* Ugyanoda költözött az „Erdészeti Lapok” Szerkesztősége, s ott

található az OEE Wagner Károly Műemlék Könyvtára is. A telefonszámok változatlanok.

*

OÉT helyett NGTT? Médiaközlemények szerint a kormány át kívánja alakítani az érdekegyeztetés mechanizmusát is: a jelenlegi Országos Érdekegyeztető Tanács (OÉT) helyébe egy *Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács* (NGTT) lépne.

*

Szakraális faültetések. II. János Pál pápa boldoggá avatása alkalmából több egyházmegyei székhelyen faültetéssel kívánták megörökíteni az egyháztörténelmi jelentőségű esemény emlékét. Például Veszprémben a Szent György kápolna kertjében Márfi Gyula veszprémi érsek a lengyel pápa szülőhelyéről, Wadowicéből származó tölgycsemetét ültetett el.

*

Folytatódik a mozgalom. A Gemenci Erdő- és Vadgazdálkodás ZRt. 2009-ben „Minden születendő gyermeknek ültessünk egy fát!” címmel mozgalmat indított a települési önkormányzatok körében. A mozgalom sikeresen folytatódott az idei tavaszi erdősítési-fásítási idényben is. A kezdeményezéshez kapcsolódott 13 megye 70 településén több mint 1.000 darab, a települések tájegységének megfelelő őshonos facsemetét ültettek el. Az ültetett fácskákat az újszülöttek névazonosítójával látták el és bejegyezték a helyi „Az én fám” kataszterbe.

A nagymarosi szelídgesztenyések

Nemigen akad erdész a szakmában, aki életében legalább egyszer ne hallott volna a híres nagymarosi szelídgesztenyésekről – ha máskor nem, hát alapképzése során az iskolapadban. (Ámbár a fafaj fő elterjedési területe hazánkban a Dunántúl, ott is leginkább Vas, Zala és Baranya megye, de előfordul máshol is.)

Még a múlt évben négy szerző: Dr.habil. Bürgés György, DSc c. egyetemi tanár, Murányi Zoltán, MSc projekt manager, Dr.habil. Radócz László, CSc egyetemi docens és Zeller Zoltán, MSc természetvédelmi mérnök olyan pompás önálló szelídgesztenye monográfiával rukkolt elő, amilyenre – legjobb tudomásunk szerint – eddig még nem volt példa a hazai természettudományi és erdészeti irodalomban.

A szerzők munkáját szerkesztőként Radócz László fogta össze, a 151 oldalas könyvet a kolofonoldal adatai szerint a Debreceni Egyetem Kiadója jelentette meg. *"A nagymarosi szelídgesztenyék története, ápolása, védelme"* címmel, de a külső és belső címlapon Nagymaros van feltüntetve a kiadás helyéül. Továbbá a belső címlapon olvasható még a következő, figyelmet érdemlő szöveg is: „A kiadvány a Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 HUSK/0801/2.2.1./0187/01. számú, A 24. órában közösen a helyi szelídgesztenyések megmaradásáért” című projekt keretében készült.

*

Ezt a hosszú – mondjuk így – alcímét viselte az a szakmai konferencia is, amit Nagymaros, valamint a szlovákiai Modry Kamen (Kékkő) város önkormányzata rendezett a nagymarosi művelődési házban, s amelynek résztvevői a kiadványt díjmentesen megkapták (valószínűleg az EU Regionális Fejlesztési Alapjának köszönhetően).

A konferencia előadói között a magyar szerzők mellett részt vett a Szlovák Tudományos Akadémia zólyomi Erdészeti és Ökológiai Kutató Intézetének négy tudósa is, mivel a projekt egy része Szlovákiát érinti. (Erre az országhatáron átnyúló hatékony együttműködésre érdemes kollégáinknak odafigyelni.)

Ezek után tekintsük át röviden a *számos színes fényképpel és néhány fekete-fehér ábrával gazdagon illusztrált, csinos kiállítású könyv* érdekes tartalmát.

*

Az Előszóból megtudjuk, hogy a héjas gyümölcsök közül a dió, a mandula és a mogyoró termesztése világviszonylatban is az egyik legdinamikusabban fejlődő mezőgazdasági ágazat, mivel igen jó a piacuk az Európai Unióban. *A szelídgesztenye termesztése azonban stagnál. Ennek oka a krifonektriás kérégrák katasztrofális kártétele a gesztenyefák körében.* A világ legnagyobb gesztenyetermelője Kína lett. Az ország évi 247 ezer tonna termésével a 450 ezer t világtermelés több mint 50%-át adja (és ezt húsz év alatt érte el!).

Az I. főfejezet Nagymaros város-történetéről ad áttekintést. Ennek az évezredes történetnek egyik fontos mozzanata volt a XVIII. századi német betelepítés a török háborúk alatt megfogyatkozott lakosság pótlására. *A németek a szántóföldi növénytermesztéshez szükséges földterülettel alig rendelkező, hegyes-dombos községhatárban a gyümölcstermelést fejlesztették magas színvonalra, így a bogyós gyümölcsűek mellett a gesztenyét is.*

*

A régi, nagy kérdés azonban erdészeti szempontból is éppen az, hogy mi volt azelőtt? Vajon ezek a gesztenyések és általában a Kárpát-medence szelídgesztenyései *őshonosak-e, vagy pedig betelepítettek?* A könyv II. fejezetében Zeller Zoltán ezt a témát boncolgatja részletesen, nagy alaposággal a rendelkezésre álló történelmi-régészeti, kultúr-történelmi, nyelvészeti, növényföldrajzi és más adatok alapján. Véggöveztetését nem szögezi le egyértelműen egyetlen kijelentő (igen vagy nem) mondatban; megfogalmazásából azonban az tapintható ki, hogy *az őshonosság elfogadásának irányába hajlik.*

A képet valószínűleg az teszi homályossá, hogy ezeket a gesztenyéseket a történelem során számos mélyreható kultúrhatás érte. Ennek viszont megvolt az a pozitív hozadéka, hogy többféle alakváltozat jött létre és ez a nagyma-

rosi termőtáját a mai országterület *öt* kiemelkedő gesztenyetermesztő vidékének egyikévé tette. *Kitűnő minősége révén a nagymarosi gesztenye fogalommmá vált.* A „gesztenye” szavunk egyébként őrmény eredetű.

*

A III. főfejezet a nagymarosi szelídgesztenyések természetvédelmi, kultúr-történelmi és tájképi értékeit veszi számba. Zeller Zoltán sajnálattal állapítja meg, hogy az egykor híres gyümölcsösök csak nyomokban maradtak fenn; a valaha összefüggő gesztenyés felaprózódott és *rohamosan pusztul.* Mindazonáltal a különleges termőhelynek és kezelési módnak tulajdoníthatóan a közölt táblázatos kimutatások szerint fajokban *meglepően gazdag a gesztenyések növény- és állatvilága.* Összegzésében le is szögezi a szerző, hogy biológiai és kulturális sokféleségénél, genetikai diverzitásánál fogva *a terület nemzeti kincset képez, megőrzése nemzeti érdek,* s természetvédelmi kezelést igényel.

*

A IV. főfejezet a nagymarosi gesztenyés területek elhelyezkedését írja le. *18 kisebb-nagyobb állományfoltról van szó,* amelyek egy légifényképen behatárolva kitűnően áttekinthetők. Ezt követi az egyes foltok részletes jellemzése a legfontosabb teendők megjegyzésével. Az összefoglaló értékelés szerint az igen értékes génbankkal rendelkező, de méltatlanul elhanyagolt állapotban levő, kérégrakkal alaposan elfertőződött, jelentős faállomány *megmenthető és ez fontos természetvédelmi érdek.*

*

Amit eddig olvashattunk a könyvben, az mind érdekes volt önmagában is. Ám mégis szinte csak felvezetésül szolgált a következő négy, a könyv terjedelmének kb. 60%-át kitevő főfejezethez. Radócz László szerkesztő az Előszobán ki is nyilvánította: „A héjasok ápolásának, korszerű növényvédelmének fejlesztéséhez szeretnénk munkánkhoz hozzájárulni.”

Erdővédelmi szempontból is figyelmet érdemel ezért az a bevezető V. főfejezet, amely „A kémiai növényvédelem

és az agrotechnika kölcsönhatásai a fa védelmében” címet viseli. Ebből világosan kiderül, hogy a szerző a kémiai és a biológiai eszközöket-módszereket együttesen alkalmazó ún. *integrált növényvédelemre* helyezi a hangsúlyt a gesztenyések megvédése, illetve meggyógyítása esetében is. Hasznos gyakorlati tanácsokat is nyújt ennek az elvnek a gazdálkodásban történő érvényesítéséhez.

*

Ezek után következik a két legterjedelmesebb főfejezet: a *szelídgesztenye betegségeinek, valamint kártevőinek leírása* Radócz László, illetve Bürgés György tollából. Ennek a 80 oldalra rúgó anyag résznek a részletesebb ismertetésébe természetesen nem mélyedhetünk. A rengeteg abiotikus és biotikus károsító közül csupán egynek a nevét húzzuk alá. Ez a már említett *Cryphonectria* (régibbi nevén *Endothia*) *parasitica*, a *szelídgesztenyerák, a kéregrák*. Ez a gomba a felelős az európai, bennük a magyar gesztenyések legnagyobb részének kipusztulásáért.

Egykori hírneves *selmeci professzorunk, Vadas Jenő* már 1908-ban, Európában a legelső között hívta fel a figyelmet a kéregrák veszélyességére az észak-amerikai kontinensen tapasztalt járvány alapján, ahol azután 40 év alatt szinte teljesen ki is irtotta a kb. 4 millió hektár (!) kiterjedésű *Castanea dentata* állományt. Az 1970-es, 80-as években hazánkban is elvégezte csúnya munkáját a két világháború között Európába behurcolt kórokozó.

*

Már az egyes károsítók ismertetése, leírása során is sok hasznos útmutatást adnak a könyv szerzői az ellenük való védekezéshez. S ezek között már szerepelnek olyan modern módszerek is, mint a *biotechnológia, a génmanipuláció, a hipovirulens biopreparátumok alkalmazása* is. Az utolsó, a VIII. főfejezet pedig kimondottan a szelídgesztenye integrált növényvédelme. Ebben táblázatokba foglalva megtalálható azoknak a növényvédő szereknek a felsorolása használati útmutatóval együtt, amelyek a jelentősebb gomba- és rovarkártevőkkel szemben bevethetők. Egy ábra is szemlélteti, hogy a gesztenyét mely fenológiai stádiumában mely károsító

fenyegeti a tavaszi rügypattanás előttől egészen az őszi termésérésig.

A kötetet három oldalt kitevő, bőséges és érdekes *irodalomjegyzék* zárja, szinte kizárólag magyar nyelvű művek felsorolásával.

*

A bükkfafélék (*Fagaceae*) családjába tartozó *európai szelídgesztenye* (*Castanea sativa* Mill.) egyike legértékesebb fajfajainknak. Faanyagának minősége vetekszik a nemestölgyekével, sőt finomabb szövetű és tartósabb is azokénál. Szőrös kupacsban rejtőző makktermése rendszeresen és bőségesen jelentkezik, önmagában is élvezetes csemege. A gesztenye-alapú élelmiszeripari termékek száma pedig több mint ezer az Európai Unióban. Egyes országokban még szeszes italt is készítenek belőle. A gesztenyeméz is igen finom, különleges, szárazanyag-tartalma a viágmézek között a legmagasabb.

Az ásványi anyagok közül például a lítium csak a gesztenyemézben található meg rendszeresen. A fa megjelenése dekoratív, a hosszú virágzás idején páratlanul sajátos; tájésképítő értéke magas.

*

Az 1950-es, 60-as években, a nagy erdőfelújítási hátralékok programszerű felszámolása és a sarjerdő-átalakítások idején nagyobb mennyiségben ültették a szelídgesztenyét hagyományos elterjedési körzetein kívül is, sikerrel, elsősorban elegyfajként. A 70-es évektől inkább ültetvényeket létesítettek, de ezt a folyamatot a kéregrák járvány visszavetette.

Újbóli erdészeti felkarolása hasznos lenne mind az állami, mind a magán-erdőkben (viszonylag gyorsan termőre fordul). Ehhez célszerű a Fajta-minősítő Tanács által államilag elismert fajtákat és a kéregrákkal szemben *rezisztens változatokat* felhasználni.

A szelídgesztenye termesztés újbóli fellendítéséhez igen hasznos ismeretforrást jelenthet a most ismertetett könyv.

Király Pál

Beszámoló a lengyel erdészek XIX. Nemzetközi Sakkversenyéről

2011. március 3-5. között tartották Ustron- Jaszowieczen a Regionális Erdészeti Oktatási Központban a XIX. Lengyelországi Erdészeti Sakkbajnokságot, melyet horvát és magyar versenyzők részvétele tett nemzetközivé.

Március 2-án Gilicze Péternek, az EFDSz elnökségi tagjának vezetésével a Janovác Ferenc, Németh József, Papp Nándor összetételű csapat képviselte szakszervezetünket.

A 11 forduló, svájci rendszerű versenyben fel-fél órás időtartamú játszmákban dőlt el a végső helyezések. A három fős csapatokból az egyéni versenyben a kettő jobban szereplő eredményét összeadva hirdettek csapat végeredményt is.

Az egyéni rangsorban Papp Nándor 8 ponttal 4. lett, Németh József és Janovác Ferenc pedig 7-7 ponttal 7., illetve 8. helyen végzett. Győzött Tadeusz Walczak 9 ponttal, horvát és lengyel versenyzőt megelőzve.

A csapatversenyben 15 ponttal a második helyen végeztünk azonos ponttal a toruni csapattal. Szerintünk olyan csapat nyert, amelyik nem felelt meg a kiírásnak, hiszen csak ketten voltak összesen. Tolmács hiányában nem egészen tudtuk elmagyarázni, de végül is a hagyományos lengyel- magyar barátság nem esett csorba. Csak azt a tényleg gyönyörű serleget sajnáltuk!

A vendéglátók, élükön Jerzy Przybylski főtitkár úrral, mindent elkövettek, hogy kiválóan érezzük magunkat. 4-én délután megmutatták a környék nevezetességeit, elsősorban minden idők legeredményesebb lengyel sportolójának, a siugró Adam Malysznak a sikereit megörökítő kiállítását, a közelben lévő újonnan épített siugró sáncot. Ellátogattunk a lengyel, cseh, szlovák hármas határhoz.

5-én délután indultunk vissza Gilicze Péter biztonságos gépkocsi vezetésével. Köszönet érte!

Papp Nándor

Halálozások

Zalaegerszegen kórházi kezelés során meghalt **Bene József** aranyokl. erdőmérnök, aki 1931-ben született Olaszkán, oklevelét pedig 1954-ben szerezte meg Sopronban. Egyébként nagykanizsai lakos volt és szakmai pályafutása is a zalai erdőkhöz fűződött. Az első tíz évben erdészeti szakelőadó volt, majd a volt Zalai EFAG központjában erdőművelési előadó, utána fafeldolgozási osztályvezető. 1973-tól 1990-ben történt nyugállományba vonulásáig erdőfelügyelő volt a Zalaeger-szegi Erdőfelügyelőségen.

*

Ugyancsak kórházban, de Vácot halt meg életének 88. évében az egyébként Szödligeten lakó **dr. Csőre Pál** gyémántokleveles jogász, ny. miniszteri tanácsos, Szödliget egykori alpolgármestere. Budapesten született 1923-ban, oklevelét 1946-ban szerezte meg a Pázmány Péter Tudományegyetemen. Szakmai pályafutását az egykori Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemek (MÁLLERD) központi igazgatóságán kezdte el, majd annak megszűnése után a mindenkor erdészeti-vadászati felsőfokú szakirányítás területén folytatta, jogi és munkaügyi feladatokat ellátva. Tevékeny részese volt például az erdőkről és a vadgazdálkodásról szóló 1961. évi VII. törvény (az un. szocialista erdőtörvény) előkészítésének. *Országos szakmai hírnévre azonban mint vadászat- és erdészettörténész emelkedett.* Számos értékes tanulmányt és több önálló kötetet írt. *Specialitása ezen a téren a magyar középkor erdészeti- és vadásztörténete, továbbá az erdészeti és vadászati jogtörténet, a magyarországi vadaskertek és a solymászat története volt.* 1963-ban egyik alapító tagja volt az OEE Erdészettörténeti Szakosztályának, majd titkára, 1971-től 1983-ig pedig vezetője. Ő indította meg „História forestalis” jellegével az „Erdészettörténeti Közlemények” című szakosztályi kiadványsorozatot. Példaképe volt a végtelenül lelkiismeretes, a történelmi forrásokhoz szigorúan ragaszkodó és azok feltárására törekvő, hangyaszorgalmú kutatónak és szakírónak. A szödligeti temetőben helyezték végső nyugalomra családjá-

nak és volt munkatársainak részvételével. Sírján elhelyezték a Vadászati Kulturális Egyesület, az OMVK Kulturális és Hagyományörző Bizottsága és az OEE Erdészettörténeti Szakosztálya koszorúját is.

*

Szegeden hosszabb betegeskedés után meghalt **Czene Barnabás** aranyokl. erdőmérnök, aki 1929-ben Uralyban született, oklevelét pedig 1954-ben szerezte meg Sopronban. Szakmai pályafutását Ózdon kezdte műszaki vezetőként, majd hamarosan erdészetvezetőként folytatta ugyanott. 1961-ben Balassagyarmatra került a volt Cserháti Áll. Erdőgazdaság központjába szakirányítási és fásítási csoportvezető beosztásba. Irányítása alatt 5.800 hektár erdőtelepítést végeztek, egyéb irányú munkásságáért pedig megkapta a „Balassagyarmatért Emlékplakett” elismerést is. 1974-ben Szegedre költözött. Az ottani erdészeti vezetőjeként szintén főleg az erdőtelepítés és zöldövezeti fásítás, valamint a közjóléti erdőgazdálkodás terén alkotott maradandót. Szűk családi körben Szegeden temették el.

*

Budapesten halt meg **Kotány György** aranyokl. erdőmérnök, aki Rudabányán született 1931-ben, diplomáját pedig 1953-ban szerezte meg Sopronban. Szakmai pályafutását is a Bükkben kezdte, majd a Cserhátban folytatta, s végül a HM Budapesti Erdőgazdaságánál fejezte be. Hamvait is Budapesten, a Farkasréti temetőben helyezték végső nyugalomra, széles körű részvételtől kísérve.

*

Dr. Vass Dénesről, az egykori Erdőgazdasági és Faipari Tervező és Szervező Iroda tervezőmérnökéről csak annyit tudunk, hogy Pécelen hunyt el kb. 85 éves korában és ott is temették el.

*

Lapzártánk után kaptuk a hírt, hogy hosszabb betegeskedés után 81 éves korában Sopronban elhunyt Prof.

Címképünk: a valétaszalamander indulása Sopronban. (A fénykép rendelkezésünkre bocsátásáért köszönetünket fejezzük ki a Nyugat-magyarországi Egyetem Kommunikációs Irodájának, s a „Vivat Academia” c. egyetemi lap Szerkesztőségének. Cikkük a 10-11. oldalon olvasható.)

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ

XXI. évfolyam 2. szám.

Kiadja:

az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete,

1061 Budapest, Jókai tér 9.

Tel.: 331-4369; Fax: 331-9455

E-mail: efdsz@mailbox.hu

Felelős kiadó:

Dudás Péter főtítkár.

A szerkesztésben közreműködik:

Dr. Király Pál.

Nyomda:

CERBERUS Nyomdaipari Könyv- és Lapkiadó Kft.

1066 Budapest, Lovag u. 14.

Tel.: (06) 1-331-3042

E-mail: grafika@cerbi.hu

Felelős vezető:

Schmidt Gábor ügyvezető igazgató

A lap átlagosan negyedévenként jelenik meg.

Hírlapárusi forgalomba nem kerül, terjeszti az EFDSz.

Dr.Dr.h.c. Szodfridt István aranyokl. erdőmérnök, a Nyugat-magyarországi Egyetem tiszteletbeli doktora és ny. tanszékvezető tanára, professor emeritus, az Országos Erdészeti Egyesület tiszteletbeli tagja. Szakmai pályafutásának túlnyomó része a tudományhoz kapcsolódott. Vezetője volt az ERTI Duna-Tisza közti Kísérleti Állomásának Kecske-méten, 1983-tól 1995-ig pedig a soproni Erdőmérnöki Kar Termőhelyismerettani Tanszékét vezette. Gazdag életművének ismertetése külön dolgozatot igényelne, ami nyilván nem fog elmaradni. Soproni egyetemi elbúcsúztatása után hamvait Balatonszemesen helyezték végső nyugalomra.

K. P.

Emlékezés mellett előretekintés

Látszólag nincs értelme hónapok múltán visszatérni egy olyan rég lebontott kiállításra, mint amilyen a *18. Fegyver, Horgászat, Vadászat* Nemzetközi Kiállítás (röviden: FeHoVa) volt a HUNGEXPO Nemzetközi Vásárközpont területén. Ennek a rendezvénynek azonban volt két olyan mozzanata, amelyek aktualitása még hónapok múltán sem sikkadt el.

Negyven éve már...

Az egyik maga is a gyorsan múltó idő sűrűsödő fátylának fellebbentésére irányult. Ez az 1971-ben, tehát kerekén negyven éve Budapesten megrendezett *Vadászati Világkiállításra* történt visszaemlékezés volt. Négy évtized nem kis idő egy ember, de még egy szakma, a nemzet életében sem. S mivel ez volt eddig Magyarországon az első és eddig egyetlen, hivatalosan is ennek minősített világkiállítás, bizony nem árt most már legalább tízévenként a közvélemény figyelmét erre a nem mindennapi eseményre visszairányítani. Annál is inkább, mert nemzetközi megítélés szerint is igen jól sikerült, imponáló méretű és kivitelű rendezvény volt, amely dicsőséget hozott hazánknak és a magyar vadászatnak.

Dicséretes döntése volt tehát az Országos Magyar Vadászkamarának (közelebbről a Fácányi Ödön által vezetett Kulturális és Hagyományörző Bizottságának), valamint a Vadászklub Egyesületnek, amikor úgy határozott, hogy a FeHoVa széles körű nyilvánosságát használja fel erre a visszaemlékezésre is és egy külön standot rendezett be erre a célra.

Kortársak emlékeztek

A standon ízléses, szép elrendezésben számos korabeli fénykép, dokumen-

tum és relikvia, tárgyi emlék elevenítette fel, tette szemléletessé a negyven év előtti izgalmas, szép napokat. E mellett Fácányi Ödön úr nyilvános személyes visszaemlékezéseket is szervezett az események néhány korabeli résztvevőjével (kisebb csoportokban, több napra elosztva): dr. Tóth Sándorral, dr. Rácz Antallal, Tollner Györggyel, Rakonczay Zoltánnal, dr. Berdar Bélával, Szidnai Lászlóval, dr. Nagy Emillel és többen másokkal. A meghívottak között ott volt a VVK kormányfőmegbízottjának, Földes László MÉM-miniszterhelyettesnek a fia, Földes György történész, a Politikatörténeti Intézet főigazgatója, valamint a halhatatlan nevű nagy vadász özvegye, gróf Széchenyi Zsigmondné is.

A visszaemlékezéseken bármely kiállításlátogató részt vehetett, s akár be is kapcsolódhatott a beszélgetésbe. (Érdemes lett volna ezeket a visszaemlékezéseket hangszalagon, illetve lemezen rögzíteni, annyi ismeretlen egykori „kulisszatitok” és epizód, közöttük nem egy humoros sztori is a felszínre került oly sok év eltelte után is.)

Az OMVV elnökének tervei

A másik időtálló mozzanat a megnyitó ceremónia volt, pontosabban dr. Semjén Zsoltnak, az Országos Magyar Vadászati Védegylet (OMVV) elnökének, miniszterelnök-helyettesnek a megnyitó beszéde.

Ennek keretében ugyanis Semjén úr három, a jövőre nézve fontos bejelentési is tett.

Az egyik: talán már az ősz folyamán az Országgyűlés elé terjesztenek egy új fegyvertartási törvényt, amely hivatva lesz kiküszöbölni azokat az indokolatlannak tartott megszorításokat, amelyek a jelenlegi fegyvertörvényben vannak és amelyek feleslegesen nehezítik több tízezer vadász életét.

A másik: egy nagy, országos jellegű *Nemzeti Vadászati Múzeumot* szándékoznak létre hozni *Hatvanban*, az ottani Grassalkovich- (később Hatvani-Deutsch) kastélyban, amelynek parkjában élőállat bemutató is lesz az előzetes elképzelések szerint. Ezen túlmenően több kisebb regionális vadászmuzeumot is szándékoznak létesíteni.

Harmadik fontos bejelentése az volt a miniszterelnök-helyettes úrnak, hogy *2013-ban* (vagyis mindössze két év múlva) ismét vadászati világkiállítást szándékoznak rendezni Magyarországon.

A gondolatot a Nemzetközi Vadászati és Vadvédelmi Tanács, a C.I.C. (amelynek a központja Budakeszin működik) szintén támogatja és a világkiállítás ideje alatt egy világközgyűlést kívánná lebonyolítani.

Az erdészetet a FeHoVa-n

A kiállításra történt rövid visszatekintésünket mindazonáltal az eddig irtakon kívül nem fejezhetjük be úgy, hogy meg ne említenénk: a Magyar Fejlesztési Bank ZRt. égisze alatt mind a 22 állami erdőgazdasági részvénytársaság imponáló módon, szép demonstrációs anyaggal vonult fel és propagálta vadgazdálkodási tevékenységét, ismertette az általa kínált vadászati lehetőségeket. A jókora átmérőjű kör mentén felállított kiállítóhelyeink a *FeHoVa* szívéét alkották.

Ugyancsak imponáló volt a *Videkfejlesztési Minisztérium* kiállítása is, amely főleg az agrár-környezetgazdálkodás céljait és eredményeit kívánta szemléltetni, beleértve az EU-s összefüggéseket is. A stand bőséges anyagot kínál az erdészeti részlegén az MgSzH Erdészeti Igazgatóságának készséges dolgozói nyújtottak felvilágosítást az érdeklődő közönség számára.

K. P.

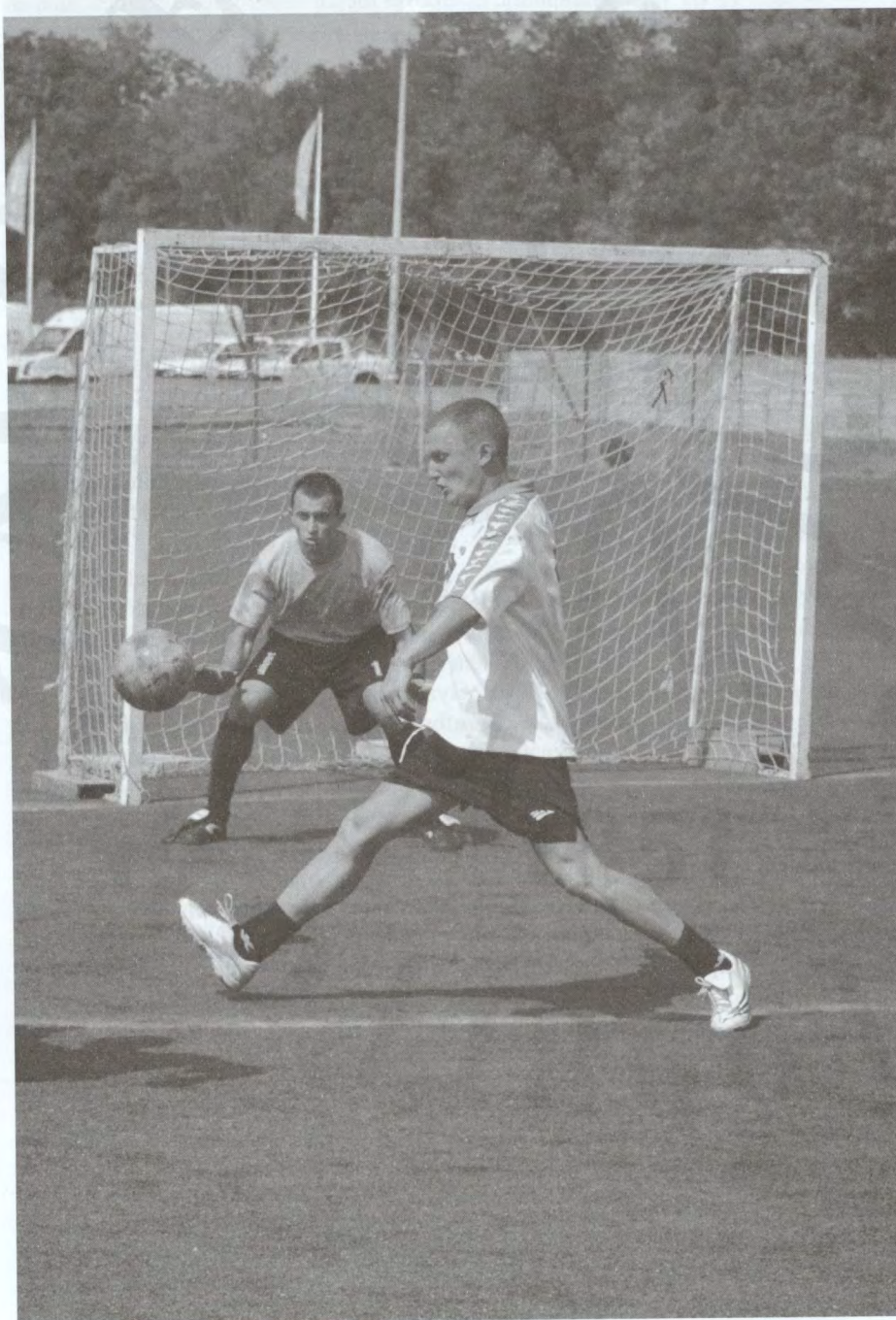
forestpress
erdészet – faipar – vadászat | természetvédelem



XXI. évfolyam 3. szám, 2011. szeptember

Erdészeti és faipari HÍRADÓ

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA



A tartalomból:

Megalakult
az Erdészek Európai Tanácsa

*

XV. Országos Erdészeti és
Faipari Sportnapok

*

„Sine aqua non est vita!”

*

Tanácskozás Zsórifürdön

*

Felvételek a
Faipari Mérnöki Karon

*

Erdőmérnökök
miniszteri székben

*

Vándorgyűlés Zalaegerszegen

*

Nyugdíjasoknak -
nyugdíjasokról

*

Elmúlt a nyár

*

Széchenyi Zsigmond
emlékműve a Hargitán

*

Erdészéletutak

Megalakult az Erdészek Európai Tanácsa

Hosszabb előkészítő munka után 2011. augusztus 25-én, Romániában, Nagyszebenben öt ország civil érdekvédelmi szervezetei aláírták az Erdészek Európai Tanácsa (továbbiakban E.F.C.) alapító nyilatkozatát.

Az aláírás csak formai esemény volt, hogy tovább lehessen folytatni az E.F.C. kiépítését, az európai és világfórumokon való elfogadtatását.

A megalakításban kezdeményező és vezető szerepe volt Marian Stoicescu erdőmérnöknek, a Román Erdészeti Szakszervezeti Konföderáció (CONSILVA) elnökének.

Az E.F.C. egy európai civil szervezet lesz, mely minden erdészetben tevékenykedő társulást, egyesületet és szakszervezetet befogad tagjai közé.

A szervezet célja

- Együttműködés kifejlesztése az erdészek, valamint az erdészek és a társadalom között,
- Az erdészek, az E.F.C. tagjainak érdekképviselése országos, európai és globális szinten,
- Nemzetközi összefogás az erdészek között,
- A tagok informálása a világ és a kontinens erdészeti témáiról,
- A tagszervezetek és az erdészek képviselése a nemzetközi intézményeknél, mint pl. ENSZ, Európai Parlament, Európai Bizottság és egyéb erdészethez kapcsolódó területeken, természetvédelem, bioenergetikai kutatás, fa és biomassza.
- Kapcsolatfelvétel, együttműködés az E.F.C. és más nemzetközi erdészeti szervezetek között

A szervezet felépítése

- A tagság bármely európai erdészeti társulás, egyesülés számára elérhető.
- A Tanács a tagszervezetek egy-egy képviselőjéből áll, évi rendszerességgel ülésezik, döntéseit egyszerű szótöbbséggel hozza.
- Az Elnök képviseli a szervezetet a nemzetközi szervezetekkel való tárgyalásokon, minden fontos erdészeti találkozáson. Az Elnököt 6 hónapra választják.

A szervezetet mindig a soros elnökhöz tartozó civil szervezet működteti, de a találkozókhoz kapcsolatos költségeket mindenki maga fedezi. Így nincs tagdíj sem.

Mindezen keretek között működő szervezet olyan civil szervezeteket fogad tagjai közé, amelyek saját országukban demokratikusan működnek, politikailag és vallásilag legye- nek semlegesek.

Mi is van a megalakulás hátterében?

Az Európai Unióban jelenleg nincs önálló erdészeti adminisztráció. Ez azt is jelenti, hogy a Bizottság szervezeteként működő Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóságon belül a vidékfejlesztéshez kapcsolódóan egy „Biomassza, bioenergia, erdészet és klímaváltozás” referatúra hordozza egyáltalán a nevében az erdészetet. Így az erdők védelme, gyarapítása, az erdővel foglalkozók, dolgozók érdekeinek érvényesítése sincs kellő súllyal képviselve az Unióban.

2010-ben, az következő tervezési időszakra készülve, az országok között elindult egy párbeszéd a 2013 utáni erdészeti stratégiával kapcsolatban. Az E.F.C. megalakulása ezt a folyamatot szeretné gyorsítani és erősíteni. Az első cél az önálló szervezeti egység létrehozása a Főigazgatóságon belül. Ez már a támogatási pénzek elosztásánál is jelentős előrelépést jelentene. Az is köztudott, hogy az EU-n belüli országok egy része nem sokat törődött az erdészeti ügyével, „kis falat” volt ez a közös agrárpolitikán belül. Jó néhány, jelentős erdőterülettel bíró országnak az nem is volt érdeke, hogy az EU-s szabályozások, úgymond „rátelepedjenek” a hazai erdőgazdálkodásra. Ebből fakadóan az is látszik, hogy a divatba jött környezet- és természetvédelem – ezek is fontos területek persze – túlsúlya érezhető az országok erdészeti politikájában és a törvénykezésben. Ez a példa nem teszi mindenütt kívánatosá a helyenként túlszabályozott uniós direktívák elfogadását.

Ugyanakkor érezhető az is, hogy a frissen belépők között többen küszködnek súlyos problémákkal az erdők biztonságos fenntartását illetően. Az ottani erdészek és erdők számára mentsvárat jelent a közös szabályozás érvényesítése a gazdaságilag nehéz helyzetben lévő kormányok és politikai érdekcsoportok visszafogására, valamint a támogatások célszerű felhasználására.

Az erdők ügye mindenhol országos ügy, mindenki úgy érzi, ehhez ő is ért valamit. Azok azonban, akik ténylegesen az erdőben dolgoznak, sokszor a legkülönbébb támadásokat kell, hogy kivédjék munkájuk mellett. Az erdővagyon fenntartása, növelése és a személyes egzisztencia olykor egymással szembe kerülnek szakmánkban. Az E.F.C. nem titkolt célja a szakszemélyzet lét- és munkafeltételeinek biztosítása.

A fentieket legjobban az alapító nyilatkozat preambuluma foglalja össze:

„Az erdők a globális környezet alapvető fontosságú részei; sokféle terméket és szolgáltatást nyújtanak világszerte. Az erdők fontossága a gazdasági és társadalmi fejlődésben, a szegénység felszámolásában, a környezet fenntarthatóságában, energiaforrásként és vízmegkötő szerepe miatt, a klímaváltozás enyhítésében és az ahhoz való alkalmazkodásban, az elsivatagosodás és az erózió elleni küzdelemben, a biodiverzitás megőrzésében, a vízgyűjtőterületek védelmében és a természeti katasztrófák esélyének csökkentésében meghatározza az erdész szerepének újraértékelését globális

„Játszani jó!”

XV. Országos Erdészeti és Faipari Sportnapok 2011, Vác



Nem valamiféle dőre önelégültség íratja velünk, hanem számos tagtársunk egybehangzó véleménye, hogy nagyon sikeresek voltak a XV. Országos Erdészeti és Faipari Sportnapok, amelyeket Szakszerveztünk az Ipoly Erdő ZRt-vel karöltve rendezett meg Vácott. Nagy volt az érdeklődés tagságunk részéről a rendezvény iránt, sok volt a versenyző. Kedvezett az időjárás, minden gördülékenyen zajlott, kellemetlen, zavaró esemény nem történt. Mindenki jól érezte magát és kellemes emlékekkel tért haza otthonába. Előljáróban tömören így jellemezhetjük a rendezvényt.

*

A siker egyik döntő tényezője az Ipoly Erdő ZRt. munkatársainak kitűnő szervező munkája volt. A versenyek során, sőt már azokat megelőzően, majd követően is lépten-nyomon szembesülhettünk a gondos, figyelmes, ötletes előkészítő munka jeleivel és a kollegiális vendégszeretet megnyilvánulásaival.

A szervezőmunka kulcsnevei a következők voltak: Haraszi Gyula termelési vezérigazgató helyettes, Barton Gábor, a vállalati szakszervezeti bizottság titkára és Dobó István, a Váci Erdészet vezetője. S persze még sok más közre-

működő is volt a vállalati központban is, az egyes versenyszámok helyszínein is, a környező erdészetek munkatársai, akiknek a neve nem jelent meg a felszínen, de akik nélkül a gépezet nem működött volna. Persze, azt is tudja mindenki, hogy egy ilyen nagy csapatmunka élén mindig ott áll az irányító kapitány, ebben az esetben Kiss László vezérigazgató, aki azonban nem tudott a versenyeken jelen lenni.

*

A Sportnapok első mozzanatai augusztus 26-án, pénteken megkezdődtek. Akik már ekkor megérkeztek Vácra, megismerkedhettek a program egyik legérdekesebb versenyszámával: a sárkányhajózással. Ennek szervezője a Dunai Sárkányhajózó Klub volt. Konkrétabban annak egyik szakmai vezetője, a bájos és ízig-vérig dunai sportember, Selymes Nóra, aki bevezette versenyzőinket ennek a hazánkban meglehetősen új sportágnak a tudnivalóiba.

Mivel ilyen versenyszám az eddigi tizennégy országos vetélkedőnk alkalmával még soha nem volt, erről kissé részletesebben írunk.

A sárkányhajózás ősi szülőhazája Kína, onnan terjedt el szerte a világon. A sárkányhajó egy eredetileg fából (esetleg bambuszból) készült hosszú, keskeny csónak, amely a nevé az orr-részt díszítő faragott sárkányfejről kapta, hátsó részét pedig sárkányfarok díszíti. Az orrban a haladási irányt hártya hátul ül egy dobos, aki egy nagy rögzített dobon füttyel diktálja a lapátmérés ütemét (amit „hopp, hopp” kiáltás is kiegészíthet, esetleg helyettesíthet).

A kormányos a farokrészen áll és egy hosszú evezőlapáttal irányítja a hajót.

A váci sárkányosok hajójában 18 evezős foglalhat helyet párosával, s mindegyik egy oldalon evez — vagyis a jobb oldalon ülők a jobb, a bal oldaliak pedig a bal oldalon. Nagyon fegyelmezetten kell ülniük és evezniük, mert a hajó — karcsúságából következően — meglehetősen billenékeny.

Tagtársaink három ilyen díszes, műanyagból gyártott hajót kaptak a versenyzés céljára.

*

A sárkányhajózás ma egyike a legelterjedtebb sportágaknak a világon (azt mondják, hogy a második) és láss csodát: ebben az évben magyar versenyzők nyerték meg a Floridában lebonyolított világbajnokságot (a kínaiakat is megelőzve)!

Selymes Nóra a vízen megállított hajókon, amelyekről jó rálátás volt a város panorámájára, ismertette az ezer éves Vác történetét. Ezt ezután már magában a helységben kiegészítette Lengyel László vállalati közönségkapcsolati vezető egy kellemes városnézés keretében, ami már belenyúlt az alkonyi szürkületbe.

*

A versenyek napján, augusztus 27-én a csapatok a Szerűskerti Oktatási Centrum területén 1994-ben felépített városi sportcsarnokban sorakoztak fel a megnyitóra. A helyszín és az alkalom méltó volt egymáshoz, mert érdemes tudni ugyanis, hogy Vác nem csak nagy múltú és szép város, hanem 2003 óta „A

szinten, mely indokolja az Erdészeti Alapító Nyilatkozat szükségességét.”

Nem véletlen ezért, hogy az alapító okiratot elsőként Románia, Moldova, valamint Horvátország legnagyobb erdészeti szakszervezete és Törökország Erdőmérnöki Kamarájának vezetője mellett az EFDSZ elnöke, dr. Halmágyi János is aláírta. Az EFDSZ Elnöksége előzetesen egyetértett az okmány aláírásának fontosságával.

Az elkövetkező évben a románok adják az E.F.C. elnökségét. Az elnökségnek és az új elnöknek legfontosabb feladata lesz az új szervezet programjának kidolgozása, és annak bemutatása az EU, az ENSZ szakintézményei, valamint az erdészet, az erdészek iránt felelősséggel gondolkodó civil szervezetek számára. Ebben a magyar erdészeknek is részt kell vállalniuk.

Dudás Péter
az EFDSZ főtitkára

Nemzet Sportvárosa” megtisztelő cím viselője is!

Az egybegyűlteket Lengyel László üdvözölte, majd a rendező házigazda részvénytársaság részéről Haraszi Gyula vezérigazgató-helyettes, Bedő-díjas okl. erdőmérnök mondott megnyitót. „Játszani jó!” – adta meg a versenyek alaphangját rövid, de szép, tartalmas beszédében, amelyben a továbbiakban kiemelte a sport egyént és közösséget egyaránt megtartó erejét.

Természetesen köszöntötte tagtársainkat Szakszervezetünk elnöke, dr. Halmágyi János is, ezen belül külön a külföldi versenyzőket: a népes lengyel, horvát és román delegációt, amelyek részvétele valódi nemzetközi jelleget adott rendezvényünknek.

Az elnök ez alkalommal is kifejezte köszönetét az Ipoly Erdő ZRt. vezetőségének és kollektívájának az operatív szervezés nagy munkájának elvállalásáért, majd megnyitottak nyilvánította a versenyeket. Őt követően üdvözölték a megjelenteket a külföldi csapatok vezetői is.

A rövid megnyitó ünnepség után a csapatok haladéktalanul a versenyszámok helyszíneire vonultak.

*

Ezt követően már nem volt könnyű a versenyek alakulását nyomon követni, minthogy azok különböző, egymástól távol fekvő helyszíneken zajlottak, az egyes sportágak technikai kívánalmának megfelelően. Például a sportcsarnok melletti pályán folytak a labdarúgó-mérkőzések, a közeli Boronkay György Műszaki Középiskolában a sakk és a tarokk versenyek, a városi uszodában az úszószámok, a sárkányhajózás pedig természetesen a Dunán, egy közelben létesített alkalmi stégről indulva. A lövészet folyt a legtávolabb: egy Galgamácsához közeli lőtéren.

Atlétikai versenyek az idén sem szerepeltek a programban. Viszont újdonsá-



ságként megjelent egy szép és izgalmas sportág: az íjászat.

Nem hiába arccal a Duna, a víz felé épült város Vác, a vízisportok nagy szerepet kaptak a programban. A már említett sárkányhajózás mellett többféle férfi és női úszószámban mérhették össze képességeiket a versenyzők. Talán ez is közrejátszott abban, hogy a korábbi évekhez képest érzékelhetően több hölgy vett részt az idei küzdelmekben. Mindez együtt még könnyebbé, oldottabbá, vidámabbá tette a sportnapok egyébként is hagyományosan jó hangulatát.

Ami minden hasonló, zömmel a szabadtéren zajló rendezvény szervezőinek legnagyobb gondját, az időjárást illeti: az égi felelős nagyon kegyes volt az idén. A versenyzők bőrén megjelent harmat nem esőtől származott, hanem a sportban egyébként ritkán elkerülhető verejték volt. Bár az idei nyár második kánikulai hőhullámba esett a verseny, a napsugár pedig felhőtlen égboltról áradt a Duna vizére és a sportpályákra, mindazonáltal a száraz meleg szerencsére némi légmozgással is társult, így azután a hőség nem volt kínzó mértékű.



Rendkívüli esemény azért most is akadt, de jóval szerencsésebb kimenetelű, mint a múlt évi győri balesetek. Az történt ugyanis, hogy a sárkányhajósok elszánt evezése során a Mecseki Erdészeti ZRt. csapatának hajója felfordult és a kollégák a Dunába borultak. A dunai sárkányhajósok tapasztalt szervezői azonban természetesen erre a lehetőségre is felkészültek és minden versenyzőt gondosan felszereltek vadozatú mentőmellénnyel. A vastag, szoroson cipzározott-hevederezett mellény persze nem jelentett ideális öltözetet az evezősöknek az egyébként is nagy melegben, most azonban jó szolgálatot tett, mert mindegyik versenyzőt gond nélkül tudták kimenteni az egyébként most kel-

lemesen langyoskás és feltűnően tiszta Duna-vízből. Így azután ez a kis malőr is inkább hangulatfokozó elemnek bizonyult, mintsem drámai mozzanatként. Lengyel László az eredményhirdetésekor el is nevezte külön díjazandó „merülési” versenyszámnak.

*

Hála a gondos előkészítésnek, a jó szervezésnek és a fegyelmezett, ütemes lebonyolításnak, minden versenyszámmot sikerült az előirányzott időkereten belül befejezni. Az adatfeldolgozó-értékelő stáb is kiválóan dolgozott, így azután szintén a programban megadott időpontban sor kerülhetett az igényes étteremmé átvarázstolt sportcsarnokban az eredményhirdetésre. Ennek levezető narrátora szintén Lengyel László volt, aki igazi profi módon oldotta meg feladatát.

A győzelmi tróféák átadási ceremóniájának egyébként is kitűnő, oldott hangulatát tovább fokozták Nábelek Anita előadóművész vidám prózai és énekszámai, valamint a Duostil Együttes, Berkes István és Fábrián Attila erőművészek akrobatikus erőgimnasztikai produkciói.

Az eredményekre a korábbi évekkel szemben egy kiegyenlítettebb eloszlás volt a jellemző az idén. Nem volt tapasztalható valamely csapat szinte hegemonisztikus, több versenyszámra is kiterjedő erőfölénye. Az összetett pontverseny nyertes csapata számára egy fából faragott táblaformátumú vándordíjat létesítettek, amelyet most elsőként a Zalaerdő ZRt. csapata vehetett át nagy ováció közepette.

A Sportnapok kitűnő vacsorával, zenés-táncos baráti találkozóval értek véget.

*

Ezzel mi is az események leírásának végére értünk. Hozzáteesszük azonban, hogy a versenyzők mellett számos kísérő és más érdeklődő, vendég is megjelent a rendezvényen. Úgynevezett hivatalos VIP-vendéget nemigen láttunk. Viszont örömmel üdvözölhettük Barta László és Herczeg Miklós tagtársainkat, Szakszervezetünk korábbi elnökét és főtítkárát, sportmozgalmunk elindítóit (1996), valamint Komoróczy Csabát, az Ipoly Erdő ZRt. korábbi vszb.-titkárát,

sok-sok asztalitenisz-csata veterán hő-sét.

Örültünk annak is, hogy az Észak-erdő ZRt. sötétzöld mezes csapatát Zay Adorján vezérigazgató mellett elkísérte a korábbi alkalmakhoz hasonlóan Cse-rép János, a vállalat ma már nyugál-lományú vezérigazgatója is, a Vértesi Erdő ZRt. csapatát pedig szintén a ko-rábbi, ma már más beosztásban dolgo-zó vezérigazgató, dr. Széles Attila, aki most is dobogós helyezést is elért ered-ményes versenyzőként.



A székesfehérvári VADEX csapa-tának most is elmaradhatatlan tagja volt Kisteleki Péter vezérigazgató, aki öles természetével és 63 éves korára alaposan rációzó frissességével már mondhatni emblemikus alakja az erdészeti ko-sárlabdázásnak. Hasonló módon nehéz lenne elképzelni a tarokkversenyzők asztalát Lukács Sándor, a HM Budapesti Erdőgazdaság szintén már nyugállomá-nyú vezérigazgatója nélkül, aki nyugdí-jazása után sem hagyta el csapatát.

Az említett, kiragadott név szerinti példák mellett a szakmai számos más közismert személyiségét is megpillant-hattuk a résztvevők kb. 450-500 fős tömegében. Itt azonban nem számított, semmivé vált bármiféle szolgálati alá-fölé-rendeltségi viszony, mert mindenki egyenlő módon ugyanaz volt: a játék szellemével telített sporttárs. Ebben rejlik a szakmai szakszervezeti sportnapok egyik nagyszerűsége.

*

Sportnapjaink egyre hosszabbra nyúló sorozatában a tizenötödikét akár már egy szerény kis jubileumnak is tekinthetjük. Különösen mai világunk-ban, amikor amilyen gyorsan születnek vállalkozások, olyan gyorsan el is múl-hatnak. Váci rendezvényünk azonban nem az elmúlásról szólt, hanem éppen ellenkezőleg: a Szakszervezetünkhöz való ragaszkodásról, a rendezvényeink iránt fokozódó tagsági érdeklődésről és

igénnyel. Külföldi szaktársaink jelen-léte, sportkapcsolataink pedig a sport határokon is átnyúló összekapcsoló ere-jéről, a szolidaritásról.

Mindez együtt erőt, biztatást jelent testületünk számára, de egyúttal kö-telezettséget is arra, hogy tovább kell haladnunk ezen az egyre kitaposottabbá váló úton. Ha 2012-ben is lesz segítő partnerünk, az EFDSz Elnöksége kész a folytatásra.

Hogy hol, mikor? – Majd meglát-juk.

Király Pál

Eredmények

Asztalitenisz; női: 1. Birkás Mária - Mecsekerdő; 2. Molnár Katalin - Észak-erdő; 3. Prókai Jánosné - Észak-erdő

Asztalitenisz; férfi: 1. Markó András - TÁEG; Abonyi László - Észak-erdő; 3. Szabó Péter - Pilisi Parkerdő

Bowling; csapat, női: 1. Mecsekerdő I.; 2. Vértesi Erdő; 3. Mecsekerdő II.

Bowling; csapat, férfi: 1. Zalaerdő; 2. Vértesi Erdő; 3. Észak-erdő

Bowling; egyéni, női: 1. Lakatosné Jelencsik Mária - Mecsekerdő; 2. Hernádiné P. Andrea - Vértesi Erdő; 3. Harcos Lászlóné - Mecsekerdő

Bowling; egyéni, férfi: 1. Gál Albert - Zalaerdő; 2. Fazekas Tamás - HM VERGA; 3. Hernádi Attila - Vértesi Erdő

Labdarúgás: 1. Mecsekerdő; 2. VADEX; 3. Bakonyerdő I.

Streetball; női: 1. KEFAG I.; 2. KEFAG II.

Streetball; férfi: 1. Zalaerdő; 2. VADEX; 3. HM VERGA

Sakk; női: 1. Czigoláné Németh Diána - Zalaerdő; 2. Farkas Rita - SEFAG; 3. Madarászné Hervei Piroska - SEFAG

Sakk; férfi: 1. Úrhegyi Márton - Ipoly Erdő; 2. Tomas Krystofiak - Lengyelor-szág; 3. Papp Nándor - Zalaerdő

Úszás; mell, női: 1. Kormos Krisztina - Pilisi Parkerdő; 2. Stefcsik Viktória

- KAEG; 3. Drobnyné Pollák Margit - Vértesi Erdő

Úszás; mell, férfi: 1. Szabó-Popráczy Péter - Bakonyerdő; 2. Lovretics Tamás - Zalaerdő; 3. Kálovics Norbert - Zalaerdő

Úszás; gyors, női: 1. Stefcsik Viktória - KAEG; 2. Kormos Krisztina - Pilisi Parkerdő; 3. Drobnyné Pollák Margit - Vértesi Erdő

Úszás; gyors, férfi: 1. Lovretics Tamás - Zalaerdő; 2. Szabó-Popráczy Péter - Bakonyerdő; 3. Benda Ákos - KEFAG

Úszás; szabad, női: 1. Stefcsik Viktória - KAEG; 2. Kormos Krisztina - Pilisi Parkerdő; 3. Tunyoghyné Bolygó Etel-ka - Vértesi Erdő

Úszás; szabad, férfi: 1. Szabó-Popráczy Péter - Bakonyerdő; 2. Szelestei Péter - Bakonyerdő; 3. Lovretics Tamás - Zalaerdő

Íjászat; tradicionális: 1. Lovretics István - Zalaerdő; 2. Németh Rudolf - Mecsekerdő; 3. Bóka Zoltán - Gyulaj

Íjászat; csigás: 1. Major Koppány - HM Budapest

Tarokk: 1. Lukács Sándor - HM Buda-pest; 2. Meggyesfalvi István - HM Bu-dapest; 3. Dr. Széles Attila - Erdészeti igazgatás

Lövészet; egyéni, női: 1. Pokóné Markovics Judit - VADEX; 2. Jánosi Mária - Bakonyerdő; 3. Balázs Katalin - VADEX

Lövészet; egyéni, férfi: 1. Radics Péter - Zalaerdő; 2. Csontos Dömötör - Pilisi Parkerdő; 3. Rimaszécsi László - Észak-erdő

Lövészet; csapat, női: 1. VADEX; 2. Mecsekerdő; 3. Észak-erdő I.

Lövészet; csapat, férfi: 1. Zalaerdő; 2. Észak-erdő; 3. Pilis

Tenisz: 1. Mladen Stipetić - Horvátor-szág; Marko Majstorović - Horvátor-szág; Varga Pál - Ipoly Erdő

Sárkányhajó: 1. Pilisi Parkerdő; 2. Bakonyerdő; 3. Ipoly Erdő; + Mecsekerdő - Tengeralattjáró Díj

„Sine aqua non est vita!”

„Víz nélkül nincs élet!” – A régi igazságot már a rómaiak megfogalmazták, de a felismerés nyilván egyidős magával az emberiséggel. Tudományos előrejelzések szerint pedig a jövő legfontosabb „nyersanyaga” a víz lesz.

Az erdő és a víz, az erdőgazdálkodás és a vízgazdálkodás közötti szoros kapcsolat minden szaktársunk előtt közismert. Többek között ezért is fordultunk nagy érdeklődéssel afelé a konferencia felé, amelyet „A Börzsöny vizei” címmel a Börzsöny Múzeum Baráti Köre (BMBK) rendezett Szobon a József Attila Művelődési Házban. Ennek egyik érdekessége volt, hogy rendezésében partner volt az ipolysági (Sahy) Honti Múzeum Baráti Köre. Fő támogatói pedig a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága, az Ipoly Erdő ZRt., a Magyar Természettudományi Múzeum, s nem utolsósorban Szob város önkormányzata voltak.

Vízben gazdag a Börzsöny

A konferencia immár a negyedik volt abban a sorban, amely 2003-ban kezdődött „A mi Börzsönyünk” címmel. A hegység természetes vizekben: forrásokban-patakokban hazánk egyik leggazdagabb természeti tájegysége; ebben a tekintetben talán csak a Zempléni hegység múlja fölül (bár még ebben sem vagyunk biztosak). S mivel a Börzsöny erdősültsége több mint 65 %, ezeknek a vizeknek a túlnyomó többsége az erdőben van, ott ered – a konferencián elhangzottak rövid megemlézése Híradónknak is az oldalaira kívánczok.

A rendezvény egy kedves hangulati elemmel kezdődött: az Ipolyságról érkezett ifjú Jámor Dorottya szavalt a Sajó Sándor „Harangszó az Ipoly partján” című költeményét. Majd Fésű József György, a BMBK elnöke, őt követően pedig Szőke István, Szob város polgármestere üdvözölte megjelenteket.

Ezt követően dr. Kecskeméti Tibor, az MTtM c. főigazgató-helyettese vette át a konferencia levezető elnökének tisztségét, aki idézte a szakmánkban sem ismeretlen nevű Vitális István

professzor megállapítását, ami szerint *hazánkban a vízből vagy sok van, vagy kevés – következképpen mindig foglalkozni kell vele.*

A Duna és az Ipoly övezi a tájat

Első előadóként dr. Karátson Dávid, az ELTE Természettudományi Kara Természetföldrajzi Tanszékének vezető docense a táj legnagyobb és legismertebb hidrogeológiai alakulatáról, a visegrádi Dunakanyar kialakulásáról tartott előadást.

A Dunakanyar kialakulásának értelmezése a hazai földtudományokban 1862-ben vette kezdetét. Azóta szinte megszakítás nélkül tart napjainkig, neves tudósok munkálkodásának hosszú sorozataként. Különböző elméletek születtek, amelyek egyúttal tükrözték a tudományos vizsgálatokhoz rendelkezésre álló, felhasznált módszerek mindenkori fejlettségi szintjét is. Így Karátson Dávid is, aki már *űrfelvételek alapján mutatott be új, e nélkül nem is felfedezhető eredményeket.*

A következő előadó, dr. Mari László, ugyanazon tanszék docense a táj másik legjelentősebb vízfolyása, az Ipoly völgyének kialakulásával foglalkozott.

Az Ipoly eredeti hossza 257 km volt, jelenlegi, szabályozás utáni hossza 215 km. A hegységét Drégelypalántától Szobig legalább 30 km hosszúságban határolja nyugatról. Kutatása 1898-ban indult meg. Az előadó ettől az időponttól kezdve adott kutatástörténeti áttekintést napjainkig, amikor is már szintén *műholdas fényképfelvételek, digitális domborzatelemzés és hasonló korszerű módszerek jellemzik a munkát, amelyben már szlovák oldalról is részt vesznek.*

Szlovákok is részt vesznek a kutatásban

Batizi Zoltán, a váci Tragor Ignác Múzeum régésze az egykori börzsönyi vízhasznosítás emlékeiből villantott fel néhányat, elsősorban a Nyugat- és a Dél-Börzsöny területéről.

Ilyenek voltak a patakok vízenergiájára alapozott vízimalmok, amelyekből némely községben több is volt, valamint az ércbányászat termékeit feldolgozó, ugyancsak vízi erővel működő hámorok.

Igen értékes történelmi források ebben a tekintetben a XVIII. század második felében megindított katonai térképezés alkotásai, közelebbről a térképeken látható települési helyszínrajzok, amelyek a vízimalmokat és a hozzájuk vezető malomárkokat is feltüntetik. Az előadás megvilágította, hogy ezek az egykori katonai térképek általában is milyen fontos forrásai a környezetvédelmi kutatásoknak.

Dr. Verrasztó Zoltán hidrogeológus és kartográfus (Cholnoky Kft., Budapest) és szerzőtársa, dr. Scharek Péter geológus (Magyar Állami Földtani Intézet) együttes előadása bemutatta, hogy miként működnek együtt szlovák kollégáikkal a határon átnyúló Ipoly-kutatásban. Az együttműködés eredményes, de még okoznak nehézségeket a módszertani különbségek.

A természettudományi előadások sorát Tóth György hidrogeológus zárta le (MÁFI), az Ipoly vízgyűjtőjének felszín alatti vizeiről szóló témájával. A területen a mélyben jelentős vízkészletek vannak, amelyek a főváros, Budapest térségében jelennek meg a felszínen. Ezért részletesebb vizsgálatuk is csak az utóbbiakéval összhangban lehetséges, amint esetleges hasznosításuk megtervezése is.

A vízrajz néprajzából

A továbbiakban a vizekkel kapcsolatos néprajzi tárgyú előadásokra került sor.

Dr. Szilágyi Miklós etnográfus (MTA Néprajzi Kutatóintézet) a dunai és az ipolyi halászat múltjából idézett fel emlékeket.

Az aranykor ebben a tekintetben az az idő volt, amikor még az óriási, három-négy méter hosszúságúra is megnövő, féltonnás vándorhalat, a vizát fogták ki a Dunából kettős gerendarekesztéssel, kerítőhálával és szigonnyal a tanyának

nevezett vízafogó helyeken. Így történt ez még a 18. században is, hogy azután a kifogott halóriásokat élve, vagy inkább sózott-füstölt állapotban szállítsák Bécsbe, sőt azon túl is, Németországba.

A halászhalk, halásziparosok évszázadokon át céhekbe tömörülve üzték a mesterséget, egészen 1872-ig. Közülük a legnagyobb a komáromi céh volt, de jelentős volt a budai és az újpesti céh is.

Az ipolyi halászatra szakosodott a balassagyarmati és a szobi halászati társulat.

Mindezek mellett persze dívott a *paraszthalászat*, sőt az *orvhalászat* is, a hálók többféle fajtájával és az ún. kishalászokkal, sőt még szabadkézzel is. Főleg az utóbbihoz használták a halbódító növényi alapanyagú készítményt, az ún. *gebulyát*.

A vizek hiedelemvilága

Dr. Hála József etnográfus (MÁFI) azokról a *képzeletbeli lényekről* beszélt, amelyek az emberek hiedelemvilágában élnek a folyókban-patakokban-

kutakban. Ezek közül a legismertebb az ún. vízi ember. Ez különös anatómiai adottságokkal rendelkező és a vízi életmódhoz alkalmazkodott különös élőlény, aki azonban gyakran érintkezik a köznapie emberekkel. Például bevásárol a faluban, ám ezután igyekszik vissza az ő igazi életterébe: a víz, a láp, a mocsár világába. (Ki ne hallott volna még a hansági vízi emberről, Hany Istókról?)

Hasonló teremtmény a vízi törpe, valamint a sellő, vagyis a női felsőtestű, de lábak helyett farokúszóval rendelkező csinos, veszélyes teremtmény. Létezik a hiedelemvilágban még vízi bika is, amely azonban ijesztő nevével ellentétben ártalmatlan jószág.

A vízi emberek védőszentje

Zomborka Márta etnográfus (Vác) már nem ilyen képzeletbeli lényekről, hanem egy nagyon is valóságos történelmi személyről: *Nepomuki Szent Jánosról* tartott előadást.

Az 1383-ban Csehországban született és a gyónási titok megtartásának kötelezettségéhez rendíthetetlen kitartá-

sa miatt vértanúhalált szenvedett, vízbe fojtott katolikus szerzetes a vízen járók, hajósok, révészek, vízimolnárok, hidak, folyók stb. védőszentje; egyike a 14 általános segítő szentnek. Tisztelete főleg a 18. században a Habsburg-monarchiában virágzott fel és kb. a 19. század végéig tartott. Emlékműveinek se szeri, se száma. Ha valahol a feszületet karjaiban tartó, karinges-birétumos szobrát meglátjuk, ott bizonyosan van a közelében legalább egy egykori kis vizesárok vagy hidacska. Teteme a prágai Szent Vitus székesegyházban nyugszik.

*

Amint kedves hangulati motívummal kezdődött a konferencia, úgy is ért véget ez után az előadás után: az ipolyi Jámor Mónika és a szobi Tóth Edit szép népdal-énekszámával. Befejezésül dr. Kecskeméti Tibor köszönetet mondott Fésű József Györgynek a rendezvény létrehozásáért.

Király Pál

Tanácskozás Zsórifürdőn

Vállalati és intézményi szakszervezeti bizottságaink *titkárai* az Északerdő ZRt. zsórifürdői üdülőjébe kihelyeztetten országos értekezletet bonyolítottak le dr. Halmágyi János, az EFDSz elnöke vezetésével.

A tanácskozáson megjelent Zay Adorján, az Északerdő ZRt. vezérigazgatója és helyettese, Bak Julianna is. A vezérigazgató tájékoztatást adott a vállalat helyzetéről, gazdálkodásáról. A tanácskozás során előtérbe kerültek a bérezési kérdések, a tavasz folyamán végrehajtott bérkompenzáció és a bérezés jövője. Az értekezlet időpontjában még nem lehetett tudni, hogy lesz-e lehetőség az év hátralévő részében és 2012-ben bérfejlesztésre. Egyelőre tartotta magát az a hivatalos álláspont, hogy ahol a *bértömeg-gazdálkodás van érvényben, mint szakmánkban is, ott a bértömeg nem változhat*. Ez az a keret, amely a részvénytársaságok bér-gazdálkodásának lehetőségeit meghatározza.

A titkári értekezlet *Kolozsvári Ákos*-nak, az Ellenőrző Bizottság elnökének előterjesztésében megvitatta *Szakszervezetünk pénzgazdálkodását*. Ebből (is) kitűnt, hogy ezen a téren lehetőségeink szerényebbek, mint a tevékenységünk-ből fakadó igényeink, de *pénzügyi helyzetünk stabil*. A vezetőség kihasználja azokat a lehetőségeket, amelyek a töke-gazdálkodásban-pénzmozgatásban rejlenek törzstőkének gyarapítására.

Felvetődött a kérdés, hogy a szakszervezetek miért nem minősülhetnek közhasznú szervezeteknek, ami miatt nem részesülhetnek támogatásban, de erre a kérdésre egyelőre nincs autentikus válasz.

*

Dudás Péter főtitkár azokról a megbeszélésekről adott tájékoztatást, amelyeket dr. Halmágyi Jánossal együtt az Országos Erdészeti Egyesület elnökével, Zambó Péterrel, továbbá a Fagazdasági Országos Szakmai Szövetséggel

folytattak. Ivádi László alelnök külkapcsolataink alakulását ismertette, Berényi Gyula, Nyugdíjas Bizottságunk vezetője pedig a Nyugdíjasok Országos Képviselőlete által a nyugdíjasok közhangulatát felmérő tanácskozásról tájékoztatott. Ezzel kapcsolatban elhangzott: egyik erdőgazdasági részvénytársaságunknál méltatlankodást váltottak ki azok a juttatások, amelyeket a vállalat ad saját nyugdíjasainak. (Óh, erdész szolidaritás! Óh, selmeci-soproni szellem!)

*

A titkárok tájékoztatóiból kiderült, hogy taglétszám dolgában a helyzetünk nagyjából változatlan: az erdőszetben stagnáló, a faiparban csökkenő tendenciájú, elsősorban magának a dolgozó létszámnak a csökkenéséből eredően.

Végül a titkári értekezlet aktuális napi feladatokat beszélt meg.

k. p.

Felvételek a Faipari Mérnöki Karon

Több százezer ember várta izgatottan júliusban a felsőfokú oktatási intézmények felvételi ponthatárainak nyilvánosságra hozatalát: mintegy 150 ezer jelentkező plusz hozzátartozóik, barátaik. Azután jött az öröm és az öröm a boldog bejutottak és a csalódott kinnrekedtek számára. A jelentkezők közül *mintegy 98 ezret vettek fel.*

*

A maximálisan elérhető felső ponthatár 480 volt az idén. Ezt azonban mint igényszintet csak a Pannon Egyetem Műszaki Informatikai Kara, annak veszprémi mérnök informatikus szaka közelítette meg 478 ponttal (alapfokú, nappali, költségtérítéssel tagozatával). Az érdeklődés szempontjából leginkább exponált Budapesti Corvinus Egyetem magyar nyelvű nemzetközi gazdálkodás alapfokú, nappali, támogatott képzésébe való bekerüléshez 463 pont kellett; a Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Karára pedig 436 pont.

*

A Nyugat-magyarországi Egyetem soproni Faipari Mérnöki Karán az egyes szakokon a ponthatárok és a felvettek létszáma a Kar Dékáni Hivatalának lapunk számára adott hivatalos tájékoztatása szerint a következő kimutatás szerint alakult. A kimutatásban az álla-

milag támogatott képzés elnyeréséhez megkívánt pontszám mellett zárójelben tüntettük fel a költségtérítéssel képzésre történt felvételhez szükséges minimális pontszámot.

A kimutatás elkészítéséért és rendelkezésünkre bocsátásáért e helyen is köszönetet mondunk Prof.Dr. Jereb László dékán úrnak és dr. Wesztergom Viktoré dékáni hivatalvezető asszonynak.

*

Faipari mérnöki: alapképzés nappali tagozatán a pontszám 221 (202), a létszám 70+1 fő. Alapképzés levelező tagozatán a pontszám 286 (202), a létszám 10+14 fő. Mesterképzés nappali tagozatán a pontszám 69, a létszám 4 fő. Mesterfokú költségtérítéssel képzés nem indult.

Építőművészet: alapképzés nappali tagozatán a pontszám 392 (386), a felvett létszám 12+1 fő. Mesterképzés nappali tagozatán a pontszám 76 (68), a létszám 7+3 fő.

Formatervezés: alapképzés nappali tagozatán a pontszám 390 (348), a létszám 10+1 fő. Formatervező művész mesterképzés nappali tagozatán az államilag támogatott képzésben a pontszám 83, a felvett létszám 3 fő. Költségtérítéssel és levelező képzés nem indult.

Gazdaságinformatikus: alapképzés nappali tagozatán a pontszám 237, a létszám 50 fő. Költségtérítéssel képzés ezen a fokon nem indult. Mesterképzés nappali tagozatán a pontszám 70, a felvett létszám 4 fő. Költségtérítéssel képzés itt sem indult.

Ipari termék- és formatervező mérnöki: alapképzés nappali tagozatán a pontszám 293 (242), a létszám 21+5 fő. Ipari terméktervező mérnöki mesterképzés nappali tagozatán támogatott képzés folyik, pontszáma 73, a felvett létszám 5 fő.

Tervezőgrafika: alapképzés nappali tagozatán a pontszám 394 (344), a létszám 13+3 fő. Mesterképzés nappali tagozatán a pontszám 74, a létszám 10 fő. Költségtérítéssel és levelező képzés nem indult.

Faipari termelésszervező: nem indult.

Mechatronikai mérnöki: alapképzés nappali tagozaton Zalaegerszegen folyik, pontszáma 271 (231), a felvett létszám 27+6 fő.

Mechatronikai mérnökasszisztens: felsőfokú nappali képzés folyik, pontszáma 264 (180), a felvett létszám 3+2 fő.

Gépipari mérnökasszisztens (Szentgotthárdon): nem indult.

K. P.

Erdőmérnökök miniszteri székben

Szakköreinkben gyakran esik szó mostanában az erdészet és a hozzá kapcsolódó elsődleges faipar államigazgatási helyzetéről – mitagadás, többnyire bizony kritikái éllel. Talán ezért is kísértette fokozott érdeklődés azt az előadást, amelyet Rakonczay Zoltán erdőmérnök kollégánk, ny. miniszterhelyettes tartott a közelmúltban egy egyesületi rendezvényen „Memento, Földművelésügyi Minisztérium!” címmel.

Az illusztris előadó, az államerdészeti közigazgatási szervezések közismert kutatója előadásában többek között azt is fejtegette, hogy a történelem során kik voltak szakmánk állami vezetői, közelebbről, hogy erdészeti szakemberek közül hányan milyen magasra jutottak

az államigazgatási hierarchia létráján. Miniszteri tisztségig eljutott erdészeti szakemberekről nem tett említést.

Ez késztetett arra, hogy az érdekes, statisztikai adatokban gazdag és értékes előadás tárgyának némileg árnyaltabbá tételéhez a következő néhány adattal hozzájáruljak. Ugyanis – pillanatnyi legjobb tudásom szerint – volt két olyan erdőmérnök eddigi történelmünk során, aki *miniszteri pozíciót is betöltött.*

Feilitzsch Artúr báró, fm-miniszter

A frank eredetű, de bárói rangját Bajorországban „inmatrikulált” Feilitzsch-család a 19. század közepén települt

Magyarországra, mégpedig a Torontál vármegyei Törökkanizsára. A továbbiakban azután a család tagjai az ország más tájaira is eljutottak, például Szabolcsba. A családfő a vármegyei közigazgatásban tevékenykedett.

Az ifjú Feilitzsch Artúr báró is Törökkanizsán született 1859. február 18-án. Azt nem tudjuk, hogy mi késztette az erdészhivatás választására, de tény, hogy erdőmérnöki oklevelet szerzett 1881-ben a selmecbányai akadémián. Ezt követően pedig az államerdészeten dolgozott, kolozsvári erdőigazgató is volt.

Ugyancsak nem tudjuk pontosan, hogy – felmenőikhez hasonlóan – mikor lépett politikai pályára. A lényeg, hogy

1903. november 25-től 1905. január 3-ig már a képviselőház második alelnöke volt.

1905. október 18-tól földművelésügyi miniszter lett báró Fejérvári Géza első összetételben júniusban megalakult kormányában és az maradt a következő évben részben átalakított kormányban is, egészen 1906. április 8-án történt megszűnéséig. Gyenge fél évig tartó miniszteri működésének tehát nem a miniszterelnök, hanem magának a kormánynak a megszűnése vetett véget. Így mély nyomot nemigen hagyhatott maga után az agráriumban.

Ezt követően két évtized múlva, 67 éves korában halt meg a Maros-Torda vármegye területén fekvő Nagyvernyén (amely akkor területileg már Romániához tartozott) 1925. június 15-én. Életrajzával kapcsolatban a mezőgazdaság és a magyar parlamentarizmus történetével kapcsolatos szakirodalom bizonyára több adatot tartalmaz.

Térfi Béla, közéleti miniszter

Származásáról annyit tudunk, hogy Komáromban született 1869. szeptember 16-án. Erdőmérnöki oklevelét 1894-ben szerezte meg Selmechányán, majd ő is az államerdészet területén dolgozott.

Neve érdekes módon az I. világháborút követő forradalmak idején vált ismertebbé, amikor is főerdőtanácsosként az Országos Közéleti Minisztérium Hivatalba kapott beosztást, majd csoportvezető lett a Közéleti Minisztérium Népbiztosságán, s a gabonabegyűjtés kormánybiztosa lett. Amint kifejezni szokták, ez bizony „nem semmi” volt azokban a vesztes háborút követő inséges-éhséges, irgalmatlanul nehéz időkben. Különösen a kommun idején betöltött gabonabegyűjtési főfeladatlátsága elgondolkodtató...

Ezek után rejtély, hogy a Tanácsköztársaság bukása után megalakult Friedrich-kormányban (amely 1919. augusztus 15-től működött) miként kaphatott helyettes államtitkár rangban megbízást a közéleti minisztérium ideiglenes vezetésére.

Nem is működött sokáig ebbéli beosztásában: mindössze két napig, mert augusztus 17.-ével már meg is vált munkakörétől. (Egyébként nem volt tagja a kormánynak, mert a Friedrich-kormány 23 minisztere csak öt volt kormánytag.)

Térfi Béla azonban nem tűnt el a politikai színpadon, mert neve hamarosan ismét feltűnt gróf Bethlen István 1921-ben megalakított második kormányában, amelyben 1921. december 3-tól 1922. június 16-ig volt közéleti miniszter.

Ez is kissé különös, mert gróf Bethlen István (bármennyire is a konszolidáció miniszterelnöke volt), valamint a kormány névsorát megkerülhetetlenül jóváhagyó államfő, nagybányai Horthy Miklós kormányzó sem arról volt közismert, hogy a kommun idején magukat magasabb állami beosztásban exponáló tisztségviselőket gyűjtötték volna össze a jobboldali rendszerváltás utáni kormányba.

Mindenesetre Térfi Béla állami főtisztviselői, hat és fél hónapos miniszteri pályafutása ezzel 1922 nyarán véget ért. Ezen a téren kifejtett tevékenységének eredményességét nem tudjuk megítélni közelebbi adatok híján. Alkalmasság feladatának jellege és rövid szereplése miatt maradandót ő sem alkothatott. Mindazonáltal mégis csak az egyik olyan erdőmérnök volt, aki hazai földön a miniszteri bársonyszékig jutott a közéleti ranglétrán.

Térfi, az egyesületi vezető

Már nem tartozik ugyan szorosan a címben feltüntetett tárgyhoz, de ha már szóba került Térfi Béla neve, akkor megragadom az alkalmat annak felidézésére is, hogy volt egy olyan komoly fegyverténye is szakmánk szempontjából, ami ritkán kerül megemlékezésre.

Mégpedig az, hogy 1945-ben Budapesten a harci cselekmények lezárulása után az Országos Erdészeti Egyesület alelnökeként egy kis ügyvivő elnökséget alakított az OEE igazgató-választmányának elérhető és mobilizálható tagjaiból, mivel az Egyesület funkcióban levő elnöke, báró Waldbott Kelemen az ostrom utolsó napjaiban februárban Budán aknázásból halálos sérüléseket szenvedett; az egyetemi titkár, dr. Mihályi Zoltán pedig hadifogságban volt. A kis ügyvivő elnökség Térfi vezetésével biztosította az Egyesület fennállásának jogfolytonosságát. Ez igen nagy segítséget jelentett azután a hadifogságból hazatért Mihályi Zoltánnak a tetszhalott Egyesület működésének újjászervezéséhez. Ugyanis már csak meghosszabbíttatnia kellett az illetékes belügyminisztériumi részlegnél az OEE elvileg érvényben lévő alapszabályzatát. S nem kellett új egyesületalapítási engedélyért folyamodnia, aminek a kimenetele akkor, 1947 végén, 1948 elején már több volt, mint kétszáz (különösen az erdészek szempontjából, akiket a Rákosi-Gerő-féle vezetés egyenesen fasisztának tekintett).

Így lényegében bő két esztendőig Térfi Béla volt az OEE vezetője, amint azt az alelnöki tisztsége meg is kívánta az elnök akadályoztatása vagy cselekvőképzetlensége esetére. S ő az igen nehéz körülmények közepette is lelkiismeretesen eleget tett ennek a kötelezettségének.

Így lényegében bő két esztendőig Térfi Béla volt az OEE vezetője, amint azt az alelnöki tisztsége meg is kívánta az elnök akadályoztatása vagy cselekvőképzetlensége esetére. S ő az igen nehéz körülmények közepette is lelkiismeretesen eleget tett ennek a kötelezettségének.

Nem tudjuk, hogy mikor és hogyan hagyta el az országot. Hanem csak azt, hogy Argentínában 1959 szeptember 14-én ért véget 90 évig tartó mozgalmas élete. Neve méltánytalanul merült feledésbe a szakmában. A bélyeggyűjtők százezres tábora számontartja, mint kiemelkedő, szakértő filatelistát.

*

Visszatérve eredeti témánkhoz, Rakonczay Zoltán tehát nem járt messze az igazságtól, mert az utóbbi kétszáz évben erdőmérnöki oklevelet szerzett több ezer magyar erdőmérnök közül eddig mindössze ketten kerültek miniszteri pozícióba, de az ő szolgálata idejük is együtt alig tesz ki többet egy esztendőnél.

Ezek után már csak azzal vigasztalhatjuk magunkat, hogy történelem még nem ért véget ...

Király Pál

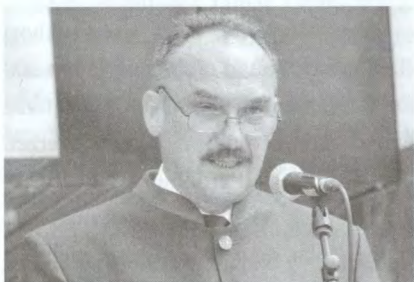
Vándorgyűlés Zalaegerszegen



Az elmúlt nyár legnagyobb létszámú szakmai tömegrendezvénye az Országos Erdészeti Egyesület hagyományos éves vándorgyűlése volt, amelyet a Zalai Erdészeti és Faipari ZRt. operatív szervezői közreműködésével, szakmai programjait tekintve pedig annak működési területén bonyolítottak le. Tegyük hozzá mindjárt előljáróban: nagy sikerrel. A gondos előkészítés, az alapos szervezés most is meghozta gyümölcsét.

*

Híradónkban a vándorgyűlés eseményeinek részletes ismertetésére terjedelmi okok miatt nem vállalkozhatunk. Ez azonban bizonyára nem is szükséges, mert szokás szerint megtette ezt magának az Egyesületnek a szakfolyóirata, az „Erdészeti Lapok”. Az érdeklődők számára további tájékoztatást nyújthat a vándorgyűlés szakmai programjait részletesen ismertető, a Zalaerdő ZRt. által kiadott szép színes füzet. Továbbá a „Zalaerdő” című üzemi lap idei II. negyedévi száma, valamint a Sefag ZRt. üzemi lapja, az „Erdőkerülő” júniusi száma is. Ezért a következőkben csak néhány, általunk kiragadott mozzanat közreadására szorítkozunk.



Rosta Gyula

A zalaegerszegi Városi Sportcsarnok előtt a megnyitásra egybegyűlt sokaságot a főrendezők: Zambó Péter OEE elnök és Rosta Gyula, a Zalaerdő

ZRt. vezérigazgatója mellett személyesen üdvözölte dr. Kardeván Endre, a Vidékfejlesztési Minisztérium erdészeti ügyekért is felelős államtitkára, valamint Gyutai Csaba, Zalaegerszeg megyei jogú város polgármestere. Felolvasták továbbá dr. Schmitt Pál köztársasági elnöknek a vándorgyűléshez intézett üdvözlő levelét. Itt említjük meg, hogy a másnapi közgyűlésen pedig dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes és dr. Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter üdvözlő levelét olvasta fel Lomniczi Gergely, az OEE új főtítkára.

Rosta Gyula vezérigazgató az első perctől az utolsóig a vándorgyűlés helyszínein tartózkodott, s mindkét napon kitartott a polgármester úr is, aki a közgyűlésen is felszólalt. Ugyancsak megjelent a közgyűlésen Vajai László, a VM Erdészeti, Halászati és Vadászati Főosztályának vezetője is.

*

Azért soroltuk fel a magasrangú köztestviselőket név szerint, mert mindegyikük tanújele volt – más megnyilvánulások mellett is – az OEE 2010, az új vezetőségválasztás óta folyamatosan növekvő közéleti súlyának, ami egyúttal a szakma közéleti megítélésének emelkedését is jelenti. Mindezek kedvező közhangulat javító hatása máris érzékelhető a szakmában. Megvalósulóban van Zambó Péter választásakor deklarált elnöki ars poetica-ja: „Legyen jó dolog az Egyesület tagjának lenni!”

*

Igen figyelemre méltó volt dr. Kardeván Endrének az üres udvariassági formulákat kerülő, információkban azonban annál gazdagabb üdvözlő beszéde. (Kardeván úr zalai származású, erre utalt is beszéde elején.)

Jó érzésekkel hallgattuk bevezetőjének következő elismerő mondatait:

„A magyar erdők az ország egyedülálló természeti értékei között is kiemelkedő jelentőségűek. Ezekben az erdőkben gazdálkodni a XXI. századi társadalmi elvárásoknak is megfelelően nagy felelősség, sikeresen gazdálkodni pedig valódi érdem. Elmondhatom, hogy Önök a dolgozó hétköznapiak során ezzel a mércével mérve is sikeresek, így

az ünnepeik alkalmával emelt fővel állhatnak önmaguk és a társadalom előtt, hiszen az érdem az Önöké. ... A nehézségek ellenére a hazai erdők területe növekszik, természeti állapota javul, emellett pedig az erdőgazdálkodás a vidéki foglalkoztatás terén betöltött évszázados jelentőségét is megtartotta.”

(Ezeket a megállapításait bizvást ajánlhatjuk az erdészetet olykor nyíltan, gátlástalanul gyalázó-pocskondiázó egyes környezetvédők figyelmébe is.)

*

Kardeván Endre érdekes megállapítása volt, hogy az erdőt a nemzetbiztonsággal hozta kapcsolatba, mondván: szerepe van olyan kulcsfontosságú stratégiai feladatok megoldásában, mint az energiaellátás biztonsága és a klímavédelem.

Az elmúlt hónapok eseményei közül megemlítette, hogy az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program Monitoring Bizottságán belül egy erdészeti albizottság alakult. Ennek feladata, hogy megvizsgálja az erdészeti támogatási intézkedések működésének sajátosságait és feltárja az uniós támogatások alacsony felhasználásának okait. Ennek nyomán pedig javaslatokat dolgozzon ki a felhasználás javítására.

Az államtitkár elmondta: erdőtervrendelet áll előkészítés alatt és első menetben egyeztetésekre került sor az érintett hatóságok, a gazdálkodók és a társadalmi szervezetek körében. Olyan törvényt szeretnének alkotni, hogy annak alapján a körzeti erdőtervekben a gazdasági szempontok és az erdőgazdálkodással kapcsolatos társadalmi elvárások egymással egyensúlyban jelenjenek meg.

*

Beszédében Kardeván Endre többek között foglalkozott a magyar erdészetet érintő nemzetközi eseményekkel is.

Sajnos, csak ennek a beszédnek a révén most értesültünk arról, hogy az EU-tagállamok erdészeti vezetői a tavasz folyamán Visegrádon találkozót tartottak.

Már a magyar EU-elnökség ideje alatt márciusban fogadták el az uniós Közös Agrárpolitika (KAP) 2014-től hatályba lépő stratégiai irányelveit. Az esemény erdészeti szempontból is nagyon fontos, mert ettől függenek a támogatások. A KAP a vidékfejlesztés legjelentősebb támogatási forrása, s a helyettes államtitkár szerint az erdőgazdálkodás 2013 után is a vidékfejlesztés egyik meghatározó tényezője lesz.

Megkezdődött az 1996-ban elfogadott uniós Erdészeti Stratégia felülvizsgálata is. Ez most lehetőséget ad a tagállamok számára a közös célok újrafogalmazására, a prioritások ártértekélsére, az uniós és nemzeti kompetenciák újragondolására. Az új stratégia várhatóan meghatározó hatással lesz az EU erdészeti támogatási politikájára a 2014-től 2020-ig tartó pénzügyi időszakban.

*

Ugyancsak nagyon fontos kijelentés volt, hogy az energetikai célú fafelhasználás jelentősége tovább fog növekedni. (Ezt talán úgy is magyarázhatjuk, hogy még több dendromassza fog eltüzelésre kerülni.) Ugyanakkor továbbra is előnyben kell részesíteni a széndioxid tartós lekötését jelentő fatermékek előállítását, s propagálni kell azok felhasználását. Ennek ellenében az EU széndioxid kvóta-kereskedelmi rendszerét várhatóan kiterjesztik az erdők szénmegkötő képességére is. Ez lehetővé teszi, hogy az erdők által megkötött széndioxidból származó bevételből az erdészeti ágazat is részesüljön. (Végre! – mondhatjuk majd talán megelégedéssel, közben elismeréssel gondolva kutatóinkra és mindazokra, akik hosszú évek óta fáradoznak a témával kapcsolatos számításokon.)

*

Megemlítette a továbbiakban az államtitkár a május 3-án elfogadott biodiverzitás stratégiát, amely kitűzi a 2020-ig szóló célokat és az elérésükhöz szükséges akciókat.

Ismét a szakma külső kritikáinak figyelmébe ajánljuk a következő megállapítását:

„A hazai erdőgazdálkodásban egyre nagyobb teret kapnak a természetközeli gazdálkodási eljárások, ami mutatja, hogy az erdészek nem csak elkötelezett hívei, de gyakorlati megvalósítói is a biodiverzitás védelmének.”

*

Dr. Kardeván Endre befejezésül szövegezte még az ENSz Erdészeti Fórumának New Yorkban lebonyolított 9. üléséről, ami többek között megfogalmazta az erdészek üzenetét a 2012-ben megrendezésre kerülő újabb ENSz Környezet és Fejlődés Világkonferencia számára. Megemlítette továbbá az európai erdészeti miniszterek 6. konferenciáját, amit Oslóban tartottak. Ennek egyik fontos fejleménye volt, hogy a miniszterek megállapodtak egy joghatállyal rendelkező európai erdészeti egyezmény tárgyalásainak megindításáról. Úgy véljük, hogy fölöttébb hasznos lenne, ha mindkét említett dokumentumot majd részleteiben is megismerhetnénk.

Talán ezek a kiragadott szemelvények is bizonyítják, hogy dr. Kardeván Endre államtitkár úr megjelenése és beszéde révén milyen fontos információkhoz jutottunk.



Zambó Péter, Gyutai Csaba,
dr. Kardeván Endre
(A képek Szakács László felvételei.)

Magát az egyesületi közgyűlést a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színházban bonyolították le. Az ízlésesen dekorált színpad fölött olvasható volt a gyűlés mottója, nagy erdészeti politikusunk, Zala szülötte, Kaán Károly (1867-1940) erdőmérnök intelme: „Az erdőgazdaság a fontos gazdasági tényezőkkel összhangban működve, az állam céltudatos fejlődését segítse elő!”

Úgy tűnik, a mottó jól harmonizál a jelenlegi kormányzat gazdaságpolitikai törekvéseivel.

A Himnusz elénekzése után egy ifjú hölgy (megjelenésében feltűnő jelenség), Magyar Cecília, a H.S.Sz. színművésze elszavalta Reményik Sándor „Férfi-erdő” című szép költeményét. Ezt követően egy másik ifjú színművész, Lőrincz Nikol vette át a gyűlés narrátorának szerepét, üdvözölve a megjelenteket, a vendégeket.

*

Zambó Péter elnöki beszéde nem nélkülözte az alkalomhoz illő ünnepi tónust, de alapjában véve egy racionális tájékoztatás volt a múlt évi közgyűlés óta végzett munkáról és az Egyesület további terveiről. Így például megemlítette: a szakmai kamara létrehozásának ügyét; az ifjúsági és az erdélyi csoport létrehozását; egy felvidéki helyi csoport létesítésének tervét; az Ungvár melletti neviczkei Wagner Károly emlékmű újraállítását, amit meg kívánnak ismételni Selmecbányán. S emlékeztetett arra, hogy az egyesületi lap 150 éves lesz 2012-ben.

*

Szép gondolat volt a zalai kollégák részéről, hogy a szakmai programok mindegyikének helyszínén „Az Erdők Nemzetközi Éve, 2011” emlékére a résztvevők elültették „Az Év Fája: a tiszafa” egy példányát. Továbbá „A paraszti szálalástól a folyamatos erdőborításig” című program keretében pedig a szentgyörgyvölgyi szálalóerdőben kopjafát avattak a nemrég sajnálatosan korán elhunyt Hajdú Tibor (1957-2007) erdőmérnök, a Zalaegerszegi Erdőfelügyelőség volt igazgatója emlékére. Hajdú Tibor igyekezett folytatni azt a tudományos vizsgálódást, amelyet még korábbi elődje, Palotay István (1907-1972) Bedő-díjas erdőmérnök kezdett el a szálaló-erdőgazdálkodás lehetőségeinek és feltételeinek, erdőrendezési tennivalóinak feltárása érdekében ebben az erdőben. A kopjafától nem messze Palotaynak is szintén áll egy szép emlékműve 1978 óta, amit a vándorgyűlés résztvevői megkoszorúztak.



Dr. Baráth László

Minden vándorgyűlés nagy érdeklődéssel várt ünnepi mozzanata az egyesületi kitüntetések átadása.

Az egyesületi Díjbizottság (elnöke Prof.Dr. Kosztka Miklós prof. emeritus) javaslata alapján a következő kitüntetések kerültek átadásra a felsorolt személyeknek.

Bedő Albert Emlékérem: dr. Baráth László okl. erdőmérnök, a Zalaerdő ZRt. igazgatási osztályvezető főmérnöke; Bogdán József okl. erdőmérnök, ny. erdészeti igazgató (Somogyerdő ZRt. volt Nagyatádi Erdészete), Keresztes György okl. erdőmérnök, a HM Budapesti Erdőgazdaság ZRt. vezérigazgató-helyettese.

Kaán Károly Emlékérem: Csépanyi Péter okl. erdőmérnök, a Pilisi Parkerdő ZRt. termelési és természetvédelmi főmérnöke; Kupás Deák Zoltán okl. erdőmérnök, a Gyulai Erdészeti és Vadászati ZRt. Hőgyési Erdészetének vezetője; Spiegl János okl. erdőmérnök, a Bács-Kiskun Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatóság (Kecskemét) igazgatója.



Spiegl János

Kitüntetések

Augusztus 20-a állami ünnepünk alkalmából a köztársasági elnök a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetést adományozta Balsay Miklós erdőmérnök, a Magyar Vadgazdálkodók Egyesületének elnöke, Hábel György erdőmérnök, ny. MÁV mérnök-főtanácsos, Kisteleki Péter erdőmérnök, a VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási ZRt. vezérigazgatója, valamint Wisnovszky Károly erdőmérnök, az MgSzH Erdészeti Igazgatóság igazgatója részére.

A Magyar Köztársaság Arany Érdemkereszt kitüntetést kapta Spiegl János erdőmérnök, a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóság igazgatója.

A Magyar Köztársaság Ezüst Érdemkereszt kitüntetést kapta Kovács

Decrett József Emlékérem: Balogh Lajos erdész, ny. csemetékert-vezető (Zalaegerszeg); Fliszár Aladár erdésztechnikus, ny. erdőművelési műszaki vezető (Zalaerdő ZRt.).

Egyesületi elismerő oklevél: 17 fő kapott. Örvendetes módon közöltük volt Dudás Péter okl. erdőmérnök, Szakszervezetünk főtákará is. Továbbá társalapunk, a „Zalaerdő” című üzemi lap múlt év végén nyugállományba vonult főszerkesztője, Nemezc Ferenc újságíró is.



Wisnovszky Károly

A vándorgyűlés megtisztelő nyilvánosságát használta fel dr. Borovics Attila, az Erdészeti Tudományos Intézet főigazgatója arra, hogy átadja az intézet által 1970-ben alapított Vadas Jenő Emlékérmét Wisnovszky Károly okl. erdőmérnöknek, az MgSzH Erdészeti Igazgatóság vezetőjének.

Az ünnepélyes jelenetek sorozata az OEE-vándorgyűlések zászlajának átadásával ért véget. Rosta Gyula, a Zalaerdő ZRt. vezérigazgatója – miután a zászlórúdra felerősítette az idei vándorgyűlés emlékszalagját – átadta a zászlót Zay Adorjának, az Északerdő ZRt. vezérigazgatójának, minthogy a jövő évi vándorgyűlést Miskolcon, illetve az Északerdő ZRt. működési területén fogják lebonyolítani.

Befejezésül a résztvevők közösen elénekelték az Erdészhimnusz.

*

Az otthonukba hazatérők nemcsak egy finom kis útravaló itókát vihettek magukkal, hanem két értékes, maradandó ajándékot is.

Az egyik egy „Erdészéletutak” című szép könyv, amelyet az immár Bedő-díjas dr. Baráth László írt és szerkesztette s amelyet külön cikkben ismertettünk. A másik egy DVD-lemez, amelyet a Medeia Stúdió készített, és amely a Zalaerdő ZRt. tevékenységének keresztmetszetét mutatja be az egyes egységvezetők előadásába, élükön magával Rosta Gyula vezérigazgatóval. A filmet a Duna TV „Szövetségben a fák világával” című egykori, de emlékeztető, szép erdészeti sorozatának készítője, Rozsnyai Aladár szerkesztette.

K. P.

Gyula, a Zalaerdő ZRt. erdésztechnikus, Szűcs Sándor erdész, a Baranya Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóságának ny. erdőfelügyelője és Tóth István Zsolt, a bonyhádi Árpád-házi Szent Erzsébet Otthon erdőgazdálkodási technikus

A kitüntetéseket dr. Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter adta át a kitüntetetteknek Budapesten, a minisztériumban.

Erdő az erdész szemével

Kiemelkedő sikert ért el a SEFAG ZRt. két fotósa Horvátországban az idén már nyolcadik alkalommal meghirdetett „Erdő az erdész szemével” című nemzetközi fotókiállításon. Az egyéni kategóriában Böhm István első helyezést

ért el a Balett című fényképével, míg a képsorozatok versenyében Major László második helyezett lett az Évszakokat bemutató sorozatával.

A korábbi évekhez képest idén bővült a „felhozatal”. Bosznia-Hercegovina, Csehország, Magyarország, Szlovákia, Szlovénia és természetesen a hazai horvátok, vagyis hat ország ötven alkotója 223 fényképpel vett részt a pályázat lezárása utáni kiállításon. A kollekciót a bjelovari városi múzeumban nyitották meg a Horvát Erdők Napja tiszteletére. Egyes fotók azonban még ennél is nagyobb utat jártak meg. Ugyanis az Erdők Nemzetközi Éve alkalmából a képek egy részét New Yorban is kiállították

Detrich Miklós
Kaposvár

Nyugdíjasoknak - nyugdíjasokról

A 2011. márciusban megjelent lapunk „Nyugdíjas ...” rovatában a szerzőtől közzétett információkhoz képest nagy változásról nem számolhatunk be. Újabb előremutató érdemi lépésről csak érintőlegesen hallhattunk, hacsak nem arról, hogy a nyugdíjpénztári kifizetések megkezdődtek, sajnos nem közmegegyezésre. Mindazok a hírek, amelyekről értesültünk a különböző médiákon keresztül, még nem tartalmaznak hitelt érdemlő állásfoglalást. Ezek közé tartoznak a nyugdíjakkal, nyugdíjrendszerrel vagy a nemzeti nyugdíjpolitikai koncepcióval kapcsolatos döntések.

*

A Nyugdíjasok Országos Képviselőtestület (NYOK) 2011.06.30-án megtartotta a tisztújító közgyűlését.

A választás előtti napirendi pontok keretében többek között kiemelt hangsúlyt kapott, hogy még mindig nem alakulhatott meg az Időügyi Tanács. Ezzel kapcsolatosan a NYOK Tanácsa a következő állásfoglalás Kormány felé történő megküldését hagyta jóvá. (Az „Állásfoglalás” a cikk végén olvasható.)

- A korengedményes nyugdíjazási lehetőség 2011.12.31-ig meghosszabbításra került.
- 2011. január 1-től a nyugdíj melletti foglalkoztatás eddigi egy egész évről vonatkozó 0,5 %-os nyugdíjmelési rendje megváltozott, miszerint a töredék időt dolgozók is kérhetik a 0,5 %-os nyugdíjmelést. Ez a rendelkezés érvényes visszamenőlegesen a 2011. január 1-je előtti időszakra is.
- Egyebek között elhangzott még, hogy a médiákban bírálták a Kormány munkáját, mert nem tekintik fontosnak a nyugdíjasok életét. Az önkéntes és karitatív munkát támogatják, de a működési költségek nem biztosítottak. Javaslatként elhangzott, hogy a nyilvánosság segítségével a tagszervezetek vegyenek részt minél több nyugdíjasokat érintő fórumon.
- Elnök úr megköszönte a lezárult 4 éves ciklus ideje alatt a közért tevők áldozatos munkáját. Hozzászólások között elhangzott, hogy a NYOK-

nak a jövőben markánsabbnak kell lennie. Komoly érdekérvényesítést kell működtetni. Nincs jobb és bal oldali nyugdíj. A Kormánynak a 20 év előtti évekre kellene visszatekinteni. Közös érdeket kell érvényre juttatni.

- Az előzőekben vázoltak után került sor az új tisztségviselők választására. A választás megkezdése előtt parázs vita alakult ki a nyílt vagy titkos szavazás, illetve az új elnök személyére vonatkozóan. Végül is a választásra jogosultak a nyílt szavazás mellett döntöttek, ami nem hozott eredményt.
- 2011. július 14-re a NYOK új tisztségviselői választást írt ki, amelyen az elnöki posztra a tanácsülés kettős jelölést fogadott el. A két jelölt Mihailovits Ervin leköszönő elnök és dr. Hegyesiné Orsós Éva lett. A tanácsülés érvényes szavazással ért véget, ami szerint kis különbséggel dr. Hegyesiné Orsós Évát választották meg a NYOK elnökévé.

*

2011-ben a FERPA-nak (Nyugdíjasok és Idős Személyek Európai Szövetsége) februárban volt egy ülése, majd Velencében a VI. Kongresszust rendezték meg. A két rendezvényen az elhangzottak közül érdemes néhány gondolatot megosztani az olvasókkal.

- Az általános politikai helyzetet a nagy bizonytalanságok jellemzik. Egyesek látnak már jeleket a válságból való kilábalásra, mások további nehézségek forgatókönyvére számítanak, különösen a társadalom leggyengébb és legelhanyagoltabb rétegeit érintő kérdésekben. A dolgozók és a nyugdíjasok nagy árat fizetnek a pénzügyi világ ostobaságai miatt, ahol még mindig szemérmetlen béreket és bonuszokat osztogatnak.
- Az európai vezetők támogatják, hogy védeni kell az Euró-t és vissza kell állítani annak a növekedését. Valójában az ellenkezője igaz. Az euró-szabályok alkalmazása a különböző államokban veszélyezteti a demokráciát, mert az újak gyengítik a munkavállalók helyzetét a munka-

erő-piacon és a szociális biztonsági rendszereket. A gazdasági kormányzás, mint a görög és az ír példa mutatja, támadja a szociális Európát, ezért elfogadhatatlan, ha sokáig fennmarad, a dolgozók és a szakszervezetek Európa ellen fordulnak. A szociális Európa koncepciója kulcskérdése volt az Európai Unió fejlődésének. A szociális párbeszéd és a partnerek fontos szerepét elismerték, mint Európa egyik kulcskérdését, ami részét képezi az európai alapvető érdekeknek, mint ahogy azt meghatározták a Szerződésben és azt jóváhagyták az állam- és kormányfők. Ezek az elemek fontosak a szakszervezetek és a dolgozók támogatásának megőrzésében.

- A Szakszervezetek Európai Konföderációja (ETUC) szembeszáll a jobboldallal, de ezzel együtt kampányol és az utcán is tüntet, ha a hatóságoknál süket fülekre talál. Az európai szakszervezeteknek el kell hagyniuk a válság miatti védelmi pozícióikat, támadó helyzetet kell felvenniük. Akciókra kell készülnünk, hogy újra mienk legyen a kezdeményezés és dinamizmust adjuk ügyünknek, értékeinknek. A jelen helyzet nagy kihívásokat jelent az ETUC és a FERPA számára egy olyan időszakban, amikor mindketten a jövő stratégiáján gondolkodnak, készülve kongresszusukra. A hozzászólások szinte mindegyike a szociális helyzet romlásáról, a nyugdíjrendszerekre vonatkozó veszélyekről szól.
- Spanyolországban vita folyik a nyugdíjkorhatár emeléséről 65 évről 67-re. Két szakszervezet szerződést kötött a kormánnyal a gazdasági stabilitásról és a foglalkoztatásról. A hollandok nyugdíjhelyzetükről adtak tájékoztatást. Az államilag garantált nyugdíj kifizetését, hogyanját törvény garantálja. Törvényi előírás, hogy amilyen arányban emelkedik a minimálbér, olyan arányban kell emelni a nyugdíjakat. A román gazdasági-szociális helyzet tovább romlik. Nyugdíjügyben számos törvény született, de mindegyiknek negatív hatása volt, a nyugdíjakat 3 évre befagyasztották. A tiltakozások

eredménytelenek maradtak. A lengyel nyugdíjreform alakulóban van. Egyik jellemzője, hogy csökkennek a járulékok. (A nyugdíjpénztáraknál ez 7,5 %.) Reformjuk egyik célja, erősíteni az állami nyugdíjat, erősíteni a magánszektor.

- Európában 84 millió 60 év feletti ember él és súlyos probléma, hogy 5 emberből 1 szegénységben. Portugáliában az öregedés együtt jár a szegénységgel. Az idősök 17 %-ának a napi megélhetésére 2,5 Euró jut. Spanyolországban a helyzet katasztrofális, a munkanélküliség 20 %-os. A köznyugdíjak csökkennek, a magánnyugdíjak emelkednek. Emelik a nyugdíjkorhatárt, lehetetlen elérni a méltó nyugdíjat. Franciaországban a gazdasági fejlődés elégtelen a megfelelő szociális ellátáshoz. Nem csak a generációk, hanem a nyugdíjasok között is összefogásra van szükség. A szegénységben élők helyzete elfogadhatatlan. Közös a FERPA és az ETUC érdek, hogy a közegészségügy életük végéig kövesse az embereket, az aktívakat-nyugdíjasokat egyaránt. A nyugdíjasok életszínvonalát és életkörülményeit törvénynek kellene védenie. A legalacsonyabb nyugdíjnak azonosnak kellene lenni a minimálbérrel. Görögországban a szakszervezetek szociális háborút vívnak a bankok, a multik rablásai ellen. A multik a középkorba akarják visszataszítani a nyugdíjasokat. Romániában a válság tönkretette a nyugdíjrendszert. A nyugdíjak 2010-11-en be lettek fagyasztva, a nyugdíjak vásárlóértéke folyamatosan csökken.

*

Zárszóként mi mást is lehetne írni, mint azt, hogy bizakodjunk a Kormány megértésében, a nyugdíjasok jogos érdekeit érintő rendelkezések korrekt végrehajtásában.

U.i.: A FERPA rendezvények emlékeztetőiből idézettek dr. Szurovszky Oszkár állította össze Mihalovits Ervin jóváhagyásával.

Berényi Gyula

a Nyugdíjas Bizottság elnöke

ÁLLÁSFOGLALÁS

A Nyugdíjasok Országos Képviselőlete 2011. június 30-án tartott tanácsülésének tagjai egyhangú döntéssel követelik, hogy a Kormány a nyugdíjasok képviselőlete nélkülözhetetlen fórumát, az Időügyi Tanácsot haladéktalanul hívja össze és azt újra működtesse!

Az NYOK tanácsa nem támogatja, hogy a Kormány az OÉT megszüntetésével párhuzamosan létrehoz egy Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsot, egyesítve ebben az összes eddigi érdekegyeztető fórumot, a munkavállalói és munkáltatói érdekképviselőtől túl bevonva a gazdasági kamarák, a civil társadalom (a nagycsaládosok, a környezetvédők, a kultúra, az egészségügy, a szociális kérdésekkel foglalkozók, a nyugdíjasok képviselői mellett), a történelmi egyházak, a tudományos élet képviselőit, beleértve a határon túli magyar tudományos élet képviselőit is! Meggyőződése a tanács tagjainak, hogy ez a testület nem helyettesíti, nem pótolja a háromoldalú érdekegyeztetés jogi háttérrel is rendelkező érdekegyeztetési gyakorlatát.

A tanács tagjainak határozott véleménye, hogy az új testület - amelyben nem vesz részt a Kormány - csupán formális, véleményező, javaslattevő és semmiféle megállapodásra nem jogosult testület, és nem is lehet más, tekintettel arra, hogy számos szakmai kérdésben a többség nem rendelkezik pontos ismeretekkel.

Az NYOK tanácsa határozottan tiltakozik az Országos Érdekegyeztető Tanács megszüntetése ellen és követeli annak visszaállítását!

OÉT nélkül nem lesz béke a munka világában, nő a bizalmatlanság és a biztonságérzet erőteljesen romlik!

Meggyőződése a tanács tagjainak, hogy megfelelő érdekegyeztetés nélkül az elfojtott jogos érdekek a társadalom más területein törnek utat maguknak, és ha nincs más út, akkor a munkabeszüntetések mellett a jövőben csak az utca lehet a politizálás színtere!

Az Nyugdíjasok Országos Képviselőlete tanácsának tagjai elvárják, hogy a Kormány soron kívül intézkedjen az Országos Érdekegyeztető Tanács tovább működtetése érdekében és haladéktalanul hívja össze az Időügyi Tanácsot, biztosítva annak folyamatos működését!

Elkövetkező jeles napok

Híradónk következő, várhatóan november végi megjelenéséig több olyan dátum is lesz a naptárban, amelyekhez fontos tartalom kapcsolódik, s amelyekben érdemes lesz mindnyájunknak elgondolkodni.

Október 1.: az Idősök Világnapja

Október 4.: az Állatok Világnapja

Október 6.: a 13 aradi vértanú emléknapja

Október 23.: az 1956-os forradalom és szabadságharc 55. évfordulója.

November 2.: Halottak Napja

Az 56-os forradalomra emlékezve közöljük Illyés Gyula komoran fenséges, balladisztikus hangulatú, szép költeményét.

Ne feledd a tért...

Ne feledd a tért, ahol elestek ők,
a földet se feledd,
bárhol hulltak el ők, fajtánk hű
férfiai, az a föld
szent ügy hős-helye lett.

Mert hol tiszta ügyért s így lám
temiattad

érted is hulltak el ők:

terül az bárhol a föld,

rejtelmesen egy terület!

Úgy az övék, hogy már a tied.

Ne feledd hát a teret, hol bár a
lebírt had

bár legutolsó hátvéde ledőlt!

Míg nem felede:

nem nyugszanak ők. Nem holt,
nem letiport sereget
emész el ott – vagy akárhol – a
sírhant.

Új hont érlel a föld.



Elmúlt a nyár

Legutóbbi lapszámunk – negyedik éves megjelenésünknek megfelelően – a nyár elején, júniusban jelent meg. Most pedig már szeptemberben vagyunk, az ősz elején. Közben volt a nyár, a legtöbb dolgozó számára a szabadság, a pihenés, a vakáció ideje. Ilyenkor a közélet is el szokott csendesedni, beköszönt az újságírók bánata, az eseménytelen „uborkaszezon”.

Az életnek ez a megszokott menetrendje éppenséggel nem volt jellemző az idei nyárra. *Szinte nem múlt el olyan nap, amikor valamilyen újabb fejlemény ne keltette volna fel az emberek figyelmét*, olykor ne borzolta volna kedélyét. Mégpedig nem csak a munka világában élőkét, hanem *gyakran a nyugdíjasokét is*. Írásunkban ezekből idézünk fel néhányat, azért is, mert többségükben nem lezárult folyamatokról van szó, hanem folytatásukra lehet számítani. Mások talán már lezárultak, de következményeik még ezután jelentkeznek.

Rendvédelmiskontra kormány

Májusról júniusra áthúzódó, makacs konfrontációt jelentett az az összekülönbözés, amely *egyrésztől a munkáltató állam* (egyes minisztériumai), *másrésztől a fegyveres és rendvédelmi dolgozók érdekképviseleti szervezetei* között kialakult. (Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete, Fegyveres és Rendvédelmi Dolgozók Érdekvédelmi Szövetsége, Tettrekész Magyar Rendőr Szakszervezet, Honvédszakszervezet, Hivatásos Tűzoltók Független Szakszervezete.)

A főváros lakosságát meghökkentette a demonstráció, amelyet a rendvédelmiskontra tartottak a konfrontáció keretében május végén. Ennyi rendőrt – pro és kontra – nem minden nap lehet látni a pesti utcán. Hangnemében és hangulatában más volt ez, mint amelyet április 9-én szervezett az Európai Szakszervezeti Szövetség (ETUC) és hat magyar szakszervezeti konföderáció, s amelyet pártpolitika-mentesnek deklaráltak. A rendvédelmiskontra felvonulásáról olyan fényképet is láthattunk a napi sajtóban, amelyen az egyik transzparensen ez volt olvasható: „Hazaárulók, népnemlőrők, akasztófavirágok!”. Ez már kemény beszéd volt. Egy másik táblán ez állt: „Kádár-huszár vagyok, ám eddig a lóból

csak egy darabot kaptam.” (Magyar Hírlap, 2011. május 31.)

A konfliktus a szolgálati nyugdíjak előzetes egyeztetés nélküli megszüntetése és a „fiatal” szolgálati nyugdíjasoknak a munkába történő visszatérése, az alkotmánynak a szakszervezetek megítélésére az egyenruhások érdekeit sértő megváltoztatása, valamint a gyenge bérezés miatt pattant ki.

Az utóbbi állítást a BRDSz egy *reprezentatív felméréssel* támasztotta alá, amit dolgozóinak körében végzett.

E felmérés szerint a válaszadók nagy többségének családja havi nettó 150-250 ezer forintból él. Százezer forint alatti nettó családi jövedelemmel a megkérdezettek mintegy 4 %-a, 350 ezer felettivel kb. 7 %-a rendelkezik. A BRDSz főtitkára, Bárdos Judit szerint *napi megélhetési gondok és az életpálya bizonytalansága mellett kell ezeknek az embereknek fizikai és lélektani szempontból egyaránt rendkívüli feladatokat végrehajtaniuk*.

Az ügy csiklandós, mert *nem akármilyen* (és nem az erdészethez hasonló maroknyi) *munkavállalói rétegről van szó*. Hanem zömében az állami-politikai hatalom fizikai erejét jelentő, azt szolgáló, a hatalom akaratát szükség esetén kikényszerítő speciális, nagy embercsoportról, amelynek nagysága a médiában feltűnt adatok szerint 45-70 ezer fő között van. Ezt a sokaságot nem lehet egy mozdulattal félretolni; amint mondani szokták: „ez a meccs még nincs lefújva”.

Annál is inkább nincs lefújva, mivel az érintett szakszervezetek létre hoztak egy ún. pertársaságot azzal a céllal, hogy kihasználják a Magyarországon rendelkezésre álló összes jogorvoslati lehetőséget a szolgálati nyugdíj hátrányos alakulásából eredő károsodások megvizsgálására és kompenzálására.

Továbbá *mintegy ötven szakszervezet és konföderáció egy akciószövetséget hozott létre*, amely öszre tiltakozó akciók sorozatát helyezte kilátásba. Azt mondták, hogy ennek során az érdekvégyesítés egyetlen ismert módszerét sem zárják ki. *Az akciószövetség magvát képező közös kiáltványhoz csatlakozott saját konföderációjuk, az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés is*.

Terjedelmi okok miatt nem tudjuk tovább részletezni a demonstrációkkal (köztük a „bohócforradalommal”) is

tarkított rendvédelmiskontra kormányzat tárgyalásokat. A konfrontáció július közepére némileg mérséklődött. Majd a Belügyminisztérium egyszer csak bejelentette, hogy az egyeztetést befejezte, s törvényjavaslatát az észrevételek figyelembevételével fogja a Parlament elé terjeszteni. A szakszervezetek pedig, amint mondani szokás, azt sem tudták, hogy köpjének-e vagy nyeljenek. A frontok megmerevedtek.

Kormány kontra közmédi

Július közepére tehát, amint említettük, úgy-ahogy elhalkult a rendvédelmiskontra ügye körüli harci zaj. Ám úgy tűnik, csak azért, hogy egy másik kipattant konfliktus lépjen a helyébe. Ez volt az elektronikus közszolgálati média területén dolgozók körében végzett tömeges elbocsátás.

A Médiaszolgáltatást-támogató és Vagyonkezelő Alap (MTVA) munkáltatói jogkörébe tartozó mintegy 3.400 dolgozó közül az első menetben 545 főt bocsátottak el, egyidejűleg jelezve, hogy az ősz folyamán további kb. 400 ember menesztésére kerül sor. Az elbocsátás elsősorban a közszolgálati televízió, továbbá a rádió dolgozóit érintette, de kb. 30 embert a Magyar Távirati Iroda munkatársai közül is racionalizáltak. A régiókban működő rádióknál (Pécs, Győr, Debrecen, Szeged, Miskolc) végrehajtott elbocsátások számszerű adatait nem ismerjük.

Az elbocsátások indokolásaként elsősorban a közmédiák által felhalmozott 15 milliárd forint adósság csökkentésének szükségességét hozták fel.

Az érintett intézmények szakszervezetei, illetve az azokat összefogó *Közmédiák Szakszervezeti Tanácsa* persze tiltakozott a tömeges elbocsátás ellen, mondván, hogy szakmai érvekkel nem támasztották alá azokat, például új műsorszolgáltatási koncepcióval. *Munkaszerződések módosítása pedig csak közös megegyezéssel történhet, amit fenyegetéssel nem lehet kikényszeríteni*. Bírálták az elbocsátások kurta-furcsa, méltatlannak minősített stílusát is.

A kritikusok az elbocsátások idejét sem tartották a véletlen művének. Azt mondták-írták: a médiatörvény nemzeti közí fogadtatásától megriadt kormány megvárta június 30-át, amikor véget ért

Magyarország EU-elnöksége. Ezt követően azonban néhány nap múlva máris megkezdődött a közmédia tervszerű, névre szóló racionalizálása.

Ez a leépítés is kényes ügy volt, mivel a rendvédelmiséknél sokkal kisebb létszámú dolgozóról van ugyan szó, de a média közhangulatot befolyásoló óriási szerepe, hatása közismert. Manapság önálló hatalmi ágnak is nevezik.

Talán ennek is tulajdonítható, hogy ez az ügy az első nagy felzúdulás után lényegesen bársonyosabb hangulatban folytatódott. A munkáltató MTVA és a KSzT megállapodást kötött, amelynek a keretében az MTVA vállalta az elbocsátottak segélyezésére létrehozott eredetileg 25 millió forintos segélyalap megduplázását, valamint egyes munkavállalók esetében az elbocsátási szándék újragondolását. A szakszervezeti tanács pedig ennek ellenében elállt a tervezett demonstrációtól. *Határozott szolidaritás is kifejezésre jutott az elbocsátással érintettekkel kapcsolatban a Magyar Újságírók Országos Szövetsége és a Közzolgálati Szakszervezetek Tanácsa részéről.*

Az a körülmény is figyelmet érdemlő volt, hogy elbocsátásra szánt szakszervezeti vezetők esetében a munkáltató kikérte a szakszervezeti tanácstól a funkcionáriusokat megillető munkajogi védettség feloldását. (Nem tudjuk, hogy ez hány személyt érintett és mi volt az eredmény.)

Meglehet, hogy a munkáltatói oldalt visszafogottságra intette az a tény is, hogy a médiának messzire nyúló nemzetközi kapcsolata is vannak – bizonyította ezt a médiatörvény vitája is – és nem kívánta tetézni a múlt év végi, év eleji média-hadjáratot egy újabb nagy ütközetrel. Mindazonáltal mindenki tudja, hogy még ez a meccs sincs lefűjva.

Mind a rendvédelem, mind a közmédia területén dolgozók esetének az az általános – szakmákra is érvényes – tanulsága, hogy *az emberekben fokozódik az igény az érdekképviselő és érdekvédelem erősítése, az erős szakszervezetek iránt. A hatékony fellépésnek pedig elengedhetetlen, sőt központi motívuma az összefogás, az emberek, a szakmák, a szakszervezetek közötti szolidaritás!* Mert a mostani tiltakozók felhívták a figyelmet arra is, hogy az alkotmánymódosítás nem csak a rendvédelmiseket, újságírókat, rádió- és tv-munkatársakat érinti, hanem a továbbiakban minden munkavállalót.

Még ezután jön a Munka Törvénykönyve

Júliusban egyértelművé vált, hogy a kormány alaposan át kívánja dolgozni a munka világa szempontjából közvetlenül legfontosabb jogszabályt: a Munka Törvénykönyvét (M.Tk.) olyannyira, hogy akár új Munka Törvénykönyvről is beszélhetünk majd.

Maga a szándék indokolt, mert a jelenlegi jogszabály nem sokkal a rendszerváltás után, 1992-ben alakult ki (persze nem előzmények nélkül). Kétségtelen, hogy a társadalmi, politikai-gazdasági körülmények nagyot változtak ez alatt a két évtized alatt. S oly sok módosítás érte a Munka Törvénykönyvét, hogy valóban indokolt egy letisztázott, új szabálygyűjtemény közreadása.

Amikor azonban egyes részletek nyilvánosságra kerültek, kiderült, hogy ennél jóval többről van szó: a kormány, mint a közélet sok más területén, itt is a szájjízének megfelelő gyökeres változtatásokat kíván végbe vinni.

Legott heves vita robbant ki, ami érdekképviselői síkról gyorsan áttevődött a politika szférájába, mert a vitába becsatlakoztak az ellenzéki pártok is.

Kormányzati oldalról azt hangoztatták, hogy az M.Tk. „módosítását” az elavultságon túlmenően *az ország versenyképességének a fokozása* is szükségessé teszi. *A kulcsszó a rugalmasság:* rugalmas munkaerőpiac, rugalmas munkavállalás és -végzés. Nem utolsó szempont az új munkahelyek teremtése, ennek elősegítése sem.

Az ellenzék úgy kommentálta a nyilvánosságra került részletek alapján a tervet, hogy az új M.Tk. egyoldalúan a munkáltatók érdekeit szolgálja, megnyirbálja a munkavállalók jogait és fokozza kiszolgáltatottságukat. A háttérben meghúzódik az állami spórolás kényszere is.

A heves reagálás láttán kormányzati oldalról nem győzték hangsúlyozni, hogy egyelőre csak egy munkaanyagról van szó, amelyhez mindenki hozzászólhat, javaslatot tehet. S majd ily módon végső soron az emberek fogják eldönteni, hogy mit tartanak fontosnak a munka világának alapokmányával kapcsolatban.

Augusztus 11-én azonban meghökkenítő eseményre került sor. (Ámbár mi a múlt évi tapasztalataink alapján már nem hökkentünk meg túlságosan) *Harmincöt* szakszervezeti vezető, tekintélyes, nagy

szervezetek vezető funkcionáriusai keresték fel a Nemzetgazdasági Minisztériumot, hogy kifejtsék véleményüket a Munka Törvénykönyve tervezetével kapcsolatban. Közöttük volt konföderációnk, az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés elnöke, *dr. Kuti László* professzor is. A minisztériumban egy szem helyettes államtitkár fogadta őket, akinek annyi felhatalmazása volt, hogy meghallgassa a szakszervezeti vezetőket.

Az esetről még a baloldalisággal, kormányellenességgel aligha vádolható *Palkovics Imre*, a Munkástanácsok Országos Szövetségének elnöke is úgy nyilatkozott a közzolgálati televízió aznap esti hírműsorában, hogy *méltatlan volt az ügghöz és a több millió munkavállalóhoz.*

Lesz vasúti kedvezmény, vagy nem lesz?

Ugyancsak július elején az a hír kelteztetett izgalmat idősödő honfitársaink körében, hogy közlemény jelent meg a sajtóban *az 55 éven felüliek 20 %-os vasúti utazási kedvezményének megszüntetéséről.*

Azt, hogy nem valamiféle légből kapott hírről van szó, bizonyította, hogy a közlemény még a már megváltott jegyekkel kapcsolatos tennivalókat is részletezte.

Ezt követően azonban a hírt hamarosan megcáfolta a kormányzati kommunikációért felelős államtitkár, *Kovács Zoltán*. Ám, hogy „nem zörög a haraszt, ha nem fújja a szél”, bizonyítani látszik, hogy a kedvezményrendszer „átalakításának” szükségességét változatlanul fenntartották, mondván: az utasok 85 %-a valamilyen kedvezménnyel utazik, miközben a közlekedési társaság finanszírozása már fenntarthatatlan. Egy kedvezőtlen fordulatra tehát továbbra is számíthatnak az érintettek, akik nem kevesen vannak tagtársaink között is. A változtatásról azonban már nem a kormány, hanem a vasúttársaság, illetve az azt felügyelő miniszter fog dönteni. (Kérdésünk: és a felügyelő miniszter nem tagja a kormánynak?)

Lapzártánk idején úgy értesültünk – de az információt hitelesíteni már nem volt időnk –, hogy a vasúttársaság az említett utazási kedvezményt valóban megszüntette.

k.p.

Széchenyi Zsigmond gróf emlékműve a Hargitán



Fotó: Kronekker József

Az erdélyi Ivóban, a Madarasi Hargitára vezető út közelében *emlékművet állítottak* a magyar vadászat kimagasló történelmi személyisége: gróf Széchenyi Zsigmond (1898-1967) tiszteletére. Azért éppen itt, mert 1941-ben a gróf a Hargitára tartó vadászútja közben ezen a helyen eltévedt és egy éjszakát itt az erdőben töltött.

*

Az emlékmű egy kb. embermagaságú, tompa csúcsban végződő jókora

megmunkált *kőtömb*, amelynek csúcsrészebe Széchenyi Zsigmond vadászkalapos portréreliefjét illesztették. Alatta egy másik tábla felirata – élén egy szép Széchenyi-idézzel – elárulja, hogy kiknek köszönhető az emlékmű létesítése: „Minden vadászszákmány legszebbike – az emléki!” / GR. SZÉCHENYI ZSIGMOND / 1941-es vadászata emlékére állította / a Cont-Eco Kft.- Szombathely / a Nyírerdő Zrt.-Nyíregyháza / SEFAG Zrt.-Kaposvár / a Szombathelyi Erdészeti ZRt.-Szombathely / a Zalaerdő ZRt.-Nagykanizsa / és a Hargitai Vadászok Közossége/ 2011.

A monumentum *Sztankovszky* Endre szombathelyi képzőművész alkotása.

*

Az emlékművet ünnepélyes keretek között avatták fel mintegy száz, helyi, s Magyarországról jött vadász és erdész jelenlétében.

A résztvevőket *Albert* András, az ünnepség főszervezője üdvözölte, aki köszönetet mondott mindazoknak, akik támogatást nyújtottak az emlékmű létesítéshez. Őt követően három ünnepi beszédre került sor.

Feiszt Ottó, az Országos Magyar Vadászkamara elnöke átfogóan ismertette a gróf életrajzát és munkásságát.

Továbbá elismerését fejezte ki *Gotthárd Bélának* az emlékműállítás kezdeményezéséért.

Dénes Domokos helyi rangidős vadász Széchenyi vadászírói tevékenységét méltatta, s elmondta gondolatait *Buhta* Levente, Székelyudvarhely polgármestere is.

*

A beszédek elhangzása után *Feiszt* Ottó és *Albert* András leleplezte az emlékművet, amelyet azután megszenteltek és megkoszorúztak.

A bensőséges hangulatú, szép kis ünnepség a Himnusz és a Székelyhimnusz közös eléneklésével fejeződött be, amihez az alapidallamot a zeteváraljai fiatalok fúvószenekara intonálta.

Mi pedig örömmel nyugtázzhatjuk, hogy a külföldön található magyar erdészeti és vadászati emlékhelyek száma ismét gyarapodott egy szép objektummal.

Végül e helyen is köszönetet mondunk *Detrich* Miklós úrnak, társalapunk, az „Erdőkerülő” c. üzemi lap (Sefag Zrt.) főszerkesztőjének e híradás megírásához szükséges anyagok rendelkezésünkre bocsátásáért.

Király Pál

„Levelek az erdőkért”

A Magyar Posta csaknem egy éve, 2010. októberében a környezettudatos gondolkodás gyermekkori megalapozásának elősegítése érdekében levélíró pályázatot hirdetett meg általános iskolás korú gyermekek számára „Levelek az erdőkért” címmel.

„Képzeld el, hogy fa vagy az erdőben, írd egy levelet valakinek és ebben magyarázd el, miért fontos az erdők védelme.” – Ez volt a pályázat lényege.

A felhívás nyomán számos levél érkezett a Postához, amely a nyertes alkotásokból vándorkiállítást rendezett. A kiállítást több nagyvárosban mutatták be. Lapzártánkat követően – legjobb tudomásunk szerint – még a következő helyeken lehet megtekinteni: Győr (szeptember 12-26.); Budapest, Postamúzeum (szeptember 27-október 6.); Nagykőrös (október 10-24.).

(Forrás: „A Postás”, 2011/7. sz., ref.: k.p.)



forestpress

erdészeti – faipar – vadászat természetvédelem



Halálozások

A kaposvári kórházban viszonylag rövid ideig tartó, de súlyos, már gyógyíthatatlannak bizonyult betegségben életének 81. évében elhunyt az egyébként Nagykanizsán élő **dr. Andor József** aranyokleveles erdőmérnök, c. egyetemi tanár.

Zalalövön született 1930-ban, oklevelét 1953-ban szerezte meg Sopronban. Ezt követően egész szakmai pályafutása a zalai erdőkhöz kapcsolódott és az állami erdőgazdálkodáshoz. Különböző beosztásokban dolgozott, de leginkább az erdőhasználat és az ahhoz kapcsolódó műszaki területek álltak közel hozzá. Kora két nagy szakmai eszméjének: a fagazdasági vertikumnak, valamint a hosszúfás fakitermelési rendszernek volt meggyőződéses szószólója és munkaterületén gyakorlati megvalósítója is.

A Zalaerdő ZRt. jogelődjének műszaki vezérigazgató-helyetteseként vonult nyugállományba 1989-ben. Az OEE révén azonban (amelynek 1953 óta igencsak tevékeny tagja volt, s hosszú ideig országos elnökségének is a tagja) még ezt követően is jó ideig aktív részese volt a szakmai közéletnek.

Munkásságát – amelyet nemcsak nagy gyakorlati érzékkel, hanem tudományos igényességgel is folytatott – számos kitüntetéssel ismerték el (például Bedő Albert Emlékérem, 1979; MTESZ Díj 1986; Nagykanizsa város Díszpolgára cím, 2000.) A „dr.univ.” címet 1986-ban szerezte meg a soproni Erdőmérnöki Karon, ahol 1990-ben c. egyetemi tanár kinevezést is kapott.

Végakarátának megfelelően szülőföldjén, a zalalövői temetőben helyezték végső nyugalomra, széles körű résztvevőtől kísérve.

*

Tragikus váratlansággal 51 éves korában meghalt **Ferencz Károly** erdőszaktanár, a Pilisi Parkerdő ZRt. Gödöllői Erdészetének kerületvezető erdésze. Egy szakmai lövészversenyen vett részt Lengyelországban. Már hazafelé tartott a kis magyar csapat, amikor a gépkocsiban váratlanul rosszul lett, majd meghalt. Az újjáélesztésére irányuló kísérletek eredménytelenek voltak; szívroham végzett vele. Holttestét a szükséges engedélyek megszerzése után

hazaszállították és a gödi temetőben helyezték végső nyugalomra, széles körű résztvevőtől kísérve. Temetésekor kollégája, **Gyenes István** búcsúztatta.

*

Budapesten 91 éves korában elhunyt **Prof. Dr. Zoltán János** ny. orvos ezredes. Azért említjük meg lapunkban, mert valaha szoros kapcsolat fűzte a hivatásos állami vadászathoz. 1996-ban meg is jelentette „*Legenda és valóság. Az Egyetértés és a Zalka Máté Vadásztársaság története*” című könyvét. A dokumentum-értékű, igen érdekes, ugyanakkor szép kötet egy hiteles tanú szemével, írásban és képben betekintést nyújt az egykori szocialista rendszer politikai elitjének vadászataiba, a szélesebb közvélemény előtt ismeretlen intimtáiba. Zoltán János foglalkozása révén mindkét vadásztársaságnak tagja volt, sőt az utóbbinak vezetőségi tagja és egy időben vadászmentora is. Katonai tiszteletadással a budapesti Farkasréti temetőben helyezték végső nyugalomra.

*

Életének 63. évében elhunyt **Dudás István** erdőmérnök, a Baranya Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága jogelődjeinek (Pécsi Erdőfelügyelőség, ÁESZ Pécsi Igazgatósága) ny. igazgatóhelyettese, 2006. évben megbízott igazgatója, az ÁESZ Pécsi Igazgatóság Szakszervezeti Bizottságának egykori elnöke, aktív tagja.

*

A székesfehérvári kórházban rövid betegeskedés után 83 éves korában váratlanul elhunyt **Markovics László** aranyokl. erdőmérnök, a VADEX Mezőföldi ZRt. jogelődjének ny. igazgatója, aki 1929-ben Székesfehérváron született, oklevelét pedig 1953-ban szerezte meg Sopronban. Szakmai pályafutását a Bakonyban, a Zirci Erdészethoz kezdte el, azonban néhány év múlva visszatért szülőföldjére, a Mezőföldre. Végigjárta a szolgálati ranglétrát, volt erdőszaktanár, vállalkozási igazgatóhelyettes főmérnök, végül igazgató, egészen 1989-ben történt nyugállományba vonulásáig. Hamvait Székesfehérvárott a

Címképünk: harc a labdáért. A XV. Országos Erdészeti és Faipari Sportnapokról írt tudósításunk a 3-5. oldalon olvasható.

(Fotók: Ipoly Erdő ZRt.)

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ

XXI. évfolyam 3. szám.

Kiadja:

az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete,

1061 Budapest, Jókai tér 9.
Tel.: 331-4369; Fax: 331-9455
E-mail: efdsz@mailbox.hu

Felelős kiadó:

Dudás Péter főtítkár.

A szerkesztésben közreműködik:
Dr. Király Pál.

Nyomda:

CERBERUS Nyomdaipari Könyv- és Lapkiadó Kft.

1066 Budapest, Lovag u. 14.
Tel.: (06) 1-331-3042

E-mail: grafika@cerbi.hu
Felelős vezető:

Schmidt Gábor ügyvezető igazgató

A lap átlagosan negyedévenként jelenik meg.

Hírlapárusi forgalomba nem kerül, terjeszti az EFDSz.

Béla király úti temetőben helyezték végső nyugalomra. Temetésekor a vállalat részéről **Balsay Miklós** ny. vezérigazgató, a kollégák, barátok, évfolyamtársak nevében pedig **Tollner György**, az egykori Budavidéki Áll. Erdő- és Vadgazdaság ny. igazgatója búcsúztatta.



Erdészéletutak

Minden elmúlik; az ember, aki emlékezik, s az is, amire emlékezik.

Csaknem kétezer éve vetette papírra a nagy igazságot egy nagy római császár, Marcus Aurelius, mégpedig hazánk földjén, a pannóniai limesen, szemben a Garam torkolatával, miközben birodalma, a „Roma aeterna”, az örök Róma is bizony-bizony már megindult az elmúlás felé.

Az embert azonban nem olyan fából faragták, hogy „csak úgy” beletörődjön az elmúlásba. Különböző technikák születtek az évezredek folyamán ennek kivédésére, az óriási piramisoktól korunk ennél sokkal szerényebb megoldásáig: az életrajzig, az önéletrajzig, s a visszaemlékezésig, a memoárig.

A közelmúltban két olyan könyv is napvilágot látott, amely szaktársaink életútját, munkásságát örökíti meg.

I.

Dombvidéki bükkös sima törzsei, zöldellő lombjai között kanyargó erdei utat látni. A könyv kemény kötésének illusztrációja, Szakács László Bedő-díjas erdésztechnikus, ny. kerületvezető erdész művészi fényképfelvétele az erdész életút szimbóluma: jön valahonnan, azután eltűnik, de hogy honnan hová tart – nem tudni. Sokan járhattak már ezen az úton, akik jöttek, azután elmentek, csak az erdő maradt, úgy, ahogyan ott áll már évezredek óta.

Dr. Baráth László, a Bedő-díjjal most kitüntetett erdőmérnök, a Zalaerdő, ZRt. ny. igazgatási osztályvezető főmérnöke azonban elhatározta, hogy ezt a szimbolikus utat nem hagyja üresen kanyarogni, hanem felvonultatja rajta azokat az erdőmérnököket, akik 1945 és 2010 között a Zalaerdő ZRt-nél, illetve jogelődeinél, valamint a zalai erdészeti igazgatásban dolgoztak, s megírja élettörténetüket.

*

Aki életében akár csak egyetlen munkarólót is írt már valamely közeli munkatársáról, vagy értékelő méltatást pl. egy kitüntetéshez, az tudja igazán, hogy micsoda kegyetlen munka lehetett az évekig tartó adatgyűjtés, akár a pusztánév sor összehozása is. S milyen kényes feladat volt a 65 éves történet szereplői-

nek méltatása. Hiszen ez a hat és fél évtized köztörténeti szempontból sem volt homogén; résztvevőinek nem egy politikai vihar hullámverésén kellett életük kis sajkájával lavírozniuk úgy, hogy el ne süllyedjenek, hanem éljék az egyetlen életüket úgy, ahogy lehet.

Baráth kolléga azonban mestermódon, bámulatos érzékkel és nagy szolgálatommal oldotta meg a horribilis és fölöttébb kényes feladatot. Ennek köszönhetően az OEE ideai zalaegerszegi vándorgyűlésének résztvevői a részvénytársaság ajándékként vehették át az „Erdészéletutak” című kötetet.

*

Nem számoltuk meg, de Feiszt Otónak, a részvénytársaság korábbi vezetőjének a könyv elején elhelyezett ajánlása szerint összesen 291 okl. erdőmérnök, egy okl. környezetmérnök, kilenc okl. faipari mérnök és hat faipari (üzem-) mérnök teljes életútját tartalmazza a kötet (tehát nem csak zalai tevékenységének ismertetését). Csaknem valamennyi életrajzot az ismertetett személyiség portréfotójával illusztrálták (amelyek beszerzése szintén nem lehetett egyszerű feladat, különösen a régebben elhunytak esetében).

Az egyes életrajzi leírások általában a következő tartalmi sémát követik: születési adatok, oklevél megszerzése, szolgálati helyek és beosztások, fontosabb szakmai eredmények, kitüntetések-elismerések; elhunytak esetében az elhalálozás ideje és helye, a végső nyughely, s befejezésül az adatok forrásai.

*

A 205 oldalas, szép és masszív kiállítású könyv érdekfeszítő olvasmány minden szakmabeli számára, mivel számos ismerőst, barátot, évfolyamtársat, munkatársat, szakmai hírnévnek örvendő személyiséget fedezhet fel benne. Szakmán kívüliek pedig – amint arra Feiszt Ottó már említett ajánlásában rámutat – a sokrétű életleírásokon keresztül érzékelhetik azt a magas színvonalú, sokoldalú képzést és felhasználható tudást, amit selmeci-soproni Alma Materünk 200 év óta nyújt az életbe kilépő gyermekeinek.

II.

Túlnyomó részben emberekről szól az „Erdészettörténeti Közlemények”, LXXXIII. kötete is, amit dr. Oroszi Sándor DSc szerkesztett és adott ki 2011-ben az OEE Erdészettörténeti Szakosztályának közleményeként, de számos természetes személy, valamint a Pilisi Parkerdő ZRt. pénzügyi támogatásával.

A kötet első és egyben legnagyobb terjedelmű fejezete a szakma egyik közismert és köztisztelőnek örvendő személyisége, dr. Fírbás Oszkár (1923-) erdőmérnök-tanár és édesapja, az ugyan-csak tanárember idősb dr. Fírbás Oszkár (1894-1958) életét és gazdag életművét próbálja visszatükrözni ebbe a néhány oldalba belepréselve, családtörténettel bevezetve és a XX. század drámai magyar történelmébe beleágyazva.

Az „Erdész és tanár ősök nyomában” című, hallatlanul érdekes és rengeteg történelmi információt tartalmazó fejezet szerzője Fírbás Zoltán és Fírbás Oszkár II., tehát teljesen autentikus személyek. Sok kolléga számára szolgálhat példának és mintának arra vonatkozóan, hogy miként kell megbecsülni és megörökíteni a felmenők kilétét, életét, munkáját.

*

A „Méhely Lajos és népbírósi pere” című fejezet első pillantásra felveti a kérdést, hogy miért is került ez a ma élő szakmabeliek túlnyomó része számára ismeretlen név ebbe a kötetbe.

A magyarázat az, hogy Méhely Lajos (1862-1953) korának egyik legkiválóbb zoológusa volt, márpedig a zoológia az erdészettudomány egyik legfontosabb alapozó tudománya. Az életrajz szerzője pedig Tóth Tamás vadgazda mérnök, a Fővárosi Állat- és Növénykert munkatársa. Hatalmas forrásfeltáró munkát kellett végeznie, mert Méhely nemcsak a herpetológia (az állattannak a hüllőkel foglalkozó ága) egyik legnagyobb magyar tudósa volt, hanem harcos fajvédő is a két világháború közötti években. Rosszkor volt rossz helyen, s olyanokat írt és mondott, hogy azután rabkórházban kellett befejeznie az életét a Rákosi-korszakban.

Ezt követően *Stift* László, Szombathelyen élő és az erdészettörténetet lelkiismeretesen művelő erdőmérnök kollégánknak az a megemlékezése olvasható a kötetben, amelyet előadott az OEE Erdészettörténeti Szakosztályának 2011. március 23-i ülésén a soproni Erdészeti Múzeumban *dr. Ágfalvi Imre* erdőmérnökről, a szakosztály megalapítójáról születésének 90. évfordulója alkalmából.

Azt, hogy ki volt Ágfalvi Imre, részletesebben már Faragó Mihály faipari mérnök „*Dr. Ágfalvi Imre családtörténete*” című tanulmányából tudhatjuk meg. Ennek keretében például azt is, hogy magát Ágfalvi Imrét 1962-ben főhatósági segédlettel távolították el az erdészeti tudományok hazai fellegvárából, az Erdészeti és Faipari Egyetemről tanársegédi állásából. Talán ennek rekompenzálásképpen szervezte meg egy tucatnyi lelkes ügybarát közreműködésével az OEE Erdészettörténeti Szakosztályát 1963/64-ben, ami viszont a legmaradandóbb eredményének bizonyult.

*

Stift László, mint szombathelyi erdőfelügyelőségi dolgozó közelebről is ismerte Ágfalvit, aki az egyetemről történt eltávolítása után szintén ennél a szervezetnél dolgozott. De ismert egy másik kiváló erdész tudóst is, aki erdészettörténészként (is) nagyot alkotott és egyenesen Szombathely szülötte volt: *dr. hc. dr. Márkus László* DSc erdőmérnököt, akiről annak 2007-ben bekövetkezett halála után 2009. február 24-én tartott megemlékező előadást az Erdészettörténeti Szakosztály ülésén. Ennek szövegét is tartalmazza a most ismertett kötet.

A következő fejezet szerzője maga a szerkesztő, *dr. Oroszi Sándor*, aki a 2009. június 18-i visegrádi erdészeti konferencián tartott előadásának szövegét helyezte el a kötetben „*Erdőgazdálkodás, 1935-1990*” címmel. Jól tette, mert így valóban közkinccsé válhatott ez a tárgyhöz képest rövid, de nagyívű áttekintést adó tanulmány.

*

Szerencsés dolog, hogy *Bányai Balázs*, Székesfehérváron tevékenykedő fiatal történész, *Nádasdy*-kutató „*Négy generáció vadászlelkei a korai újkor-*

ból” című dolgozata is bekerülhetett a kötetbe. Mert bizony annak a gazdag hivatkozási anyagnak az ismerete, amelyre ez az írás felépült, már nem amatőr, hanem profi történést kívánt. Amint a szerző kutatási területének megemlézése már sejtetheti, az egykori, dúsgazdag *Nádasdy főurak vadászati dolgairól* van szó az írásban, kezdve az 1498-ban született *Nádasdy Tamás* nádortól az összeküvés vádjával 1671-ben Bécsben kivégzett *Nádasdy. Ferenc* országbíróig.

*

Igen érdekes a kötetbe foglalt utolsó tanulmány is, a közelmúltban sajnálatos váratlansággal elhunyt *dr. Hajdú István* erdőmérnök „*Új feladatot ad az éghajlat felmelegedése*” című, *posztumusz* közölt írása.

A Barcson élt erdőfelügyelő kolléga munkája talán leginkább a *történeti ökológia* műfajába sorolható. Azokat az adatokat és saját megfigyeléseit adta közre, amelyeket Barcs térségében tett, illetve gyűjtött a szakirodalomból, statisztikákból, majd elemzett az évi csapadék és léghőmérséklet XIX-XX. századi hosszú távú alakulásával kapcsolatban. Manapság ugyan már az egész világon a klíma kedvezőtlen változásáról és annak nagyon súlyos következményeiről beszélnek, cikkeznek, de *Hajdú* kolléga ezzel kapcsolatos első publikációja már 1975-ben megjelent! Írása azért is tanulságos, mert hasonló megfigyeléseket más erdőgazdasági tájakon tevékenykedő kollégák is tehetnek és rögzíthetnek.

A 164 oldalas kötet érdekességét számos dokumentum-értékű fotóreprodukció is fokozza.

k. p.

Titkári értekezlet Szántódon

Lapzártánk után, szeptember 8-án tartották újabb országos tanácskozásukat vállalati-intézményi bizottságaink titkárai, ez alkalommal *Szántódon*, az *Erdészeti Közös Üdülőben*. A vezetőség kihasználta a lehetőséget, hogy az őszi fordult időjárás elsöpörte az üdülők seregét a Balaton partjáról, de a kitűnő létesítmény *Török Zsuzsa* igazgatónő vezetésével még változatlanul tudta biztosítani a kifogástalan feltételeket a tanácskozás számára, amelyet

dr. Halmágyi János, az EFDSz elnöke irányított.

Titkáraink tájékoztatóiból az derült ki, hogy amint az egész magyar közéletben, úgy a szakmában sem teltek eseménytelenül a nyári hónapok. A titkárok visszajelzéseiből megállapíthattuk, hogy *Szakszervezetünk év eleji béremelési kezdeményezése nem volt hiábavaló* és illetékes helyen pozitív fogadtatásra találhatott, mert *erdőgazdasági részvénytársaságaink többségénél bérrendezést, illetve bérfejlesztést hajtottak végre az elmúlt hetekben*. Bár nem mindenhol, de általában a mozgóbért vagy annak egy részét alapbéresítették, így a béremelés a bértömeg egészét nem változtatta meg. Az emelés mértéke vállalatonként és azon belül dolgozói rétegenként eltérő, 3,5 és 10 százalék között mozog; az utóbbi már jelentős. A béremelés a legtöbb helyen a *műszaki dolgozók* állományát érintette.

Az már kevésbé öröndetes, hogy *a béremelés előkészítése, megbeszélése során a vállalatvezetés több helyen mellőzte a szakszervezeti bizottságot*, annak titkárát. S az sem, hogy az egyik társaságnál a vezérigazgató – egyébként szabályosan, hat hónapi határidővel – a vszb. irányában felmondta a helyi, vállalati kollektív szerződést. A felmondás mögött feltehetően az a megfontolás húzódik meg, hogy az új szerződést majd már az új Munka Törvénykönyvének előírásaira támaszkodva lehessen megkötöni.

*

A tanácskozáson szó esett még a *közmunkások* foglalkoztatásával kapcsolatban felmerülő (egyre több) problémáról, az új egyenruhával történő ellátás nehézségeiről és hasonló, tagtársainkat közvetlenül érintő ügyekről (a bérén kívüli juttatások mértéke, a nyugdíjasok helyzete stb.).

Dr. Halmágyi János és *Dudás Péter* főtitkár tájékoztatást adott az Erdészek Európai Tanácsa alapító nyilatkozatának, a nyilatkozat nagyszabedű aláírásának részleteiről (aminek a lényegét vezércikkünk tartalmazza).

Végül a titkári értekezlet kiértékelte a XV. Országos Erdészeti és Faipari Sportnapok tapasztalatait és javaslatokat hallgatott meg a további versenyek rendezése szempontjából.

k. p.

Erdészeti és faipari **HÍRADÓ**

XXI. évfolyam 4. szám, 2011. december

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA



A tartalomból:

2011 a szakszervezetek éve
volt I.

Alkotmányozó tavasz,
forró nyár

*

2011 a szakszervezetek éve
volt II.

Pártok és szakszervezetek

*

Méhészet – Erdészet –
Argentína

*

FAGOSz Fakereskedelmi
Konferencia

*

Megemlékezés
az 1971. évi V.Vk.-ről

*

Nyugdíjasoknak -
nyugdíjasokról

*

OÉT helyett NGTT

*

A titokzatos karácsony

	JANUÁR		FEBRUÁR		MÁRCIUS	
1	Vasárnap	Újév, Fruzsina	Szerda	Ignác	Csütörtök	Albin
2	Hétfő	Ábel	Csütörtök	Karolina, Aida	Péntek	Lujza
3	Kedd	Genováva, Benjámin	Péntek	Balázs	Szombat	Kornélia
4	Szerda	Titusz, Leona	Szombat	Ráchel, Csenge	Vasárnap	Kázmér
5	Csütörtök	Simon	Vasárnap	Ágota, Ingrid	Hétfő	Adorján, Adrián
6	Péntek	Boldizsár	Hétfő	Dorottya, Dóra	Kedd	Leonóra, Inez
7	Szombat	Attila, Ramóna	Kedd	Tódor, Rómeó	Szerda	Tamás
8	Vasárnap	Gyöngyvér	Szerda	Aranka	Csütörtök	Zoltán
9	Hétfő	Marcell	Csütörtök	Abigél, Alex	Péntek	Franciska, Fanni
10	Kedd	Melánia	Péntek	Elvira	Szombat	Ildikó
11	Szerda	Ágota	Szombat	Bertold, Marietta	Vasárnap	Szilárd
12	Csütörtök	Ernő	Vasárnap	Lídia, Lívia	Hétfő	Gergely
13	Péntek	Veronika	Hétfő	Ella, Linda	Kedd	Krisztián, Ajtony
14	Szombat	Bódog	Kedd	Bálint, Valentin	Szerda	Matild
15	Vasárnap	Lóránt, Lóránd	Szerda	Kolos, Georgina	Csütörtök	Nemzeti ünnep, Kristóf
16	Hétfő	Gusztáv	Csütörtök	Juliana, Lilla	Péntek	Henrietta
17	Kedd	Antal, Antónia	Péntek	Donát	Szombat	Gertrúd, Patrik
18	Szerda	Piroska	Szombat	Bernadett	Vasárnap	Sándor, Ede
19	Csütörtök	Sára, Márió	Vasárnap	Zsuzsanna	Hétfő	József, Bánk
20	Péntek	Fábián, Sebestyén	Hétfő	Aladár, Álmos	Kedd	Klaudia
21	Szombat	Ágnes	Kedd	Eleonóra	Szerda	Benedek
22	Vasárnap	Vince, Artúr	Szerda	Gerzson	Csütörtök	Beáta, Izolda
23	Hétfő	Zelma, Rajmund	Csütörtök	Alfréd	Péntek	Emőke
24	Kedd	Timót	Péntek	Szökőnap	Szombat	Gábor, Karina
25	Szerda	Pál	Szombat	Mátyás	Vasárnap	Irénn, Írisz
26	Csütörtök	Vanda, Paula	Vasárnap	Géza	Hétfő	Emánuel
27	Péntek	Angelika	Hétfő	Edina	Kedd	Hajnalka
28	Szombat	Károly, Karola	Kedd	Ákos, Bátor	Szerda	Gedeon, Johanna
29	Vasárnap	Adél	Szerda	Elemér	Csütörtök	Augusztá
30	Hétfő	Martina, Gerda			Péntek	Zalán
31	Kedd	Marcella			Szombat	Árpád

Boldog és sikeres 2012. esztendőt!

	JÚLIUS		AUGUSZTUS		SZEPTEMBER	
1	Vasárnap	Tihamér, Annamária	Szerda	Boglárka	Szombat	Egyed, Egon
2	Hétfő	Ottó	Csütörtök	Lehel	Vasárnap	Rebeka, Dorina
3	Kedd	Kornél, Soma	Péntek	Hermina	Hétfő	Hilda
4	Szerda	Ulrik	Szombat	Domonkos, Dominika	Kedd	Rozália
5	Csütörtök	Emese, Sarolta	Vasárnap	Krisztina	Szerda	Viktor, Lőrinc
6	Péntek	Csaba	Hétfő	Berta, Bettina	Csütörtök	Zakariás
7	Szombat	Apollónia	Kedd	Ibolya	Péntek	Regina
8	Vasárnap	Ellák	Szerda	László	Szombat	Mária, Adrienn
9	Hétfő	Lukrécia	Csütörtök	Emőd	Vasárnap	Ádám
10	Kedd	Amália	Péntek	Lőrinc	Hétfő	Nikolett, Hunor
11	Szerda	Nóra, Lili	Szombat	Zsuzsanna, Tiborc	Kedd	Teodóra
12	Csütörtök	Izabella, Dalma	Vasárnap	Klára	Szerda	Mária
13	Péntek	Jenő	Hétfő	Ipoly	Csütörtök	Kornél
14	Szombat	Örs, Stella	Kedd	Marcell	Péntek	Szeréna, Roxána
15	Vasárnap	Henrik, Roland	Szerda	Mária	Szombat	Enikő, Melitta
16	Hétfő	Valter	Csütörtök	Ábrahám	Vasárnap	Edit
17	Kedd	Endre, Elek	Péntek	Jácint	Hétfő	Zsófia
18	Szerda	Frigyes	Szombat	Ilona	Kedd	Diána
19	Csütörtök	Emília	Vasárnap	Huba	Szerda	Vilhelmina
20	Péntek	Illés	Hétfő	Szt. István, államalapítás ünnepe, Vajk	Csütörtök	Friderika
21	Szombat	Dániel, Daniella	Kedd	Sámuel, Hajnalka	Péntek	Máté, Mirella
22	Vasárnap	Magdolna	Szerda	Menyhért, Mirjam	Szombat	Móric
23	Hétfő	Lenke	Csütörtök	Bence	Vasárnap	Tekla
24	Kedd	Kinga, Kincső	Péntek	Bertalan	Hétfő	Gellért, Mercédesz
25	Szerda	Kristóf, Jakab	Szombat	Lajos, Patrícia	Kedd	Eufrozina, Kende
26	Csütörtök	Anna, Anikó	Vasárnap	Izsó	Szerda	Jusztina
27	Péntek	Olga, Liliána	Hétfő	Gáspár	Csütörtök	Adalbert
28	Szombat	Szabolcs	Kedd	Ágoston	Péntek	Vencel
29	Vasárnap	Márta, Flóra	Szerda	Beatrix, Erna	Szombat	Mihály
30	Hétfő	Judit, Xénia	Csütörtök	Rózsa	Vasárnap	Jeromos
31	Kedd	Oszkár	Péntek	Erika, Bella		

	ÁPRILIS		MÁJUS		JÚNIUS	
1	Vasárnap	Hugó	Kedd	Munka ünnepe, Fülöp, Jakab	Péntek	Tünde
2	Hétfő	Áron	Szerda	Zsigmond	Szombat	Kármén, Anita
3	Kedd	Buda, Richárd	Csütörtök	Tímea, Irma	Vasárnap	Klotild
4	Szerda	Izidor	Péntek	Mónika, Flórián	Hétfő	Bulcsú
5	Csütörtök	Vince	Szombat	Györgyi	Kedd	Fatime
6	Péntek	Vilmos, Báborka	Vasárnap	Ivett, Frida	Szerda	Norbert, Cintia
7	Szombat	Herman	Hétfő	Gizella	Csütörtök	Róbert
8	Vasárnap	Húsvét, Dénes	Kedd	Mihály	Péntek	Medárd
9	Hétfő	Húsvét, Erhard	Szerda	Gergely	Szombat	Félix
10	Kedd	Zsolt	Csütörtök	Ármin, Pálma	Vasárnap	Margit, Gréta
11	Szerda	Leó, Szaniszló	Péntek	Ferenc	Hétfő	Barnabás
12	Csütörtök	Gyula	Szombat	Pongrácz	Kedd	Villő
13	Péntek	Ida	Vasárnap	Szervác, Imola	Szerda	Antal, Anett
14	Szombat	Tibor	Hétfő	Bonifác	Csütörtök	Vazul
15	Vasárnap	Anasztázia, Tas	Kedd	Zsófia, Szonja	Péntek	Jolán, Vid
16	Hétfő	Csongor	Szerda	Mózes, Botond	Szombat	Jusztin
17	Kedd	Rudolf	Csütörtök	Paszka	Vasárnap	Laura, Alida
18	Szerda	Andrea, Ilma	Péntek	Erik, Alexandra	Hétfő	Arnold, Levente
19	Csütörtök	Emma	Szombat	Ivó, Milán	Kedd	Gyárfás
20	Péntek	Tivadar	Vasárnap	Bernát, Felícia	Szerda	Rafael
21	Szombat	Konrád	Hétfő	Konstantin	Csütörtök	Alajos, Leila
22	Vasárnap	Csilla, Noémi	Kedd	Júlia, Rita	Péntek	Paulina
23	Hétfő	Béla	Szerda	Dezső	Szombat	Zoltán
24	Kedd	György	Csütörtök	Eszter, Eliza	Vasárnap	Iván
25	Szerda	Márk	Péntek	Orbán	Hétfő	Vilmos
26	Csütörtök	Ervin	Szombat	Fülöp, Evelin	Kedd	János, Pál
27	Péntek	Zita, Mariann	Vasárnap	Pünkösöd, Hella	Szerda	László
28	Szombat	Valéria	Hétfő	Pünkösöd, Emil, Csanád	Csütörtök	Levente, Irén
29	Vasárnap	Péter	Kedd	Magdolna	Péntek	Péter, Pál
30	Hétfő	Katalin, Kitti	Szerda	Janka, Zsanett	Szombat	Pál
31			Csütörtök	Angéla, Petronella		

Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete.

	OKTÓBER		NOVEMBER		DECEMBER	
1	Hétfő	Malvin	Csütörtök	Mindenszentek, Marianna	Szombat	Elza
2	Kedd	Petra	Péntek	Halottak Napja, Achilles	Vasárnap	Melinda, Vivien
3	Szerda	Helga	Szombat	Győző	Hétfő	Ferenc, Olívia
4	Csütörtök	Ferenc	Vasárnap	Károly	Kedd	Borbála, Barbara
5	Péntek	Aurél	Hétfő	Imre	Szerda	Vilma
6	Szombat	Brúnó, Renáta	Kedd	Lénárd	Csütörtök	Miklós
7	Vasárnap	Amália	Szerda	Rezső	Péntek	Ambrus
8	Hétfő	Koppány	Csütörtök	Zsombor	Szombat	Mária
9	Kedd	Dénes	Péntek	Tivadar	Vasárnap	Natália
10	Szerda	Gedeon	Szombat	Réka	Hétfő	Judit
11	Csütörtök	Brigitta, Gitta	Vasárnap	Márton	Kedd	Árpád
12	Péntek	Miksa	Hétfő	Jónás, Renátó	Szerda	Gabriella
13	Szombat	Kálmán, Ede	Kedd	Szilvia	Csütörtök	Luca, Otília
14	Vasárnap	Helén	Szerda	Alíz	Péntek	Szilárda
15	Hétfő	Teréz	Csütörtök	Albert, Lipót	Szombat	Valér
16	Kedd	Gál	Péntek	Ödön	Vasárnap	Etelka, Aletta
17	Szerda	Hedvig	Szombat	Hortenzia, Gergő	Hétfő	Lázár, Olimpia
18	Csütörtök	Lukács	Vasárnap	Jenő	Kedd	Augusztá
19	Péntek	Nándor	Hétfő	Erzsébet, Zsóka	Szerda	Viola
20	Szombat	Vendel	Kedd	Jolán	Csütörtök	Teofil
21	Vasárnap	Orsolya	Szerda	Olivér	Péntek	Tamás
22	Hétfő	Előd	Csütörtök	Cecília	Szombat	Zénó
23	Kedd	Nemzeti ünnep, Gyöngyi	Péntek	Kelemen, Klementina	Vasárnap	Viktória
24	Szerda	Salamon	Szombat	Emma	Hétfő	Ádám, Éva
25	Csütörtök	Blanka, Bianka	Vasárnap	Katalin, Katinka	Kedd	Karácsony, Eugénia
26	Péntek	Dömötör	Hétfő	Virág	Szerda	Karácsony, István
27	Szombat	Szabina	Kedd	Virgil	Csütörtök	János
28	Vasárnap	Simon, Szimonetta	Szerda	Stefánia	Péntek	Kamilla
29	Hétfő	Nárcisz	Csütörtök	Taksony	Szombat	Tamás, Tamara
30	Kedd	Alfonz	Péntek	András, Andor	Vasárnap	Dávid
31	Szerda	Farkas			Hétfő	Szilveszter

2011 a szakszervezetek éve volt

I.

Alkotmányozó tavasz, forró nyár

Jószerevével már csak néhány nap és elmondhatjuk, hogy ismét lepergett egy esztendő Kronosznak, az Idő antik titánjának roppant nagy homokóráján; elmúlt 2011, s jön 2012.

Tekintsünk vissza most, az év végén *szakszervezeti szemmel* a magunk mögött hagyott esztendő főbb közéleti eseményeire.

Megállapíthatjuk, hogy *mozgalmas, ellentmondásos, nehéz év volt 2011* a magyar közéletben és benne a munka világában. A 2010-ben hatalomra jutott Fidesz-KDNP koalíció kormánya sietősen és változtatlanul kemény stílusban folytatta az ország átszervezését nemzeti-keresztény-konzervatívnak nevezett társadalmi eszméje alapján.

A médiatörvénnyel kezdődött

Az év elején még *a médiatörvény* körül 2010 utolsó negyedében a hazai közéletben, majd annak nyomán a brüsszeli Európai Parlamentben is kibontakozott harsány csetepaté kötötte le a figyelmet. Nem véletlenül. Hiszen a szólás- és sajtószabadság a politikai viszonyokkal összefüggő állampolgári szabadságjog, mindannyiunk joga, ami a polgárt, mint a társadalom tagját és mint egyént is megilleti. Az is függ tőle például, hogy ezeken az oldalakon mit írhatunk, mit nem.

A médiatörvény és több más magas szintű jogszabály is tulajdonképpen már előkészítése volt annak az *alaptörvénynek*, amely a tél végén került intenzívebb módon a közfigyelem fókuszába. S ami azután zszurnalisztikai megfogalmazás szerint mint *a Fidesz húsvéti alkotmánya* vonult be a magyar törvénytárba.

Politikai láрма persze az alkotmányozást is kísérte, majd pedig kritika a kész művet. A legtöbben talán azt kifogásolták, hogy az állam legfontosabb törvényét, az egész jogrendszer alapját miért nem a társadalom egésze hagyta jóvá egy népszavazás során és miért szűkítette ezt le egy meglehetősen egyoldalúra alakult parlamentre; ezért is nevezték el Fidesz-alkotmánynak.

Közbevetve emlékeztetbe idézzük, hogy 1995. június 2-án a „Magyar Hírlap” különkiadványaként az akkori Igazságügyi Minisztérium közzé tette „A Magyar Köztársaság új alkotmányának koncepciója” című, 12 oldalas részletes tanulmányt. Talán még érdemes, talán már nem egybevetni ezt az anyagot a most már érvényes új alaptörvénnyel.

Az EFDSz és az alkotmány

Ez az ügy Szakszervezetünket már közvetlenül, konkrétan is érintette. Mert, amint azt Híradónkban már többször megírtuk, az EFDSz élt az előkészítésbe való bekapcsolódás lehetőségével és *javaslatot* juttatott el az alkotmány előkészí-

tő eseti bizottsághoz arra irányulóan, hogy *az állami erdők állami tulajdonban maradását maga az alaptörvény garantálja*. Ebben a törekvésünkben partnereink is voltak, sőt úgy tudjuk, hogy még néhány magánkezdemenyezés is volt ebben az ügyben.

Az eredmény, sajnos, felemásra sikeredett, mert az új alkotmányba *az állami erdők* témája *nem* került bele. Többszörös erőfeszítés után azonban legalább *az erdő belekerült*, mint olyan természeti erőforrás (a termőföld és a víz mellett), amelyet védeni mindenki kötelessége. Úgy értékeltük, hogy ez a féleredmény is eredmény, jóval több a semminél. Mindazonáltal nem volt elég az erdőfeltésünkből eredő gyanakvásunk elaltatására. Sőt, még inkább elgondolkodtatott bennünket: mi lehet az oka annak, hogy az állami döntéshozók oly makacsul kitérnek az állami erdőtulajdonlás hosszabb távra történő garantálása elől?

Azért is foglalkoztunk hosszasan és szívósan ezzel a témával, mert úgy fogtuk fel a dolgot, hogy a közérdek szempontjain túlmenően *elsőrendű szakszervezeti ügyről is van szó*. Szakszervezetünk tagsága ugyanis nagyobb részben a fagazdaság állami szektorában dolgozókból áll. Úgy fogjuk fel tehát, hogy *amikor az állami erdőt védjük, akkor egyben tagságunk zömének munkahelyét, keresetét, munkavállalói jogait is védjük*.

Ámbár, ami azután a tavasz végén, s a hosszú, forró nyáron történt, elgondolkodtató volt abban a tekintetben is, hogy érdemes-e bárkinek a kezét-lábát törni az állam, mint munkaadó érdekében? Annak az államnak az érdekében, amely szorgosan tette ki az állásukból a különböző rendű-rangú ágazatú közszolgákat, közalkalmazottakat, köztisztviselőket a költségvetési egyensúly megteremtésének retorikája alapján.

Erről is írtunk lapunkban a szeptemberi lapszámban „Elmúlt a nyár” címmel. Megírtuk az egyre keményebbé váló szakszervezeti demonstrációknak a krónikáját, amelyek tulajdonképpen már 2010-ben elkezdődtek. Ezeknek *a megszorító intézkedéseknek a legázoló stílusa legalább annyira irritálta az embereket, mint a tartalmuk*.

Erről is írtunk annak idején a több mint egy tucat állami erdőgazdasági részvénytársasági igazgató kurta-furcsa módon történt menesztése kapcsán.

Közben a jogaiban megkurtított Alkotmánybíróságnak legalább annyit sikerült elérnie a fünyíróval szemben, hogy teljesen indokolás nélkül mégsem lehet az embereket az utcára tenni.

Újra kezdődtek a demonstrációk

Az említett érdekképviselési demonstrációk áprilisban azért kezdődtek, hogy a munka világát és a nyugdíjasokat

érintő döntések előtt ismét legyen egyeztetés az érdekképviselőkkel.

Az első felvonulás nemzetközi jellegű és még joviális hangulatú volt, s azon az EFDSz is képviseltette magát.

A kormányzat is próbálta saját intézkedéseinek negatív hatásait korrigálni. Ilyen volt pl. a *bérkompenzáció*, amit a szakmánkban is végrehajtottak. Az egykulcsos adórendszer bevezetésének nyomán bekövetkezett keresetsökkenést kellett pótolni. Kérdés, hogy *miként alakul majd ugyanez 2012-ben?*

Ugyancsak nehézséget okozott az év folyamán az állami vállalatoknál a *bértömeg befagyasztása*. A helyzet azonban nem vált drámaivá, mert vállalatvezetőink megtalálták a kezdetben meglazíthatatlannak tűnő gúzsból a kibontakozás lehetőségét (általában a cafetéria egyes elemeinek alapbérésítésével). *Ez a lecke azonban várhatóan 2012-ben is fel lesz adva.*

Szaporodó gondok ellen országvédelmi terv

Az elmúlt év nagy teherterele volt, hogy *hazánkat is elérte a kiújult globális pénzügyi válság*. A bajba jutott deviza-lakáshitelek hatezer milliárd, vagyis hat billió (!) forintba taksált tartozása a politika és a média mindennapos gumicsontjává vált, és feledtette a kolontári vörösiszap-katasztrófának erre az évre is áthúzódó problémáját éppúgy, mint pl. a fukusimai atomerőmű-katasztrófát.

Szeptemberben azonban újabb petárda pukkant. Bejelentették, hogy az állami költségvetés számításai során alapul vett 2,5-3% *helyett* várhatóan csupán 1,5% lesz a magyar gazdaság idei növekedése. Nemsokára ezután már csak 1%-ot emlegettek. Novemberben mint jó hírt jelentették be, hogy az előző év azonos időszakához viszonyítva 2011 első háromnegyedében 1,4% volt a növekedés, amiben döntő szerepe volt a jó eredményeket hozó agrárexportnak.

A miniszterelnök szeptember 12-én kijelentette, hogy hét szűk válságos esztendőnek nézünk elébe. Majd azt is, hogy *országvédelmi tervet készítenek a válság hatásainak kivédésére*. A terv hat pontjának egyike a *Start munkaprogram*, amely közvetlenül érinti a munka világát. „Munkát kínálunk mindenkinek, aki munkaképes” – mondotta Orbán Viktor, hozzátéve, hogy aki nem veszi fel a munkát a számára felkínált helyen, az nem kaphat az államtól pénzt.

Ez önmagában nem hangzik rosszul. Amikor azonban kitudódott, hogy a közmunkák ügyének illetékes főhatósága a Belügyminisztérium, valamint, hogy a felkínált munka a dolgozó lakóhelyétől távol is lehet, az utca népe *közmunka helyett* egyre inkább *kényszmunkáról* kezdett beszélni.

Új Munka Törvénykönyve – újabb feszültségek

Nagyobb és az idő haladásával egyre nagyobbá váló társadalmi feszültség kiváltó tényezője lett szeptember-októberben a *Munka Törvénykönyvének megújítása*, a kormányzati elgondolások szerinti *újraalkotás*.

Emlékeztetőül: a cikkünk írásakor még érvényben volt Munka Törvénykönyve az 1992. évi XII. törvényként váltotta fel az azt megelőzőt (Magyar Közlöny, 1992. évi 45. szám). Akkor az volt a deklarált fő célja, hogy a rendszerváltás után a kibontakozóban levő piacgazdaság viszonyainak megfelelően szabályozza a munkáltató és a munkavállaló közötti kapcsolatokat. A versenyszféra szereplőire terjedt ki. A közszolgálati alkalmazottakra és a költségvetési szervekkel közvetlen munkaviszonyban állókra más rendelkezések vonatkoztak.

Az 1992. évi Munka Törvénykönyve közelített a Polgári Törvénykönyv szellemiségéhez annyiban, hogy a főlé- és alárendeltségi viszony helyett a *mellérendeltség*, a *partneri viszony megteremtésének elősegítésére törekedett* a munkáltató-munkavállaló kapcsolati rendszerben. A vezető állásúakra vonatkozóan pedig kiegészült a gazdasági társaságokról szóló 1988. évi VI. törvényből átvett elemekkel, egyúttal igyekező feloldani annak anomáliáit.

Nagy a tét

A közfigyelem felfokozódása a Munka Törvénykönyvének tervezete iránt teljesen érthető és indokolt. Egyrészt *hatalmas horderejű jogszabályról van szó*, mert jószerével nincs olyan állampolgár, akit ilyen vagy olyan formában, közvetlenül vagy közvetve ne érintene. Különösen most, amikor a miniszterelnök meghirdette és minden adandó alkalommal hangsúlyozza a *munkaalapú magyar társadalom* eszméjét. Másrészt az említett társadalmi feszültségek is nem utolsósorban a kormányzatnak a munka világában végrehajtott drasztikus intézkedései nyomán keletkeztek. (Nagyarányú, azonnali és indokolás nélküli elbocsátások. Az érdekegyeztetési fórumok mellőzése. A tömeges munkahelyteremtésre tett ígéret vontatott teljesülése stb.) *A kormány stílusa az embereket is keményebbé, bizalmatlanabbá tette* és ezért éles szemmel figyelik ennek a törvénynek az alakulását.

A törvénytervezet előkészítése során makacs viták bontakoztak ki olyan kérdésekben, mint például a munkáltatói felmondási lehetőségei és azok korlátozása, a védett kor, a szabadság kiadása, a túlórázás, a műszakpótlékok, a dolgozó kártérítési kötelezettsége, bizonyos meglevő jogok megvonása stb.

Amikor a Nemzetgazdasági Minisztérium által készített tervezet első változata ismertté vált, legott felharsant a kritika, mondván, hogy ez „a kizsákmányolás törvénykönyve”. A vita azonban nem volt hiábavaló, mert ez az első anyag azután több részletében lényegesen változott. A foglalkoztatáspolitikáért felelős államtitkár meg is jegyezte, hogy „*hungarikum*”, *amilyen széles spektrumú jogokkal rendelkeznek a szakszervezeti tárgyalók, amit indokolt lenne szűkíteni*.

A szakszervezeteknek a Munka Törvénykönyve körüli harcban jól jött volna egy erőteljesebb politikai hátszél a baloldali ellenzéki pártok részéről. Ezt a témát azonban az év szakszervezeti krónikájával összefüggésben ugyan, de külön, a „Pártok és szakszervezetek” című cikkünkben írtuk meg.

Király Pál

2011 a szakszervezetek éve volt

II.

Pártok és szakszervezetek

A Munka Törvénykönyvének megújításával kapcsolatban a szakszervezetek kontra kormány vitában a munkavállalói érdekképviselők egy ideig nélkülözték a baloldali ellenzéki pártok politikai támogatását, ami pedig jól jött volna. Azonban erre az ügyre is *ugyanaz a probléma* nehezedett rá, mint az egész esztendő több más fontos közéleti fejleményére: a kormányzati oldal túlsúlyával szemben *az ellenzék erőtlensége, enerváltsága*. Mindenekelőtt a legerősebb baloldali tényező, a Magyar Szocialista Párt *belső megosztottsága*.

Megosztott ellenzék

Miközben az emberek ilyen-olyan ok miatt az utcán tüntettek, azonközben az MSZP vezetői *belső hatalmi civódásaikkal* voltak elfoglalva (Szakszervezetünk szomszédságában, a Jókai utcai új székházukban, amely valaha a kereskedelmi dolgozók szakszervezetének székháza volt).

A 2010. évi súlyos választási vereség után, talán a régi vezetők tekintélyének megrendülése nyomán nyolc olyan irányzat, platform alakult ki a párton belül, amelyek mindegyike a saját elképzelései alapján gondolja tovább alakítani a párt és az ország jövőjét. A *belső ellentétek* mindinkább a *Mesterházi Attila* elnök által vezetett többség és a *Gyurcsány Ferenc* által 2010-ben létrehozott Demokratikus Koalíció platformja között csúcsosodtak ki.

Sokak véleményét fogalmazta meg az MSZP egyik közismert tagja, *Lamperth Mónika* egykori belügyminiszter a „Népszabadság” szeptember 24-i számában megjelent interjújában:

„Egyszerre vagyok dühös és végtelenül szomorú. Dühös, mert Gyurcsány Ferenc akciózása elviszi a figyelmünket arról, hogy azzal foglalkozunk, amivel kellene, az emberek végtelen kiszolgáltatottságával. Szomorú pedig azért, mert Gyurcsány, aki lehetett volna a baloldal vezére, most rendkívül sokat árt az MSZP-nek és ha így folytatja, akkor még nagyobb károkat okoz majd.”

A kötérlhúzás eredménye ismert: Gyurcsány október 22-én kivált a pártból követőivel együtt és *megalapította a D.K.P.-t*. Addig azonban értékes hetek veszttek el. Szeptemberben ugyanis elérkezett az ideje annak a *nagy demonstráció-sorozatnak*, amelyet a nyáron felbolydult szakszervezetek: elsősorban a rendvédelmisek, és a velük rokonszenvezők kilátásba helyeztek, s amelyhez az új impulzust a *Munka Törvénykönyve tervezetével kapcsolatos elégedetlenség* közvetlenül is megadta.

Szakszervezeti megosztottság

A sorozat szeptember 12-én valóban meg is kezdődött az Országház előtt, a Kossuth téren egy *élőlánc demonstráció-*

val. Ezen a mi konföderációnk, az *Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés is részt vett*. A közszolgálati televízió aznap esti híradója röviden tudósított az eseményről. Ebben emlékeztetős jelenet volt, amikor az ÉSZT elnöke, *Kuti László* professzor a kamera előtt figyelmeztetően felemelt ujjal mondta: „Most még kérünk!”

A „Ne tovább!” jelszóval lebonyolított tüntetést négy szakszervezeti konföderáció szervezte; a Liga Szakszervezetek, valamint a Munkástanácsok Országos Szövetsége csak néhány tagja révén képviseltette magát. Elgondolkodtató, hogy a Munka Törvénykönyve tervezetének vitájára is csak ez a két szervezet kapott meghívást a kormány részéről.

Kétségtelen, hogy a résztvevők mintegy ezer főre becsült létszámát tekintve *ez a demonstráció szerényre sikeredett* az előzetes reményekhez képest. Volt, aki egyenesen kudarcnak minősítette.

Média-megfigyelők szerint mindez a *szakszervezeti mozgalom megosztottságára utal*. Gaskó István, a Liga elnöke szeptember 24-i sajtónyilatkozatában azt mondta, hogy a szervezők a tüntetést gyengén készítették elő és nem tartották be az általa fontosnak tartott pártsemlegességet sem.

Mindazonáltal talán mégis fúrta a lelkiismeret a Liga vezetőit a távolmaradás miatt, mert utólag, november 3-4-én egy saját, felpályás útlezárásokat jelentő tiltakozó megmozdulást szerveztek a fővárosban, valamint több vidéki helyszínen is. Ám úgy tűnik, későn. A demonstráció nem váltott ki nagyobb visszhangot a közvéleményben (legfeljebb a gépjárművezetők szitkozódásait). Talán ezt is figyelembe véve, a kormány – szóvivője útján – egy mondatnál félresöpörte ezt az ügyet, mondván, hogy nem változtat semmit a Munka Törvénykönyvének országgyűlési benyújtásra kerülő tervezetén.

Váratlan fejlemény a Kossuth téren

Szeptember közepe után a következő akcióra *október 1-jén* került sor, ami azonban már egészen másként alakult.

Első menetben a rendőri szervek nem is engedélyezték, mondván, hogy a tüntetés zavarná a képviselők munkáját az Országházban. (Szombaton!?). Talán ezért is azután a Széchenyi-lánchíd budai hídfőjénél, a Clark Ádám téren ülősztrájkjal kezdődött, majd Pestre átvonulva, a *Kossuth téren nagygyűléssel fejeződött be*.

Hatalmas tömeg gyűlt össze, több tízezer ember, de egyes becslések százezer emberről szóltak. A másik váratlan fejlemény az volt, hogy a szakszervezetekhez számos más civil szervezet is csatlakozott. Nem tudjuk, hogy ki szervezte így a dolgok folyását. Még váratlanabb volt, hogy a szónoklatok során tartalmát tekintve a *megmozdulás kicsapott szakszervezeti medréből*, mert a munkavállalói jogok mellett már általá-

nos emberi jogok, a demokratikus alapértékek megvédése is hangoztatásra került.

A szakszervezeti tüntetésnek indult akció tehát – hogyan, hogyan nem – politikai tüntetésbe fordult át, aminek az eredménye néhány nap múlva a Magyar Szolidaritási Mozgalom (MSzM) megalakulásának kinyilvánítása lett. Erre senki nem számított.

A demonstráció megszervezése lényegében ugyanahhoz a két névhez kapcsolódik, mint a MSzM megalakítása. Az egyik Kónya Péter, a Fegyveres és Rendvédelmi Dolgozók Érdekvédelmi Szövetségének elnöke. A másik Székely Tamás, a Vegyipari Szakszervezeti Szövetség elnöke. A jelek szerint azonban bizonyára ide sorolhatjuk a társszervező Árok Kornél, a Hivatásos Tűzoltóságok Független Szakszervezetének elnöke nevét is.

Újra „fényes szelek” fújnak?

Egy neves politikai elemző, Ágh Attila politológus a „Népszabadság” október 22-i számában megjelent cikkében lelkes szavakkal úgy kommentálta az október 1-i Kossuth téri fejleményeket, hogy az ellenzéki politizálás új korszaka kezdődött el, újra „fényes szelek” fújnak. Az MSzM színrelépése színes, médiaképes szereplőket hozott felszínre, új arcok, új szervezeti formák és új eszmék bukkantak fel a „magyar ugaron”. Az emberek apátiájától övezett, elaggott pártrendszer összeomlott, a baloldali tömegmozgalom kikerült a nyomaszórtó szűrőeségből.

A Kossuth téren spontánul (?) kipattant politikai kezdeményezés alkalmasint meglephette a szakszervezeti mozgalom többi vezetőjét. Talán úgy érezték, hogy kezd kicsúszni a kezükből a megmozdulások irányítása? Lehetséges, hogy ismeretlen erők húzódnak meg a bizonyára nem véletlenül hatalmasra duzzadt, szakszervezetinek indult, de egészen más eredményt hozott tüntetés hátterében?

Ebből a szempontból ugyancsak elgondolkodtató *Kerék-Bárczy Szabolcs*, a Szabadság és Reform Intézet igazgatója „D-Day” című cikkének a befejezése, ami négy nappal a Kossuth téri nagygyűlés előtt jelent meg a „Népszabadság” szeptember 27-i számában. Idézzük:

„Most nem a szakpolitikai kérdések részletei fölötti vitáknak van itt az ideje. Most a demokrácia és a jogállamiság érdekében kell felszólalnunk.”

A lap október 3-i vezércikkében („Itt a magyar Szolidaritás”) *Lencsés Károly* pedig ezt írta: furcsa, hogy két egyenruhas kél a magyar demokrácia védelmére.

Kormányzati oldalról úgy reagáltak a fejleményekre: mélységesen sajnálatos, hogy egyes szakszervezeti vezetők nem az emberek érdekeit képviselik, hanem saját politikai ambícióikat helyezik előtérbe.

Pártok a szakszervezetek megnyeréséért

A szakszervezetek és a kormány közötti konfrontáció felkeltette a baloldali pártok érdeklődését a szakszervezetek mozgalma iránt, az október 1-i események pedig csak tovább fokozták azt. Először az MSzP elnöke jelentette ki, hogy támogatják a szolidaritási mozgalom követeléseit, s ha hata-

lomra jutnak, újratárgyalják azokat. A *Lehet Más a Politika* pedig megbeszélést folytatott a hat közül öt szakszervezeti konföderáció képviselőivel (a Munkástanácsokkal nem), és *Schiffer András* pártelnök kijelentette: ha a kormány benyújtja a parlamentnek a „kizsákmányolás törvénykönyvét”, akkor az LMP szeretné képviselni a szakszervezetek véleményét a parlamentben. (Az LMP-vel tárgyaló konföderációk között ott volt a mi ÉSzt-ünk is.)

Az októberi események általában is alkalmasak voltak, az LMP említett felajánlkozása pedig különösen, több elvi kérdés felvetésére.

A társadalmi történelmi fejlődés alapján eleve enyhén baloldali szakszervezeti mozgalom, vagy akár egyetlen szakszervezet kötődhet-e valamely politikai párthoz, még ha az baloldali is? (Ismeretes, hogy 1945 előtt a mozgalmat erős szálak fűzték a Magyar Szociáldemokrata Párthoz.) Továbbá: meddig tartható a mozgalomban, tartható-e egyáltalán a mai világban a szigorú pártsemlegesség elve, az egyenlő távolságtartás valamennyi párt viszonylatában? Valamint: miért nem alakulhatnak párttá a szakszervezetek vagy szakszervezeti szövetségek, hogy az indirekt politikai képviselet helyett közvetlenül felhasználhassák a politika parlamenti eszközeit az érdekvédelmi harcban?

Ez az utóbbi nézet még saját szakszervezetünk körében is felvetődött. Megválaszolásához politológiai fejtegetésbe kellene fogunk annak bemutatására, hogy mi a tartalmi különbség a párt és a szakszervezet között és miért nem lehet összemosni a kettőt. Erre azonban most, a 2011-es esztendőre történő rövid visszapillantásunk keretében nem vállalkozhatunk.

Aprózódik a politikai baloldal

Visszatérve az októberi eseményekhez és a pártok ügyéhez, láthatjuk, hogy az ellenzéki oldal a Demokratikus Koalíció Párt létrejöttével tovább osztódott. Volt, aki úgy fogalmazott, hogy a magyar baloldalt fél évszázad óta uraló nagy monolitikus tömb a szocialisták szakadásával felrobbant. Ez a robbanás legott új, vagy eddig alig ismert politikai erők feltörését indította el, ami új pártalapítási szándékokban is megnyilvánult.

Ilyen a 4K!-Negyedik Köztársaság, magát ifjúságnak nevező mozgalom (röviden csak „4K!”), amely baloldali, szociáldemokrata és patrióta párt létrehozását tervezi a 2012 májusára előirányzott alakuló kongresszuson, elsősorban „a munkavállalók és a két nagy pártból kiábrándultak képviseletére”.

Önálló ellenzéki civil mozgalom az „Egymillióan a sajtószabadságért” elnevezésű csoport (röviden „Egymilla”, vagy még rövidebben csak „milla”). Ez az alakulat politikai célokat hirdet ugyan, de azt is, hogy nem készül párttá alakulni. Majd meglátjuk.

Az Egymillióan a Demokráciáért Egyesület hasonlóképpen nyilatkozik és egyelőre az MSzP-et támogatja. Erről is majd idővel derül ki, hogy mi lesz belőle.

Ezek a mozgolódások két dologban megegyeznek egymással. 1. Mindegyik az Orbán-kormány megdöntését hirdeti, előbb vagy utóbb, de leginkább a 2014-es parlamenti

választások alkalmával. **2.** Mindegyik az új baloldal vezető ereje, zászlóshajója kíván lenni (s így csöndben rivalizál a többi versenytárral az emberek rokonszenvéért).

Ha mindezek a törekvések valóra válnának, akkor a kormányellenes szavazók akár 8-10 párt közül is választhatnak majd az MSzP, a DKP, az LMP, a Jobbik, az MSzM (ha párttá alakul), a 4K! és még esetleg további három-négy párt közül, figyelembe véve azt is, hogy jelenleg a parlamenten kívül is léteznek még pártok. Ezek közül egyesek talán összeszedik magukat 2014-ig annyira, hogy indulni tudjanak a választásokon.

Kormányzati oldalon valószínűleg csak tapsolnak az ellenzéki oldal eme feldarabolódásának és azt mondják: csak így tovább!

A szakszervezetek álltak az első vonalban

Ezt a kis pártpolitikai kitérőt azért tettük cikkünkön belül, hogy emlékeztessünk: *ebben a politikai környezetben kell élniük, dolgozniuk a szakszervezeteknek*, a kormánykoalíció manőverein és az érdekegyeztető tanácskozásokat, párbeszédet nem túlságosan kedvelő magatartásán túlmenően. Az imént említett mozgólódások pedig a munkavállalói szervezetek politikai képviseletének felvállalását előszeretettel hangoztatják, amint azt az MSzP és az LMP már meg is tette, a 4K! pedig jelezte.

A szakszervezeteknek tehát ugyancsak körültekintőnek kell majd lenniük ezeknek a kínálatoknak az elfogadása vagy elhárítása dolgában.

A munka világában és az azt körülvevő politika szférájában 2011 háromnegyed évében végbe ment fontosabb események rövid áttekintését a közismert szlogennel fejezzük be: a meccs még nincs lefűjva! Azonban talán az említett események is elegendőek a cikkünk című adott megállapításnak az alátámasztására, hogy *2011 a szakszervezetek éve volt!*

Természetesen sok minden más fontos dolog is történt az országban (pl. az EU-s magyar elnökség). Kétségtelen azon-

ban, hogy a munka és annak hiánya, a bérek, a juttatások és kedvezmények, a támogatások, a nyugdíjak, az adók és más megszorítások, a család stb., vagyis *millió és millió ember napi megélhetési gondjai álltak a közéleti figyelem középpontjában. S ezekhez kapcsolódtak a nagy társadalmi konfrontációk is, amelyekben a munkavállalói oldalon a szakszervezetek álltak az első vonalban.* Az érdekvégyesítés eszközei közül legjobb tudomásunk szerint csak a demonstrációt alkalmazták; munkabeszüntetésről, sztrájkokról nincs tudomásunk.

2012 sem lesz könnyebb

A szakszervezeti mozgalom még számos nehézséggel küzd. Kormányzati és munkáltatói mellőzéssel, munkavállalói közömbösséggel, megosztottsággal, pénzhiánnyal, a politikai támogatás szűkösségével és önzésével. Mind ennek ellenére úgy érezzük, hogy *a rendszerváltás óta ez az év volt a mozgalom magára találásának az éve.* A kritikussá vált megélhetési gondok sokakat ráébresztettek a védekezés, a segítség, az érdekképviselet és érdekvédelem fontosságára, szükségességére. Ez erőt, biztatást adott, sőt ösztönzést jelentett a szakszervezetek számára. Sokak esetében hozzájárult ehhez a pártokból, a programoknak nevezett, de nem megalapozott handabandákból való kiábrándulás, a be nem váltott ígéretek miatti csalódottság is.

Az imént azt írtuk: a meccs még nincs lefűjva. Bár már le volna! *Úgy tűnik azonban, hogy a következő 2012-es esztendő sem lesz lényegesen könnyebb az ideinél.* Baljós jelek máris mutatkoznak: gyengülő forint, növekvő infláció, emelkedő energia- és üzemanyag-árak, szaporodó adónemek, az ország külső megítélésének ingadozása stb.

Az azonban, hogy milyen lesz a jövő év, nem csak a globális pénzügyi válsággal küszködő nemzetközi környezettől, nemcsak a kormányzati intézkedésektől, hanem – tőlünk is függ!

K. P.

Hírek

Indián totemoszlop Sopronban.

Abból az alkalomból, hogy az 1956 novemberében Kanadába emigrált soproni erdőmérnök-hallgatók közül az utolsó is befejezte tanulmányait 1961-ben a Brit-kolumbiai Egyetem soproni divíziójának hallgatójaként, öregdiák szövetségük (UBC Sopron Alumni) egy indián totemoszlopot állított Sopronban a NyME rektori épülete előtt, a főbejáratú utvonallal mentén. A kb. 4 méter magas, un. sárga cédrusból készült oszlop (*Chamaecyparis nootkatensis*, nevezik nutkafenyőnek is) *alkotója* Leslie Józsa, vagyis *Józsa László* erdőmérnök. A szokásos indián motívumok mellett a totemfa mondanivalóját leginkább az oszlopán felfelé úszó *lazacok* fejezik

ki; azt, hogy életük végén a lazacok az óceánról visszatérnek születési helyükre és ott fejezik be életüket. A monumentális, sajátágosan szép alkotást az Erdőmérnöki Kar idei tanévnyitó ünnepsége alkalmával adták át az aranyoklevelük átvételére Sopronba érkezett kanadai öregdiákok az egyetemnek.

*

Prof.Dr. Magyar János okl. erdőmérnök, az MTA rendes tagja (1911-2006) születésének 100. évfordulója alkalmából emléktáblát állítottak tiszteletére Sopronban egykori tanszékén (a Botanikus kert mélyén egyedül álló kisebb épületben), ahol az Erdőrendezést oktatta az erdőmérnök-hallgatók számára több mint két évtizeden keresztül. Avatóbeszédet *dr. Albert Levente* általános

rektorhelyettes mondott, majd *dr. Náhlik András* kari dékánnal együtt leplezte le az emléktáblát.

*

Bezárják a FALCO-t? A Kronospan Holding GmbH bezárja hatalmas szombathelyi műfalapgyárát és elviszi Magyarországról a termelést, ha a városi önkormányzat nem teszi lehetővé, hogy területét bővíthesse és milliárdos nagyságrendű beruházási programját megvalósítsa, adta hírül idei 10. számában társalapunk, a „HÍRFA”. A FALCO ZRt. a tervezett új üzemen lamináló gépsort, valamint nagy teljesítményű présgépeket kívánna telepíteni, de a város ezt nem engedélyezi, lakossági panaszra hivatkozva, a növekvő zajszint miatt.

Méhészet – Erdészet – Argentína

Három különböző szó. Ki gondolná, hogy valahol összefüggés van közöttük?! Azt, hogy hol, a következőkben mindjárt meglátjuk.

Az erdő – a mi éghajlati övünkben – a méhek ősi élettere, ahol mindent megtalálunk, ami fennmaradásukhoz, fejlődésükhöz szükséges: egész évben bőséges élelmet; faodúk, sziklarepedések formájában lakást, veszélyhelyzetekben védelmet.

A méhészek között sok erdész is található. Nem véletlenül! Az erdei nektárflórával kapcsolatos fejlesztésekben, kutatásokban az Erdészeti Tudományos Intézet kiemelkedő szerepet játszott. Gondoljunk csak dr. Keresztesi Béla akadémikusunk akácnemesítéssel kapcsolatos munkásságára, s a Halmágyi Leventével közös nagy „Méhlegelő” c. monográfiájára. Kevesen tudják, hogy a 2 millió hektár magyar erdő az ország legnagyobb nektárflórája.

Az eddig említettek is meggyőzően bizonyíthatják, hogy a méhészet és az erdészet között igen szoros a kapcsolat. Joggal gondolhattam, hogy az erdész-társadalmat érdekelheti egy-egy jelentősebb méhészeti esemény.

Ilyen nagy esemény volt 2011 szeptemberében a 41. Méhészeti Világkongresszus, amelyről szívesen adok tájékoztatást erdészméhész barátaimnak. De nem csak nekik! Talán az „Erdészeti és Faipari Híradó” nem méhészt olvasói is szívesen elolvassák. Annál is inkább, mert az idei kongresszus Argentínában volt. Ennek pedig erdészettörténeti szempontból van különös jelentősége: 1972-ben ez az ország adott otthont a VII. Erdészeti Világkongresszusnak. Ezen pedig – dr. Madas András előterjesztésében – magyar javaslat alapján nagy horderejű döntés született; akkor került meghatározásra az erdő hármaskörének funkciója: fatermelés, védőhatás, közjóléti szerep.

Az APIMONDIA elnevezésű méhészeti világkongresszusokat két-évenként tartják, más-más földrészen. A rendezvénynek három fő része van: döntéseket hoznak a világszervezet működésével kapcsolatban; tudományos előadásokat tartanak a méhészet fő ágazatainak tematikája szerint; világkiállítást rendeznek.

Ez a hivatalos rész, de a kongresszus egyúttal a világ méhészeinek nagy

seregszemléje is, ahol földrészeken is átnyúló barátságok is köttetnek. S nem utolsósorban olyan élmény, amelyet soha nem lehet elfelejteni.

Budapest 1983-ban rendezett APIMONDIA-t. Elmondhatjuk, hogy nagy sikerrel, mert még hosszú éveken át emlegették nemzetközi körökben.

Jómagam – a Sors kegyéből – azóta mindegyik világkongresszuson jelen lehettem. Az 1987. évi varsói kongresszus óta – egy kivétellel – mindegyikre vittem a magyar méhészek ajándékaként egy-egy kis akáccsemetét azzal, hogy ültessék el a kongresszus emlékére és jelképezze a világ méhészeinek barátságát. Később megtapasztaltam, hogy az én cselekedetemnek lett egy olyan, előre nem tervezett hozadéka is, hogy a figyelmet felkeltette Magyarország és a magyar méhészet iránt. (Az egy kivétel a pekingi kongresszus volt, ahova – tartva a magyar méhészek esetleges rosszallásától – korai juhar csemetét vittem.)

Számomra a szorosan vett szakmai ismeretanyagon felül fontos az is, hogy a rendező ország gazdasági, társadalmi, földrajzi viszonyairól bővebb információt kaphatok, de legalább felfrissülnek az iskolában tanultak.

Feltételezve, hogy T. Olvasóink szívesen betekintnének az Argentínát jellemző adatokba, néhányat megemlítek.

– Argentína a Föld országai között a tíz legnagyobb közé tartozik. Területe 2,776.890 km², de van területe az Antarktiszon is. Brazília után a dél-amerikai földrész második legnagyobb országa.

– Államformája: köztársaság. Közigazgatási beosztása: 23 tartomány és a főváros, Buenos Aires (tisztá levegő). Hivatalos nyelve a spanyol.

– Lakóinak száma 40 millió. Ezzel a Föld országai között a 30. A népesség 95 %-a európai eredetű. A maradék 5 % ázsiai és közel-keleti származású, az őslakos indiánok leszármazottja, illetve mesztic.

– Földrajzi és éghajlati szempontból igen változatos ország. A dél-amerikai földrészen észak-dél irányban hosszan elnyúló ország éghajlata az északi trópusi-szubtrópusi éghajlatú területektől a tűzföldi hűvösebb területekig változik. Ugyanakkor változik a tengerszint

feletti magasság szerint is, a mélyebb fekvésű síkságtól kezdve az elsősorban Patagóniára jellemző magasabb platókon át egészen az Andok több ezer méter magas hegycsúcsáig.

Most áttérek Argentína méhészetére. Nek az ismertetésére. A változatos éghajlati tényezők eredményeképpen a nektárflóra is igen változatos és bőséges. Ennek megfelelően Argentína a világ egyik legjelentősebb méztermelő országa.

Az északi országrészen a legnagyobb területet elfoglaló szubtrópusi – általunk kevésbé ismert – mézelő növények ontják a nektárt. A hegyvidéken az erdők növényei, a platókon, de főleg a pampáknak nevezett hatalmas legelőterületeken pedig a különböző lágyszárú növények nyújtják a bőséges méztermést.

Dél felé haladva az éghajlat egyre jobban kezd hasonlítani a mérsékelt európaihoz. Ennek megfelelően megjelennek a nálunk is ismert mézelő növények: a repce, a napraforgó, a lóherefélék és a gyümölcsfák szinte teljes európai skálája. Utóbbiaknál a méhek szerepe a megporzásban is jelentős.

Argentínában jelen van – főleg a távoli részekben – az európai mintára kialakult hagyományos méhészkedés és elsősorban a központi régióban a korszerű technológiát alkalmazó nagyüzemi méhészkedés is. Nem ritkák a hatalmas mézfeldolgozó üzemek, s a jól szervezett és gépesített méhészetek sem.

Befejezésként tekintsük át Argentína méhészetét a számok tükrében.

Dél-Amerika méztermelésének 70 %-át, az amerikai földrész méztermelésének 25 %-át, a Föld méztermelésének 6 %-át Argentína állítja elő. A világ mézkereskedelmében az argentin mézexport meghatározó jelentőségű.

Az évi 150 ezer tonna mézet 35.000 méhészt termeli 4 millió méhcsaláddal! Az egy méhcsaládra eső méztermés átlagosan 25 kg.

Remélem, hogy szerény tájékoztatásommal sikerült a címben szereplő három szó összetartozását érzékeltetnem, T. Olvasóinknak pedig hasznos információkat nyújtanom.

Fritsch Ottó
erdőmérnök, méztermelő

FAGOSz Fakereskedelmi Konferencia

Balatonszemesen, a Szinbád Hotelben tartotta szokásos őszi, immár XLI. Konferenciáját a *Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség* (FAGOSz).

A rendezvény keretében az előadók áttekintést adtak a hazai fűrészipar helyzetéről, a Husqvarna motorfűrészek új generációjáról, a Kronospan cégcsoporthoz tartozó Mohácsi Farostlemezgyár (MOFA) és a FALCO szombathelyi forgácslapgyár, továbbá a szolnoki DERULA rétegelt lemezgyár fejlesztéséről és faigényéről.

Mőcsényi Miklós főtítkárnak a hazai fűrésziparról nyújtott áttekintésében összevetette a FAGOSz által 1998/99-ben és 2011-ben a fűrésziparosok körében végzett felmérés főbb eredményeit, valamint a Központi Statisztikai Hivatal adatait.

A korábbi (kerekített) 1,7 millió köbméter hengeresfa felvágás 2010-ig 1,2 millió köbméterre csökkent a 3.500 főt foglalkoztató szakágazatban. 2000-ben még 1.200 fűrészáru gyártó működött, számuk 2008-ig 860-ra csökkent. A 2002. évtől az export az egész fafeldolgozásban meghaladja a belföldi értékesítést. Ami azt is jelenti, hogy *aki nem képes exportálni, az lemarad a piaci versenyben*. A hazai fűrészáru és a tároló fatermék árbevételében viszont változatlanul a hazai felhasználás dominál.

Felvetődött, hogy az állami erdőgazdasági részvénytársaságok hozzanak létre olyan keményfát feldolgozó üzemet, amely a fűrészáru mellett magasabb készütségi fokú terméket is elő tud állítani. Továbbá: újdonság a fapiacra, hogy ebben az évben már Kína részéről is kereslet mutatkozik tölgy rönk iránt.

A Husqvarna Magyarország Kft. képviselői a kismotor- és kismotorgyártás területén (motorfűrészek, fűnyírók, fűkaszák) stb. nemzetközi viszonylatban is ismert, fontos szerepet játszó cég bemutatása után ismertették az új generációjú „Auto Tune” láncfűrészgépeket. Már tesztelik a mini-számítógép (valószínűleg mikroprocesszor) által vezérelt és ellenőrzött láncfűrészüket. Ebben rögzítik az olyan paramétereket, mint a porlasztó hőmérséklete, az üzemi zavarok, a kezelőelemek, az indítások száma, a fordulatszám – s egyben ezeket szükség szerint át is állítják. Az elektro-

nika az adatokat tárolja is, amelyek utólag visszakereshetők. Ez a modern kis gép az eddigiekhez képest alig 3 %-kal drágább csupán.

Jövőre az *akkumulátoros láncfűrész* lesz a cég újdonsága!

Európában előbb vagy utóbb bezárja elavult, illetve túl magas költséggel működő gyárait a falemezgyártó Kronospan cégcsoport. A MOFA Mohácsi Farostlemezgyárában a gáztüzelés kiváltására biomassza tüzelésre alapozott energiaközpont építését tervezi, ami viszont megnöveli a gyár faanyag-szükségletét.

A szombathelyi FALCO Faforgácslap-gyárban már korszerűsítették a forgács-előkészítést. A következő lépés: új gyártócsarnokba telepített folyamatos présszel a forgácslap-gyártás növelése, valamint magasfényű laminált lapok gyártása. Mindezek beruházási költsége meghaladja a 10 milliárd forintot!

Magyarországon igen magasak az anyag- és energiaköltségek, a faanyag európai viszonylatban is a legdrágább. Ez utóbbi különösen a MOFA esetében válhat kritikussá, mivel a gyár kizárólag hengeresfa alapanyagból dolgozik. Szombathelyen mindenféle faválasztékot tudnak fogadni, még az egyszer már felhasznált faanyagot is, ami a fejlesztés után a jelenlegi 300 ezer köbméteres felhasználást jelentős mértékben megnöveli. Itt azonban a telephely bővítése és a zajkibocsátás jelent problémát, ami az önkormányzat döntését igényli.

Szolnokon az 1994-ben alapított Solasz DERULA cég 2000 óta készít nyár rétegelt lemezeket. Termékeinek 95 %-át exportálja és jelentős fejlesztés előtt áll, ami közvetlenül 60 fővel növelné a gyár 250 fős létszámát.

További munkalehetőséget nyújtana az olasz nyártermesztési módszerrel nevelt ültetvények gondozása. A gyár megnövekvő alapanyag-szükségletének a kielégítéséhez a jelenlegi 1.500 hektár faültetvényt 3.000 hektárra kellene növelni, 12 éves vágásfordulóval. A problémát az okozza, hogy ezek az ültetvények nem minősülnek erdőnek, így telepítésükhöz nem igényelhetnek állami támogatást. További gond az is, hogy a rétegelt lemezek gyártásához szükséges nemes nyár nem tekinthető őshonosnak,

valamint hiányzik a PEFS, illetve FSC tanúsítványuk. A 12 éves vágásforduló azonban a többi fafajhoz viszonyítva gyorsabb pénzforgalmat, gyorsabb megtérülést biztosít az ültetvények telepitőinek. Az előadásokat számos kérdés és hozzászólás követte.

Dr. Tóth Sándor László
okl. faipari mérnök Budapest

Hírek

A Kémia Nemzetközi Éve. Az idei esztendőt a Kémiai Nemzetközi Évnek nyilvánították. Mégpedig azért, mert száz évvel ezelőtt, 1911-ben tüntették ki Marie Curie asszonyt a kémiai Nobel-díjjal (aki 1903-ban már a fizikai Nobel-díjat is elnyerte. Eddig ő az egyetlen nő a világon, akit két alkalommal is kitüntettek a legmagasabbnak tartott nemzetközi tudományos díjjal.)

Az alkalomból különféle tudományos rendezvényeket és megemlékezéseket tartottak országszerte.

Szakmánknak is érdemes megemlékeznie egy kimagasló tudósáról, aki többek között erdőmérnök-hallgatók generációinak tanította Sopronban a szerves és szerves kémia tudományát. Ő Prof. Dr. Romwalter Alfréd (1890.IV.22. - 1954.IX.2.) fizika-kémia-természettudományi szakszaki középiskolai tanár, aki a soproni Bánya- Kohó- és Erdőmérnöki Karon 1928-tól a kémia rendkívüli, 1940-től nyilvános rendes tanára volt.

Kutatásai során az ásványi szenek kémiaiával, a szénítés technológiájával, szénemesítéssel és szénlepaláttal foglalkozott.

Eredményeinek elismeréseként 1941-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjai közé választotta, 1953-ban pedig Kossuth Díjjal tüntették ki. Emlékét a soproni botanikus kert 57. parcellájában kőből készült mellszobra hirdeti.

*

Dr.h.c. cím. A Nyugat-magyarországi Egyetem Szenátusa az Erdőmérnöki Kar Tanácsának előterjesztése alapján tiszteletbeli doktorrá (doctor honoris causa) avatta Prof. Dr. Németh Tamást, a Magyar Tudományos Akadémia főtítkárákat.

*„Nincs szebb erdő a magyar bükkösönél
és nincs szebb vad a benne orgonáló
szarvasbikánál.”*

(Széchenyi Zsigmond gr.)

Megemlékezés az 1971. évi Vadászati Világkiállításról

Budapesten, a Vajdahunyadvárban, a Magyar Mezőgazdasági Múzeum konferenciatermében emlékülést bonyolítottak le az 1971-ben megrendezett budapesti Vadászati Világkiállítás negyvenedik évfordulója alkalmából.

Szakköreinkben ismert, hogy nagyszabású nemzetközi vadászati kiállításokat rendeztek már korábban is, nem egyet, s nem kettőt. Ezt a rendezvényt azonban a kiállítások minősítésével foglalkozó nemzetközi iroda hivatalosan is világkiállításnak minősítette, mégpedig a „különleges kiállítások” kategóriájában. Ez volt Magyarországon az első és mindmáig egyetlen világkiállítás.

A mostani emlékkonferencia rendezője a Magyar Tudományos Akadémia Erdészeti Bizottsága, valamint az Országos Magyar Vadászkamara Kulturális Bizottsága volt.

*

Az OMKV Vadászkürt-együttes ünnepélyes szignálja, valamint a magyar vadászok zászlajának bevonulása után Prof. Dr. Dr. h. c. Faragó Sándor, a Nyugat-magyarországi Egyetem rektora, az MTA-EB elnöke mondott megnyitó beszédet.

A rektor rámutatott, hogy a V. V. k. nemcsak nagy esemény volt, hanem egy pozicionálás is, a vadászat társadalmi helyzetének korabeli felmérése. A mostani rendezvény pedig a jelenlegi állapotok egybevetése a negyven évvel korábbiakkal. Kiemelte annak a tudományos konferenciának a jelentőségét, amelyet soproni tanszéki elődje, Bencze Lajos professzor szervezett a V. V. k. ideje alatt az Akadémián, ami egyben a vadásztudomány akadémiai rangra emelését is jelentette.

*

A rektort követően dr. Semjén Zsolt, a Magyar Köztársaság kormányának elnökhelyettese mondott üdvözlő beszédet. A V. V. k. aranybetűs lapja a magyar vadászat történetének, mondotta, amely a magyar vadászati kultúrát állította országunk részéről a kiállítás középpontjába. Döntő impulzust adott a hazánkba irányuló vadászati turizmus nagyobb arányú megindulásának, valamint (éppen ennek révén) pozitív országimázst épített.

Ez a három szempont ma is iránymutató, mert ezek a feladataink napjainkban is. A vadászat jelentősége jóval nagyobb a statisztikailag kimutathatónál. Politikai jelentősége pedig abban állt, hogy az egyre nagyobb számban hazánkba látogató magas közéleti rangú személyiségek, mint vadászvendégek révén Magyarország jóhírét terjesztette szerte a világban.

*

A levonható tanulságokat kamatoztassuk a jelenben egy újabb nagyszabású vadászati világkiállítás magyarországi megrendezésének megalapozásához, mondta befejezésül a miniszterelnök-helyettes, aki egyben az Országos Magyar Vadászati Védegylet elnöke is. Ezt a megalapozást fogja szolgálni majd az a nagy országos vadászati múzeum is, amelyet a hatvani egykori Grassalkovich-kastélyban alakítanak ki, valamint több más regionális vadászati múzeum.

Beszéde végeztével dr. Semjén Zsolt saját kezűleg tűzte a Nemzeti Vadászrendet Zilai János, a Gemenci Erdészeti és Vadászati ZRt. fővadásza mellé. Az országos, sőt határainkon túl is ismertségnek örvendő szakembernek ez a kiténtetés most talán különösen jólesett, mert ismert vele kapcsolatban, hogy nemrég épült fel súlyos, veszélyes betegségből.

*

A bevezető ünnepélyes mozzanatok után a konferencia Prof. Dr. Dr. h. c. Solymos Rezső, az MTA rendes tagja elnökletével megkezdte munkáját.

Első előadónak dr. Tóth Sándor ny. minisztériumi főosztályvezető (s ma már egyben ismert vadásztörténész) a V. V. k. szakmai, tudományos és nemzetközi előkészítését ismertette. Szerencse, hogy erről éppen ő beszélt, mert fölöttébb autentikus személyiség ezen a téren: ebben az előkészítésben minisztériumi jobbkeze volt a korabeli Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztériumban a V. V. k. kormány-főmegbízottjának, Földes László miniszterhelyettesnek (akinek a neve azután a továbbiakban már nem sokszor hangzott el a konferencián, talán a mai politikai korszaknak tulajdoníthatóan).

Az előadásból megtudhattuk például, hogy a V. V. k. megrendezésének gondolatát az a megbeszélés indította el, amelyet 1965-ben Földes László folytatott az akkor már Tanzániában élő híres Afrika-vadással, dr. Nagy Endrével a galgamácsai vadászházban. A gondolatot azután teljes egészében magáévá tette a vadászatkedveléséről ismert korabeli politikai felső vezetés és ez az erős politikai hátszél volt a sikeres megvalósítás egyik legfontosabb tényezője. A V. V. k. nemzeti sikerélménnyé vált, amire akkoriban nagy szüksége is volt a magyar társadalomnak.

*

Vajai László, a Vidékfejlesztési Minisztérium Erdészeti, Vadászati és Halászati Főosztályának vezetője előadásának bevezetésében lényegében ezt a megállapítást folytatta és erősítette meg, mondván: ma már történelmi távlatból láthatjuk, hogy a V. V. k. nemcsak a vadászok, hanem az egész magyar társadalom történetének jelentős eseménye, egy gigantikus

rendezvény volt. A továbbiakban áttekintést adott a vadászati közigazgatásunk szervezeti alakulásáról 1990-től napjainkig.

*

Dr. Jánoska Ferenc egyetemi docens (NyME) „A szakirányú oktatás és kutatás helyzete és irányai a Világkiállítás idején és napjainkban” című előadásában – amely több helyen is kitért az oktatást megalapozó tudományos kutatásra is – egyrészt sok ismeretlen részletet is megvilágított; másrészt a végén érdemi következtetéseket vont le és hasznos javaslatokat tett.

Megtudhattuk például, hogy Selmezbányán már jóval az erdőmérnök-képzés megindítása előtt, az 1735-ben alapított Bergschule-ban is oktattak vadászati ismereteket a leendő bányatisztek számára. Ugyanígy olyan korai, ma már nem létező szakoktatási intézményekben is a XIX. század elején, mint pl. a keszthelyi Georgicon erdész-vadász oskolájában, vagy a kismartoni erdésziskolában. A jelenről szólva a *soproni Nyugat-magyarországi Egyetemet és a gödöllői Szent István Egyetemet meghatározó bázisnak minősítette* mind az oktatás, mind a kutatás szempontjából.

Ami azonban ezen kívül van, az előadó szerint: kuszaság. A középfokú képzésben is bőven vannak nemkívánatos jelenségek. *A legtöbb probléma azonban a felnőttképzésben tapasztalható*, ahol szinte korlátlanul és ezért ellenőrizhetetlenül indítható modulszerű képzés. Az előadó javaslatai: szigorítás (a „papucsgyárakat” be kell zárni), a túlképzés visszaszorítása, a kutatások területén pedig az állami finanszírozás fokozása.

*

Prof.Dr.Dr.h.c. Faragó Sándor DSc, most már mint intézigazgató egyetemi tanár *az apróvad-gazdálkodás* negyven évvel ezelőtti és mai helyzetéről, s gondjairól tartott előadást. Korabeli kiadványok címlapjainak bemutatásával illusztrálta, hogy a tudomány is készült a V.Vk.-ra. Majd pedig azt, hogy az elmúlt négy évtized alatt a művelési ág változás, a műtrágyázás és a növényvédő szer felhasználás változása miként hatott az apróvadállományra és a predátorokra is. Egyik tanulságként levonta azt a következtetést, hogy *az apróvad, főleg a fogoly állományának alakulása a környezetváltozás legjobb indikátora*. Az összetett rendszerek komplex megoldásokat kívánnak; a feladatok a negatív tényezők tükröképei.

*

Galamb Gábor, az egykori Lábodi Áll. Gazdaság ny. igazgatója (aki annak idején még részese volt a V.Vk. megrendezésének is) hasonló elemzéseket mutatott be, de *a nagyvad* vonatkozásában. Rámutatott például, hogy olyan nagyvad, mint a vaddisznó vagy az őz, de helyenként a szarvas is az elmúlt évtizedek alatt megjelent olyan helyeken is, ahol korábban jószerével hírüket sem hallották, főleg a Nagy-Alföldön.

Prof.Dr. Náhlik András, a NyME Erdőmérnöki Karának dékánja, egyetemi tanár *szintén a nagyvaddal foglalkozott* előadásában. Diagramokon fontosabb fajonként mutatta be az állománylétszám és a kilövések, továbbá a vadkárok alakulását 1980-2000 között, s hogy ezek függvényében miként alakult a gazdálkodás pénzügyi eredménye. Szavai nyomán eléggé negatív kép bontakozott ki a vadgazdálkodás és va-

dászat szabályozására hozott egyes intézkedésekkel kapcsolatban, amelyek többnyire *a megbízhatatlan adatokra épülő tervezésből* eredtek (különböző kampányok, oktan kímélések stb.). Előadását a helyzet megjavítására irányuló javaslatokkal zárta a professzor.

*

Marghescu Tamás, a Nemzetközi Vadvédelmi Tanács, a C.I.C. irodájának vezérigazgatója (amely Budakeszin működik) „A C.I.C. szerepe a vadgazdálkodás irányvonalainak meghatározásában” című előadása keretében elmondta, hogy a V.Vk.-n a FAO, vagyis az ENSZ Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Szervezete mellett a C.I.C. is képviseltette magát. Majd bemutatta, hogy az 1929-ben Tótmegyeren (ma Palarikovo, Szlovákia) alapított szervezet az elmúlt évtizedekben miként vett részt különböző nemzetközi szervezetekben, illetve fórumokon a vadászat és a természethasznosítás más formáinak fejlesztését szolgáló különféle nemzetközi megállapodások létrehozásában. Egyik ilyen fontos tanácskozás legutóbb 2011. június 4-16. között zajlott le Pozsonyban a C.I.C. trófeabírálati rendszer megújításáról.

A vezérigazgató elmondta: *a szervezet nagy hangsúlyt helyez a tömegkommunikációra*, mert a társadalom egyre inkább elveszíti a kapcsolatát a természettel; a fiatalabb generációk, a gyermekek körében a tájékozatlanság meghökkentő példáival lehet találkozni.

*

Kőhalmy Zsolt, a Nemzetközi Szafari Klub (Safari Club International) magyarországi egyesületének elnöke az 1973-ban alapított szervezet *tevékenységét mutatta be*. Központja az USA-ban van, az Arizona-állambeli Tucson-ban. Az 50 ezer egyéni tagot számláló nonprofit szervezetnek számos tagegyesülete van szerte a Földön; Európában 14, ezek egyike a magyar egyesület.

Az SCI tagdíjakból és adományokból nemcsak önmagát tartja fenn, hanem meglehetősen tekintélyes tőkét gyűjtve szakmai kiadványokat jelentet meg, vadvédelmi és kutatási programokat támogat, érdekérvényesítési tevékenységet fejt ki (lobbizzik), humanitárius akciókat is lebonyolít, ismeretterjesztést végez, gondoskodik a vadászokról.

Az előadásban elhangzott számos konkrét példa közül megemlíthetjük a *nemzetközi trófea-rekordkönyv* kiadását, ami nem kevés pénzt hoz az SCI konyhájára, s amelybe bárki bekerülhet a maga rekordjával, ha megfizeti az ezért járó taksát. *Magyarországi akcióik* körébe tartozik pl. a vadászati kerekasztal megszervezése, vagy az új fegyvertartási törvény előkészítésében történő aktív részvétel. *A tudományosan megalapozott vadvédelmet szolgálja* pl. az alpesi kőszáli kecske kutatási projekt, az afrikai oroszlánprogram, Ázsiában az argali és a hópárduc program stb. *Humanitárius akcióit indítottak* a vakok körében, hogy azok legalább tapintás révén alkothassanak valamelyes képet maguknak a különböző vadfajokról.

*

Fácányi Ödön, a konferencia egyik főszervezőjének, az Országos Magyar Vadászkamara Kulturális Bizottságának elnöke azt mutatta be vetített képes előadásában, hogy *milyen*

hatással volt a V.Vk. a kultúra egyes területeire, mely alkotókat hozta felszínre, milyen alkotásokat inspirált. Ezek a területek: az irodalom, a festészet és szobrászat, fotó és film, építészet, zene. Íme néhány találomra felidézett név: Csergező Pál, Csiszár József, Muray Róbert, Valaczkai Erzsébet festő, Balogh Péter grafikus; Farkas Pál, László Péter, Tóth Béla szobrász; Nagygyörgy Sándor, Féner Tamás, Magyar Ferenc természetfotós; Kollányi Ágoston, Schuller Imre filmrendező. A zene területén ekkor jött ismét egyre inkább divatba a vadászkiáltás, létre jöttek a vadászkiáltás együttesek, megszületett a Köhalmi Tamás és Balázs Árpád által alkotott új Vadász-himnusz. Egyre gyakrabban lehetett hallani a V.Vk. után Hubertus-misék lebonyolításáról is, amiről a Rákosi-korszakban és a korai kádárizmusban szó sem lehetett.

*

Oláh Csaba, az 1991-ben alapított Vadászati Kulturális Egyesület elnöke főleg a vadászetika alapelveivel foglalkozott előadásában. Nyilván nem véletlenül, mert amint megtudtuk, egy új, nagy, egységes vadászetikai kódex kialakítá-

sán dolgoznak, amelyhez majd etikai fegyelmi szabályzat is csatlakozik.

Az előadások elhangzása után a rendező szervek képviselői szólaltak fel. Feiszt Ottó, az OMVK elnöke a magyar vadászat legkiemelkedőbb eseményének és életre szóló élménynek minősítette a V.Vk.-t, amelynek „Ember és természet” volt a jelmondata, s üzenete eljutott a címzettekhez. Szerencsés időpontban valósult meg, nemzetközi támogatást kapott, jól szolgálta Magyarország jóhírét. Ma már új ötletekkel és új elvekkel lehet csak sikerrel megvalósítani egy új V.Vk.-t.

Solymos Rezső akadémikus arra emlékeztetett, hogy ez a konferencia 2011-ben az Erdők Nemzetközi Évében, azon belül pedig a Magyar Tudomány Napja közelében került lebonyolításra; érdemes lesz hasonlókkal megismételni. Végül köszönetét fejezte ki Faragó Sándornak és Fácányi Ödönnek a konferencia megszervezéséért, valamint az előadóknek a közreműködésért.

A rendezvény Faragó professzor zárszavával ért véget.

Király Pál

A jó – azaz a jövő idő képzése (jó - jó - jövő)

Nyugdíjba érkezvén, elérkezett az idő, hogy nyugdíjba tegyem az eszmélésemről a mai napig kizárólagosan használt „lesz, majd, fog” stb., vagyis a *boldog távlatok* felvillantását segítő képzőket is. Teszem őket és teszek is rájuk! Nem nagyon tüsténkedtek abban, hogy a nekik kijelölt szerepben, a kijelölt időponttól nézvést, hitelesen álljanak a mindenkor jó ígéret előtt.

*

Kezdjük az elején. 1950-es évek, egypárt rendszer, egyszemélyi vezetés. Egy a jelszónk, de egy szót se! **Vasszi**gor; egy emberként, **vasakarattal**. Egy **vas** nélkül – gyűjtsd a vasat és a fémét. A vas és acél országa – arccal a **vasút** felé. **Vasfüggöny**; **vastaps**, éljenzés. 1956 – MUK!

*

Felmenőim nemhogy újat nem kezdhettek az életükkel és a miénkkel, azon nyomban a sors szabta újabb nehézségekkel súlyozva görnyedtek tovább a még mindig lenininek mondott úton.

1962: „A szocializmus építése nagy lendületet vett és befejeztük a szocialista társadalom alapjainak lerakását hazánkban.” Hosszan tartó viharos taps – immár éltetés nélkül.

*

De messze nem dúskáltunk a *jóban*, még mindig nem. Erre azért már tisztában emlékszem. Például választott középiskolám az országhatáron települt, ahová több külön engedély, igazolás és minden utazási alkalommal több igazoltatás után juthattam én is, ahogyan a társaim is. Visszafelé már kisebb bizalmatlanság kísért az utunkon. Maga az iskola volt emlékezetesen az egyetlen szenzációs *jó*, amire ma is emlékezhetek.

*

1968-at irtunk. Na, majd az új mechanizmus! Vagy ezzel lesz végre *jobb* minden, vagy semmivel! Ahogyan az egyszerűen gondolkodó idősebb fogathajtó, Pali bácsi az első munkahelyemen kijelentette, amikor vele együtt mindinkább kiszorították a lovas-foga-

tos szolgáltatást, a terepjáró gépkocsival furikázva: „Most már értem, hogy mi az az új mechanizmus!”. Na ja! Alighogy kezdett *volna* talán egy kicsit *jobb* lenni, kidobolta a világ rendszer-független kisbírója, hogy itt az olajválság. Hát odalett megint az ígért *jó*.

*

És hiába nőtt évről évre, kizárólag a munka termelékenységéből a nemzeti *jövedelem*, mindinkább *kétezes* lettünk IMF-nek WB-nak (nem a West Bromwich!). Végte: kezes-bárányai. Ez *jónak* aligha volt mondható. 1989-1990 küszöbéhez értünk.

*

Én azóta sem tudom felhőtlen *jónak* mondani az eltelt évtizedeket, mert továbbra is folyton a *jövőre*, a néhány évre vagy a még távolabbi ígért *jók* überelik a mindenkor mindennapokat, most is és mindörökké.

– Ámen? – Nemá’!

Aponymus

forestpress
erdészet – faipar – vadászat természetvédelem



Nyugdíjasoknak - nyugdíjasokról

Legutóbbi, szeptemberi lapszámban közöltekhez képest most több információval szolgálhatunk nyugdíjasaink számára, időrendi sorrendben a következőkről adhatok tájékoztatást.

A *Nyugdíjasok Országos Képviselőinek* (NYOK) elnöksége szeptember 28-i ülésén jelölőbizottság megalakításáról döntött. Ismeretes, hogy a tisztújító tanácsülésen jelöltek hiányában a különböző bizottságok élére nem sikerült új személyeket választani. A jelölő bizottság kérte a tagszervezetek vezetőit, hogy személyi javaslatokkal segítsék a munkájukat. Az eddigi tapasztalatok alapján látható, hogy nem könnyű megoldást találni ezekre a sürgető kérdésekre. Bízunk abban, hogy összefogással sikerül megfelelő személyeket választani, mert sok feladat vár megoldásra.

Tovább zajlik a NYOK elnökválasztással kapcsolatos esemény. *Mihalovits Ervin*, a korábbi elnök 2011. október 18-án kelt e-mail-en szétküldött nyílt levelében lemondott tiszteletbeli elnöki megbízatásáról.

Indoklásul leírta, hogy a testület megválasztásakor nem kötötte időhöz és feltételhez vállalt tevékenységének gyakorlását. Az elmúlt időszakban több fórumra pl. elnökségi ülés nem kapott meghívást. Számos koncepció és intézkedés történt a szervezet életében, amelyeket elnök asszony nem beszélt meg vele, így azokat nem ismerhette meg, ezért véleményt sem alkothatt azokról. Mindezek következményeként nem látta feladatának maradéktalan ellátásának lehetőségét.

*

Bíró László, az egyik tagszervezetünk képviselője szintén e-mail-en szétküldött nyílt levelében tovább taglalja *Mihalovits Ervin* úr lemondásával kapcsolatos észrevételeket. A levél tartalmát az érdeklődők a NYOK-on keresztül megismerhetik. *Bíró* úr úgy ítéli meg, hogy *dr. Hegyesiné Orsós Éva* vezetésével komoly műhelymunka folyik a szervezet átalakítására, működési feltételeinek biztosítására, a tagszervezetekkel való folyamatos tapasztalatcsere. Ebben az új helyzetben bizonyára tehetnek olyan elemek is, amelyek nem egyeznek valamennyi tagszervezet véle-

ményével. Ahogy a választáskor bizalmat szavaztunk, úgy *adjunk időt arra is, hogy kiforrja magát a szervezet.*

A Parlamentben tartott tanácskozásról megemlíthető, hogy a politikai attitűdöt leszámítva az egyik legjobb rendezvény volt, ahol a nyugdíjas szervezetek vezetői értelmes együttműködésre kész gondolatokat közvetítettek. Az elhangzott felszólalások nem pártoknak szólt, hanem annak az óhajnak, hogy nem lehet a nyugdíjasokkal mindent csinálni, hogy minden lehetőséget megragadva felemeljük szavunkat saját érdekünkben. Mivel mi is a társadalom részei vagyunk, ezért nem befelé forduló életet kell élnünk, hanem ki kell állnunk igazunkért.

*

Mintegy másfél éves késéssel ugyan *Orbán Viktor miniszterelnök létrehozta az új időügyi Tanácsot*. Igaz, az nem derül ki az információkból, hogy milyen szempontok alapján kiket választott a tanácsadó testületbe.

A Népszavában 2011. szeptember 27-én e témában megjelent cikkben nem derül ki világosan, hogy mi lesz a feladatuk. Ami biztos, hogy *az egymillió időst tömörítő NYOK nincs a kiválasztottak között*. *Dr. Hegyesiné Orsós Éva* elnök asszony csak a médiából értesült az Időügyi Tanács létrehozásáról.

A tanács elnöke a mindenkori miniszterelnök, tagjait is ő választhatja. A testület eddig politikai hovatartozástól függetlenül működött, a legnagyobb múlttal és tagsággal rendelkező időügyi szervezetek vezetői és szakértők voltak a tagjai. Elnök asszony véleménye szerint úgy tűnik, ennek a folyamatnak most vége.

A miniszterelnök a parlamentben az Időügyi Tanács alakuló ülésén úgy fogalmazott, hogy rosszul teszi az, aki küzd az idősödés ellen. „Az Időügyi Tanácsnak ezért dolga az is, hogy javaslatokat tegyen ennek a szemléletnek az átalakítására. *Miniszterelnök úr beszélt arról is, hogy Magyarország megújulásában az idős emberekre is szükség lesz, a tudásukra, a tapasztalatukra, és ne szégyelljük kimondani, egyre inkább szükségünk tesz még a munkájukra is.*”

A szocialista *Kiss Péter* szerint itt az ideje, hogy *Orbán Viktor* konkrét intézkedést tegyen a nyugdíjrendszerből való forráskivonás megállítására, a visszamenőleges jogalkotás megszüntetésére, a nyugdíjkorrekciós program továbbvitelére, a méltányossági nyugdíj intézményének és az eddig megszerzett jogosítványok megőrzésére.

*

Selmeczi Gabriella FIDESZ szóvivője 2011. november 11-én sajtótájékoztatót tartott. A szeptemberben nyugdíjasokkal és nyugdíjazásokkal kapcsolatosan megjelent információk félrevezetőek. A jövőt illetően elhangzott, hogy a 2012. év eleji nyugdíjemelés előtt novemberben egyösszegű 6%-os kiegészítést kapnak a nyugdíjasok. *A 2012. évi emelés mértéke várhatóan 4,2% lesz*, az öregségi és az özvegyi, valamint a korhatár előtti nyugdíjak esetében. Mindezekből kiderül, hogy az özvegyi nyugdíj sem kerül megszüntetésre. Kérdésekre válaszolva a szóvivő elmondta, hogy *nem lesz ingatlanadó és nem lesz termőföldre vonatkozó adó sem.*

*

Meg kell említeni a közelmúlt megtisztelő eseményét, miszerint *dr. Tóth Béla* nyugalmazott tudományos tanácsadó, az ERTI Püspökladányi Állomása igazgatójának 90. születésnapjára rendezett ünnepséget. A bensőséges hangulatú püspökladányi szakmai konferencián közel 100 fő köszöntötte a nemzetközi hírű kutató kollegánkat.

Ez alkalmából az EFDSZ tagjai nevében kívánunk további boldog éveket és jó egészséget.

Reméljük, hogy az információk felkeltik nyugdíjas társaink érdeklődését. Bízunk abban, hogy a kormány számunkra pozitív intézkedéseit betartja.

Berényi Gyula

a Nyugdíjas Bizottság elnöke

OÉT helyett NGTT

Az Országgyűlés július 22-i hatállyal megszüntette az Országos Érdekegyeztető Tanácsot (OÉT) és helyébe létrehozta a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsot (NGTT) a 2011. évi XCIII. törvénnyel. Mégpedig, amint a törvény bevezetésében olvasható: „Az Országgyűlés, elismerve a gazdasági és társadalmi párbeszéd szerepét, a nemzeti gazdasági és társadalompolitikai stratégiák megvitatására, a társadalom különböző érdekcsoportjai közötti konszenzus elősegítése érdekében” alkotta meg a törvényt (összhangban az EU alapelveivel).

*

Nem vállalkozhatunk a meglehetősen terjedelmes és *a munka világa szempontjából fontosnak tartott törvény* részletes ismertetésére. Gyakorlati alkalmazása majd úgyis megmutat egyet s mást. Most csak egy-két, Szakszervezetünket közelebből érintő részletet ragadunk ki.

A Tanács *hosszú* távú és *átfogó* ügyek előmozdítására hivatott *konzultációs, javaslattevő és tanácsadó* testület. (Vagyis – tegyük mi hozzá – semmilyen döntési joga nincs.)

A 2.§. /1/ pontja szerint *független* az Országgyűléstől és a Kormánytól. Ám ha ezek részéről a 3.§. /2/ pontjában felsoroltak (például akár csak egy kormánytag) állásfoglalásra vagy véleményadásra „felkérlik”, a Tanács ennek 30 napon belül *köteles* eleget tenni. (Kissé furcsa függetlenség.)

*

Ismeretes, hogy *a megszüntetett OÉT-nak három „oldala” volt*: a munkaadói, a munkavállalói és a kormányoldal. Ezeknek a képviselői foglaltak helyet a tárgyalóasztalnál érdekeik egybevetése és egyeztetése, mind a három oldal számára elfogadható megállapodás kialakítása érdekében.

Ezzel szemben az új NGTT, *mondhatni, egy poligon*. Oldalai ugyanis a következők (2.§. 2. bek.):

- a/ a munkaadói és munkavállalói érdekeképviselői szervezetek, illetve érdekeképviselői szövetségek;
- b/ az országos gazdasági kamarák;

- c/ a nemzetpolitika területén tevékenykedő civil szervezetek;
- d/ a külön törvényben meghatározott történelmi egyházak;
- e/ a tudomány hazai és határon túli magyar képviselői.

*

Amint a felsorolásból is látható, sokkal többen ülnek majd körül a nagy érdekegyeztető asztalt, mint korábban. Csak *egy valaki hiányzik majd* és ez nem csupán egy a sok közül, hanem maga – *a kormány!* Ennél világosabban már alig lehet kifejezni, hogy a kormány nem kíván senkivel sem egyezkedni, hanem jár a maga útján.

Érdeemes egy pillantást vetni, hogy a munkavállalói oldalnak *ki lehet a tagja a szakszervezetek részéről?*

Csak országos jellegű szakszervezeti szövetség vehet részt a Tanács tevékenységében. De ki tekinthető „országosnak”? A törvény 4.§./8/ bek. a pontja megmondja, a következők szerint:

- aa/ legalább négy nemzetgazdasági ágban és legalább tizenkét alágazatban tevékenykedő tagszervezettel rendelkezik, és
- ab/ legalább nyolc megyében tagszervezettel vagy tagszervezetei területi, illetve megyei szervezettel rendelkeznek, továbbá
- ac/ tagszervezetei együttesen legalább százötven munkáltatónál rendelkeznek önálló vagy a tagszervezet alapszabálya szerinti munkahelyi szervezettel, valamint
- ad/ tagja az Európai Szakszervezeti Szövetségnek.

*

Szakszervezet legyen a talpán, amely ezt az ugyancsak magasra helyezett léccet átugorja!

Talán érezhették ezt a jogalkotók is, mert célszerűnek tarthatták beépíteni mindjárt a kisajtot is a /9/ bekezdésben, amely kimondja, hogy a feltételek elérése érdekében *a munkavállalók érdekeképviselői szervezetei egymással koalícióra léphetnek*.

A mi – nem biztos, hogy helyes – értelmezésünk szerint ezek lehetnek a jelenlegi szakszervezeti konföderáci-

ók. Most már csak azt kellene tudnunk, hogy a mi konföderációnk, az Értelmi Szakszervezeti Tömörülés (ÉSzt) számszerűen megfelel-e az idézett követelményeknek?

Annak a 12.§./1/ bekezdésbe foglalt rendelkezésnek az értelmezését és céljának kiderítését kinek-kinek saját belátására bizzuk, ami szerint az NGTT-be azok az egyházak delegálhatnak tagokat, amelyek a kormánnyal átfogó megállapodást kötöttek.

*

Mivel a törvény kihirdetésekor, júliusban a Munka Törvénykönyvének átalakítása még csak előkészítés alatt állt, a jogalkotók nem sokat kukoricáztak, hanem elébe mentek az eseményeknek a 12.§./2/ bekezdésével, a következők szerint: „Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben határozza meg

a/ a foglalkoztatás érdekében a munkavállalók nagyobb csoportját érintő, gazdasági okból történő munkaviszony-megszüntetéssel kapcsolatban az e törvénytől eltérő szabályokat.

b/ a kötelező legkisebb munkabér és a munkavállaló által betöltött munkakörhöz szükséges iskolai végzettség, szakképesítés szintjétől függő garantált bérminimum mértékét.

*

Az idézetből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy az érdekegyeztetésnek, a munkáltatók és a munkavállalók képviselői közötti megbeszéléseknek, alkudozásoknak a minimálbérhez és a garantált szakmunkás bérminimumhoz a továbbiakban *semmi köze* nincs, ezeket a kormány *rendeletileg* határozza meg. Tehát kötelező lesz és nem ajánlás.

Persze, mint a legtöbb dolognak, ennek is lehet előnye is, hátránya is. Mindenesetre ez a rendelkezés a munka világán belül *szakmánkat is vastagon érinti*, különösen most, amikor fokozódik az erdészetre nehezedő nyomás a minimálbéren foglalkoztatott köz munkások tekintetében. A 2012-re vonatkozó minimálbér stb. megállapításánál már ennek a törvénynek az előírásai szerint jártak el.

A titokzatos karácsony



Közeledik az év vége és vele együtt egyik legnagyobb, s legkedvesebb ünnepünk: a karácsony! Nevezik a béke ünnepének, a szeretet, a család ünnepének is. A keresztény egyházak azonban mindig hangsúlyozzák, hogy ezek a jelzők mind igazak ugyan, de a lényeg az, hogy december 25-e a Názáreti Jézus születésének az emlékünnep, s minden más jelző csak ez után következhet.

Ha azonban kissé belegondolunk az ünnep tartalmába és visszaemlékezünk az elmúlt karácsonyok hosszú-hosszú sorára, legott felvetődik egy sor kérdés is az ünneppel kapcsolatban.

Mióta létezik karácsony ünnepe?

Az első kérdés az, hogy mióta is ünnep az ünnep, mióta ülik meg az emberek a karácsonyt?

A római katolikus egyháztörténet szerint Liberius pápa, aki 352-től 366-ig ült Szent Péter trónján, 353 végén rendelte el, hogy Jézus születésének megünneplését el kell választani január 6-a, az Úr megjelenése ünnepétől és teljesen önálló módon december 25-én kell megünnepelni.

Egyes keleti egyházakban ma is január 6-án van az Epiphania Domini, vagyis az Úr megjelenésének az ünnepe

A Jézus életének egyik-másik mozzanatára történő visszaemlékezés akkor már nem volt újkeletű. Az ókeresztény

időkből, az illegalitás évszázadaiban ezek az emlékfelidézések nagy jelentőségűek voltak az új vallási mozgalom fennmaradása és megerősödése szempontjából. Ezekből a rendszeresen ismétlődő emlékfelidézésekből alakultak ki azután az egyházi ünnepek. A legismertebb, mert leggyakoribb példája ennek a vasárnap. Ekkor arra emlékeztek vissza, hogy a zsidók ünnepe, a szombat utáni napon támadt fel Jézus (legalábbis ekkor fedezték fel, hogy holtteste eltűnt a sírjából).

S mi van január 6-án?

Amint már említettük, a szent betlehemi éjszakára január 6-án emlékeztek vissza, már a II. században. Hogy miért éppen január 6-án, arra nézve – mint a Názáreti életével kapcsolatban oly sok kérdésre – nincs megbízható, tiszta válasz.

A krisztológia hatalmas irodalmában található olyan vélemény, hogy ez a dátum Szent Jakabtól ered, akiről azt állítják, hogy Jézus féltestvére volt. Azután Szyr Efrém, Szent Jeromos és más régi egyházi szerzők nyomán ez a nézet kezdett hagyománnyá gyökeresedni Jézus születésnapjaként. Liberius pápa azonban az Epiphania Domini napjától határozottan elkülönítette a Nativitas Domini (másként Nativitas Christi), vagyis az Úr születésének megünneplését. Január 6. ma a nyugati egyházban Vízkereszt napja, amikor is Jézus életének három mozzanatára is visszaemlékeznek. Jézusnak a Jordán vízében történt megkeresztelkedésére, ami után megkezdődött tanítói, vándorprédikatori működése. Felidézük továbbá a kánai menyegző emlékét, ahol a vizet borrá változtatta. S nevezik ezt a napot Háromkirályok napjának is, arra emlékezve, hogy nem csak

a Betlehem-környéki pásztorok, hanem keletről jött bölcsek, mágusok is imádták a kis csecsemő Jézust.

A pápai rendelkezés nyomán 354-ben Rómában már megünnepezték a karácsonyt, majd a IV. században az ünnep elterjedt az egész nyugati egyházban.

A pápai rendelet indítéka

Ám legott felmerül a következő kérdés: miért tartotta szükségesnek a derék pápa ennek az intézkedésnek a meghozatalát és miért éppen december 25-re tette az ünnep napját?

Miután a kereszténység Nagy Konstantin római császár 312-ben hozott határozata (a milánói ediktum) alapján felszabadult az évszázados kegyetlen üldözés alól, sietősen megindult a már nem is nagyon csecsemőkorban levő kereszténység ideológiai és szervezeti kiépítése. Kemény hitvitákra került sor az alapító egyes tanainak helyes értelmezése körül annak érdekében, hogy azok egységesen legyenek terjeszthetők a különböző népek között.

Persze, a viták leginkább a gyökerek körül, a vallás alaptéziseinek dolgában lobbantak fel. Az egyik sarkalatos kérdés magának Jézusnak, a Krisztusnak (Megváltónak) a személye volt. Egyesek azt mondták, hogy rendkívüli ember volt, nagy próféta, de csak ember. Mert Isten csak egy van. Következésképpen Jézus nem egylényegű (görögül: homousion) az istenséggel, hanem csak hasonló lényegű (homoiousion). Mások meg éppenséggel ellenkezőleg vélekedtek, mondván, hogy Jézus valójában Isten volt, emberi volta csak látszólagos volt. (Mai divatos szóval azt mondhatnánk, hogy „virtuális ember” volt.)

Végül megemlítjük, hogy tulajdonképpen kapcsolódik a témához „Az ágazati párbeszéd bizottságokról és a középszintű szociális párbeszéd egyes kérdéseiről szóló 2009. évi LXXIV. törvény módosítása”, a július 27-től hatályos 2011. évi CV. törvény. Ennek a két meglehetősen aprólékos jogszabálynak az érdemi kommentálásához azonban Szerkesztőségünk még nem rendelkezik

megfelelő számú gyakorlati tapasztalattal.

Megemlítjük azt is, hogy szakszervezetünk már korán felismerte a középszintű, ágazati párbeszéd szervezett formájának fontosságát és szükségességét. Herczeg Miklós, akkor még mint az Erdészeti Dolgozók Szakszervezetének titkára így írt erről Híradónk első számában húsz évvel ezelőtt, 1991 áprili-

sában: „Kezdeményeztük egy ágazati érdekegyeztető fórum létrehozását, ahol a munkavállalói, munkáltatói, állami oldal és más kompetens érdekvédelmi szervezetek egyeztetési, tanácskozási lehetőséget kapnak és néhány alapvető kérdésben megegyezésre juthatnak.”

k.p.

Az arianizmus elleni harc

A „*homoiusion*” tan sokak által követett hirdetője egy Arius nevű férfi volt, hívei pedig az *arianusok*. Fellépésük a kereszténység létét veszélyeztette, mert egy korai egyházszakadás mindkét tábornak a történelem süllyesztőjébe taszithatta volna.

Ebben a zavaros és veszélyes helyzetben az alakuló egyház vezetőinek tiszta vizet kellett öntenüik a pohárba. Ez meg is történt. Először a 321-ben tartott alexandriai *tartományi* zsinat ítélte el Ariust és híveivel együtt kiközösítette az egyházból. A döntés azonban nem rendítette meg különösebben Ariust, hanem egyre nagyobb sikerrel folytatta nézetének hirdetését. Ekkor azonban maga Konstantin császár vette kezébe az ügyet, mert attól félt, hogy az államvallássá vált kereszténységen belüli szakadás veszélyes kihatással lesz birodalmának nemrég elért politikai egységére is. Ezért, bár magában ő is játszott az arianusi gondolatokkal, alkalmasint felmérte az erőviszonyokat és a pápaság javára döntött. I. Szilveszter pápa hozzájárulásával 325-ben Niceában (Nikaja) *egyetemes* zsinatot hívott egybe. Ez azután *nagyon tömören összefoglalta a keresztény hit legfontosabb tételeit* a Szentháromsággal és azon belül Jézus mibenlétével kapcsolatban. A hívek ma is ezt a niceai „Hiszekegy”-et elevenítik fel minden szentmisében.

A történetnek ezt a részét azzal fejezzük be, hogy egyesek ma is a katolikus egyház szemére vetik: a több ezer éves zsidó monoteista *teocentrikus* vallásból Niceában *krisztocentrikus* vallást csinált. A Szentháromság dogmáját sohan ma sem fogadják el.

Időálló, helyes döntés volt

A papái döntésben fontos szerepet játszott a római birodalomban akkoriiban elterjedt fény-kultusz, a perzsa eredetű Mitrász, a legyőzhetetlen Napisten tisztelete, akit a téli napforduló táján decemberben ünnepeltek. Ez volt a „*Dies natalis Solis invicti*”, amit azután a mitológiai aranykor boldogságát emlékeztetbe idéző Szaturnáliák követtek, bőséges lakomázásokkal és ajándékozásokkal. Jézus pedig azt mondta magáról: „*Én vagyok a világ világossága*.” Liberius pápa tudta, hogy mi a helyes teendő...

A „*Dies natalis Solis invicti*”, valamint a „*Dies natalis Christi*” másként „*Dies natalis Domini*” időbeli összekapcsolása, az utóbbinak az előbbi hagyományra telepítése *szerencsés döntése volt Őszentségének*, mert egyszerre győngítette a régi pogány hagyományt; a megszokás, valamint az eszmei tartalom hasonlósága révén pedig erősítette az új, keresztény ünnep meghonosítását.

Megjegyezzük, hogy egyes kutatók szerint mind a január 6-i, mind a december 25-i ünneplésnek valószínűleg *még mélyebb történelmi gyökerei* vannak. Például Alexandriában ezen a napon tartották annak a Korénak (Kisasszonynak) az ünnepét, aki *szűzként szülte Aeont*, egy isteni korszakot. December 25-el kapcsolatban pedig rámutatnak a mitraizmus, mint a *zoroaszterianizmus* késői ága és a *krisztusi tanok közötti számos közös vonásra*. Felvetik, hogy Liberius pápa (aki időben jóval közelebb volt még ezekhez a szellemi áramlatokhoz, mint mi) nem kizáróitan akarva Mitrászt és a kultuszához kapcsolódó eszméket az emberek tudatából, hanem éppen ellenkezőleg, valamiféle folyamatosságot kívánt átmenteni a következő századokra. Ezen a ponton azonban nagy vallástörténeti mélységekbe kellene merülnünk, ami természetesen egy szakszervezeti híradóban aligha lenne helyénvaló és lehetséges.

Egy kis történelmi kronológia

A nagy kérdés az, hogy ha december 25-e rendeletileg alapított *művi* születésnap, akkor *valójában mikor született a Názáreti Jézus?*

Azért (is) fogas a kérdés, mert a történelem során az időszámítási rendszerünk többször is változott. Sőt többféle időszámítás is létezett, mi több, bizonyos értelemben még létezik ma is.

A *történelmi kronológia* bonyolult és szerteágazó tudomány, nem is lehet röviden kifejteni, ezért óvakodunk belebonyolódni. Csupán utalunk rá, hogy többségük az évszakok változásán, illetve az égitestek mozgásának megfigyelésén, vagy mindkettőn alapult. Voltak olyan rendszerek is, amelyek valós vagy virtuális történelmi eseményeket tekintettek az időszámítás kezdetének. Az ókori görögök például az olimpiai játékok kezdetétől számították az időt. A rómaiak pedig a városuk alapításától (ab Urbe condita, röviden u.c.), de oly-

kor kiindulópontjuk az uralkodók vagy konzulok hivatali évei. Nevezetes volt Julius Caesar Kr.e. 46-ban végrehajtott naptárreformja, amely január 1-re tette az év kezdetét. (Calendarium Julianum). Más rendszer egyenesen a világ kezdetétől (!) számította az időt.

A Názáreti története szempontjából is fontos természetesen a zsidó, más-ként zsinagógai naptár, amelynek fiktív kezdőponja a Kr.e. 2760. év. Volt perzsa, török, kínai és még több más naptárrendszer is, de nem célunk ezzel a témával behatóbban foglalkozni.

Jézus „Jézus előtt” született

Történetünk szempontjából meg kell említeni Dionysius Exiguus skíta származású, de Rómában tevékenykedett apát nevét. Ugyanis ő tette a keresztény időszámítás kezdőpontjává Jézus megtestesülését, amit azonban lehetett akár a fogantatásának, akár a megszületésének is értelmezni.

A naptárszerkesztések terén tapasztalható zavarok miatt a történészek más tényezők alapján is megkísérelték a Názáreti születési évének pontosabb meghatározását. Ilyen volt a Bibliában megemlített nevezetes égi jelenség, a betlehemi csillag. Ma már azonban ezt többen is megkérdőjelezzik, mondván, hogy régen szokás volt rendkívüli történelmi személyiségek életrajzát rendkívüli eseményekbe, ritka jelenségekbe ágyazva bevezetni. Ilyen volt továbbá az Augustus császár uralkodásának idejére vonatkozó néhány történelmi feljegyzés, mint a nevezetes adóalanyösszeírás a birodalomban, Heródes király életrajzi, uralkodási adatai stb. Érdekes, de hosszú lenne mind ennek a kifejtése.

A lényeg az, hogy a történészek mai ismeretei és időszámításunk szerint *nem 2011-et, hanem kb. 2014-2017-et kellene írunk*, mivel *mai naptárunkhoz viszonyítva Jézus mintegy négy-öt, talán hét évvel is korábban született!*

Mikor volt a születésnap?

Az embereket talán a születési év-számnál is jobban érdekli *az éven belül a születésnap: a hónap és a nap*, a tényleges születésnap.

Ezen a téren is sokféle találgatás történt már. Általában a Bibliának ab-

ból a leírásából indulnak ki, hogy Jézus nevelőapja, József Betlehemben (előzőleg pedig Jeruzsálemben) éjszakára mindenképpen valamilyen tisztességes szálláson szeretne volna elhelyezni várandós feleségét. Következésképpen, mondják, *csipős lehetett az éjszaka*. A leírás szerint pedig *a legelő háziállatok kinn voltak a mezőkön* pásztoraikkal, akik azután csodás jelenségek révén értesültek a zsidóság által várt Megváltó közelben történt megszületéséről.

Figyelembe véve a térség mediterrán éghajlatát (amely a hosszú távú éghajlatváltozás miatt kétezer évvel ezelőtt nem volt feltétlenül pontosan olyan, mint a mai) ezekből a gyér adatokból arra lehetne következtetni, hogy *vagy tavasz, vagy ősz volt*, amikor még/már hűvösek az éjszakák, de már/még az állatok kinn vannak a legelőkön.

A szkeptikusok ezzel a vélekedéssel azt vetik szembe: nem biztos, hogy a hűvösség miatt keresett József elszállásolási lehetőséget. Hanem azért, mert természetes, hogy közvetlenül a szülés előtt álló, már-már vajdó feleségét valamilyen elfogadható fedél alatt kívánta elhelyezni és nem a szabadban hálalni, a szülés nehéz és kockázatos folyamatát a pusztai földön fekvő lebonyolítani.

Az istálló (barlang, barlangistálló) említése is utal arra, hogy a korabeli zsidók már nem rideg nomád állattartást folytattak, mint a negyven évig tartó pusztai vándorlás során. Hanem a hűvös, esős téli évszakban istállóban, akolban tartották állataikat. Mint más hasonló gazdálkodású népek is, tavasszal hajtották ki az állatokat a legelőre, s ott voltak őszi, amíg az időjárás megengedte. Ebből következően *Jézus a nyári félév bármelyik napján születhetett*, a téli félév kevésbé valószínű.

*

Számos kérdéssel találkozhatunk még a karácsonnyal foglalkozó óriási mennyiségű irodalomban. Találkozhatunk továbbá az ünnephez kapcsolódó szertartásokkal, népszokásokkal, hiedelmekkel, szólás-mondásokkal, irodalmi, képzőművészeti és zenei alkotásokkal stb. Ebből a tengerből merítettünk most egy cseppnyit azzal a kívánsággal, hogy *T. Olvasóinknak legyen szeretetteljes, szép és békés karácsonyuk*, az ünnephez és pénztárcájukhoz mért ételekkel-italokkal és ajándékokkal!

K. P.

Tudománytörténeti ankét

Budapesten a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (korábban: Magyar Szabadalmi Hivatal) V.ker. Garibaldi utcai székházában bonyolította le az MTESz Tudomány- és technikatörténeti Bizottsága – 12 más hasonló intézmény közreműködésével – szokásos háromnapos őszi ankétját. A szekcióülések egy része más helyszíneken zajlott.

Az idei országos ankét már a 28. volt ebben a rendezvénysorozatban, amely kerekén 40 éve (!), 1971-ben vette kezdetét és ez a körülmény kifejezésre jutott címében is: *„A tudomány-, technika- és orvostörténet kutatásának irányai és intézményei az elmúlt 40 évben”*. Az ankétsorozat elindításában meghatározó szerepe volt dr. Turi Istvánnénak, az MTESz korabeli főtítkárhelyettesének.

Az ankétot Hajdú Judit, az SzTNH elnökhelyettese nyitotta meg, majd dr. Réthelyi Miklós, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium minisztere mondott üdvözlő beszédet. Ennek keretében méltatta az MTESz példáját, s azt a tényt, hogy a tudományok művelői nehéz körülmények között is tudtak nagyot alkotni; *a múlt előtti tisztelgés adjon erőt a jelen munkájához*, mondta befejezésül a miniszter.

A Magyar Tudományos Akadémia elnöksége részéről dr. Csépe Valéria főtítkárhelyettes üdvözölte az ankétot, aki azután bizonyos ideig irányította is a plenáris ülés munkáját. A főszervező hálátlan, nehéz feladatát mint már hosszú-hosszú évek óta, úgy most is dr.habil. Vámos Éva, a M. Műszaki Múzeum korábbi főigazgatója látta el, s mint mindig, most is példás alaposággal és sikerrel, az MTESz-TTB elnökeként.

A plenáris ülés, továbbá a szekció-ülések keretében 55 előadás hangzott el. Szakmánk részéről dr. Tóth Sándor okl. faipari mérnök, a Faipari Tudományos Egyesület alelnöke, az ismert ipartörténész tartott előadást *„Ipartörténeti kutatások a fafeldolgozásban”* címmel.

Tóth kolléga úr a 2010. évi ankéton is tartott előadást *„Szemelvények a faipar 19. századi technikatörténetéből”* címmel, ezen belül *Thék Endre* épület- és bútorasztalos, a neves bútorgyáros személyére, munkásságára összpontosít-

va. Ezt az előadást is tartalmazza a múlt évi ankét valamennyi előadását felölelő kötet, amelyet az idei ankét résztvevői kézhez kaphattak.

Aki nem tudna hozzájutni ehhez a testes, A/4 formátum mellett is 356 oldalra rúgó és alacsony példányszám-ban megjelentetett kötethez, nem kell elkeserednie, mivel a Faipari Tudományos Egyesület által megjelentetett „A fafeldolgozás nagyjai” sorozatban is elérhető a „Thék Endre (1842-1919) élete és munkássága” című, 2011-ben kiadott kisbiográfia. Ugyanígy a „Lugosi Armand (1924-1990) élete és munkássága” című füzet is, szintén dr. Tóth Sándor László tollából.

Betöltöttük 20. életévünket

Híradónk I. évfolyamának 1. száma 1991 áprilisában jelent meg, a jelenlegi formátumban és csaknem azonos fejlődéssel. Kis különbség csak annyi volt, hogy akkor még csak az Erdészeti Dolgozók Szakszervezete adta ki. Az EDSz a Mezőgazdasági, Erdészeti és Vízügyi Dolgozók Szakszervezeti Szövetségének volt a tagja, öt másik szakszervezettel együtt. A „Faipari” jelző akkor került a szervezet nevébe és így a lap fejlécébe, amikor az EDSz 1993-ban önálló jogi személlyé vált.

A lap megindításakor a szerkesztőbizottságot Herczeg Miklós, az EDSz, majd 1993-tól az EFDSz titkára, illetve főtíkára vezette 2009-ben történt nyugállományba vonulásáig. Titkára pedig a most novemberben elhunyt Nemes József volt. A felelős szerkesztő Krizsán Ferenc volt, a budapesti Lapkiadó Vállalat újságírója és az „Ádám” című folyóirat főszerkesztője.

A lap szerkesztésének és kiadásának alapelvei az eltelt húsz év alatt összességükben nem változtak. Az aktuális feladatoknak és körülményeknek megfelelően természetesen lehettek és lehetnek továbbra is tartalmi és hangsúlyeltolódások az egyes lapszámok és évfolyamok között. Amiben nincs szemernyi változás sem: *minden rendelkezésünkre álló eszközzel továbbra is Szakszervezetünk tagságát és a szakmát szolgáljuk!*

Király Pál

Halálozások

Szomorúan értesültünk arról, hogy Szakszervezetünk egyik alapító tagja, s 1993-tól 2003-ban történt nyugállományba vonulásáig gazdasági vezetője, **Nemes József** kolléga Budapesten életének 75. évében, már gyógyíthatatlannak bizonyult betegségben meghalt.

Veszprémében született 1937-ben. Középiskolai tanulmányainak befejeztével a Veszprémi Tejipari Vállalatnál kezdte meg gyakorlati pályafutását. Onnan a MEDOSz Veszprém Megyei Bizottságához került munkatársként. 1968-ban Budapestre költözött és a MEDOSz központ Szakemberek Szakosztályának lett a vezetője. Közben elvégezte a Gödöllői Agrártudományi Egyetem *üzemgazdasági* főiskolai szakát. Ezután kinevezték a központ gazdasági és pénzügyi osztályának vezetőjévé. 1984-től ugyan csak a MEDOSz központban a Munkavédelmi Osztály vezetője lett. *Amikor az EFDSz önálló jogi személyiséggé vált, lett szervezetünk pénzügyi vezetője.*

Pontos, szigorú pénzügyi ember volt, de ugyanakkor melegszívű, derűs, jó kapcsolatteremtő kolléga, akinek emlékét megőrizzük. Hamvait Budapesten, a Bartók Béla úti urnatemetőben helyezték végső nyugalomra.

*

A balassagyarmati kórházban már szintén gyógyíthatatlannak bizonyult betegségben 82 éves korában elhunyt **Pünkösti Imre** aranyokl. erdőmérnök, aki Budapesten született 1930-ban, oklevelét pedig 1955-ben szerezte meg Sopronban. *Szakmai pályafutását az egykori Tolna megyei Áll. Erdőgazdaság Tamási Erdészetiénél kezdte el erdőművelési szakelőadóként, majd 1961 novemberétől a vállalat központjában folytatta fahasználati csoportvezetőként. 1965-ben saját kérésére Balassagyarmatra helyezték át az akkori Cserhádi Áll. Erdőgazdaság központjába. Itt dolgozott, mint fahasználati előadó, termelési felügyelő, majd munkaerő-gazdálkodási és oktatási előadó 1982. március 30-ig, rokkant nyugdíjasként történt nyugállományba vonulásáig. Balassagyarmaton temették el.*

Hírek

Kilencven éves a LÁEV. A *Lillafüredi Állami Erdei Vasút* fővonalán az 1921-ben megtartott közigazgatási bejárást követően engedélyezték a rendszeres áruszállítás megindítását. *Ettől az évtől számítják az akkor még „Szinivölgyi” névre hallgató kisvasút fennállását, amely 1929 óta viseli a „Lillafüredi” nevet.*

A fővonal terveit *Stern Zsigmond* és *Stern Imre* kultúrműnők készítette. A kivitelezést *Modrovich Ferenc* erdőmérnök irányította, aki az I. világháború idején a k.u.k. hadsereg vasútépítő ezredében teljesített szolgálatot, 1923-tól pedig Sopronban az erdőmérnök-hallgatókat oktató különböző műszaki tudományokra 1947-ben bekövetkezett haláláig.

A kisvasúton (beleértve a szárnyvonalakat is) fennállása alatt több millió tonnakilométer teherforgalmat bonyolított le (főleg fát és követ szállított), továbbá több millió személyt. Részletesebb története Híradónk 1996. évi májusi számában (is) olvasható, *Körök* Károly vasúti felügyelő tollából.

*

60 éves a TAEG Zrt. Ünnepléses keretek között emlékeztek meg Sopronban a *Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt.* megalapításának 60. évfordulójáról. Ennek keretében üdvözölte az intézményt a tulajdonosi jogokat gyakorló MFB Zrt., továbbá a Nyugat-magyarországi Egyetem vezetősége és Sopron város önkormányzata. A Károly-magaslaton felavatták Hédli András Bedő-díjas erdőszaktikus mellszobrát, tudományos konferenciát bonyolítottak le, s kiadták a soproni erdők történetét bemutató újabb kötetet és a róluk készült fotóalbumot.

*

Nemzeti Energiastratégia készül, adta hírül a média. Alapelvei: fenntarthatóság, biztonság, az energiafüggettség csökkentése. Az összes energiatermelésen belül a megújuló forrásokból származó energia aránya elérheti a 35%-ot, de alapvetően kiegészítő jellegű. A megújulókon belül fontos szerepet szánunk a mező- és erdőgazdasági hulladékok felhasználásának. A stratégia komoly hangsúlyt helyez a helyi lehetőségek kihasználására. Stratégiánk tehát lesz – de lesz-e hozzá energiánk?

Címképfotónkat az **Andreas Stihl Kereskedelmi Kft.** bocsátotta rendelkezésünkre, amiért ezen a helyen is köszönetet mondunk.

Hátso borítóoldalunk: egy kis erdészeti filatéliai összeállítás látható „2011 az Erdők Nemzetközi Éve” alkalmából, különböző időpontokban kiadott szakmai motívumú filatéliai okmányokból.

Ezek közül a legfelsőt adta ki ebben az évben ebből az alkalomból a Magyar Posta. A négy bélyegképet tartalmazó kisívet *Benedek Imre* grafikusművész tervezte a magyar származású amerikai fotóművész és filmrendező, *Steven Lovy* fényképeinek grafikai átkomponálásával. A kisíven belül átlós elrendezésben két-két bélyegkép látható. Az egyik: őrségi erdős táj, előterében vadvirágos tarka réttel. A másik: ködös, téli Visegrádi-hegység némileg stilizált képe. A keret rajzolatát egy fa koronája adja, az alnyomatot pedig egy falevél erezte tarkítja.

A kisív 150 ezer példányban készült a Pénzjegynyomdában. Postai névértéke 4x200=800 forint. Alkalmi borítékon is kapható.

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ

XXI. évfolyam 4. szám.

Kiadja:

az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete,

1061 Budapest, Jókai tér 9.
Tel.: 331-4369; Fax: 331-9455
E-mail: efdsz@mailbox.hu

Felelős kiadó:

Dudás Péter főtítkár.

A szerkesztésben közreműködik:
Dr. Király Pál.

Nyomda:

CERBERUS Nyomdaipari Könyv- és Lapkiadó Kft.

1066 Budapest, Lovag u. 14.
Tel.: (06) 1-331-3042

E-mail: grafika@cerbi.hu

Felelős vezető:

Schmidt Gábor ügyvezető igazgató

A lap átlagosan negyedévenként jelenik meg.

Hírlapárusi forgalomba nem kerül, terjeszti az EFDSz.



ERDÉSZETI FILATÉLIA

Az oldalhoz tartozó szövegünk a 18. oldalon olvasható.

